

DISCURSUL DE URĂ ȘI INSTIGAREA LA DISCRIMINARE

În spațiul public și online din Republica Moldova în
perioada electorală pentru alegerile parlamentare din
28 septembrie 2025

Perioada de monitorizare: 21 iulie – 19 octombrie 2025

DISCURSUL DE URĂ ȘI INSTIGAREA LA DISCRIMINARE

În spațiul public și online din Republica Moldova în perioada
electorală pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025

Autoare: Irina Corobcenco

Au contribuit: Romanița Elena Iordache și Alexandru Postica

Monitori (oare): Adriana Novac, Alina Dodon, Ion Bambuleac, Irina Țurcan, Maria Toma, Marina Borș, Mihaela Ciobanu și Simion Bujor

Coordonatoare de ediție: Olga Manole

Design grafic și machetare: Marina Bejenari

SE DISTRIBUIE GRATUIT.

Raportul de monitorizare a fost realizat cu suportul Suediei. Documentul este parte din proiectul „Democrația în Acțiune: Consolidarea Integrității Electorale, Responsabilității Politice și Participării Civice”, implementat de Asociația Promo-LEX, cu suportul Suediei, al Guvernului Regatului Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord. Raportul de monitorizare a fost cofinanțat de Uniunea Europeană, în cadrul proiectului „INSPIRĂ Moldova”. Opiniile exprimate în raportul de monitorizare aparțin exclusiv autorilor și nu reflectă poziția Ambasadei Suediei în Republica Moldova, a Guvernului Regatului Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord și a Uniunii Europene.

Atenție! În textul raportului de monitorizare se regăsesc expresii licențioase, discriminatorii și denigratoare, care reprezintă citate din discursurile publice și articolele media monitorizate. Prezentarea acestora în forma originală este esențială pentru raportul de față. Asociația Promo-LEX, Ambasada Suediei în Republica Moldova, Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord și Uniunea Europeană nu își asumă și nu poartă responsabilitate pentru conținutul acestor expresii.

CUPRINS

ABREVIERI ȘI ACRONIME	6
SUMAR EXECUTIV	8
INTRODUCERE	12
METODOLOGIE	14
EVOLUȚII ȘI REACȚIILE AUTORITĂȚILOR FAȚĂ DE DISCURSUL DE URĂ	18
EVOLUȚII LA NIVEL INTERNAȚIONAL	19
EVOLUȚII LA NIVEL NAȚIONAL	21
REAȚIA AUTORITĂȚILOR	23
DINAMICA ȘI TENDINȚELE DISCURSULUI DE URĂ	46
DINAMICA ȘI TENDINȚE GENERALE	47
FINANȚAREA DISCURSULUI DE URĂ	59
AUTORI ȘI GRUPURI AFECTATE	64

MANIFESTAREA DISCURSULUI DE URĂ	69
DISCURSUL DE URĂ ȘI INTOLERANȚA GENERATE DE CĂTRE COMPETITORII ELECTORALI ȘI POLITICIENI	70
DISCURSUL DE URĂ ȘI INTOLERANȚA ÎNDREPTATE ÎMPOTRIVA COMPETITORILOR ELECTORALI, POLITICIENILOR ȘI A SIMPATIZANȚILOR PARTIDELOR POLITICE	77
DISCURSUL DE URĂ ȘI INTOLERANȚA ÎNDREPTATE ÎMPOTRIVA DIVERSELOR GRUPURI SOCIALE	86
MANIFESTAREA DISCURSULUI DE URĂ ÎN MASS-MEDIA	109
CONSTATĂRI	114
RECOMANDĂRI	120
BIBLIOGRAFIE	123
ANEXE	127

ABREVIERI ȘI ACRONIME

A. Parl. – alegeri parlamentare

A. Prez. – alegeri prezidențiale

alin. – alineat, alineate

art. – articol, articole

mun. – municipiu

nr. – număr, numere

or. – oraș

p. – pagină

pp. – pagini

Rec. – recomandare

ș.a. – și alții, și altele

ALG – alegeri locale generale

AM – Partidul Politic „Alianța Moldovenii”

ANRCETI – Agenția Națională pentru Reglementarea în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației

BE – bloc electoral

BE Patriotic - blocul electoral Patriotic al Socialiștilor, Comuniștilor, Inima și Viitorul Moldovei

BP – bloc politic

CA – Consiliul Audiovizualului

CC – Codul contravențional al Republicii Moldova

CCCC – Centrul pentru combaterea crimelor cibernetice

CCSCD – Centrul pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării

CEC – Comisia Electorală Centrală

CM – Comitetul de Miniștri

CoE – Consiliul Europei

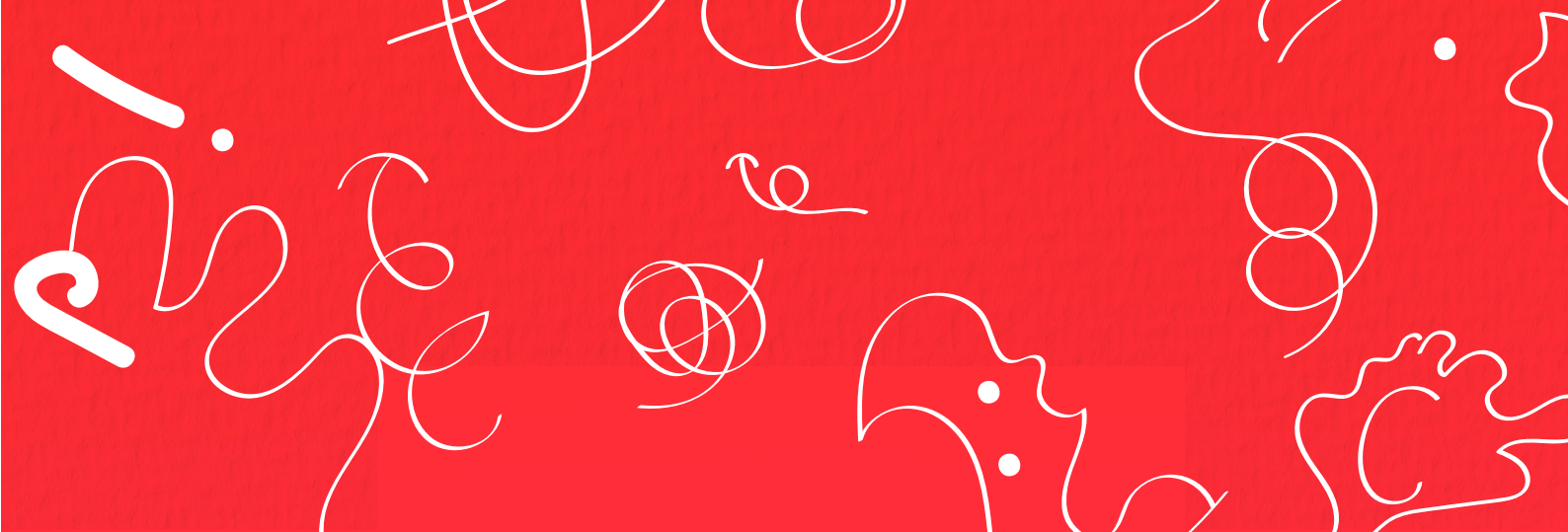
CP – Codul penal al Republicii Moldova

CpE – Consiliul pentru egalitate

CS – Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

CSMA – Codul serviciilor media audiovizuale

DA – Partidul Politic „Democrația Acasă”

DU – discurs (uri) de ură
FSMA – furnizor (i) de servicii media audiovizuale
GENDERDOC-M – Centrul de Informații „GENDERDOC-M”
GRT – Gagauziya Radio Televizionu
IGP – Inspectoratul General al Poliției
IM – Partidul Politic „Inima Moldovei”
INI – Inspectoratul Național de Investigații
ÎM – Întreprindere Municipală
LGBTQI+ – lesbiene, gay, bisexuali, transgender, queer, intersex
LOC – Partidul Politic „Liga Orașelor și Comunelor”
MAI – Ministerul Afacerilor Interne
MEC – Ministerul Educației și Cercetării
MM – Partidul Politic „Moldova Mare”
OAP – Oficiul Avocatului Poporului
PAS – Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”
PDCM – Partidului Politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei”
PG – Procuratura Generală
PN – Partidul Politic „Partidul Nostru”
PNM – Partidul Politic „Partidul Național Moldovenesc”
PP – partid politic
Promo-LEX – Asociația „Promo-LEX”
PSRM – Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”
RRC – Referendum Republican Constituțional
SA – Societate pe Acțiuni
SIS – Serviciul de Informații și Securitate
SRL – Societate cu Răspundere Limitată
STI – Serviciul Tehnologii Informaționale
TI – tehnologii informaționale
TTL – total
TV – televizate, post (uri) de televiziune
UE – Uniunea Europeană

SUMAR EXECUTIV

Context

Alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 au avut loc la mai puțin de un an de la încheierea campaniei electorale pentru alegerile prezidențiale din 2024. Ambele scrutine s-au desfășurat în baza aceluiași cadru legal care sancționează discursul de ură și/sau instigarea la discriminare. Deși în perioada electorală din toamna anului 2024, Asociația „Promo-LEX” (Promo-LEX) a identificat, în urma unui proces de monitorizare, 244 de cazuri de discurs de ură (DU) sau alte forme de manifestare a intoleranței, Inspectoratul General al Poliției (IGP) a înregistrat o singură plângere privind încălcarea articolului (art.) 52, alineat (alin.) (3) Cod contravențional (CC).

În același timp, datele Promo-LEX privind manifestarea fenomenului discursului de ură arată că în perioada electorală pentru alegerile prezidențiale și referendumul republican constituțional din 2024, numărul cazurilor de discurs de ură a fost în creștere cu **42%** față de perioada electorală din 2023, însă în descreștere cu **40%** față de alegerile prezidențiale din 2020. În perioada electorală din 2024, pentru prima oară rețelele de socializare și aplicațiile mobile au fost folosite în

egală măsură. Aceste surse au prevalat în comunicarea electorală față de mass-media tradițională așa cum se întâmpla în anul 2018. Evenimentele publice au rămas o platformă de răspândire a discursului de ură. Conform datelor Promo-LEX, cele mai multe evenimente publice în cadrul cărora au fost identificate discursuri de ură au avut loc în cadrul campaniilor electorale pentru alegerile prezidențiale din 2020 și 2024.

Monitorizarea manifestării discursului de ură în perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 a avut loc într-un context marcat de intensificarea fenomenului de corupție electorală, manifestat încă în 2024, și diversificarea formelor acestuia, în ciuda modificărilor legislative realizate de Parlamentul Republicii Moldova pentru combaterea corupției electorale și prevenirea finanțării politice ilegale. Criza energetică din regiunea transnistreană, declanșată de Federația Rusă prin sistarea livrărilor de gaze¹, protestele organizate de actori politici pentru a cere demisia Președintei Republicii Moldova², marșurile de protest împotriva marșului Pride 2025 și reacția autorităților pentru prevenirea violențelor³, proteste organizate cu participare contra unei remunerații

1 Radio Europa Liberă Moldova, [Știre](#): „Proteste în stânga Nistrului. Chișinăul spune că acestea urmăresc să escaladeze «situația de securitate»”, 24 ianuarie 2025, ultima accesare: 5 decembrie 2025.

2 Radio Europa Liberă Moldova, [Știre](#): „Socialiștii au cerut la un protest demisia Maiei Sandu”, 22 februarie 2025, ultima accesare: 5 decembrie 2025.

3 Centrul de Politici și Reforme, Asociația Promo-LEX, [Raport](#) privind desfășurarea marșului Moldova Pride 2025, ultima accesare: 5 decembrie 2025.

financiare⁴ au precedat campania electorală pentru alegerile parlamentare din septembrie 2025. Acestea au fost utilizate inclusiv în campania electorală pentru activități de manipulare informațională și corupere electorală^{5,6}, precum și promovarea și răspândirea discursurilor de ură.

Metodologie

Analiza și evaluarea gradului de utilizare a discursului de ură și instigare la discriminare în contextul alegerilor parlamentare din 2025 din Republica Moldova au fost realizate prin intermediul a trei metode de cercetare: (1) analiza documentelor, (2) analiza cantitativă și (3) analiza calitativă.

Perioada de monitorizare: 21 iulie – 19 octombrie 2025.

Grupul-țintă al monitorizării: competitori electorali și persoane active care pot influența opinia alegătorilor, inclusiv, dar fără a se limita la politicieni, reprezentanți ai cultelor religioase, mass-media locală și națională, media online, canale de Telegram și TikTok.

Strategia de selectare a surselor de monitorizat:

Pentru elaborarea eșantionului fiecărui set de surse de monitorizat au fost stabilite seturi de 4-10 criterii de selectare a acestora. În procesul de cercetare și analiză a fost realizată monitorizarea manuală de către o echipă de opt monitori instruiți, precum și monitorizarea mixtă a conținutului identificat în TikTok. Monitorizarea și analiza conținutului identificat în TikTok a fost realizată în trei etape. Pentru etapa I de identificare și analiză inițială a fost utilizat un instrument software dezvoltat în parteneriat cu o companie de tehnologii informaționale (TI). Cazurile identificate în prima etapă cu suportul instrumentului software au fost evaluate de către echipa de monitori. În cea de-a doua etapă, atât cazurile identificate manual, cât și cele identificate prin intermediul instrumentului software au fost raportate pe platforma data.promolex.md în baza Chestionarului online elaborat de Asociația „Promo-LEX”. Acesta din urmă reprezintă instrumentul de bază creat conform metodologiei de monitorizare dezvoltată de Promo-LEX în 2017 și ajustată după fiecare ciclu de monitorizare (în perioada 2018-2024 au fost organizate opt cicluri de monitorizare a discursului de ură pentru perioade cuprinse între 2,5 luni și 6 luni).

4 Moldova 1, [Știre](#): „Viorel Cernăuțeanu: Participanții la proteste plătite riscă amenzi de 7.500 de lei pe zi sau peste 10 mii de dolari lunar”, 15 august 2025, ultima accesare: 5 decembrie 2025.

5 [www.nordnews.md](#), Investigație „Cinci luni sub acoperire // Rețeaua Moscovei, acțiuni conspirative, bani, propagandă și manipulare electorală”, 22 septembrie 2025, ultima accesare: 5 decembrie 2025.

6 Ziarul de gardă, [Investigație](#) „Armata digitală a Kremlinului. Investigație sub acoperire. «Se plătește, hai să vă spun, se plătește direct de la Moscova»”, 4 septembrie 2025, ultima accesare: 5 decembrie 2025.

Structura

Raportul este structurat în trei capitole. Constatările și recomandările au fost formulate în baza analizei de documente și a datelor cantitative și calitative prezentate în capitolele de bază.

Primul capitol prezintă succint principalele evoluții privind reglementarea discursului de ură de la nivel internațional și național. De asemenea, în acest capitol au fost incluse date cantitative și calitative privind reacția autorităților

naționale la fenomenul discursului de ură în perioada de monitorizare. Astfel, s-a constatat că numărul plângerilor pentru utilizarea discursului de ură în perioadele electorale de către competitorii electorali a scăzut **de la 16 la zero**. În schimb, se înregistrează o creștere a numărului de autosesizări. În același timp, s-a înregistrat o creștere semnificativă a sancțiunilor date de Consiliul Audiovizualului pentru admiterea formelor de discriminare în programele audiovizuale – **de la zero sancțiuni** în campania electorală din 2024 **la 24** în campania electorală din 2025.

În acest sens, una dintre recomandările formulate la adresa IGP este să *promoveze mecanismul existent de sesizare a IGP cu privire la cazurile de discurs de ură și/sau instigare la discriminare, conform prevederilor CC, în rândul publicului larg, pe parcursul întregului an și, în special, înainte și în timpul campaniilor electorale.*

Cel de-al doilea capitol aduce în atenție date cantitative privind dinamica și tendințele de manifestare a discursului de ură în Republica Moldova. Capitolul conține date comparative pentru perioadele electorale ale scrutinelor naționale desfășurate în ultimii cinci ani. De exemplu, în comparație cu perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 2021, în perioada electorală din 2025,

numărul cazurilor de discurs de ură a crescut de **1,7 ori**. În același timp, 70% din numărul total de 521 de cazuri identificate în context electoral au fost publicate și răspândite prin Telegram, TikTok și Facebook. În continuare, persoanele de sex masculin și cele cu vârsta cuprinsă între 35 și 50 de ani utilizează cel mai des discursul de ură.

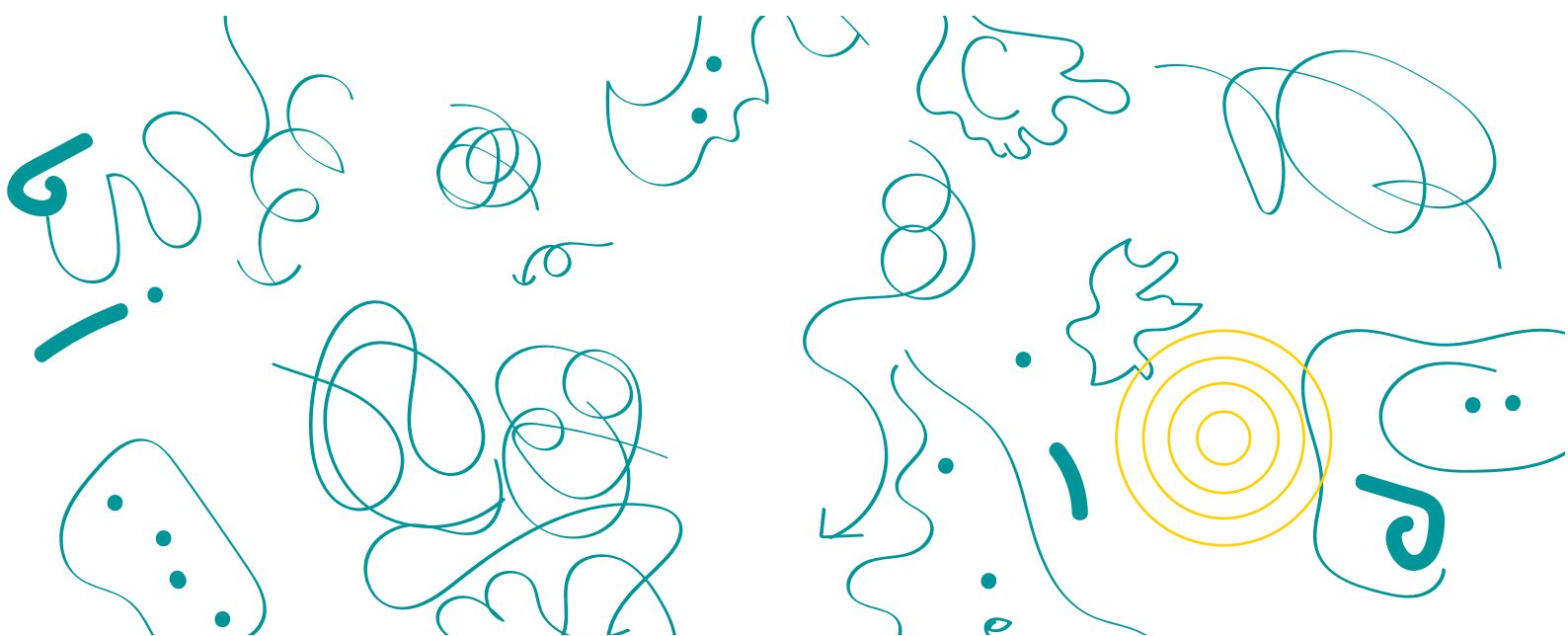
În acest sens, Promo-LEX recomandă Guvernului Republicii Moldova să *elaboreze o strategie complexă pentru prevenirea și combaterea discursului de ură cu implicarea organelor de drept și a altor instituții relevante (de exemplu, IGP, Procuratura Generală (PG), Consiliul Audiovizualului (CA), Consiliul pentru egalitate (CpE)) pentru a facilita urmărirea contravențională și penală a discursului de ură și perfecționarea mecanismelor de sancționare a acestuia.*

În **capitolul III** al raportului sunt prezentate date calitative privind formele de manifestare ale discursului de ură și instigare la discriminare în perioada de monitorizare. De asemenea, capitolul include date cantitative privind frecvența cu care competitorii electorali și politicienii au utilizat discursul de ură, reacția moderatorilor emisiunilor televizate (TV) față de discursurile de ură și altele (ș.a.). Cele mai multe cazuri cuprinse în acest capitol reprezintă forme ale discursului de ură cu un nivel înalt de gravitate, întrucât includerea tuturor cazurilor identificate sau și a celor cu un nivel mediu de gravitate

ar fi multiplicat ca volum prezentul raport. De asemenea, acest lucru este determinat de faptul că în perioada electorală au fost identificate mai multe cazuri de instigare la violență prin tehnica dezumanizării, ceea ce a favorizat normalizarea violenței. În același timp, în comparație cu alegerile parlamentare din 2021, numărul cazurilor de discurs homofob a crescut de aproximativ **trei ori**. Și pentru prima oară, un partid politic înregistrat în cursa electorală și-a făcut campanie cu mesaje electorale care au redus femeile la rolul de reproducere și educare.

În acest context, Promo-LEX recomandă Guvernului Republicii Moldova să dezvolte și să implementeze periodic campanii de sensibilizare și de informare cu privire la discursul de ură și consecințele acestuia la nivel național, în mediul online și offline, cu implicarea tuturor actorilor instituționali relevanți (IGP, PG ș.a.), a autorităților de drepturi ale omului (CpE și Oficiul Avocatului Poporului (OAP)), a organizațiilor societății civile și a instituțiilor mass-media. De asemenea, Promo-LEX recomandă IGP să aplice mecanismul de autosesizare în raport cu cazurile de discurs de ură identificate de organizațiile societății civile și publicate în spațiul public, precum și documentarea acestora conform procedurilor interne.

INTRODUCERE

Datele monitorizărilor realizate de Asociația „Promo-LEX” din 2018 până în prezent au demonstrat nu numai faptul că discursul de ură este un fenomen frecvent în Republica Moldova, dar și faptul că procesul de prevenire și combatere a necesitat modificări de legislație⁷, iar după 2022 necesită un proces bine organizat de eficientizare a ciclului raportare – documentare – sancționare.

Dacă, până în 2024, dinamica discursului de ură ne arăta că de cele mai multe ori intensitatea acestuia înregistra o creștere în timpul campaniilor electorale, veți vedea în acest raport că, în 2025, această tendință s-a modificat. Pe de o parte, tot mai des discursul de ură este folosit în combinație cu mesaje manipulative și materiale care dezinformează generate de persoane reale și de algoritmi. Pe de altă parte, în perioada interelectorală (septembrie 2024 – august 2025) a avut loc un proces de normalizare a discursului de ură⁸, iar campania electorală din toamna lui 2025 a demarat într-un spațiu public și online deja impregnat de ură, intoleranță și dezinformare.

Iată de ce, în acest ciclu de monitorizare, ale cărui rezultate sunt incluse în raportul de față, ne-am propus să analizăm felul

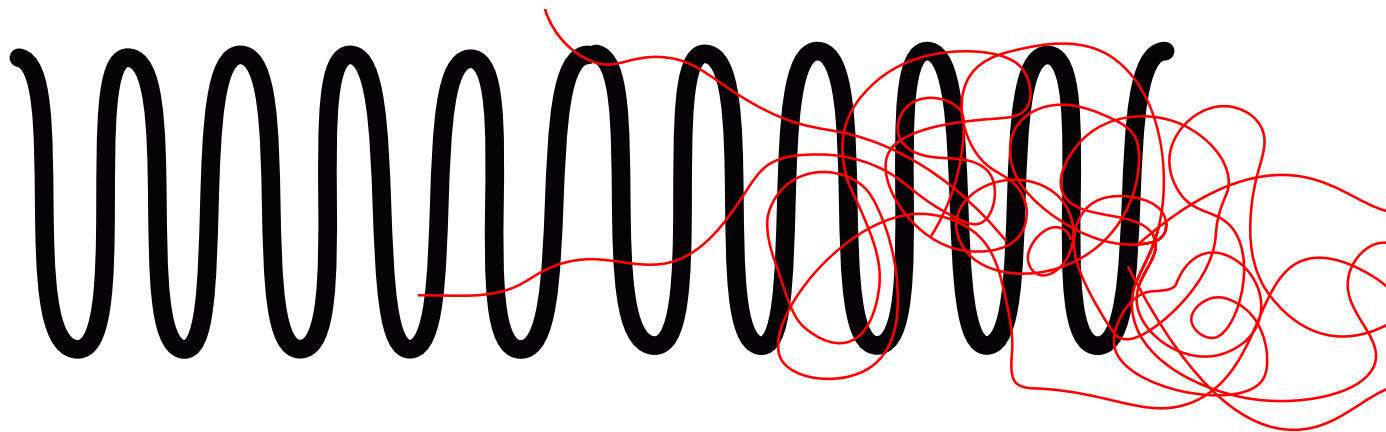
în care autoritățile publice s-au adaptat noilor tendințe și au răspuns provocărilor deja abordate în anii anteriori, astfel încât să crească gradul de unitate și solidaritate între grupurile sociale sau cel puțin să protejeze coeziunea socială și așa destul de afectată de crizele din ultimii patru ani. În același timp, am cercetat nivelul de utilizare a discursului de ură de către diverși actori: de la competitori electorali, politicieni și lideri de opinie la simpatizanții partidelor și blocurilor electorale și creatori de conținut. Cercetarea a urmărit și analiza gradului în care persoanele și grupurile vizate au raportat aceste cazuri, utilizând mecanismele naționale, inclusiv cele dezvoltate după modificarea cadrului legal în 2022.

Datele calitative și cantitative colectate în procesul de monitorizare sunt prezentate în trei capitole de bază. *Primul capitol* include principalele evoluții de reglementare a discursului de ură la nivel internațional și național, precum și reacția autorităților naționale la cazurile de discurs de ură.

Cel de-al doilea capitol prezintă tendințele înregistrate în perioada de monitorizare în comparație cu datele colectate în perioadele electorale din 2021, 2023 și

7 Asociația Promo-LEX, [Studiu analitic](#) privind documentarea și tragerea la răspundere contravențională și penală conform prevederilor noi cu privire la discursul de ură, p. 9, 2023, ultima accesare: 5 decembrie 2025.

8 Normalizarea discursului de ură – procesul prin care mesajele care promovează, justifică, răspândesc sau incită la ură, discriminare sau violență, sau care promovează diverse forme de intoleranță ajung să fie percepute ca fiind acceptabile și inevitabile într-o societate dată fiind frecvența și intensitatea lor și care conduc la reducerea sensibilității publice față de acestea, acceptarea lor și reducerea acțiunilor de intervenție împotriva mesajelor de ură.

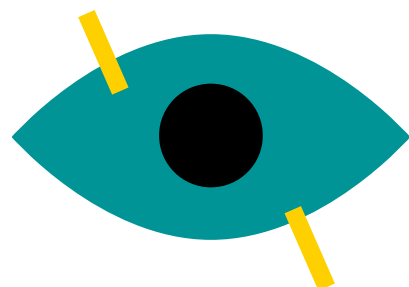

2024. De asemenea, în cadrul acestui capitol sunt incluse date cantitative privind criteriile care au stat la baza discursurilor de ură identificate, autorii și grupurile vizate de acest fenomen ș.a. O primă estimare a cheltuielilor financiare ale partidelor politice/blocurilor electorale pentru organizarea evenimentelor sau promovarea materialelor de agitație electorală în cadrul cărora au fost identificate cazuri de discurs de ură va fi găsită aici.

Capitolul trei aduce în atenție date cantitative, dar în special date calitative privind manifestarea discursurilor de ură în perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025. În cadrul acestui capitol, veți regăsi citate din declarații publice care au luat forma discursului de ură și au vizat nu numai competitorii electorali, politicienii și susținătorii lor, dar și grupuri sociale

distincte, cum ar fi persoanele lesbiene, gay, bisexuale, transgender, queer, intersex (LGBTQI+), femeile, românii/vorbitorii de limba română, jurnaliștii și jurnalistele, străinii și altele.

Constatările raportului pot fi citite ca o radiografie a evoluției negative a fenomenului discursului de ură în perioada ce cuprinde nu doar campania electorală pentru alegerile parlamentare din 2025. Acestea însă susțin recomandările reluate din anii precedenți care nu au fost implementate sau au fost implementate parțial, dar care odată luate în considerare de către instituțiile vizate ar putea îmbunătăți răspunsul acestora față de discursul de ură din Republica Moldova. Prevenirea, combaterea și sancționarea discursului de ură ar fi un semnal puternic de încurajare a victimelor și de descurajare a autorilor.

METODOLOGIE

Analiza și evaluarea gradului de utilizare a discursului de ură și instigare la discriminare în contextul alegerilor parlamentare din 2025 din Republica Moldova au fost realizate prin intermediul a trei metode de cercetare: (1) analiza documentelor, (2) analiza cantitativă și (3) analiza calitativă.

Perioada de monitorizare: 21 iulie – 19 octombrie 2025.

Grupul țintă al monitorizării: competitorii electorali și persoane active care pot influența opinia alegătorilor, inclusiv, dar fără a se limita la, politicieni, reprezentanți ai cultelor religioase, mass-media locală și națională, media online, canale de Telegram și TikTok.

Obiective și metode de cercetare:

Pentru analiza gradului de documentare și sancționare a cazurilor de discurs de ură și instigare la discriminare, precum și a gradului de utilizare a mecanismelor naționale de apărare împotriva discursului de ură și instigare la discriminare de către victimele acestui tip de discurs, în perioada 19 noiembrie – 19 decembrie 2025 au fost elaborate și trimise cereri de acces la informație către Cancelaria de Stat (CS), Serviciul Tehnologii Informaționale al Ministerului Afacerilor Interne (STI al MAI), Inspectoratul General al Poliției (IGP), Inspectoratul Național de Investigații al

Inspectoratului General al Poliției (INI), Procuratura Generală (PG), Consiliul Audiovizualului (CA), Serviciul de Informații și Securitate (SIS), Comisia Electorală Centrală (CEC), Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI), Ministerul Educației și Cercetării (MEC), Consiliul pentru egalitate (CpE), Oficiul Avocatului Poporului (OAP) și platformele Meta și TikTok. Ministerul Educației și Cercetării, platformele Meta și TikTok nu au răspuns cererilor de acces la informație. De asemenea, au fost analizate programele electorale, materialele de agitație electorală, rapoartele financiare ale competitorilor electorali ș.a.

Metoda analizei cantitative a fost utilizată pentru cercetarea gradului de utilizare a discursului de ură și instigare la discriminare de către competitorii electorali și simpatizanții acestora, politicieni, mass-media locală și națională și media online. De asemenea, aceasta a fost utilizată pentru estimarea resurselor financiare alocate de către politicieni și/sau partidele politice/blocurile electorale pentru răspândirea discursului de ură. Astfel, în procesul de cercetare și analiză a fost realizată monitorizarea manuală de către o echipă de opt monitori instruiți, precum și monitorizarea mixtă a conținutului identificat în TikTok. Monitorizarea și analiza conținutului identificat în TikTok a fost realizată în trei etape. Pentru etapa I de identificare și analiză inițială a fost utilizat un instru-

ment software dezvoltat în parteneriat cu o companie TI. Cazurile identificate în prima etapă cu suportul instrumentului software au fost evaluate de către echipa de monitori. În cea de-a doua etapă, atât cazurile identificate manual, cât și cele identificate prin intermediul instrumentului software au fost raportate pe platforma data.promolex.md în baza Chestionarului online elaborat de Asociația „Promo-LEX”.

Analiza calitativă a fost utilizată ca metodă de cercetare pentru prezentarea datelor referitoare la modificările legislative și de politici publice privind combaterea discursului de ură și instigare la discriminare înregistrate din momentul publicării ultimului raport de monitorizare din anul 2025 până la data elaborării documentului de față. De asemenea, pentru prezentarea formelor de manifestare ale discursului de ură, cazurile identificate au fost analizate din perspectiva conținutului și a argumentelor. Acest lucru a permis identificarea tendințelor discursului electoral și politic din perspectiva respectării drepturilor omului.

Strategia de selectare a surselor de monitorizat:

Pentru elaborarea eșantionului fiecărui set de surse de monitorizat au fost stabilite seturi de 4-10 criterii de selectare a acestora. Astfel, printre criteriile care au stat la baza procesului de selectare a surselor mass-media au fost audiența în funcție de regiune, nivelul de încredere, numărul de urmăritori în rețele de socializare și aplicațiile mobile ș.a.

Politicienii incluși în lista surselor de monitorizat au fost selectați în baza mai multor criterii, printre care nivelul de notorietate, nivelul de încredere al publicului, frecvența utilizării discursului de ură în cadrul alegerilor naționale din 2021, 2023 și 2024 ș.a. Decizia de includere a unor lideri de opinie în lista surselor de monitorizat a fost luată în urma unui proces de monitorizare și evaluare conform unui set de criterii care au inclus, de exemplu, nivelul de încredere, frecvența publicării mesajelor, numărul interacțiunilor la mesajele publicate ș.a.

Printre criteriile de selectare a partidelor politice au fost: participarea în cadrul alegerilor locale generale din 2023 și în cadrul alegerilor parlamentare din 2021 cu rezultate reprezentative (candidați aleși), utilizarea discursului de ură de către membrii de partid în cadrul alegerilor din 2021, 2023 și/sau 2024. În lista surselor de monitorizat au fost incluse și paginile din rețelele de socializare și/sau aplicațiile mobile ale filialelor partidelor politice, selectate în două etape și cu un set separat de criterii.

Canalele de Telegram au fost selectate în baza datelor colectate pentru verificarea corespunderii cu criteriile de selecție, printre care numărul postărilor săptămânale, media vizualizărilor per postare, numărul cazurilor de discurs de ură identificate anterior în procesele de monitorizare ale Promo-LEX ș.a. De asemenea, și paginile de Facebook au fost selectate în baza unui set de criterii care a inclus frecvența publicării, nivelul de distribuire a conținutului de pe alte conturi ș.a. În cazul canalelor de TikTok, instrumentul software a realizat selecția în două etape în baza mai multor criterii, care să permită inclusiv identificarea canalelor noi cu potențial de generare a discursului de ură, instigare la discriminare sau alte forme de manifestare a intoleranței.

Strategia pentru estimarea cheltuielilor financiare pe care partidele politice înregistrate în cursa electorală și în monitorizare le-au alocat pentru răspândirea mesajelor de campanie care conțin discurs de ură și/sau instigare la discriminare s-a bazat pe următorii indicatori: a) costurile pentru diseminarea online a reclamelor, bannerelor, clipurilor de promovare care conțin mesaje de ură și/sau instigare la discriminare; b) costurile pentru tipărirea materialelor de agitație electorală care conțin mesaje de ură și/sau instigare la discriminare și c) costurile pentru organizarea evenimentelor în cadrul cărora au fost identificate cazuri de discurs de ură și/sau instigare la discriminare. Ultimul indicator a fost estimat în baza a patru elemente: costuri pentru închiriere de spațiu, costuri pentru sonorizare, costuri pentru înregistrate/transmisiune în direct și costuri pentru materiale de promovare din cadrul evenimentului.

Lista surselor monitorizate

Lista surselor monitorizate a fost dezvoltată și ajustată în baza rezultatelor ciclurilor de monitorizare anterioare, în conformitate cu criteriile de selecție, pentru a include noi actori cu potențial de răspândire a discursului de ură.

Mass-media online	Telegram	Facebook
1. www.tv8.md	1. Insider Moldova	1. CU SAPA
2. www.unimedia.md	2. Гагаузская Республика	2. Moldova 1359
3. www.protv.md	3. Молдова онлайн	3. Alyssa Evans
4. www.trm.md	4. Флуераш	4. Виктор Шмидт
5. www.jurnaltv.md	5. WTF Moldova	5. Nastenska Nefedova
6. www.n4.md	6. Moldova 24	6. Свежие новости Молдовы
7. www.nordnews.md	7. Moldova NEWS	7. Молдавский Календарь
8. www.newsmaker.md	8. Молдавский Крот	8. Vitalie Pavel Blanari
9. www.esp.md	9. Бельцы 24	
10. www.agora.md	10. Молдавский телескоп	
11. TV 6	11. Moldova Liberă	
12. KP	12. Типичная Молдова	
13. TVC 21	13. Sputnik Молдова 2.0	
14. www.lisa.md	14. Гений Карпат	
15. www.bloknot-moldova.md		
16. www.telegraph.md		
17. www.point.md		
18. www.grt.md		
19. www.gagauzinfo.md		

Limitări de cercetare:

1. Procesul de monitorizare s-a realizat online, ceea ce înseamnă că potențialele cazuri de discurs de ură răspândite în cadrul unor evenimente publice care nu au fost transmise online sau din care au fost publicate secvențe online de sursele monitorizate nu au fost incluse în procesul de analiză și evaluare.
2. Conținuturile difuzate/publicate de instituțiile media au fost monitorizate doar prin intermediul paginilor web ale acestora, al paginilor din rețelele de socializare și aplicațiile mobile care erau urmărite, la momentul începerii procesului de monitorizare, de cel puțin 3 000 de persoane.
3. În lista surselor monitorizate au fost incluse doar paginile din rețelele de socializare și/sau aplicațiile mobile ale filialelor partidelor politice, selectate în baza criteriilor, care au avut în momentul evaluării (mai 2025) cel puțin 1 000 de persoane (urmăritori) / cont din rețelele de socializare și activitate constantă în ultimele 6 luni (noiembrie 2024 – aprilie 2025).
4. Mesaje publice, conținuturile publicate/răspândite de către politicieni și partidele politice au fost monitorizate prin intermediul:
 - a) paginilor web, dacă au existat, al paginilor din rețelele de socializare și aplicațiile mobile care erau urmărite de cel puțin 1 500 de persoane în cazul politicienilor, și respectiv 3 000 de persoane în cazul partidelor politice (sediile centrale) și 1 000 de persoane în cazul filialelor partidelor politice; și
 - b) materialelor de agitație electorală: bannere stradale, ziare, pliante ș.a. afișate, distribuite ș.a. în municipiul (mun.) Chișinău sau în centre raionale identificate de către echipa de monitori.
5. Estimările prețurilor s-au bazat pe datele din surse deschise, oferte de prețuri sau teste realizate pe conturile de social media (Facebook și YouTube).

Abordarea teoretică și practică: Pentru analiza și interpretarea datelor a fost utilizată o abordare extinsă a conceptului de „discurs de ură”, care include definițiile juridice din legislația națională și internațională, dar și concepte conexe, precum instigarea la discriminare pe motiv de prejudecată, injurie pe motiv de prejudecată, discurs sexist, homofob, rasist, amenințare pe motiv de prejudecată, incitare la violență, susținerea ideologiilor bazate pe superioritatea unui grup, defăimarea și insulta publică bazate pe deprecieră sau denigrarea unui grup și promovarea intoleranței. În vederea uniformizării limbajului, raportul operează cu noțiunea generică „discurs de ură”.

Notă:

Pentru facilitarea înțelegerii citatelor în limba rusă prezentate în primul și în al treilea capitol al raportului de monitorizare, traducerea acestora în limba română poate fi găsită în Anexe.

1

EVOLUȚII ȘI REACȚIILE AUTORITĂȚILOR FAȚĂ DE DISCURSUL DE URĂ

EVOLUȚII LA NIVEL INTERNAȚIONAL	19
EVOLUȚII LA NIVEL NAȚIONAL	21
REAȚIA AUTORITĂȚILOR	23

În acest capitol au fost incluse principalele evoluții privind reglementarea discursului de ură la nivel internațional și național, înregistrate din momentul publicării ultimului raport de monitorizare din anul 2025⁹ până la data elaborării documentului de față. De asemenea, capitolul prezintă acțiunile întreprinse de autoritățile publice în vederea prevenirii utilizării discursului de ură, precum și a sancționării acestuia conform prevederilor din legislația națională.

EVOLUȚII LA NIVEL INTERNAȚIONAL

Organizația Națiunilor Unite

În 2025, Comitetul pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite a cerut statelor membre, prin Rezoluția A/HRC/C/RES/58/29¹⁰, să ia măsuri eficiente pentru a se asigura că funcționarii publici, în îndeplinirea atribuțiilor lor publice, nu discriminează persoanele pe motive de religie sau convingeri. Acest lucru, conform rezoluției, poate fi realizat inclusiv prin elaborarea de strategii și armonizarea acțiunilor la nivel local, național, regional și internațional, printre altele, prin educație și creșterea gradului de conștientizare.

Consiliul Europei

La începutul anului 2025, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei (CoE) a adoptat un set de linii directoare¹¹ pentru statele membre pentru a ajuta autoritățile competente să dezvolte strategii optime de urmărire penală a extremismului violent care favorizează terorismul. Astfel, conform acestora, termenul „extremism violent” a fost definit ca fiind:

„Promovarea, susținerea sau comiterea de acte violente, online și offline, care pot constitui sau nu acte teroriste și care sunt determinate de ideologii

antiautoritare sau ideologii care amenință să submineze drepturile omului și libertățile fundamentale.”

Comitetul de Miniștri recomandă aplicarea acuzațiilor cumulative, acolo unde este prevăzut acest lucru, acoperind și alte infracțiuni prevăzute de legislația penală existentă, cum ar fi infracțiunile motivate de prejudecată, instigarea la violență ș.a. (pct. 11, VI. Acuzații posibile). De asemenea, autoritățile naționale de justiție penală sunt încurajate să colaboreze cu instituțiile de învățământ și organizațiile societății civile, inclusiv prin intermediul rapoartelor privind discursul de ură sau acte de violență comise de elevi sau studenți (pct. 19, XI. Sistemul educațional și prevenirea). Aceste colaborări pot contribui la prevenirea radicalizării în rândul tinerilor.

Pe data de 7 octombrie 2025, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a adoptat Recomandarea CM/Rec.(2025)7 privind egalitatea în drepturi pentru persoanele intersex¹². Conform acesteia, Comitetul de Miniștri a recomandat statelor membre să stabilească mecanisme eficiente de monitorizare pentru a măsura prevalența discursului instigator la ură și a infracțiunilor motivate de prejudecată care au avut la bază caracteristici sexuale și să ofere sprijin adecvat victimelor, încorporând o abordare intersecțională.

9 Asociația Promo-LEX, [Raport de monitorizare](#) „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova în cadrul perioadei electorale pentru alegerile prezidențiale din 20 octombrie (3 noiembrie) 2024 și referendumul republican constituțional din 20 octombrie 2024”, 2025, ultima accesare: 10 noiembrie 2025.

10 Consiliul pentru Drepturile Omului al ONU, [Rezoluția A/HRC/C/RES/58/29](#) Combaterea intoleranței, a stereotipurilor negative și a stigmatizării, a discriminării, a incitării la violență și a violenței împotriva persoanelor pe motive religioase sau credințe religioase, adoptată în cadrul celei de a 58-a sesiuni, 4 aprilie 2025, ultima accesare: 10 noiembrie 2025.

11 Consiliul Europei, Comitetul Consiliului Europei pentru Combaterea Terorismului, [CM\(2025\)15-addfinal](#) – Orientări privind strategiile de urmărire penală a extremismului violent care favorizează terorismul, adoptat în cadrul celei de a 1520-a reuniuni, 26 februarie 2025, ultima accesare: 10 noiembrie 2025.

12 Consiliul Europei, Comitetul de Miniștri, [Recomandarea CM/Rec\(2025\)7](#) către statele membre privind egalitatea în drepturi pentru persoanele intersex, adoptată în cadrul celei de-a 1539-a reuniuni, 7 octombrie 2025, ultima accesare: 10 noiembrie 2025.

De asemenea, statelor membre li se recomandă să crească gradul de conștientizare a consecințelor discursului de ură și a infracțiunilor motivate de prejudecată în rândul persoanelor și instituțiilor implicate în diverse sectoare, inclusiv educație, ocuparea forței de muncă, sănătate, aplicarea legii, sistemul judiciar ș.a. Comitetul de Miniștri consideră că aceste tipuri de activități ar trebui să includă, în mod special, formări obligatorii care să abordeze faptul că variațiile înnăscute ale caracteristicilor sexuale apar în mod natural și nu reprezintă o boală, precum și drepturile persoanelor intersex, dreptul lor la egalitate, prevenirea și combaterea discriminării, a discursului de ură și a infracțiunilor motivate de prejudecată.

Uniunea Europeană

În ianuarie 2025, Codul de conduită¹³ privind combaterea discursului ilegal de ură online, elaborat și adoptat în anul 2016, a fost completat și integrat în cadrul de reglementare al Regulamentului privind serviciile digitale (Codul de conduită+). Codul de conduită+ este prezentat de Comisia Europeană ca fiind o măsură adecvată de atenuare a riscurilor pentru semnatarii desemnați ca platforme online foarte mari ("Very Large Online Platforms" (VLOPs)) și motoare de căutare foarte mari ("Very Large Search Engines" (VLOSEs)) în temeiul Regulamentului privind serviciile digitale.

În luna martie 2025, Comisia Europeană a informat că Strategia UE privind anti-rasismul este în proces de elaborare¹⁴. În luna octombrie a aceluiași an, Comisia Europeană a publicat o nouă Strategie a egalității LGBTQI+ 2026–2030¹⁵. Prin acest document, în următorii patru ani, Comisia Europeană își propune:

- să monitorizeze implementarea Codului de conduită+ și să creeze un centru de cunoștințe online care să colecteze resurse relevante privind discursul ilegal de ură online;
- să exploreze opțiunile juridice pentru consolidarea cadrului de drept penal

în vederea combaterii discursului de ură și a infracțiunilor motivate de prejudecată în cadrul prevederilor existente ale Tratatului.

De asemenea, Strategia include acțiuni privind combaterea discursului de ură în campaniile electorale. Astfel, Uniunea Europeană va examina măsurile luate de autoritățile relevante pentru a facilita participarea grupurilor minoritare, inclusiv a persoanelor LGBTQI+, la procesul electoral și pentru a combatediscriminarea împotriva acestora. Comisia Europeană va continua să promoveze un mediu sigur pentru ca victimele LGBTQI+ să poată raporta infracțiunile prin intermediul strategiei UE privind drepturile victimelor. În acest sens, Comisia Europeană, prin Strategia egalității LGBTQI+ 2026–2030, își propune să acorde suport Parlamentului și Consiliului în adoptarea Directivei revizuite privind drepturile victimelor, care vizează consolidarea drepturilor tuturor victimelor infracțiunilor, inclusiv ale celor motivate de prejudecată săvârșite în raport cu persoanele LGBTQI+.

În perioada 19 mai – 11 august 2025, Comisia Europeană a organizat consultări publice pe marginea Strategiei privind egalitatea de gen (2026–2030)¹⁶, versiunea finală a acesteia urmează să fie publicată la începutul anului 2026. Pe data de 13 noiembrie 2025, Parlamentul European a adoptat Rezoluția referitoare la strategia privind egalitatea de gen 2025. Prin aceasta, Parlamentul European a invitat Comisia Europeană să mențină și să dezvolte în continuare o politică de toleranță zero față de toate formele de violență de gen în mediul digital, inclusiv incitarea cibernetică la violență sau la ură (discursuri de incitare la ură)¹⁷. De asemenea, Parlamentul European a îndemnat Comisia Europeană să abordeze, în următoarea strategie, problema protecției inadecvate cauzată de aplicarea inconsecventă a garanțiilor în statele membre în contextul creșterii alarmante a infracțiunilor motivate de prejudecată și a discursurilor de incitare la ură care vizează femeile, persoanele LGBTQI+, minoritățile rasiale sau etnice și alte grupuri marginalizate¹⁸.

¹³ Comisia Europeană, [Codul de conduită](#) privind combaterea discursului ilegal de ură online, 2016, ultima accesare: 10 noiembrie 2025.

¹⁴ Comisia Europeană, [Comunicat de presă](#) din 21 martie 2025, ultima accesare: 10 noiembrie 2025.

¹⁵ Uniunea Europeană, [Strategia egalității LGBTQI+ 2026-2030](#), 8 octombrie 2025, ultima accesare: 10 noiembrie 2025.

¹⁶ Comisia Europeană, Inițiative publicate, [Consultări publice](#), ultima accesare: 13 noiembrie 2025.

¹⁷ Parlamentul European, [Rezoluția](#) referitoare la strategia privind egalitatea de gen 2025 (2024/2125(INI)), pct. 53, 13 noiembrie 2025, ultima accesare: 13 noiembrie 2025.

¹⁸ *Idem*, pct. 70, 13 noiembrie 2025.

EVOLUȚII LA NIVEL NAȚIONAL

Pe data de 6 martie 2025, în Parlamentul Republicii Moldova a fost înregistrat proiectul de lege nr. 252 pentru modificarea unor acte normative¹⁹. Acesta a vizat completarea legislației naționale cu prevederi care se referă la sancționarea violenței în bază de gen în mediul digital. De exemplu, acesta a introdus în legea cu privire la informatică o definiție nouă pentru „date informatice cu conținut abuziv”, care reprezintă:

„informații discriminatorii, inclusiv sexiste, informații care incită la ură, imagini (fotografii/videoclipuri) cu conținut sexual sau pornografic, mesaje amenințătoare, obscene, calomnioase, defăimătoare ori alte mesaje ofensatoare”.

Pe data de 10 iulie 2025, proiectul de lege a fost adoptat în lectură finală, prevederile noi urmând să intre în vigoare pe data de 14 februarie 2026.

Pe data de 11 aprilie 2025, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a înaintat pentru consultări publice proiectul de lege privind serviciile digitale²⁰. Proiectul propune ca furnizorii de platforme online foarte mari și de motoare de căutare online să evalueze riscurile sistemice, printre care „orice efecte negative reale sau previzibile asupra exercitării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului” sau „orice efecte negative reale sau previzibile în ceea ce privește violența bazată pe gen, protecția sănătății publice și a minorilor și consecințele negative asupra bunăstării fizice și mentale a persoanei”. De asemenea, proiectul de lege propune ca furnizorii de platforme online să acorde atenție impactului măsurilor restrictive, printre care „adaptarea proceselor de moderare a conținutului”, precum și „prelucrarea notificărilor legate de tipuri specifice de conținut ilegal”. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării propune ca discursurile ilegale de incitare la ură sau violență online, odată notificate, să fie eliminate sau accesul la acestea să

fie blocat. Până în momentul elaborării raportului de față, proiectul de lege, nu a fost înregistrat în Parlamentul Republicii Moldova.

În luna mai 2025, în Parlamentul Republicii Moldova a fost înregistrat proiectul de lege nr. 191 pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova (CSMA) nr. 174/2018²¹. În urma consultărilor publice²² organizate de Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media la începutul lunii iunie, pe data de 10 iulie 2025 proiectul de lege a fost votat în lectură finală, iar prevederile noi au intrat în vigoare în luna august 2025. Astfel, definiția pentru „discurs care incită la ură” din CSMA a fost modificată. În noua sa versiune, aceasta conține parțial definiția pentru „discurs de ură” propusă de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei în CM/Rec.(2022)16 privind combaterea discursului de ură. În comparație cu definiția CoE, definiția din CSMA include o listă mai extinsă de criterii protejate.

„Discurs de ură – toate tipurile de exprimare care incită, promovează, răspândesc sau justifică ura, violența ori discriminarea împotriva unei persoane sau a unui grup de persoane, sau care le înjosește ori le lezează onoarea și demnitatea din cauza caracteristicilor persoanei sau a statutului lor, real ori atribuit, precum este rasa, culoarea, originea etnică, națională sau socială, cetățenia, sexul, genul, limba, religia sau convingerile religioase, opiniile politice, dizabilitatea, orientarea sexuală, identitatea de gen, starea de sănătate, vârsta, starea civilă, statutul de migrant sau de azilant.”

19 Parlamentul Republicii Moldova, [Proiect de lege nr. 252](#) din 6 martie 2025, ultima accesare: 10 noiembrie 2025.

20 Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, [proiect de lege](#) privind serviciile digitale, ultima accesare: 10 noiembrie 2025.

21 Parlamentul Republicii Moldova, [Proiect de lege nr. 191](#) din 29 mai 2025, ultima accesare: 10 noiembrie 2025.

22 Parlamentul Republicii Moldova, [Comunicat](#) din 20 mai 2025, ultima accesare: 10 noiembrie 2025.

De asemenea, CSMA a fost completat cu reglementări noi privind serviciile de platformă de partajare a materialelor video. De exemplu, conform acestora, furnizorii de platformă de partajare a materialelor video „au obligația să trateze cu prioritate sesizările notificatorilor de încredere care acționează în domeniul lor de competență, să le examineze fără întârzieri nejustificate și să ia măsurile care se impun”. În același timp, acești furnizori trebuie să ia măsuri pentru a proteja publicul larg de programe audiovizuale, de materiale video generate de utilizatori și de comunicările comerciale audiovizuale care conțin instigare la ură, violență sau discriminare împotriva unei persoane sau a unui grup de persoane, bazate pe considerente de rasă, culoare, origine etnică ș.a.

Pe data de 28 mai 2025, Guvernul Republicii Moldova a aprobat²³ Instrucțiunea privind procedura de sistare a accesului la pagini web²⁴. Instrucțiunea detaliază aplicarea prevederilor Legii nr. 20 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice. Aceasta din urmă a fost completată în anul 2024, prin proiectul de lege nr. 199²⁵. Conform Instrucțiunii, după identificarea unei sau a mai multor pagini web ce conțin informații destinate și utilizate pentru pregătirea sau comiterea infracțiunilor, subdiviziunea specializată a Ministerului Afacerilor Interne sau Serviciul de Informații și Securitate este obligată să: 1) întocmească un act privind examinarea paginii/paginilor web și 2) în decurs de 24 de ore fie să emite ordinul de eliminare a conținutului online la sursă, fie să emite ordinul de sistare a accesului la paginile web, fie să dispună refuzul emiterii ordinului de eliminare/sistare. Instrucțiunea clarifică și ce trebuie să conțină un ordin de eliminare a conținutului sau de sistare a accesului la paginile web, printre care temeiurile legale și argumente specifice care stau la baza evaluării.

Pe data de 4 iunie 2025, un grup de deputați au înregistrat proiectul de lege nr. 198²⁶ pentru modificarea și completarea unor acte normative. Prin acesta, autorii propun introducerea în Codul educației, Codul serviciilor media audiovizuale, Legea cu privire la libertatea de exprimare și Codul familiei un articol nou privind valorile spirituale și morale tradiționale. Articolul nou propus ar interzice promovarea sau sprijinirea „prin orice mijloace, informații, atitudini, acțiuni sau oricare altă manifestare de susținere a relațiilor sexuale netradiționale, schimbarea de sex, căsătoriile de același sex sau oricare altă acțiune contrară valorilor spirituale și morale tradiționale”. De asemenea, autorii proiectului de lege au propus completarea Codului contravențional și sancționarea „promovării relațiilor sexuale netradiționale, a homosexualității și/sau preferințelor de schimbare a sexului”. Până în momentul elaborării raportului de față, acest proiect de lege nu a fost supus dezbaterilor în plenul Parlamentului.

În luna octombrie 2025, un grup de lucru interinstituțional, sub egida Minsiterului Educației și Cercetării, a inițiat procesul de elaborare a unui plan nou de acțiuni privind promovarea memoriei Holocaustului și a culturii toleranței în perioada 2026-2029²⁷. Acesta va continua activitățile din planul precedent (2021-2024).

23 Ministerul Afacerilor Interne, [Comunicat de presă](#), 28 mai 2025, ultima accesare: 10 noiembrie 2025.

24 Guvernul Republicii Moldova, [Instrucțiunea](#) privind procedura de sistare a paginilor web, ultima accesare: 10 noiembrie 2025.

25 Asociația Promo-LEX, [Raport de monitorizare](#) „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova în cadrul perioadei electorale pentru alegerile prezidențiale din 20 octombrie (3 noiembrie) 2024 și referendumul republican constituțional din 20 octombrie 2024”, p. 15, 2024, ultima accesare: 10 noiembrie 2025.

26 Parlamentul Republicii Moldova, [proiect de lege nr. 198](#) pentru modificarea și completarea unor acte normative (Codul educației nr. 152/2014, art. 7; Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018, art. 20 ș.a.), ultima accesare: 8 iulie 2025.

27 Ministerul Educației și Cercetării, [Comunicat de presă](#), 9 octombrie 2025, ultima accesare: 27 noiembrie 2025.

REAȚIA AUTORITĂȚILOR

Curtea Constituțională

În Hotărârea nr. 12 cu privire la confirmarea rezultatelor alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, Curtea Constituțională a reținut sesizarea BE „Patriotic” privind „pretinsa manipulare a opiniei publice și utilizare a discursului de instigare la ură”. Conform textului Hotărârii, BE „Patriotic” „a criticat conținutul unui material sub formă de pliante în tiraj de 900 000 de exemplare, care ar eluda cadrul legal prin impunerea laitmotivului precum că votarea altui concurent electoral va aduce război, corupție și sărăcie”. Curtea Constituțională a observat că, BE „Patriotic” „nu a contestat în modul stabilit de lege preținsele acțiuni referitoare la manipularea opiniei publice, la utilizarea discursului de instigare la ură”²⁸.

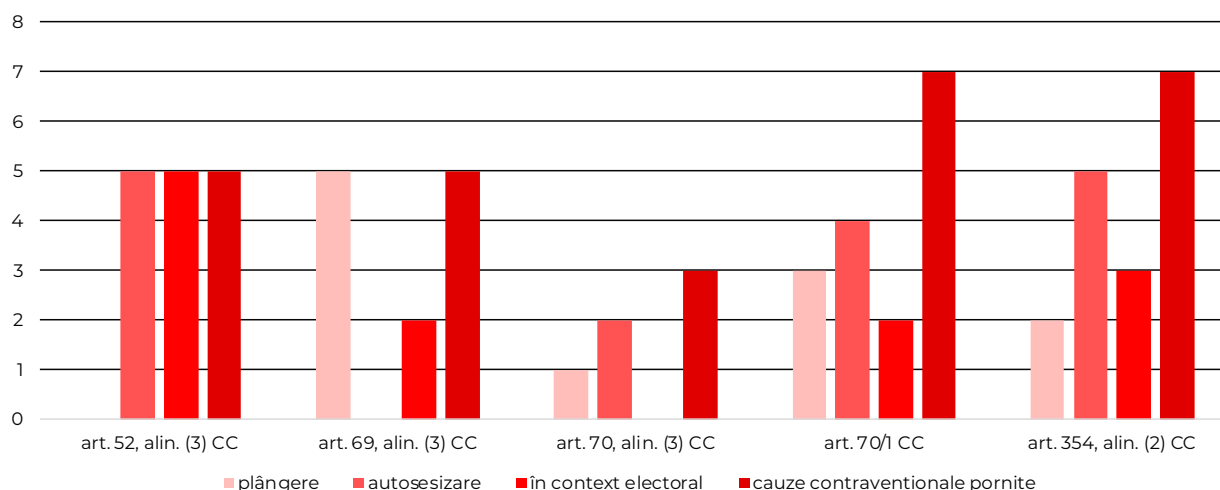
Curtea Constituțională a formulat o Adresă Parlamentului prin care a solicitat ca „legislatorul să consolideze competențele autorităților în domeniul serviciilor de platformă de partajare a materialelor video și să stabilească alte măsuri eficiente, mai cu seamă în perioada electorală, cu condiția ca libertatea de exprimare a utilizatorilor platformelor online să nu fie limitată în mod disproportionat”²⁹.

Inspectoratul General al Poliției

În perioada 21 iulie – 19 octombrie 2025, IGP a înregistrat 27 de plângeri și autosesizări³⁰ privind contravențiile motivate de prejudecată³¹, 12 din care au fost săvârșite în context electoral³² (a se vedea figura 1). Dintre cele 12 plângeri și autosesizări, cinci autosesizări au vizat presupusa încălcare a art. 52, alin. (3) CC – agitație electorală interzisă. În baza acestora, au fost pornite cinci cauze contravenționale. La momentul elaborării acestui raport, toate cele cinci cauze contravenționale se aflau în proces de examinare. De altfel, datele arată că au fost înregistrate plângeri pentru injurie, calomnie și instigare la discriminare din motive de prejudecată și nicio plângere pentru utilizarea discursului de ură și/ sau instigare la discriminare de către competitorii electorali.

↓ Figura 1.

Numărul plângerilor/autosesizărilor înregistrate de Inspectoratul General al Poliției

28 Curtea Constituțională, [Hotărârea](#) nr. 12 din 16 octombrie 2025 cu privire la confirmarea rezultatelor alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025 și validarea mandatelor deputaților aleși în Parlamentul Republicii Moldova (sesizarea nr. 211e/2025), pct. 150 și pct. 152, ultima accesare: 27 noiembrie 2025.

29 Curtea Constituțională, [Adresa](#) nr. PCC-01/211e-451 din 16 octombrie 2025, ultima accesare: 27 noiembrie 2025.

30 Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Serviciul Tehnologii Informaționale, Direcția generală informații și evidențe operative, Scrisoarea nr. 8/6-2-Avc.V-430/25 din 12 noiembrie 2025.

31 Injurie pe motiv de prejudecată (art. 69, alin. (3)), calomnie pe motiv de prejudecată (art. 70, alin. (3)), instigare la discriminare (art. 70), vătămarea integrității corporale pe motiv de prejudecată (art. 78, alin. (3)), distrugerea sau deteriorarea bunurilor străine (art. 104, alin. (2)) și huliganism nu prea grav pe motive de prejudecată (art. 354, alin. (2)).

32 Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Inspectoratul General al Poliției, Inspectoratul național de securitate publică, Scrisoarea nr. 34/17-11546 din 1 decembrie 2025.

5

autosesizări

au vizat presupusa încălcare a
art. 52, alin. (3) CC

12

plângeri și autosesizări

săvârșite în context electoral

27

plângeri și autosesizări

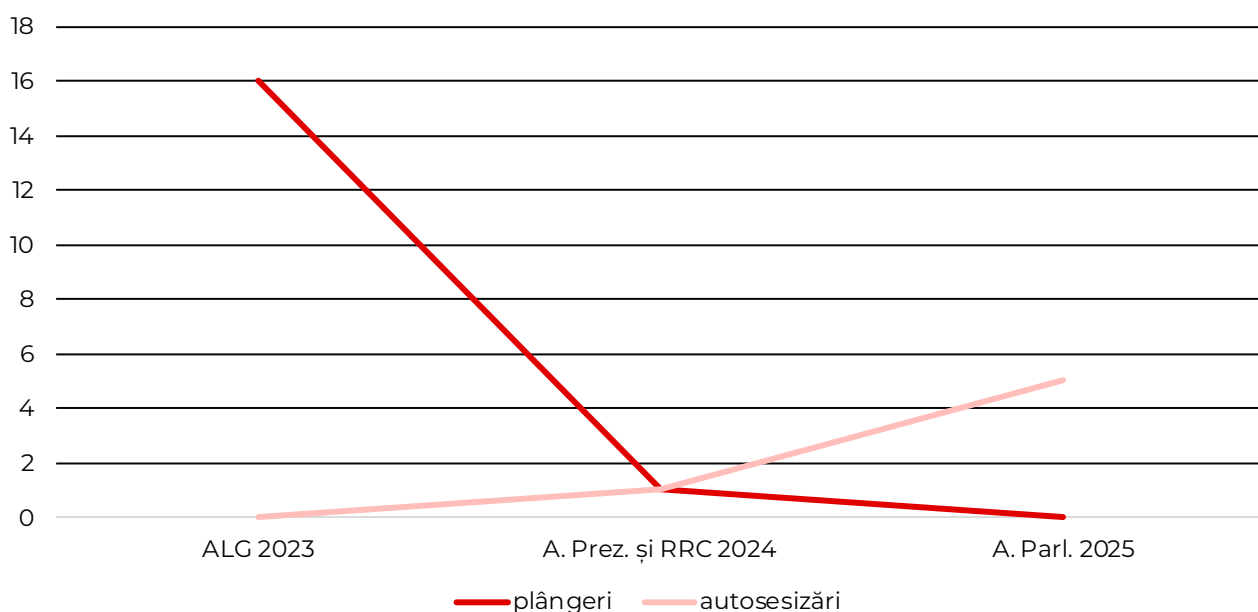
privind contravențiile
motivate de prejudecată

Conform datelor colectate, numărul plângerilor privind încălcarea art. 52, alin. (3) CC a scăzut treptat în ultimii trei ani. În perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, nicio plângere privind utilizarea de către

competitorii electorali a discursului de ură și/sau instigare la discriminare nu a fost depusă la IGP. În același timp, constatăm o creștere ușoară a numărului de autosesizări (a se vedea figura 2).

↓ **Figura 2.**

Dinamica înregistrării plângerilor și autosesizărilor în perioadele electorale 2023-2025 (art. 52, alin. (3))

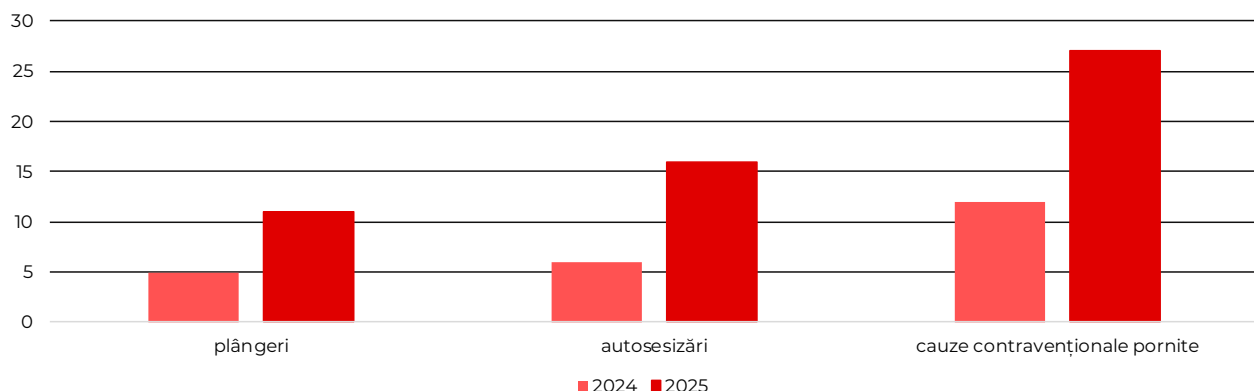

În general, în ultimele două scrutine naționale desfășurate în Republica Moldova după modificarea cadrului legal privind discursul de ură și infracțiunile motivate de prejudecată în anul 2022, se

înregistrează o creștere ușoară a numărului de plângeri și autosesizări la IGP, precum și a cazurilor contravenționale pornite de agenții constatatori în baza acestora (a se vedea figura 3).

↓ **Figura 3.**

Dinamica înregistrării plângerilor și autosesizărilor în perioadele electorale 2023-2025 (art. 52, alin. (3))

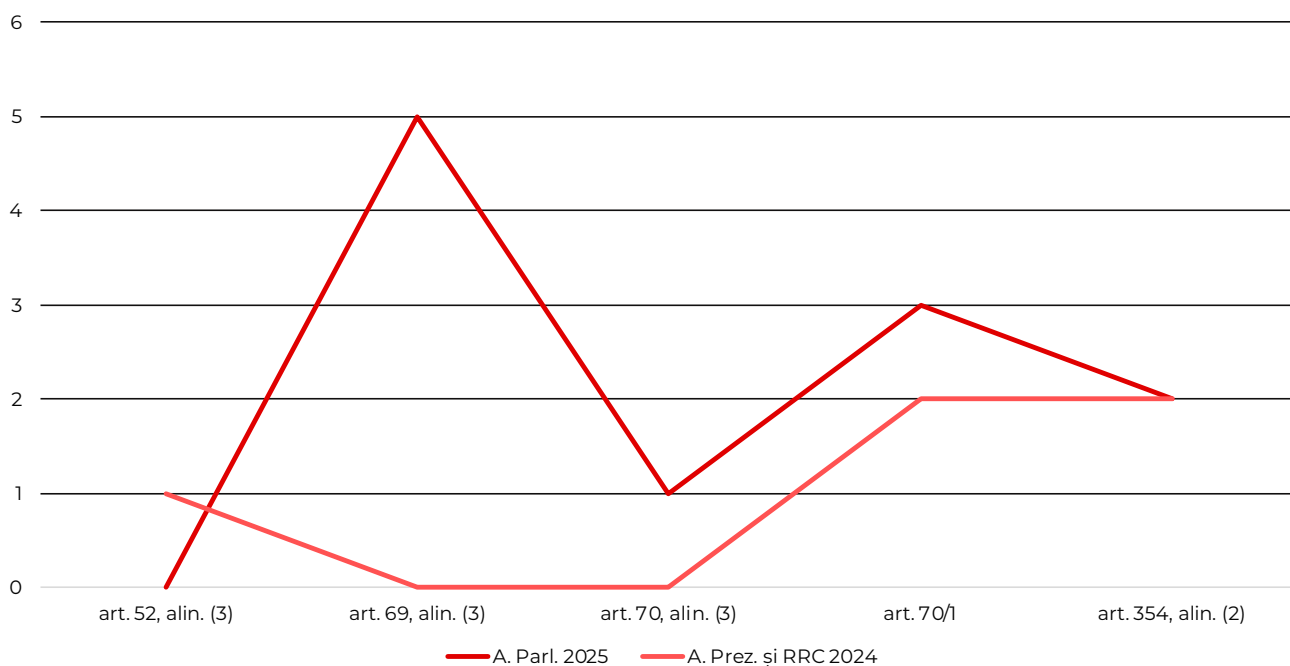

Conform datelor, în perioadele electorale din ultimele două scrutine s-a înregistrat o creștere ușoară a numărului de plângeri în cazurile de injurie și calomnie din motive de prejudecată și instigare la discriminare. În același timp, se observă o creștere ușoară și a numărului de autosesizări pe marginea cazurilor de utilizare a discursului de ură și/sau instigare la discriminare de către competitorii electorali, calomnie din motive de prejudecată, instigare la discriminare și huliganism nu prea grav

din motive de prejudecată (a se vedea figura 4). Cu toate acestea, numărul autosesizărilor rămâne scăzut în raport cu numărul cazurilor de discurs de ură identificate de societatea civilă. De exemplu, în perioada de monitorizare, Promo-LEX a publicat date privind cel puțin 35 de cazuri cu un nivel înalt de gravitate³³, iar Centrul de Informații „GENDERDOC-M” (GENDERDOC-M) a identificat 26 de cazuri și a depus nouă sesizări la IGP³⁴.

↓ **Figura 4.**

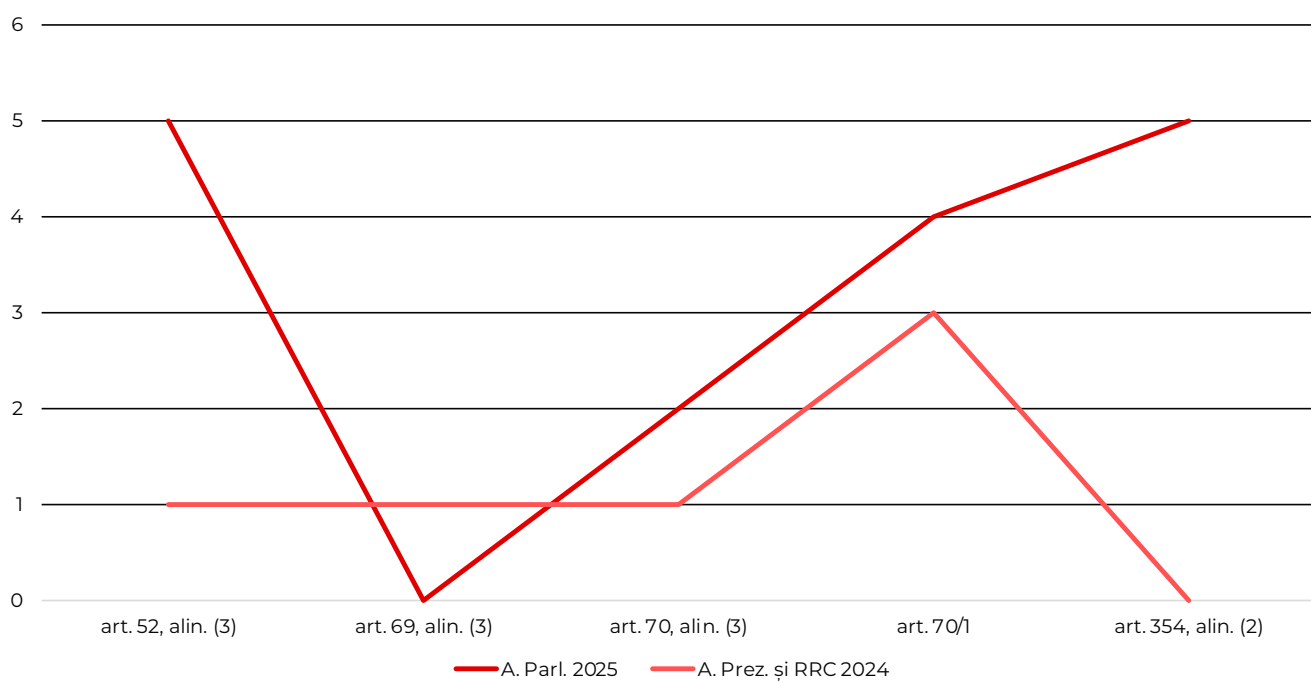
Dinamica plângerilor și autosesizărilor în perioadele electorale 2024-2025 în funcție de tipul de contravenție

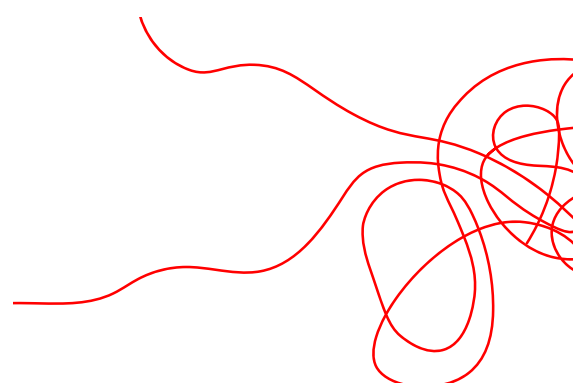
Numărul plângerilor

³³ Asociația Promo-LEX, Misiunea de observare a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, [Raport nr. 2](#) (pp. 49-55), [Raport nr. 3](#) (pp. 49-56) și [Raport nr. 4](#) (pp. 46-51), ultima accesare: 2 decembrie 2025.

³⁴ Centrul de Informații „GENDERDOC-M”, Scrisoare din data de 10 noiembrie 2025.

Numărul autoseseizărilor

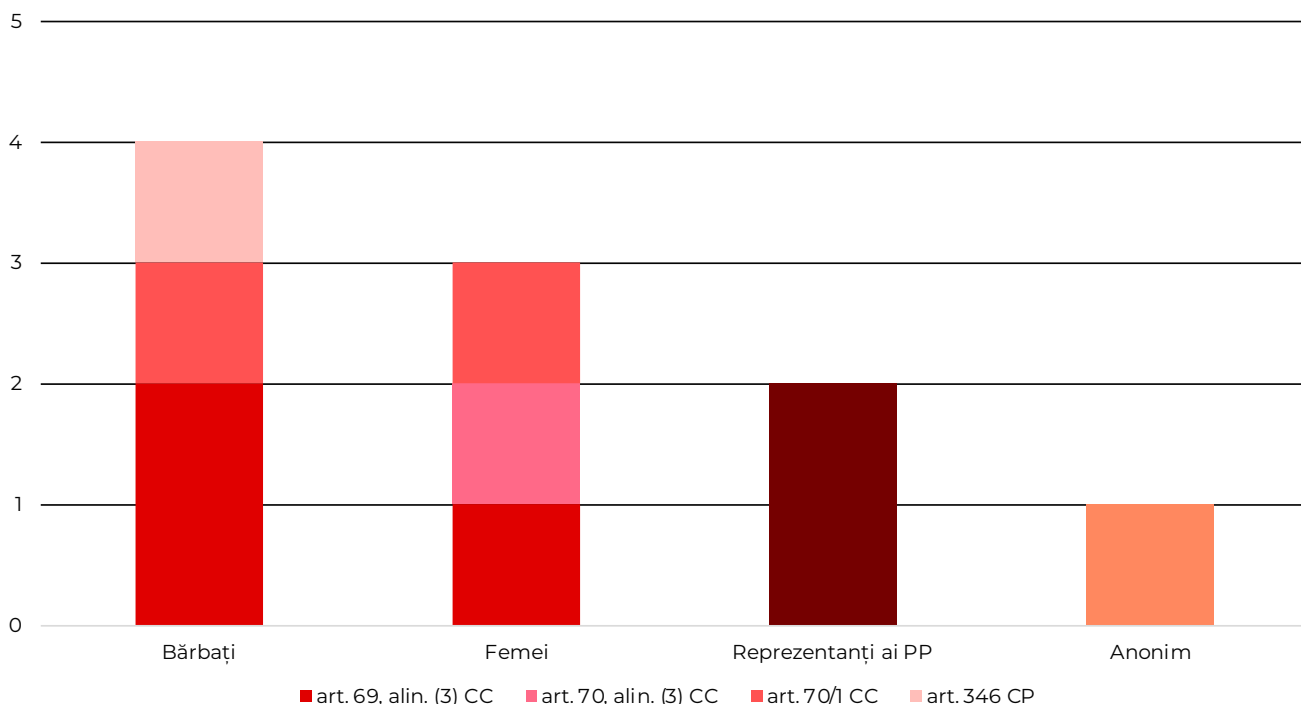

În perioada 21 iulie – 19 octombrie 2025, au fost pornite două cauze penale în baza unei plângeri și a unei autosesizări privind instigarea la acțiuni violente pe motive de prejudecată (art. 346 Cod penal (CP)). În perioada de monitorizare, plângerile la

adresa IGP au fost depuse atât de către bărbați, cât și de către femei, într-un număr aproape egal. Inspectoratul General al Poliției a înregistrat și o plângere anonimă (a se vedea figura 5).

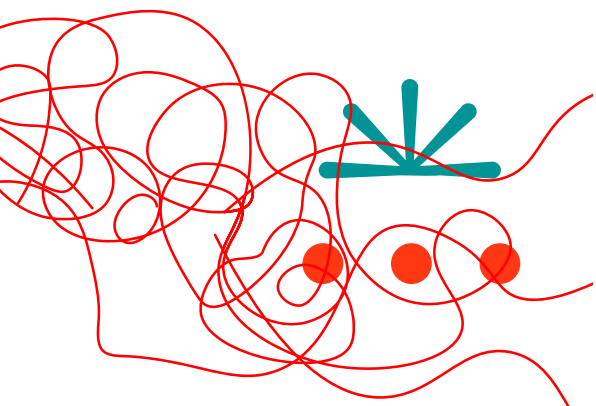
↓ **Figura 5.**

Sexul persoanelor care au depus plângeri în perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 2025

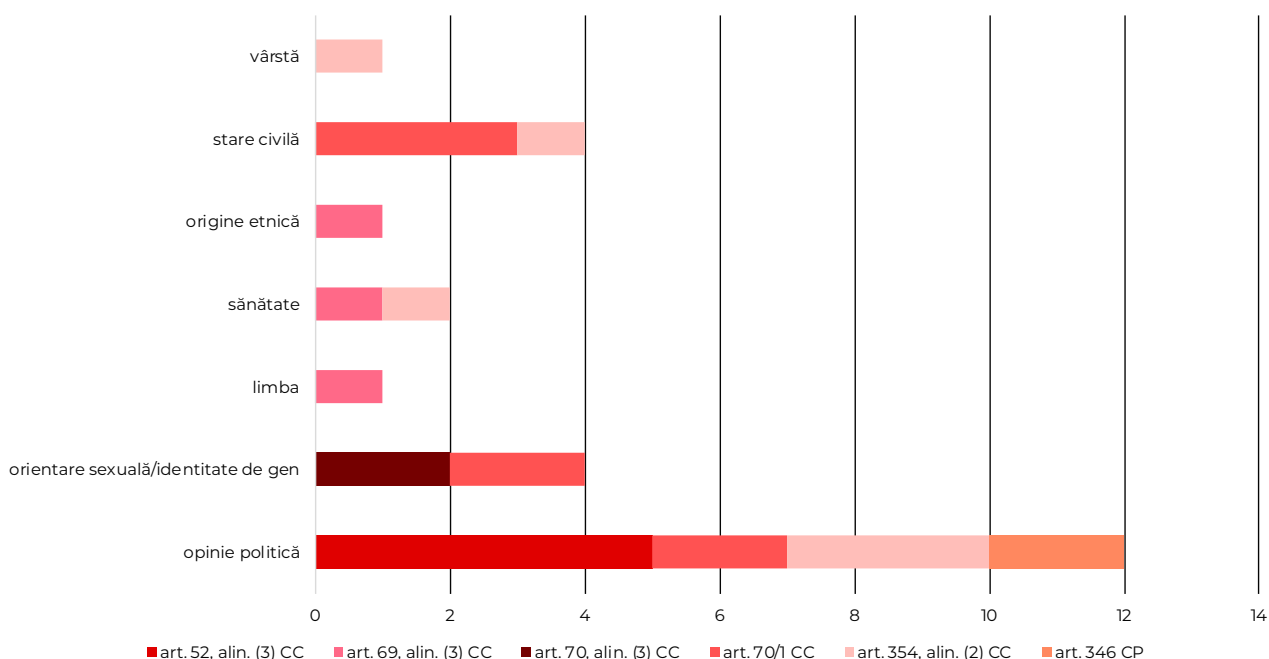
Conform datelor STI al MAI, din cele 29 de cauze contravenționale și penale înregistrate, șase infracțiuni au fost săvârșite prin intermediul unui sistem informatic (calomnie pe motive de prejudecată, instigare la discriminare și instigare la acțiuni violente pe motive de prejudecată). Conform datelor

Inspectoratului național de securitate publică (INSP) al IGP, în 25 de cauze contravenționale și penale înregistrate în baza sesizărilor și autosesizărilor, criteriile care au stat la baza acestora au fost diverse, printre care „opinie politică” și „orientare sexuală” (a se vedea figura 6).

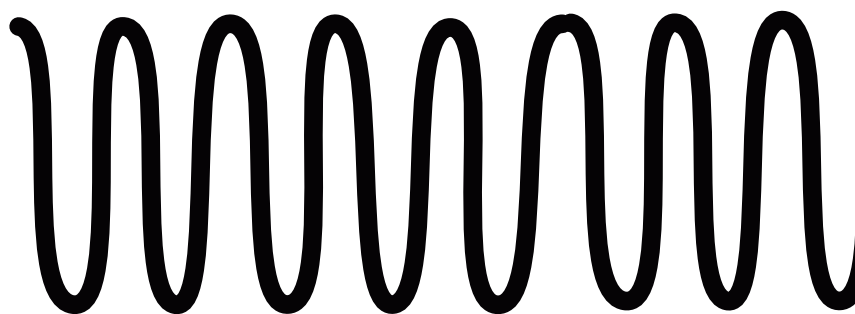

↓ **Figura 6.**

Criteriile care au stat la baza contravențiilor și infracțiunilor săvârșite din motive de prejudecată

În perioada de monitorizare, în opt cazuri au fost aplicate sancțiuni sub formă de amendă în valoare de 20 500 de lei (a se vedea figura 7), iar două din cele 29 de cauze contravenționale și penale au fost expediate în instanța de judecată (art. 70/1 CC – un caz și art. 354, alin. (2) CC – un caz). Cu excepția unui material publicat³⁵ de IGP privind regulile de organizare și/sau participare în cadrul protestelor în rețeaua de socializare „Facebook”, prin care s-a atenționat asupra neinstigării la ură sau violență, IGP nu a organizat activități de informare privind atribuțiile pe care le are în vederea sancționării discursului de ură și/sau promovării mecanismelor de raportare. În perioada de monitorizare, IGP nu a organizat instruirii pentru ofițerii de poliție și/sau agenții constatare privind documentarea și investigarea cazurilor de discurs de ură și/sau instigare la discriminare în baza art. 52, alin. (3) și art. 70/1 CC.

35 Inspectoratul General al Poliției, [Chidul protestatarului](#), Facebook, 23 august 2025, ultima accesare: 2 decembrie 2025.

↓ **Figura 7.**

Sanctiuni aplicate de către polițiștii agenți constatatori

Notă:

Datele statistice prezentate în raport în baza informațiilor furnizate de STI al MAI și INSP al IGP al MAI sunt susceptibile de schimbare din cel puțin trei cauze: 1) la IGP au fost depuse plângeri inclusiv după data de 19 octombrie 2025; 2) unele cauze contravenționale ajung în baza centrală de date a STI mai târziu decât data depunerii plângerii propriu-zise, întrucât are loc un proces inițial de documentare pentru stabilirea calificării faptei contravenționale/penale și 3) termenul general de prescripție a răspunderii contravenționale permite victimelor să depună plângeri în termen de 18 luni.

Procuratura Generală

În perioada de monitorizare, prin Ordinul Procurorului General interimar nr. 109/3 din 6 octombrie 2025, a fost aprobată Instrucțiunea cu caracter general „Ghidul metodologic privind investigarea infracțiunilor motivate de prejudecată și a celor de instigare la ură și violență pe motive de prejudecată”³⁶. Instrucțiunea a fost diseminată procurorilor și ofițerilor de urmărire penală.

De asemenea, pe data de 17 octombrie 2025, 10 procurori din procuraturile specializate și teritoriale au participat în cadrul unui atelier de lucru organizat de Institutul Național al Justiției, în parteneriat

cu Consiliul Europei, Ambasada Statelor Unite ale Americii și Inspectoratul General al Poliției pe tema combaterii discriminării, discursului de ură și a infracțiunilor motivate de prejudecată.

Consiliul Audiovizualului

Conform datelor³⁷ prezentate, în perioada 21 iulie–19 octombrie, prin decizia nr. 175 din 22 august 2025, CA a inițiat controlul privind respectarea legislației electorale de către furnizorii de servicii media audiovizuale (FSMA) de televiziune, care au declarat că vor reflecta alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025. Controlul a avut drept scop inclusiv monitorizarea respectării prevederilor CSMA privind nedifuzarea

36 Procuratura Generală, Scrisoarea nr. 11-3d/25 -5342 din 12 noiembrie 2025.

37 Consiliul Audiovizual, Scrisoarea nr. 1823 din 13 noiembrie 2025.

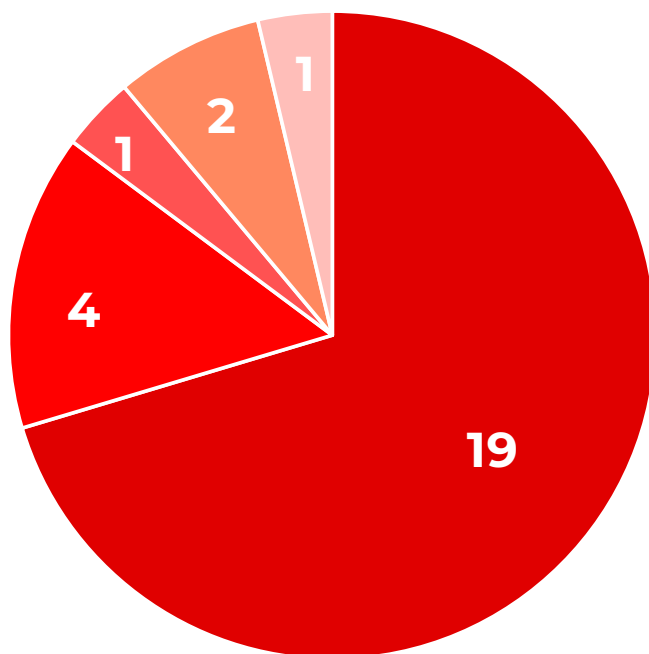
mesajelor ce conțin discurs de ură, instigare la discriminare, dezinformare și limbaj sexist în vederea asigurării unui proces electoral echitabil și a informării corecte a publicului.

Acesta s-a desfășurat în perioada campaniei electorale și a vizat programele audiovizuale cu caracter electoral. În baza rezultatelor controlului, CA a atestat 24

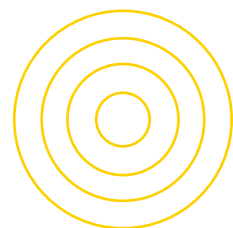
de cazuri de difuzare a conținutului cu caracter discriminatoriu care au avut la bază criterii precum „orientare sexuală”, „sănătate”, „vârstă”, „naționalitate” și „statut de migrant”. Un caz de conținut cu caracter discriminatoriu, identificat în urma autosesizării unei membre a CA și care a avut loc în afara campaniei electorale, a avut la bază criteriul „sănătate” (a se vedea figura 8).

↓ **Figura 8.**

Criteriile care au stat la baza conținuturilor cu caracter discriminatoriu sancționate de CA

- orientare sexuală/identitate de gen
- vârsta
- statut de migrant
- sănătate
- naționalitate

Conținuturile din cadrul programelor audiovizuale de promovare/informare electorală calificate de CA ca fiind forme de discriminare au fost îndreptate împotriva persoanelor sau grupurilor de

persoane în baza unor criterii protejate. Afirmațiile relevante reținute de către membrii CA, în procesul de evaluare a conținutului monitorizat în perioada 29 august – 4 septembrie, sunt următoarele:

Cazul nr. 1:

„propaganda valorilor LGBT, acestor persoane transgender, tot restul. Această „bessovșchina.”³⁸

Cazul nr. 2:

„E cunoscută istoric atitudinea între ei, ura lui Voronin față de acești trei, poate mai puțin față de Vasili Pavlovici, Bombonică, băiat simpatic. Dar atitudinea lui față de Vlah sau față de Dodon e cunoscută, sau ura lui Dodon față de Vlah. Ceea ce au reușit rușii să-i pună la o masă și să-i fotografieze la Moscova este un rezultat remarcabil cred eu. Ce caută acolo Voronin, pentru mine rămâne o enigmă. Eu zilele acestea încerc să aflu din cercul lui foarte intim ce caută omul acolo pentru că are o vârstă, are o condiție fizică și psihică destul de precară. Chiar le-am spus, chemați-l și puneți-l acasă pe cușetă și spuneți-i «nu mai umbla și tu și te fă de râs prin oraș.»³⁹

În ambele cazuri, CA a constatat încălcarea prevederilor art. 13, alin. (1), lit. d din CSMA și a decis sancționarea TV-Găgăuzia cu amendă în valoare de 7 000 de lei, iar PRO TV Chișinău cu amendă în valoare de 5 000 de lei.

În perioada 5-18 septembrie, în procesul de monitorizare, CA a identificat 18 cazuri de utilizare a conținutului cu caracter discriminatoriu. Dintre acestea, 16 cazuri se referă la unul și același mesaj, transmis de Renato Usatîi, candidat la funcția de deputat din partea Partidului Politic „Partidul Nostru” (PP PN) și președinte al acestuia, în cadrul a 16 emisiuni de informare/promovare electorală la 16 posturi de televiziune. Afirmațiile relevante reținute de către membrii CA, în procesul de evaluare a conținutului, sunt următoarele:

Cazul nr. 3:

«К примеру, единоголосный взгляд у всех был о том, что пропаганда ЛГБТ в нормальном обществе, в здоровом обществе это не дозволено. Более того, уважение суверенитета и интересах разных государств. Это была прямая идея этой конференции. Все страны мира должны иметь взаимные отношения и уважать суверенитет разных государств. И тут возникает вопрос. Чем отличается Европейский Союз от так называемого тоталитарного советского режима, так как нынешние политики пытаются навязывать это мнение нам? Ничем. Более того, даже в европейском обществе за то, что европеец участвует в какой-то гонке там, либо... в каком-то, допустим, шествии, и он покрестился или поцеловал крестик, за это его могут оштрафовать. А то, что на улицах самых больших

38 Alexandr Corinenco, politolog, Emisiunea „De facto”, TV-Găgăuzia, 29 august 2025, Decizia nr. 180/2025 din 10 septembrie 2025, ultima accesare: 17 noiembrie 2025.

39 Ion Sturza, om de afaceri, Program de informare electorală, PRO TV Chișinău, 4 septembrie 2025, Decizia nr. 180/2025 din 10 septembrie 2025, ultima accesare: 17 noiembrie 2025.

городов проходят какие-то шествия сексуальных меньшинств, то это приветствуется в Европейском Союзе. [...] партия «Moldova Mare» не имела... и не имеет и не будет иметь никогда какие-то взаимоотношения, либо какие-то связи с группировкой ШОРа, либо с другими группировками, вроде USAID, С группировками Джорджа Шороша, потому что его настоящее имя Шорош, у них даже имена совпадают. И национальность, очевидно.»⁴⁰

Cazurile nr. 4-19:

„introducerea de sancțiuni dure pentru propaganda LGBT în școli”⁴¹

Cazul nr. 20:

„Primul document strategic de comunicare, de interacțiune între Moldova și Uniunea Europeană, unde noi ne-am asumat niște angajamente, că de obicei erau multe documente, dar unde ne-am asumat reforme în schimbul unui suport, a fost făcută de fostul general de miliție și președintele Partidului Comunist, Vladimir Voronin. Nenorocul, nu știm, a făcut-o el sincer atunci sau acum el e sincer când spune că Europa este nicevo, nu știu ce, sau, mă rog, poate e în vârstă dumnealui, mai încurcă pelicula, de-aia începe să nu meargă. Asta este problema. Că dacă noi am fi avut de atunci, din 1998, chiar dacă se schimba guvernul, dar, rău, bine, mai puternic, mai eficient, mai profesionist, mergea pe calea integrării europene, noi de mult eram deja acolo.”⁴²

În cele 20 de cazuri, CA a constatat admiterea formelor de discriminare și astfel încălcarea art. 13, alin. (1), lit. d din CSMA. Sancțiunile au fost stabilite individual pentru fiecare FSMA, reieșind din numărul și natura încălcărilor, precum și caracterul repetat al acestora. Astfel, CA a sancționat cu avertizare publică patru FSMA (7 TV, 1TV, N4 și TV9) și cu amendă în valoare cuprinsă între 1 000 de lei și 13 000 de lei alți 12 FSMA.

40 Igor Hlopețchi, candidat la funcția de deputat din partea PP MM, Emisiunea de informare electorală «Истина с Андреем и Дмитрием Неруца», 5 septembrie 2025, Decizia nr. 192/2025 din 18 septembrie 2025, ultima accesare: 17 noiembrie 2025.

41 Renato Usatii, candidat la funcția de deputat din partea PP PN, Emisiune de promovare electorală, Cinema 1 (8 septembrie 2025), TVC 21 (8 septembrie 2025), 7 TV (8 septembrie 2025), Agro TV Moldova (9 septembrie 2025), R Live TV (10 septembrie 2025), Jurnal TV (10 septembrie 2025), TV8 (10 septembrie 2025), TVR Moldova (10 septembrie 2025), N4 (10 septembrie 2025), 1 TV (10 septembrie 2025), PRO TV Chișinău (10 septembrie 2025), Exclusiv TV (11 septembrie 2025), Canal Regional (11 septembrie 2025), TV 9 (11 septembrie 2025), Moldova 1 (12 septembrie 2025), Next TV (12 septembrie 2025), Decizia nr. 195/2025 din 25 septembrie 2025, ultima accesare: 17 noiembrie 2025.

42 Vadim Pistrinciuc, director al IPIS, Programul audiovizual „Rezoomat”, R Live TV, 16 septembrie 2025, Decizia nr. 195/2025 din 25 septembrie 2025, ultima accesare: 17 noiembrie 2025.

Alte patru cazuri de conținut cu caracter discriminatoriu au fost identificate de CA în perioada 19-26 septembrie. Două dintre acestea au fost generate de către invitații emisiunilor TV, candidați la funcția de deputat. Afirmațiile relevante reținute de către membrii CA, în procesul de evaluare a conținutului, sunt următoarele:

Cazul nr. 21:

„Moderator: [...] Mulți spun că o posibilă fraudă poate să vină din diasporă, pentru că de multe ori sunt suspectate alegerile prezidențiale. General, cum vedeți aceasta? Pe de altă parte, guvernarea acuză opoziția de intenții de a organiza tot felul de caruseluri. Cum vedeți posibilitatea fraudării alegerilor? Probabilitatea e mare?

Moderator: „Cei mai deștepți oameni, așa a spus, aproximativ așa a spus ambasadorul nostru.” [Despre diaspora și participarea acesteia în alegerile parlamentare.]

Stanislav Pavlovskii: Nu, da, dacă tu speli fundul la o italiancă acolo, tu ești cel mai deștept om. Lăsați, vă rog. [...] Eu cred că din 100% din cei care trăiesc în diasporă, să spunem 5% care s-au aranjat mai mult sau mai puțin normal. 95% duc foarte greu. Eu știu oamenii care trăiesc, arendează un apartament la mansardă și trăiesc acolo, că aruncă jos mătrasele și vin în noapte, trăiesc acolo 10 persoane. [...]”⁴³

Cazul nr. 22:

«Он застал войну, еще ту, вторую мировую. Он уже во времена СССР был на одном из высоких государственных постов. Министр внутренних дел Молдавской ССР. Он годится Майе Санду в отцы, Андрею Спыну в дедушки, Евгению Сенкевичу в прадеды. Патриарх, динозавр, последний из могикан. Это все про него. Владимир Воронин был, есть и будет с нами. Всегда.

[...] Вы наверняка слышали, что уходить стоит на пике. В случае Воронина пик давно позади. Теперь уже надо просто уйти. Чем быстрее, тем лучше. Но есть ощущение, что он на это не способен.

[...] Несправедливо было бы относиться к Воронину исключительно как к немного выжившему из ума дедушке, над которым только и остается что потешаться. Сегодня он вызывает смех и жалость, но так было не всегда.»⁴⁴

43 Stanislav Pavlovskii, avocat, Emisiunea de informare electorală „De facto”, 25 septembrie 2025, TV-Găgăuzia, Decizia nr. 200/2025 din 3 octombrie 2025, ultima accesare: 17 noiembrie 2025.

44 Dumitru Garcaliuc, moderator, Programul «Маленькая страна», Jurnal TV, 21 septembrie 2025, Decizia nr. 200/2025 din 3 octombrie 2025, ultima accesare: 17 noiembrie 2025.

Cazul nr. 23:

«Renato Usatii: Это что за идиотизм, депутатство в 87 лет?.....есть депутаты, как Оазу Нантой, который если бы ещё год побыл бы депутатом, он не помнит как зовут жену и как зовут собаку...

Moderatoare: Я отмечу что у всех есть право на реплику.

Renato Usatii: Они посмотрят нашу программу и забудут через 5 минут, потому что это возраст уже.»⁴⁵

Cazul nr. 24:

„Pavel Voicu: Acești oameni nu au experiență. Nu sunt însurați, nu sunt măritați, n-au copii, n-au familie, n-au... Ce fel de sfaturi poate să dea Perciun, ministrul educației la un pedagog sau la un părinte care are 3-4 copii? Sau cum poate să discute el cu un copil, să ducă într-o clasă și să explice la copii, ce să le spună el?

Moderator: Reiterez că fiecare are dreptul la opinia proprie și fiecare poate să facă aici o replică. În studioul nostru invităm pe acei pe care a menționat domnul Voicu.

Pavel Voicu: Ei doar poate să le spună despre parada gay la care ei participă, părintele nr. 1, părintele nr. 2 Acestea nu sunt valorile care ne aparțin nouă. Și să le ia și să plece cu toate aceste valori. Lucrurile acestea nu trebuiesc de admis. Fiindcă, uitați-vă, noi și așa suntem o societate bătută de soartă. Iar prin grădiniță, școlile spală mințile copiilor și promovează pregătirea, studierea sexuală, ce au copiii în pantaloni, cum să folosească, ce să facă.”⁴⁶

În toate cele patru cazuri, CA a reținut că sunt aplicabile prevederile art. 13, alin. (1), lit. d din CSMA și a sancționat cei patru FSMA cu amenzi de la 5 000 de lei până la 15 000 de lei. În total, CA a aplicat 23 de sancțiuni FSMA pentru încălcarea art. 13, alin. (1), lit. d din CSMA. În cazul a 19 FSMA, CA a aplicat sancțiuni sub formă

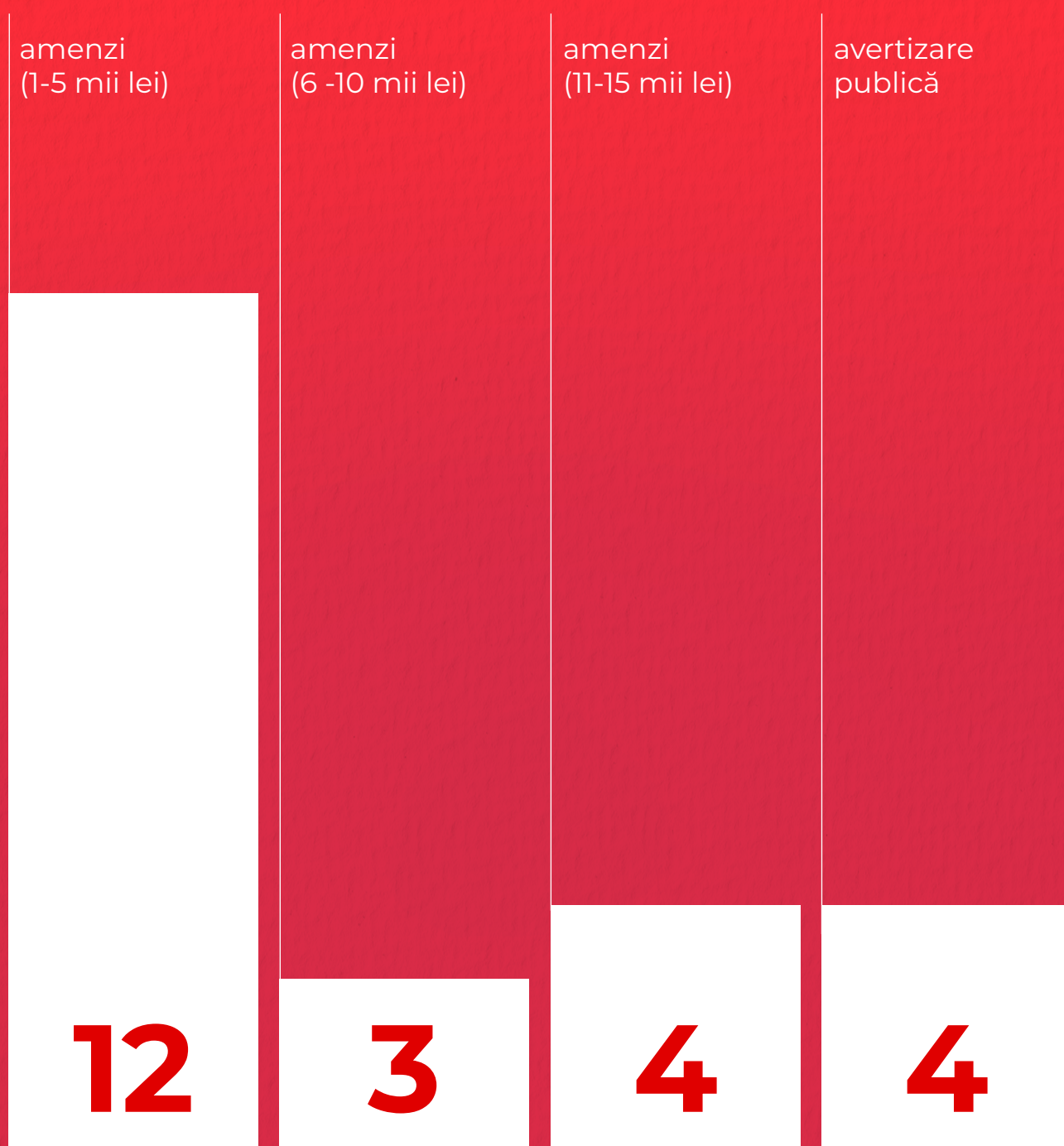
de amendă (a se vedea figura 9). Suma totală a amenzilor pentru încălcarea art. 13, alin. (1), lit. d din CSMA a fost de 122 000 de lei. Cele mai multe sancțiuni au fost aplicate FSMA: TVC 21 – trei sancțiuni și câte două sancțiuni Gagauziya Radio Televizionu (GRT), PRO TV Chișinău, Jurnal TV și Exclusiv TV.

⁴⁵ Renato Usatii, candidat la funcția de deputat din partea PP PN, Emisiunea de informare electorală «Ha грани», Exclusiv TV, 24 septembrie 2025, Decizia nr. 200/2025 din 3 octombrie 2025, ultima accesare: 17 noiembrie 2025.

⁴⁶ Pavel Voicu, candidat la funcția de deputat din partea BE „Patriotic”, Emisiunea de informare electorală „Important cu Denis Veatchin”, TVC 21, 25 septembrie 2025, Decizia nr. 200/2025 din 3 octombrie 2025, ultima accesare: 17 noiembrie 2025.

↓ **Figura 9.**

Sanțiuni aplicate de CA pentru încălcarea art. 13, alin. (1), lit. d

În perioada de monitorizare, CA nu a realizat campanii de informare privind fenomenul discursului de ură și instigare la discriminare în media audiovizuală. Consiliul Audiovizualului a organizat o campanie de alfabetizare media online. În cadrul acesteia, CA a informat⁴⁷ publicul despre definiția nouă a discursului de ură în urma modificărilor legislative din 2025 (a se vedea Capitolul 1. Evoluții legislative la nivel național), sancțiunile pentru admiterea acestui tip de discurs în programele audiovizuale, precum și definiția „conținutului ilegal” din CSMA⁴⁸. În perioada campaniei electorale, în cadrul ședințelor publice, membrii CA au reiterat importanța respectării principiilor de echilibru și responsabilitate editorială. Membrii Consiliului Audiovizualului au atras atenția asupra neadmiterii difuzării, în cadrul programelor audiovizuale cu caracter electoral, a mesajelor ce conțin discursul care incită la ură sau discriminare.

47 Consiliul Audiovizualului, [Campanie de alfabetizare media](#): discursul de ură, Facebook, 28 august 2025, ultima accesare: 17 noiembrie 2025.

48 Consiliul Audiovizualului, [Campanie de alfabetizare media](#): conținutul ilegal, Facebook, 16 septembrie 2025, ultima accesare: 17 noiembrie 2025.

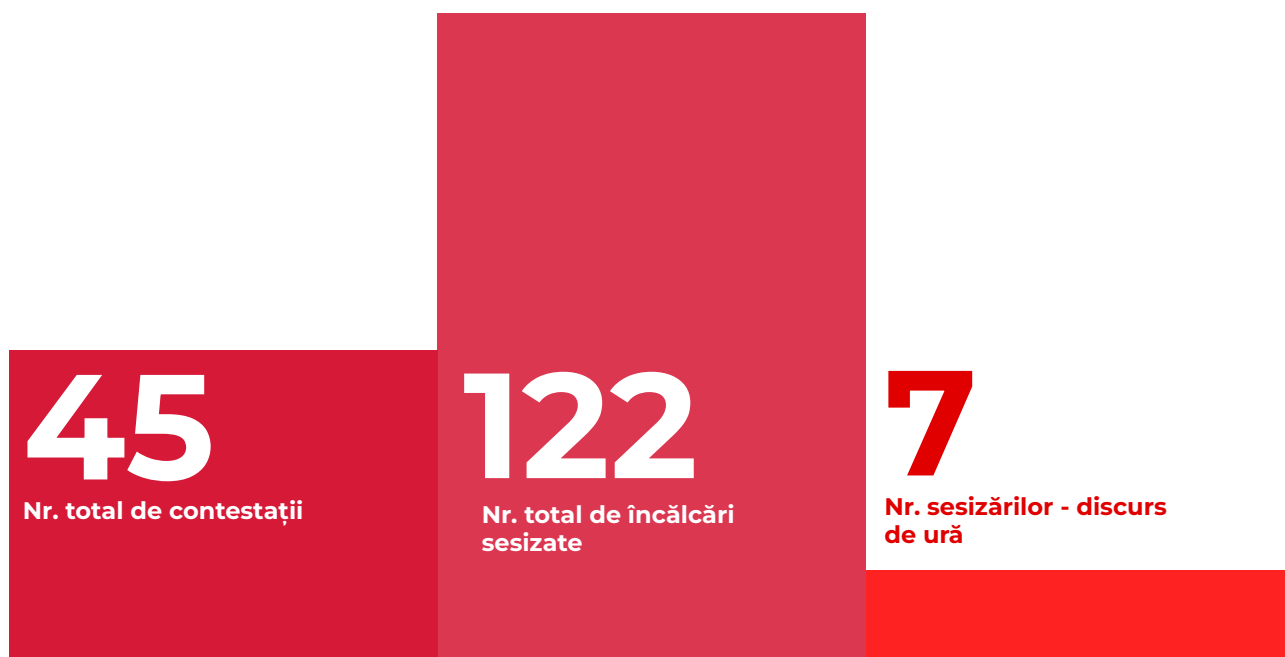
Comisia Electorală Centrală

În perioada de monitorizare, CEC a invitat concurenții electorali să semneze Codul de conduită⁴⁹. Articolul 5 al acestuia⁵⁰ se referă expres la asumarea obligației de către semnatari de a nu folosi limbaj sexist sau limbaj care poate incita la ură și/sau instiga la discriminare în cadrul campaniei electorale și/sau în materialele de agitație electorală, în discursurile publice, la posturile TV și radio, atât tradiționale, cât și cele noi (online), sau în orice alte apariții publice în campania electorală. Codul de conduită a fost semnat de către 14 concurenți electorali⁵¹ din cei 23 înscrși în cursa electorală și șase instituții mass-media⁵². Potrivit datelor monitorizării, reprezentanții a șase⁵³ din cei 14 concurenți electorali au făcut uz de discurs de ură și/sau alte forme de manifestare a intoleranței.

Conform datelor⁵⁴ prezentate de CEC, instituția a înregistrat, în perioada electorală, 45 de contestații din partea a nouă concurenți electorali. Acestea au vizat 122 de presupuse încălcări ale legislației electorale. Dintre acestea, nouă contestații au avut ca obiect conținutul înșelător sau conținutul instigator la ură (a se vedea figura 10). Contestațiile au fost formulate de BE „Alternativa” (șapte contestații) și BE „Patriotic” (două contestații). Cinci din cele șapte contestații depuse de BE „Alternativa” s-au referit la presupuse cazuri de discurs de ură și instigare la discriminare. În cazul contestațiilor depuse de BE „Patriotic”, ambele s-au referit la presupuse mesaje de ură.

↓ Figura 10.

Numărul contestațiilor privind utilizarea discursului de ură adresate CEC

49 Comisia Electorală Centrală, [Comunicat de presă](#) din 26 august 2025, ultima accesare: 16 noiembrie 2025.

50 Comisia Electorală Centrală, [Cod de conduită](#) privind desfășurarea și reflectarea campaniei electorale pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, ultima accesare: 16 noiembrie 2025.

51 Codul de conduită a fost semnat de către 14 concurenți electorali: BE „ÎMPREUNĂ”, Olesia Stamate, CI, Victoria Sanduța, CI, PP „Coaliția pentru Unitate și Bunăstare”, PP „Partidul Acțiune și Solidaritate”, PP „Liga Orașelor și Comunelor”, BE „Patriotic al Socialiștilor, Comuniștilor, Inima și Viitorul Moldovei”, PP „Alianța Liberalilor și Democraților pentru Europa”, PP „Uniunea Creștin-Socială din Moldova”, PP „Partidul Social Democrat European”, PP Alianța „MOLDOVENII”, BE „Blocul Unirea Națiunii”, Tatiana Crețu, CI, BE „Alternativa”.

52 Codul de conduită a fost semnat de 6 instituții mass-media : 7TV, Cinema 1, Radio poli Disc, AQUARELLE GM, Grupul de presă „Realitatea” și Radio PLAI.

53 BE „Patriotic”, BE „Alternativa”, PP „Uniunea Creștin-Socială din Moldova”, PP „Partidul Acțiune și Solidaritate”, PP „Liga Orașelor și Comunelor” și PP „Alianța Moldovenii”.

54 Comisia Electorală Centrală, Scrisoarea nr. 205 din 3 noiembrie 2025.

Blocul Electoral „Alternativa” a contestat conținutul mai multor materiale de agitație electorală ale PP „Partidul Acțiune și Solidaritate” (PAS). În trei materiale presupusul conținut calificat de către reprezentantul BE ca fiind „instigator la ură între cetățeni” i-a vizat pe liderii blocului:

„Spune nu candidaților lui Putin.”⁵⁵

*„5 MOTIVE PENTRU CARE ESTE PERICULOS SĂ LE DĂM VOTUL” și
„Spune NU celor care te-au furat ani la rând! Ei nu merită să-i votezi.”⁵⁶*

*„EI AU MAI FOST LA GUVERNARE, TE-AU FURAT ȘI TRĂDAT. SPUNE NU
CELOR CARE NE VÂND ȚARA.”⁵⁷*

O a patra contestație⁵⁸ a BE „Alternativa” a vizat declarația făcută de către Dan Perciun, candidat la funcția de deputat din partea PP PAS, în cadrul dezbaterii electorale de la Moldova 1 din data de 26 septembrie 2025. Acesta din urmă a declarat:

*„[...] haideți să votăm rațional și să continuăm drumul nostru spre
Uniunea Europeană. Acum, fiecare vot contează. Orice vot pro-
european irosit este un vot în favoarea partidelor ruse. Acum e
momentul să dăm dovadă de unitate. Să ne apărăm țara cu votul
nostru. Să nu ne trezim pe 29 septembrie cu Șor și Platon la aeroportul
din Chișinău. Să evităm anticipate cu un guvern pro-rus, cu o diasporă
care nu poate vota prin proiectele de legi promovate de Novac, cu
transportarea organizată a transnistrenilor și plătită a celor din stânga
Nistrului.”*

În toate cele patru cazuri, reprezentantul BE a solicitat retragerea materialului, interzicerea repartizării acestuia și sancționarea pentru încălcarea legislației (art. 70, art. 94, art. 101-102 Cod electoral, art. 7, alin. (3) din Legea cu privire la publicitate și art. 52 CC). Într-un singur caz (Contestația nr. 1 din 25 septembrie 2025), a fost solicitată sesizarea MAI privind fapta de agitație electorală interzisă.

Blocul Electoral „Patriotic” a contestat două materiale de agitație electorală ale PAS⁵⁹, cu conținut similar (același cu cel contestat de BE „Alternativa”, Contestația nr. 1 din 13 septembrie 2025). În opinia reprezentantului BE, acesta ar încălca art. 7 din Legea nr. 62 cu privire la publicitate și pct. 115 al Regulamentului CEC privind modul de furnizare, distribuie și difuzare a publicității politice, electorale și a mesajelor de interes public. Reprezentantul BE „Patriotic” a solicitat interzicerea distribuirii în continuare a pliantelor și aplicarea altor sancțiuni pentru ignorarea cadrului legal.

55 BE „Alternativa”, [Contestație nr. 1](#) din 13 septembrie 2025, ultima accesare: 16 noiembrie 2025.

56 BE „Alternativa”, [Contestație nr. 1](#) din 23 septembrie 2025, ultima accesare: 16 noiembrie 2025.

57 BE „Alternativa”, [Contestație nr. 1](#) din 25 septembrie 2025, ultima accesare: 16 noiembrie 2025.

58 BE „Alternativa”, [Contestație nr. CEC-10AP/82](#) din 27 septembrie 2025, ultima accesare: 16 noiembrie 2025.

59 BE „Patriotic”, [Contestație nr. CEC-10AP/47](#) din 18 septembrie 2025, ultima accesare: 16 noiembrie 2025.

De asemenea, BE „Patriotic” a contestat și conținutul unui banner stradal al PAS și al unui mesaj publicat în contul PAS din rețeaua de socializare „Facebook”⁶⁰. Conținutul bannerului stradal a fost contestat și de BE „Alternativa”⁶¹. Ambele materiale de agitație electorală au avut următorul conținut:

„Atenție! NU vota trădătorii. Pacea se ține pe votul tău.” și „PERICOL! RISCĂM SĂ PIERDEM DIRECȚIA EUROPEANĂ A MOLDOVEI. O MAJORITATE PRO-RUSIA: va opri aderarea la UE, va readuce la putere grupările criminale, va închide libera circulație spre Europa, va opri fondurile și proiectele europene, va opri votul în diaspora, votul tău la referendum va fi anulat și vom fi folosiți în războaie străine.”

Aceste mesaje au fost însoțite de imaginile liderilor BE „Alternativa” și BE „Patriotic”. Reprezentanții BE „Patriotic” și BE „Alternativa” au solicitat interzicerea difuzării bannerului publicitar și aplicarea sancțiunii pentru ignorarea cadrului legal.

Comisia Electorală Centrală a înregistrat și o petiție⁶², al cărei obiect a reprezentat un presupus conținut care incită la ură. Aceasta a fost formulată de către Anatolii Stepuleac și a vizat declarația președintelui PP „Partidul Național Moldovenesc” (PNM), Dragoș Galbur, publicată în rețeaua de socializare „Facebook”. Conform datelor cererii, mesajul ar fi reprezentat o învinuire a liderilor partidelor unioniste, după retragerea unora din cursa electorală, de trădare în interesul altor state. De asemenea, în secțiunea „comentarii”, PP PNM a transmis un mesaj potrivit căruia „frații Stepuleac” ar fi comis jafuri și omoruri. Atât petiția, cât și contestațiile au fost remise spre examinare IGP.

Conform răspunsurilor recepționate de la patru competitori electorali⁶³, doar unul singur (PP „Partidul Nostru” (PN)) a sesizat CpE privind declarația ex-ministrului Alexei Buzu⁶⁴. Partidul Socialiștilor din Republica Moldova a transmis o notă Misiunii de observare Promo-LEX prin care a atras atenția asupra declarației lui Alexei Buzu în cadrul unei întâlniri de agitație electorală. Alte două note au fost trimise pe adresa Promo-LEX din partea BE „Alternativa” și s-au referit la contestațiile depuse de către BE la CEC.

În perioada august – octombrie 2025, CEC a primit acces la instrumentul de raportare a conținuturilor ilegale către platforma TikTok. Conform datelor⁶⁵ prezentate de CEC, instituția a raportat 81 de materiale video și patru conturi ale utilizatorilor. Dintre acestea, 67 de materiale video și patru conturi au fost șterse (a se vedea figura 11). Conținuturile din TikTok au fost raportate pentru distribuirea știrilor false privind presupuse declarații ale președintei CEC, informații manipulatorie privind îngrădirea dreptului de vot pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului ș.a. Comisia Electorală Centrală a raportat conținuturi manipulatorie și discriminatorii la adresa comunității LGBT, precum și conținut instigator la acțiuni violente pe motive de prejudecată și amenințări cu moartea. Comisia Electorală Centrală nu a colectat date statistice privind tipurile de conținut raportate, astfel încât nu se cunoaște câte din cele 81 de materiale video și patru conturi au fost șterse din cauza faptului că includeau mesaje de ură.

60 BE „Patriotic”, [Contestație nr. CEC-10AP/48](#) din 18 septembrie 2025, ultima accesare: 16 noiembrie 2025.

61 BE „Alternativa”, [Contestație nr. 1](#) din 22 septembrie 2025, ultima accesare: 16 noiembrie 2025.

62 Anatolii Stepuleac, Petiția nr. CEC-9/644 din 26 septembrie 2025.

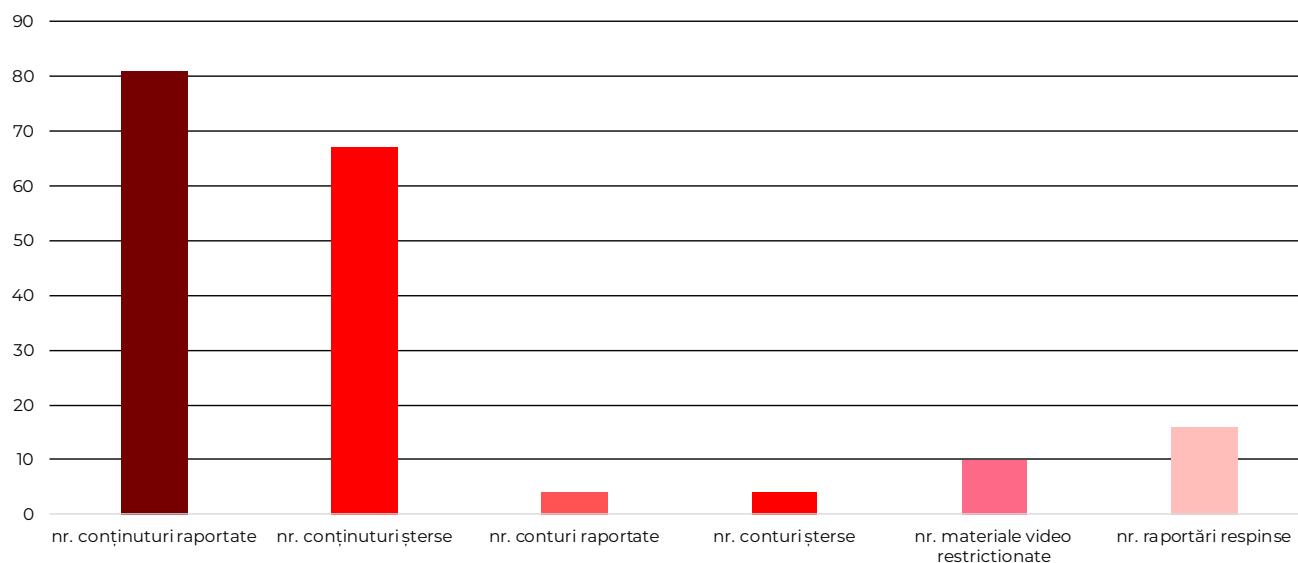
63 Pe data de 3 noiembrie 2025, Asociația Promo-LEX a trimis pe adresa celor 23 de competitori electorali un demers cu întrebări privind sesizările privind potențiale cazuri de discurs de ură depuse de către reprezentanții acestora în perioada electorală. Până pe data de 5 decembrie 2025, Promo-LEX a recepționat patru răspunsuri: de la PP „Partidul Nostru”, CI Olesea Stamate, PP „Coaliția pentru Unitate și Bunăstare” și PP „Partidul Social Democrat European”.

64 [Raport nr. 4](#), Misiunea de observare, p. 51, Asociația Promo-LEX, perioada de observare: 11-24 septembrie 2025, ultima accesare: 5 decembrie 2025.

65 Comisia Electorală Centrală, Scrisoarea nr. CEC-8/9677 din 1 decembrie 2025.

↓ **Figura 11.**

Numărul conținuturilor raportate către TikTok de Comisia Electorală Centrală

Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației

Conform datelor⁶⁶ prezentate, din data de 28 iulie 2025, ANRCETI nu mai reprezintă punct de contact cu platforma TikTok. În perioada 21-28 iulie 2025, ANRCETI a înregistrat 13 cereri privind redirectionarea solicitărilor pentru restricționarea accesului la unele conturi și canale TikTok pe teritoriul Republicii Moldova. Dintre acestea, trei cereri, formulate de Inspectoratul Național de Investigații, s-au referit la conținut care „va periclita buna desfășurare a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025 prin incitare la ură”. Cele trei cereri au vizat 31 de conținuturi.

Serviciul de Informații și Securitate

În perioada 21 iulie – 19 octombrie 2025, Serviciul de Informații și Securitate a emis indicații executorii către furnizorii de servicii de comunicații electronice privind blocarea accesului la resurse web „cu conținut subversiv, în contextul combaterii propagandei ostile, dezinformării și influenței nelegitime a proceselor electorale”. Conform datelor SIS⁶⁷, aceste acțiuni nu au vizat „constatarea sau

sanționarea discursului de ură ca atare, ci au avut un caracter preventiv și de eliminare a riscurilor sistemice pentru securitatea statului”. Cu toate acestea, SIS nu a clarificat câte indicații executorii a emis pentru restricționarea accesului la resursele web transmise pe adresa a cinci furnizori de servicii de comunicații electronice (FPC „Arax-Impex” Societate cu Răspundere Limitată (SRL), Întreprinderea Mixtă (ÎM) „Moldcell” SA, Societatea pe Acțiuni (SA) „Moldtelecom” SA, ÎM „Orange Moldova” SA și „Starnet Soluții” SRL). Dintre toți furnizorii de comunicații electronice, ÎM „Moldcell” SA și FPC „Arax-Impex” SRL au publicat pe pagina lor web denumirile resurselor web blocate în baza scrisorilor SIS. Conform informațiilor prezentate de SIS⁶⁸, în perioada 21 iulie – 19 octombrie 2025, SIS a solicitat restricționarea accesului pentru 74 de surse web „în contextul constatării unor circumstanțe ce se calificau drept pericol pentru securitatea statului, în special pentru securitatea informațională” și nu pentru că ar fi publicat/răspândit discurs de ură și/sau instigare la discriminare, iar deciziile „poartă caracter clasificat”.

66 Agenția Națională pentru Reglementarea în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Scrisoarea nr. 03-DJAC/1994 din 13 noiembrie 2025.

67 Serviciul de Informații și Securitate, Scrisoarea nr. 17-V-918/25 din 19 noiembrie 2025.

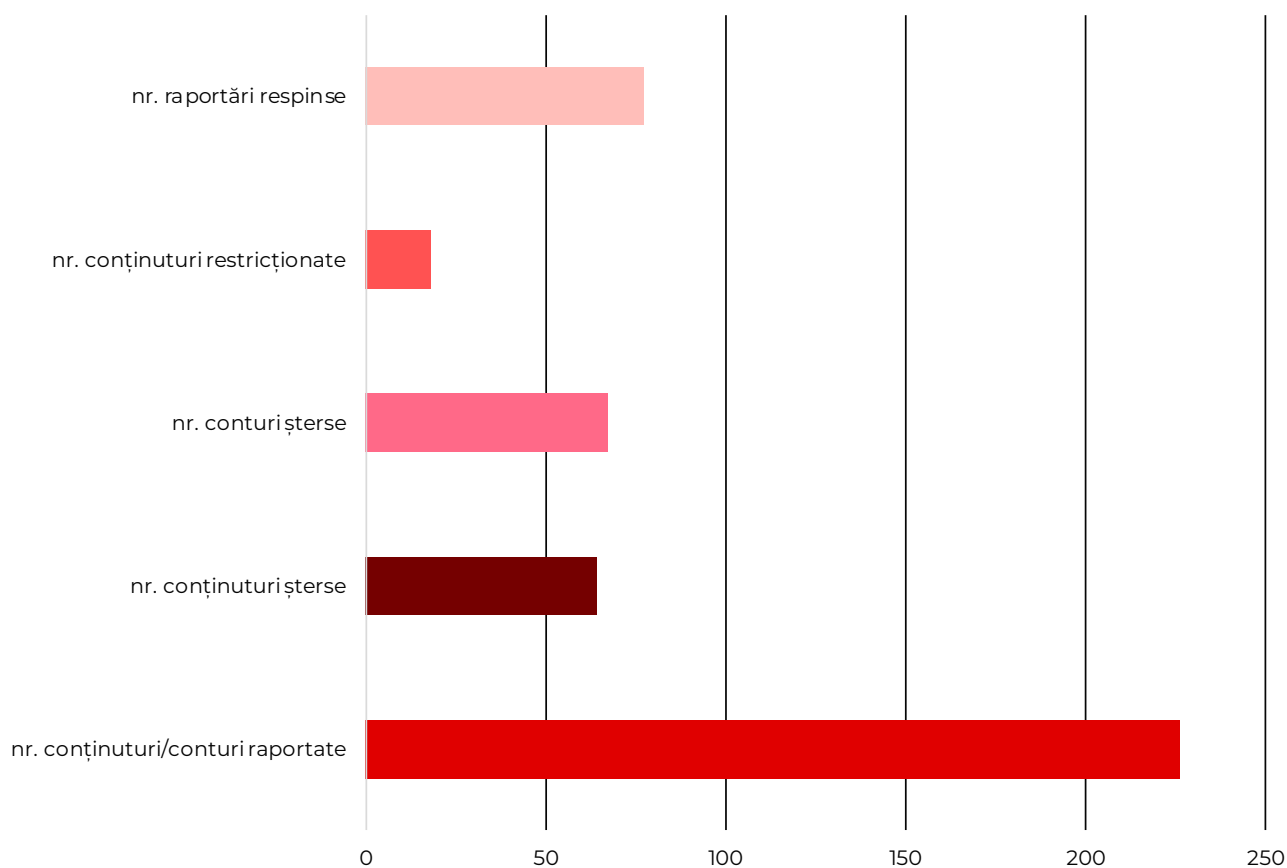
68 Serviciul de Informații și Securitate, Scrisoarea nr. 17-V-993/25 din 15 decembrie 2025 și Scrisoarea nr. 17-C-1056/25 din 2 ianuarie 2026.

În același timp, conform datelor publicate de cei doi furnizori de servicii de comunicații electronice, în perioada 29 iulie – 13 octombrie 2025, potrivit datelor publicate de ÎM „Moldcell” SA, SIS a emis 13 indicații executorii în baza cărora au fost blocate 75 de resurse web și patru adrese IP⁶⁹. Conform datelor FPC „Arax-Impex” SRL, în perioada 29 iulie – 16 octombrie 2025, SIS a emis 14 indicații executorii în baza cărora au fost blocate 97 de resurse web, 4 ASN-uri⁷⁰ și 3 adrese IP⁷¹.

În locul ANRCETI, Serviciul de Informații și Securitate a devenit noul punct de contact cu platforma TikTok. În perioada de monitorizare, SIS a raportat 226 de conținuturi și conturi care promovau „materiale de incitare la ură interetnică sau narative instigatoare la ură, deseori asociate campaniilor de dezinformare din context electoral” (a se vedea figura 12).

↓ **Figura 12.**

Numărul de conținuturi raportate către TikTok de Serviciul de Informații și Securitate

69 ÎM „Moldcell” SA, [Comunicat](#): Site-uri media blocate la solicitarea autorităților, 13 octombrie 2025, ultima accesare: 2 decembrie 2025.

70 ASN (Autonomous System Number) reprezintă un număr unic care identifică o rețea automată de internet. Acesta este folosit în rutarea internetului pentru a ști unde circulă traficul. Blocarea unui ASN înseamnă blocarea traficului de internet către și/sau dinspre toate adresele IP care aparțin unui anumit ASN. În consecință, este blocată întreaga rețea asociată ASN-ului, nu doar o singură pagină web sau o singură adresă IP.

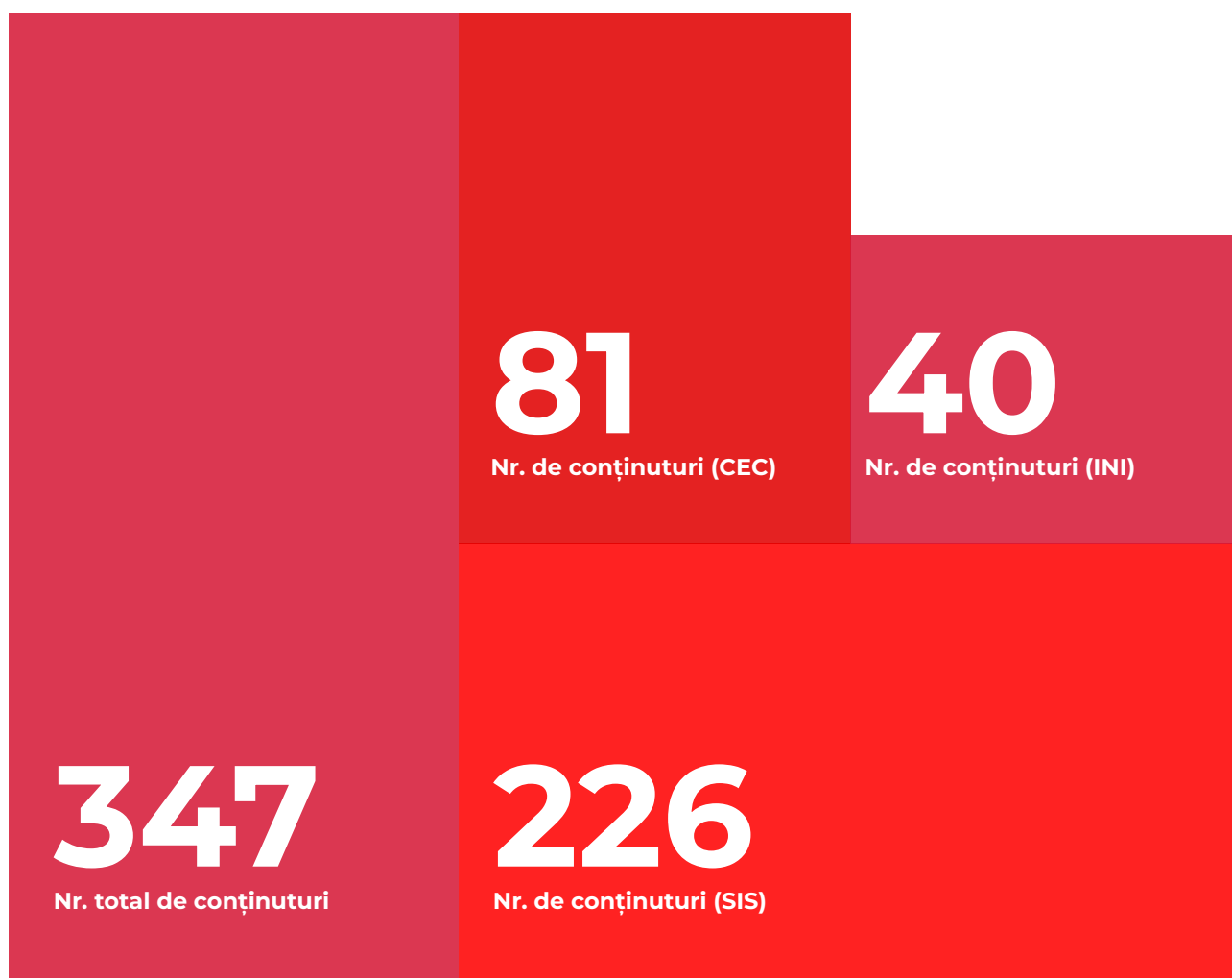
71 FPC „Arax-Impex” SRL, [Comunicat](#): Resurse blocate, ultima accesare: 16 decembrie 2025.

În calitate sa de punct de contact cu TikTok, SIS a recepționat 28 de cereri care au inclus 309 conținuturi raportate de INI al IGP al MAI, CCSCD și Ministerul Apărării. Serviciul de Informații și Securitate nu a prezentat datele statistice solicitate privind numărul sesizărilor per fiecare instituție trimise punctului de contact,

precum și nici câte dintre acestea au vizat conținuturi care au reprezentat discurs de ură și/sau instigare la discriminare. În perioada 21 iulie – 19 octombrie 2025, SIS nu a formulat solicitări de conservare și/sau ștergere a conținuturilor care reprezentau discurs de ură către Meta și/sau Google.

↓ **Figura 13.**

Numărul conținuturilor solicitate a fi blocate de către TikTok

Inspectoratul Național de Investigații

Centrul pentru combaterea crimelor cibernetice (CCCC) al INI a obținut acces la platforma de raportare a TikTok în perioada 5 – 28 septembrie 2025⁷². Accesul a fost obținut în baza unui acord mutual coordonat, ca urmare a unei ședințe bilaterale online între reprezentanții CCCC al IGP și TikTok. Inspectoratul Național

de Investigații a raportat pe adresa platformei TikTok 40 de solicitări, 13 prin intermediul ANRCETI (în perioada 21 – 28 iulie) și alte 27 direct către platforma TikTok (în perioada 29 iulie – 28 septembrie). Conform informației prezentate de INI, în lipsa accesului la platforma de raportare TikTok la momentul solicitării informației, Inspectoratul Național de Investigații nu a putut clarifica câte conținuturi au fost

⁷² Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General al Poliției, Inspectoratul Național de Investigații, Scrisoarea nr. 34/18/9-19867 din 28 noiembrie 2025.

vizate în solicitările formulate, rezultatul solicitărilor trimise ș.a.

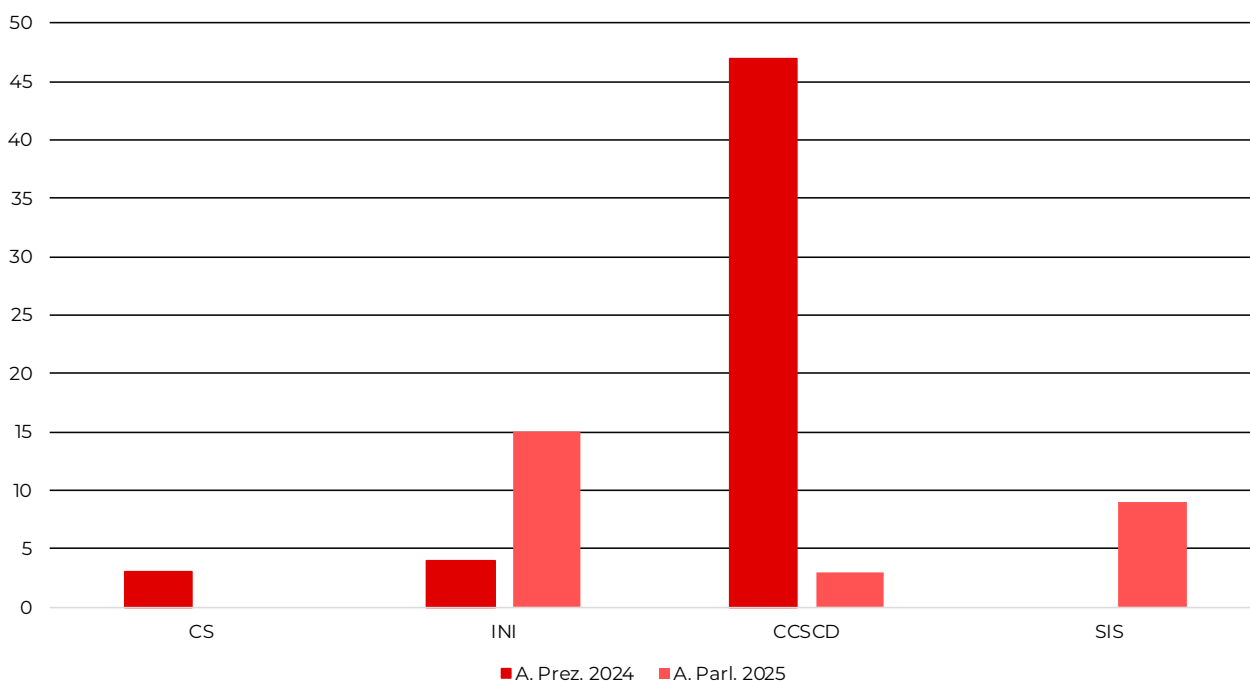
Conform datelor ANRCETI, se poate deduce că din cele 40 de solicitări ale INI formulate pe adresa TikTok, doar trei s-au referit la conținuturi care au reprezentat discurs care incită la ură. În vederea calificării unui conținut ca fiind discurs de ură, CCCC al INI a utilizat standardele TikTok, care s-au referit la 1) țintirea unor persoane sau grupuri de persoane în baza criteriilor protejate; 2) limbajul utilizat a luat forma amenințărilor sau incitărilor la ostilitate și 3) impactul probabil asupra publicului.

Centrul pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării

În perioada de monitorizare, CCSCD a trimis patru sesizări pe adresa Meta privind conținutul care reprezenta discurs de ură și/sau instigare la discriminare⁷³. Conform informațiilor prezentate de CCSCD, două dintre aceste sesizări au fost acceptate, iar două respinse. În analiza conținuturilor care pot reprezenta discurs de ură, Centrul pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării se ghidează de definiția „discurs care incită la ură” din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 privind libertatea de exprimare și de standardele comunității Meta și de ghidurile Google privind conținuturile dăunătoare.

↓ **Figura 14.**

Dinamica solicitărilor de blocare a conținuturilor în TikTok

⁷³ Centrul pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării, Scrisoarea nr. 301 din 4 decembrie 2025.

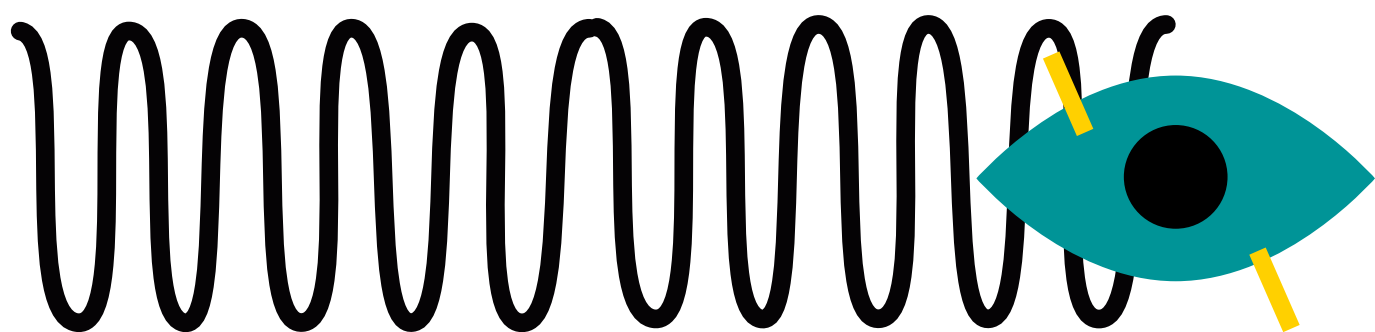
Consiliul pentru egalitate

În perioada 21 iulie – 19 octombrie 2025, Consiliul pentru egalitate a înregistrat cinci sesizări cu privire la preținse fapte de instigare la discriminare⁷⁴. Dintre acestea, două sesizări se referă la presupuse acte de instigare la discriminare în contextul alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025. În aceeași perioadă, CpE a înregistrat și trei solicitări pentru emiterea avizelor consultative privind potențiale cazuri de discurs de ură și/sau instigare la discriminare în perioadele electorale din partea subdiviziunilor IGP. La momentul elaborării raportului de monitorizare, atât sesizările, cât și solicitările de avize consultative se aflau în proces de examinare.

Înainte de începerea campaniei electorale, Consiliul pentru egalitate a publicat un apel public⁷⁵ adresat concurenților electorali, instituțiilor mass-media și alegătorilor. Prin acesta, CpE a recomandat promovarea discursului public responsabil și echilibrat, și respingerea oricărei forme de discurs de ură sau de comportament discriminatoriu.

Oficiul Avocatului Poporului

În ajunul începerii campaniei electorale, Avocatul Poporului și Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului au îndemnat⁷⁶ concurenții electorali să evite utilizarea și tolerarea discursului instigator la ură în spațiul public și online. De asemenea, prin apelul public, aceștia din urmă au fost îndemnați să desfășoare campania electorală cu respectarea principiilor egalității, nediscriminării și demnității umane, indiferent de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică ș.a. În perioada de monitorizare, OAP nu a înregistrat cereri, sesizări sau autosesizări privind cazuri de discurs de ură și/sau instigare la discriminare. Oficiul Avocatului Poporului nu a intervenit și nu a oferit suport ori altă formă de asistență în astfel de cazuri⁷⁷.

⁷⁴ Consiliul pentru egalitate, Scrisoarea nr. 03-2007 din 18 noiembrie 2025.

⁷⁵ Consiliul pentru egalitate, [Apel public](#) „Respect, responsabilitate și egalitate – Recomandări pentru campania electorală la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, 28 august 2025, ultima accesare: 28 noiembrie 2025.

⁷⁶ Oficiul Avocatului Poporului, [Îndemn public](#) al Avocaților Poporului în contextul alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, 28 august 2025, ultima accesare: 17 noiembrie 2025.

⁷⁷ Oficiul Avocatului Poporului, Scrisoarea nr. 12-16/35-2376 din 12 noiembrie 2025.

2

DINAMICA ȘI TENDINȚELE DISCURSULUI DE URĂ

DINAMICA ȘI TENDINȚE GENERALE	47
FINANȚAREA DISCURSULUI DE URĂ	59
AUTORI ȘI GRUPURI AFECTATE	64

În acest capitol sunt prezentate date cantitative cu privire la dinamica fenomenului discursului de ură în perioada de monitorizare, precum și tendințele înregistrate în baza acestora, cum ar fi răspândirea discursului de ură în funcție de categoria de surse, vârsta și sexul persoanelor vizate de discursurile de ură și ale autorilor discursurilor de ură, criteriile care au stat la baza discursurilor de ură, resursele financiare estimative alocate răspândirii discursurilor de ură ș.a.

DINAMICA ȘI TENDINȚE GENERALE

În cele opt cicluri de monitorizare desfășurate de Promo-LEX, în perioada 2018–2024, au fost identificate 2 464 de cazuri de discurs de ură, instigare la discriminare sau alte forme de manifestare a intoleranței. Aproximativ 58% dintre acestea, au fost cazuri identificate în context electoral.

În perioada electorală pentru alegerile parlamentare anticipate din 2021, Promo-LEX a identificat 299 de cazuri de discurs de ură care, de cele mai multe ori, au avut la bază criteriile „apartenență politică”, „sex”, „gen”, „orientare sexuală” și „identitate de gen”. Bărbații au fost autorii discursurilor de ură în proporție de 93,6%, fiind vizate în 59% din cazuri persoanele cu vârsta cuprinsă între 35 și 50 de ani. Jumătate din cele 299 de cazuri au fost identificate în rețelele de socializare, fiind vizualizate de peste 13 milioane de ori.

În perioada de monitorizare 21 iulie – 19 octombrie 2025 au fost identificate 712 cazuri de discurs de ură, instigare la discriminare sau alte forme de manifestare a intoleranței. Dintre acestea, 521 de cazuri au avut loc în context electoral (a se vedea figura 15). Astfel, prin comparație cu datele colectate în perioadele electorale precedente, alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 reprezintă scrutinul cu cel mai înalt nivel de utilizare și răspândire a discursului de ură. În medie, în perioada de monitorizare, în spațiul public și în cel online din Republica Moldova, au apărut 7,8 cazuri noi de discurs de ură pe zi. În context electoral, a fost înregistrată o medie de 5,7 cazuri noi de discurs de ură pe zi.

↓ **Figura 15.**

Numărul cazurilor identificate

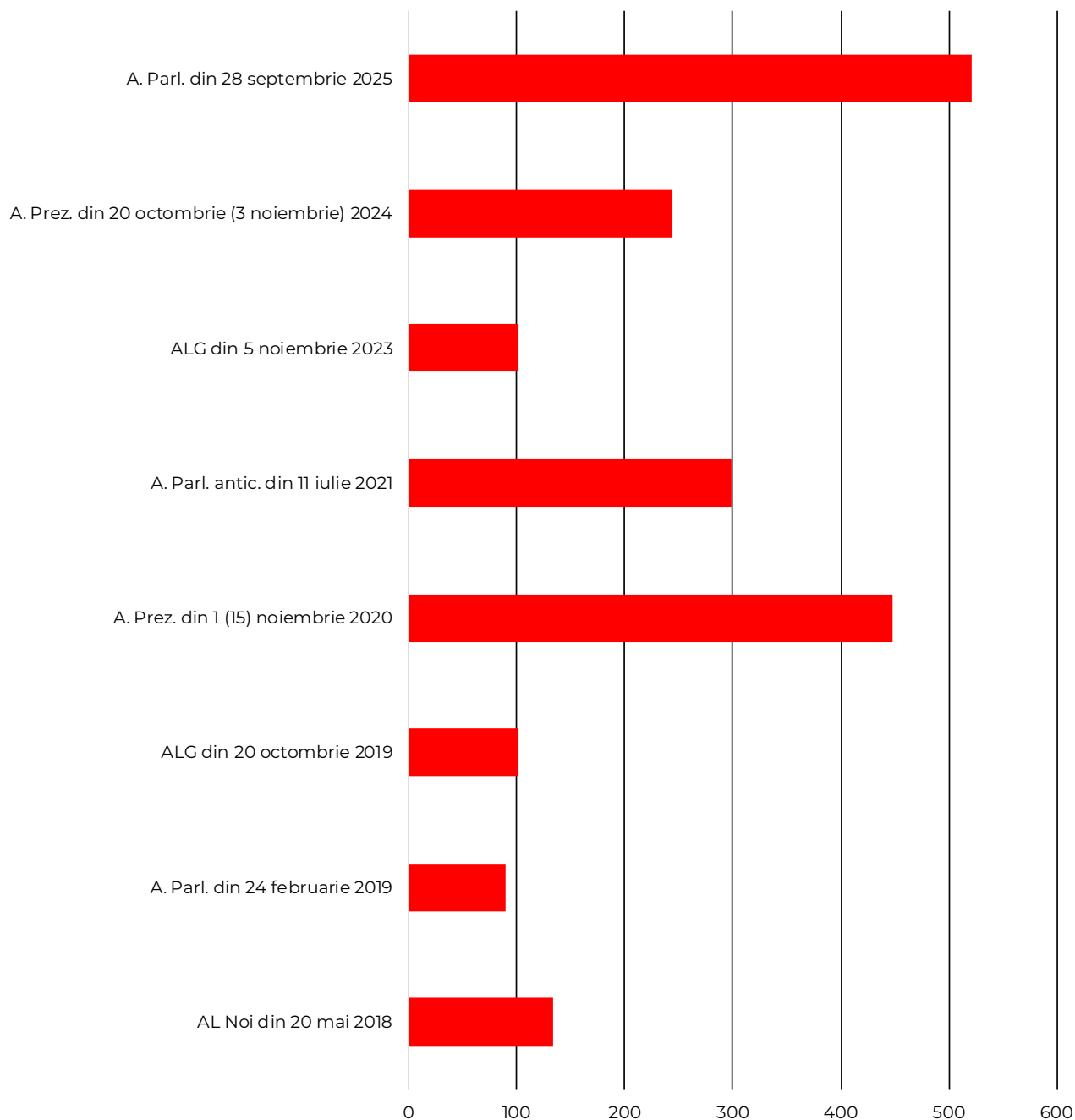
Alegerile parlamentare și alegerile prezidențiale reprezintă scrutinele cu cel mai mare potențial de transformare a spațiului public și online în unul

favorabil utilizării, promovării și răspândirii discursului de ură (a se vedea figura 16). Acest lucru este determinat de mai multe cauze potențiale, printre care:

- impunitatea discursurilor de ură generate după anul 2022, când a fost modificat cadrul legal ce permite sancționarea competitorilor electorali care utilizează discursul de ură și/sau instigarea la discriminare;
- nerespectarea sau lipsa propriilor coduri de conduită în cadrul partidelor politice înregistrate în calitate de concurenți electorali;
- neasumarea unor atitudini proactive în vederea condamnării discursului de ură în spațiul public și online din partea actorilor politici și publici, cu câteva excepții ș.a.

↓ **Figura 16.**

Dinamica discursului de ură în perioadele electorale (2018-2025)

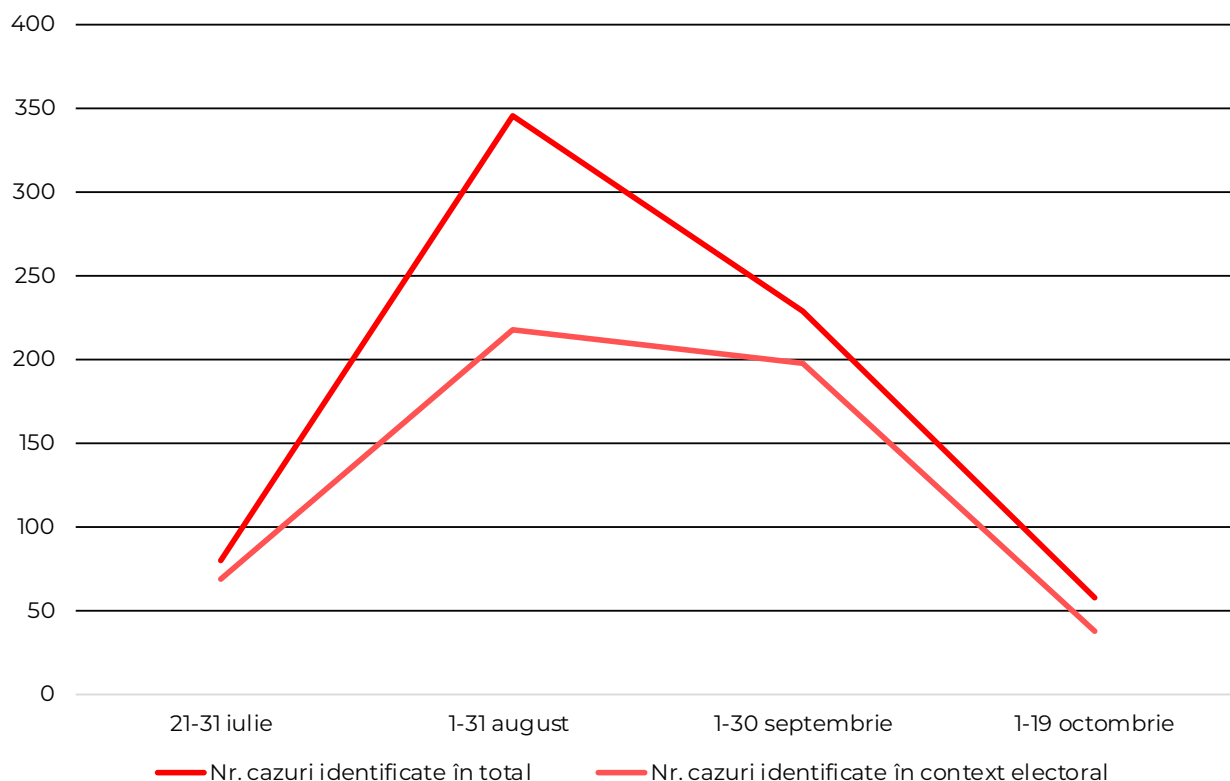

Dinamica cazurilor de discurs de ură identificate demonstrează faptul că publicarea și răspândirea mesajelor de ură în context electoral a început mult mai devreme de data oficială a demarării campaniei electorale, 29 august 2025 (a se vedea figura 17). Cele mai multe cazuri de discurs de ură au fost identificate în perioada 1-31 august 2025. În medie, în

această perioadă, în spațiul public și online au fost înregistrate **11 cazuri noi de discurs de ură/zi**. În context electoral, în aceeași perioadă, au fost identificate 7 cazuri noi de discurs de ură/zi. O ușoară scădere a intensității a fost înregistrată în perioada campaniei electorale propriu-zise, iar o diminuare constantă a fost observată abia după data de 30 septembrie.

↓ **Figura 17.**

Dinamica discursului de ură în funcție de perioada identificării

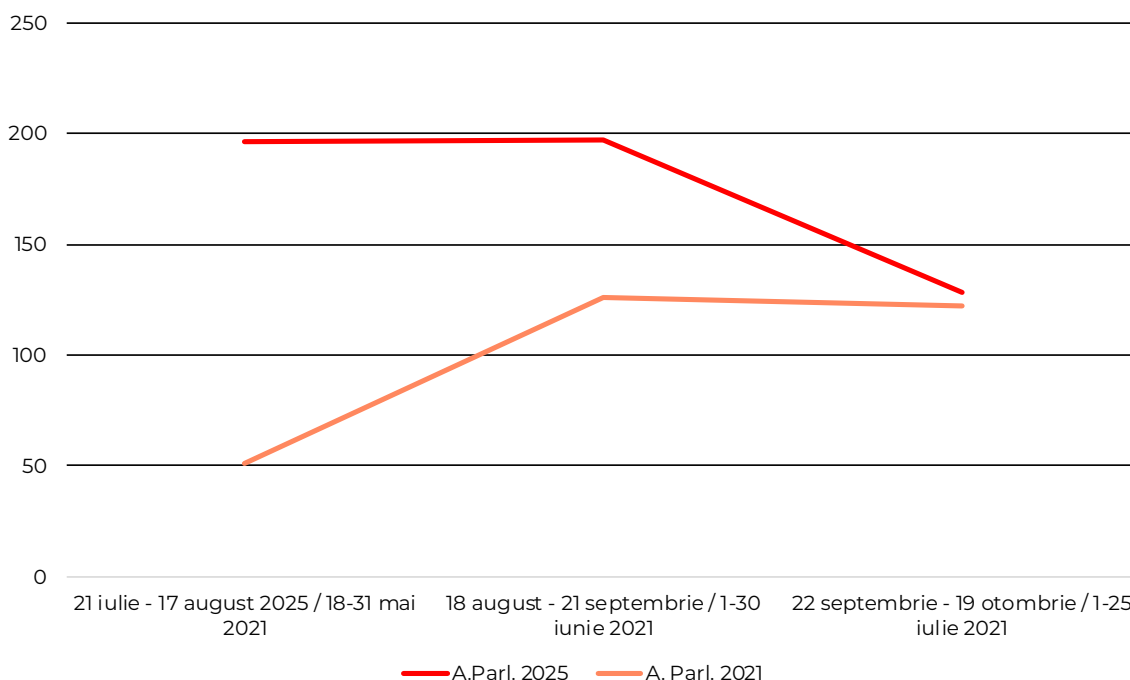
Pe de o parte, discursul de ură, așa cum arată și datele, are o prezență constantă în afara contextului electoral. Pe de altă parte, utilizarea discursului de ură ca parte a strategiilor electorale trebuie privită inclusiv prin prisma cazurilor de discurs de ură răspândite în context politic, social sau religios. De exemplu, doar în primele 10 zile de monitorizare au fost identificate 80 de cazuri de discurs de ură, dintre care 69 în context electoral.

De altfel, în comparație cu alegerile parlamentare anticipate din 2021, putem observa o schimbare de „strategie

electorală”. Dacă în 2021 cele mai multe cazuri de discurs de ură erau identificate în campania electorală propriu-zisă, în 2025, datele arată că influențarea opiniei alegătorilor și a atitudinilor lor prin utilizarea discursurilor de ură ține mai curând de perioada extra-campaniei electorale (a se vedea figura 18). Practic, are loc o normalizare și un proces de „obișnuire” a electoratului cu discursul de ură, ceea ce poate explica reducerea numărului de plângeri înregistrate în perioada electorală către instituțiile cu atribuții în acest domeniu.

↓ **Figura 18.**

Dinamica utilizării discursului de ură în alegerile parlamentare din 2021 și 2025

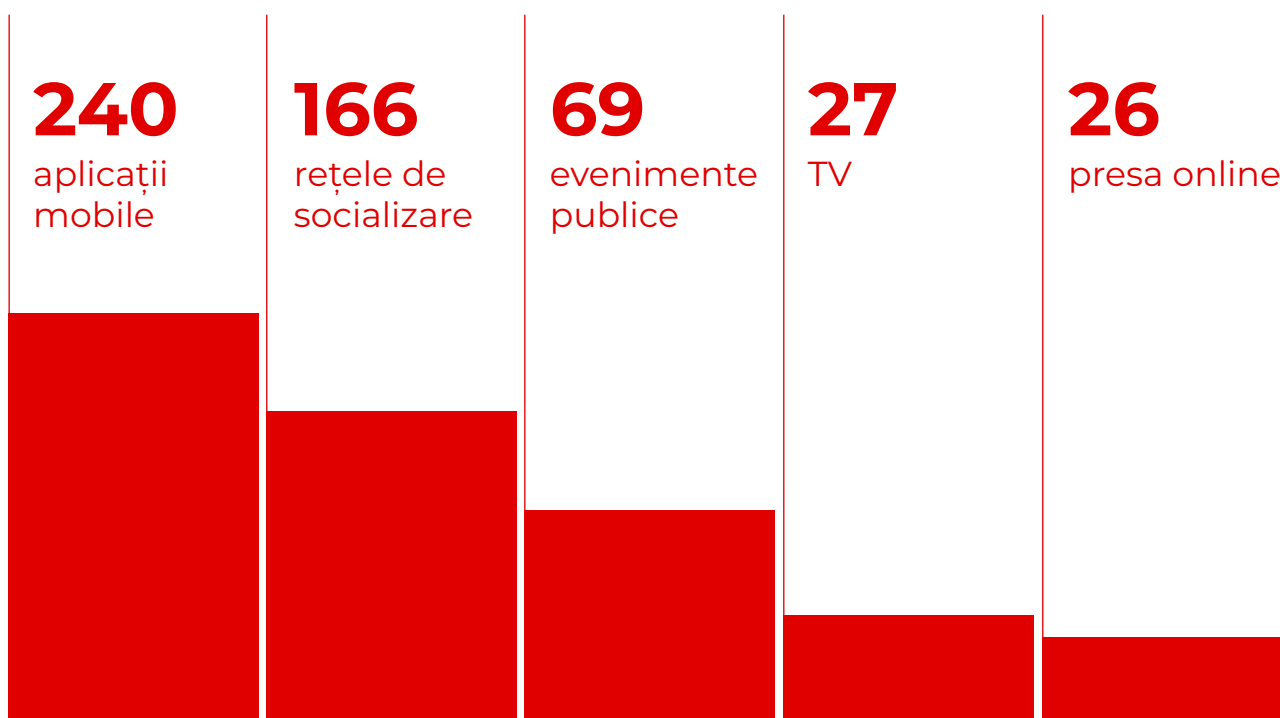

În comparație cu perioada electorală pentru alegerile parlamentare anticipate din 2021, în perioada electorală din 2025, cel mai des, discursurile de ură au fost transmise prin intermediul aplicațiilor mobile și rețelelor de socializare (a se vedea

figura 19). În 2021, discursurile de ură au fost publicate și transmise preponderent prin intermediul rețelelor de socializare și al televiziunilor (152 de cazuri în rețelele de socializare și, respectiv, 66 de cazuri la TV), a se vedea figura 20.

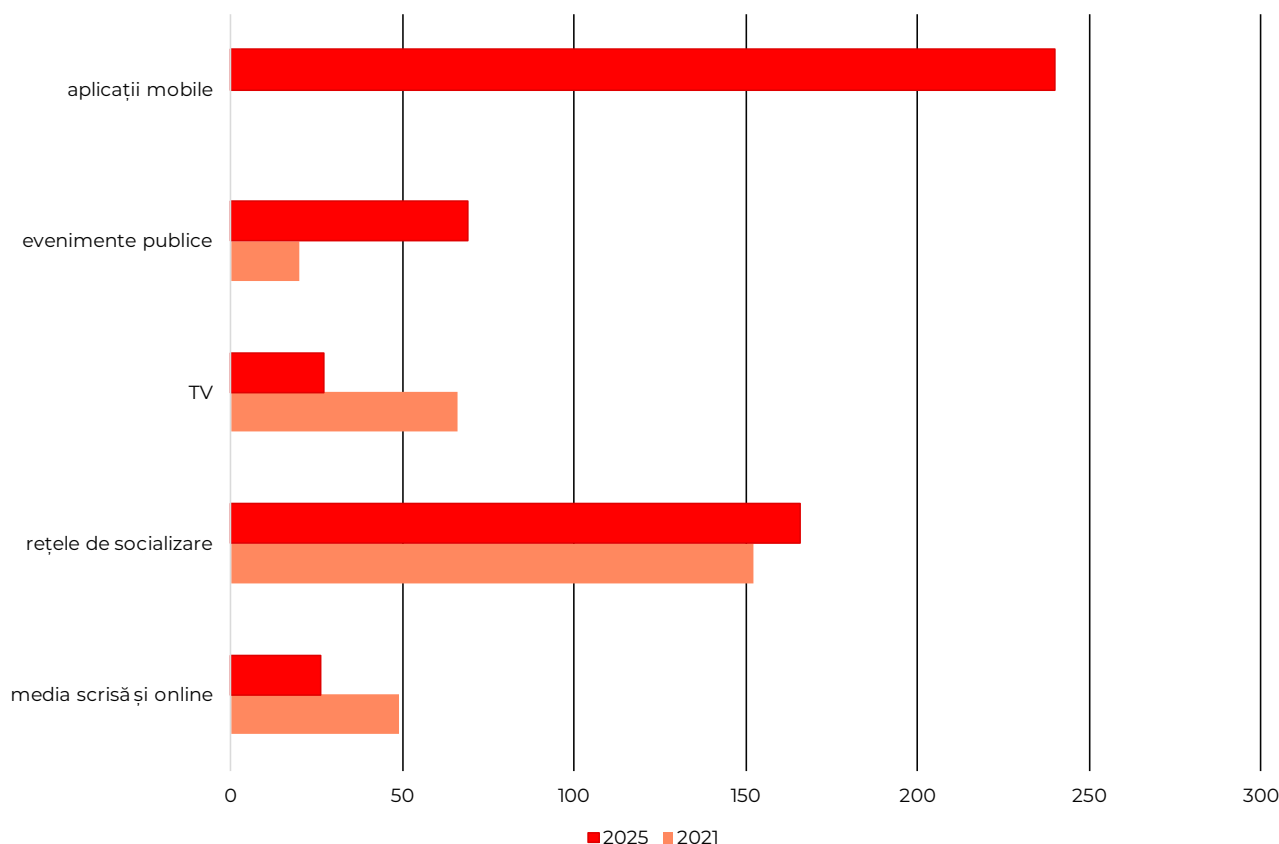
↓ **Figura 19.**

Categorii generale de surse

↓ **Figura 20.**

Categorii generale de surse în alegerile parlamentare din 2021 și 2025

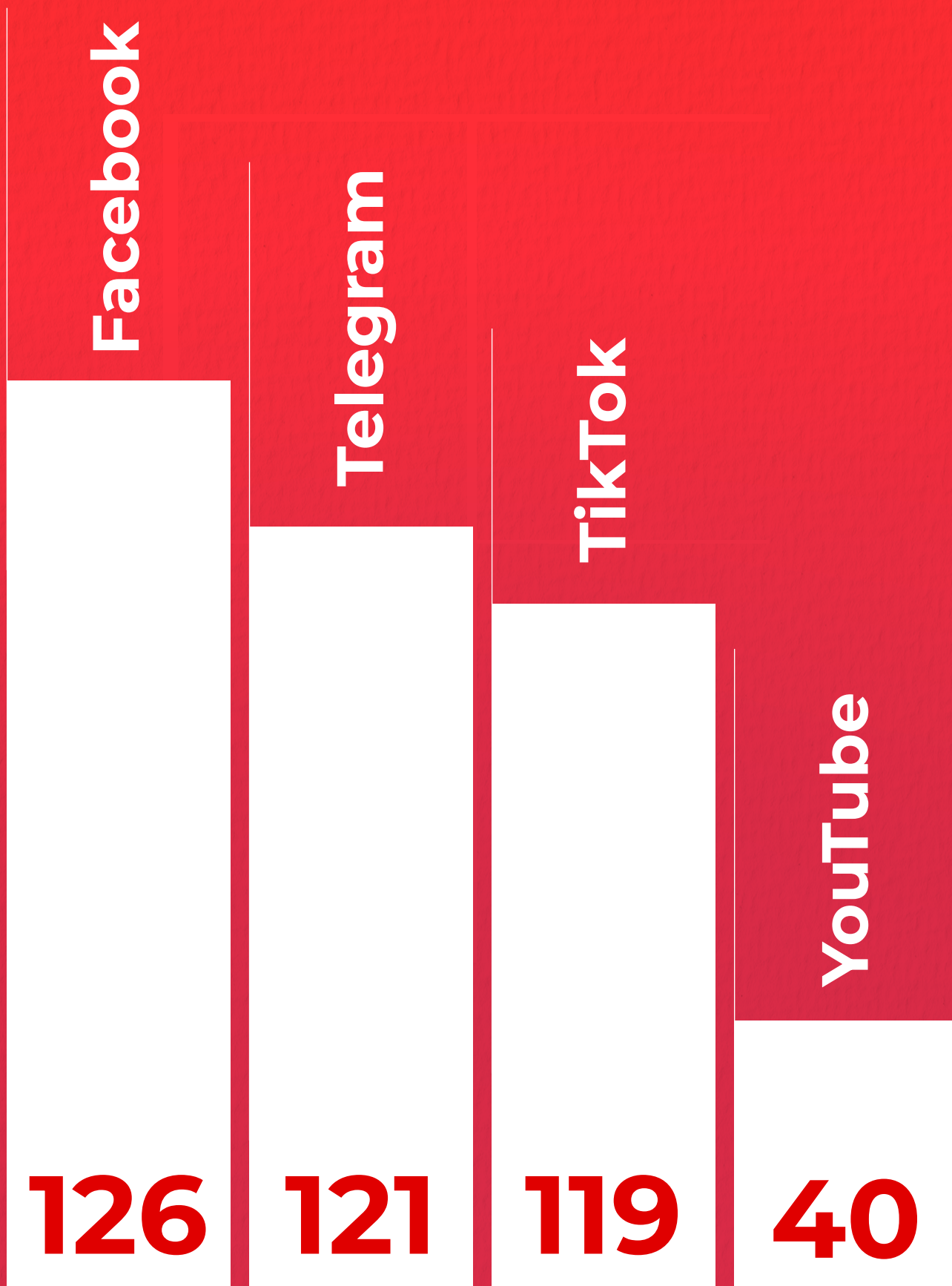

Un procent de 70% din numărul total de 521 de cazuri identificate în context electoral au fost publicate și răspândite prin Telegram, TikTok și Facebook (a se vedea figura 21). Pe de o parte aplicațiile mobile (Telegram și TikTok) permit coagularea grupurilor în jurul „sursei urii” și preluarea și răspândirea mesajelor de ură într-un timp scurt. Pe de altă parte, autorii discursurilor de ură își pot crea mai multe conturi simultan prin intermediul cărora

să răspândească mesaje intolerante. Un număr de 69 de cazuri au fost identificate în cadrul evenimentelor publice care au fost transmise parțial sau integral și în mediul online, prin intermediul aplicațiilor mobile, al rețelelor de socializare sau al platformelor de partajare a materialelor video. Acest fapt arată că mediul online este un spațiu public în care au loc evenimente și dezbateri publice, inclusiv de natură politică și electorală.

↓ **Figura 21.**

Categorii speciale de surse

În perioada 21 iulie – 19 octombrie 2025, au fost monitorizate, printr-un sistem automatizat de identificare și analiză, 4 136 de canale unice din TikTok. În total, în prima etapă, au fost analizate peste

49 de mii de conținuturi, dintre care în cazul a peste 2 400 de conținuturi, a fost activat semnalul de atenționare privind existența unui potențial conținut de ură (a se vedea figura 22).

↓ **Figura 22.**

Canale și conținuturi din TikTok monitorizate și analizate

4136

canale unice monitorizate

49917

**conținuturi
analizate**

2496

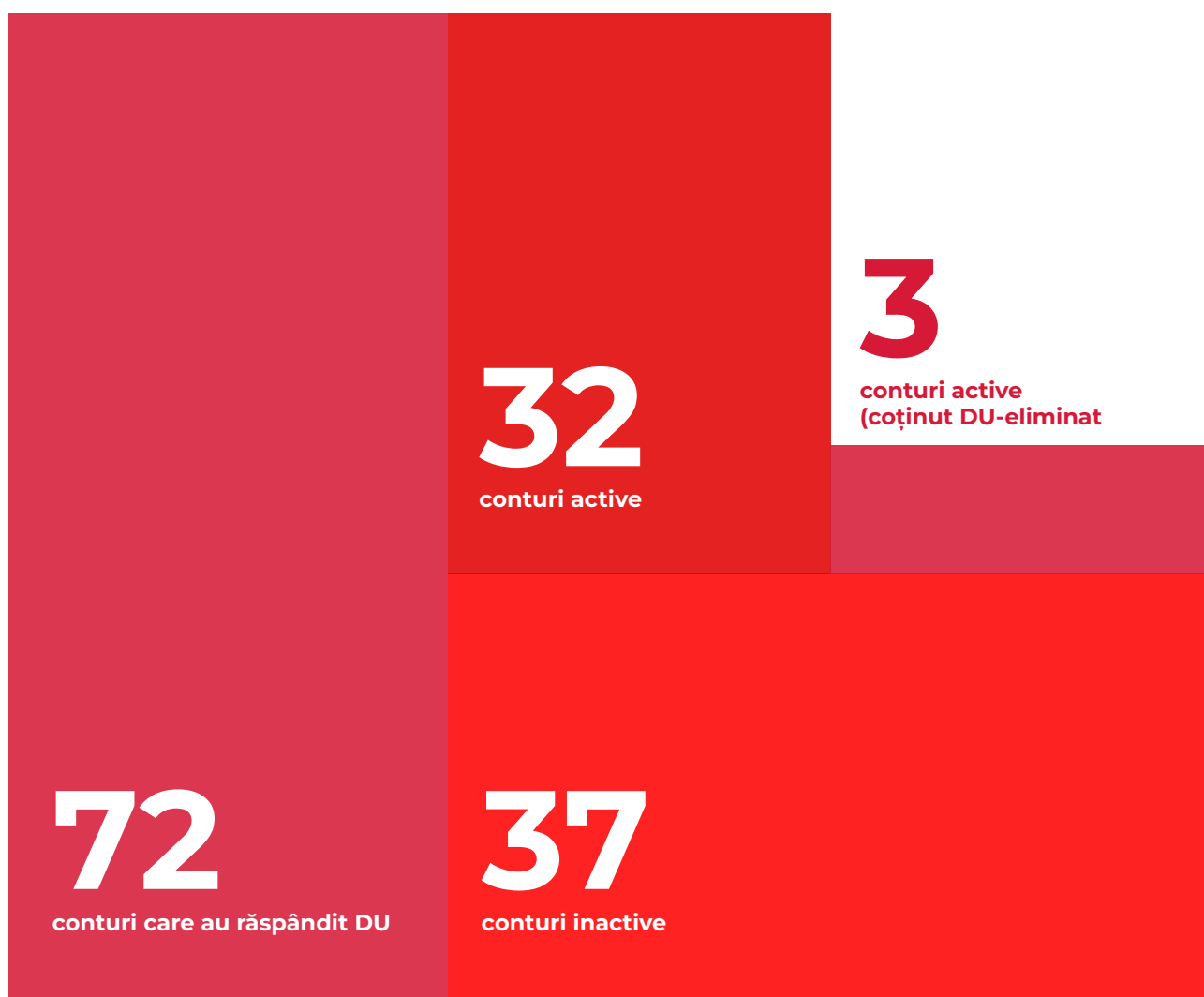
**conținuturi
semnalate**

Aproximativ 18% din conținuturile semnalate în prima etapă au fost confirmate ca fiind cazuri cu potențial de discurs de ură în cea de a doua etapă. Dintre acestea, 119 cazuri au fost validate ca fiind discursuri de ură generate sau răspândite de 72 de conturi de TikTok. La momentul elaborării raportului de monitorizare, 37 de conturi nu mai erau

accesibile (a se vedea figura 23). Din cele 119 cazuri de conținut de ură identificat în 72 de conturi de TikTok, 14 cazuri au reprezentat conținut de ură generat cu ajutorul algoritmilor. În 69 de cazuri, conținuturile au fost create de către administratorii conturilor de TikTok, iar în 15 cazuri conținuturile au fost preluate.

↓ **Figura 23.**

Accesibilitatea conținuturilor de ură în TikTok după alegerile parlamentare 2025

În același timp, șapte din cele 72 de conturi în care au fost identificate discursuri de ură aparțin competitorilor electorali sau partidelor politice/blocurilor politice. Alte 11 conturi de TikTok au publicat conținut de ură și, în același timp, au promovat un

competitor electoral sau au republicat materiale cu competitori electorali, politicieni sau conținuturile unor site-uri de știri blocate pe teritoriul Republicii Moldova.

Cele 521 de cazuri de discurs de ură identificate în perioada de monitorizare au fost distribuite de aproape 100 000 de ori și vizualizate de peste 13 milioane de

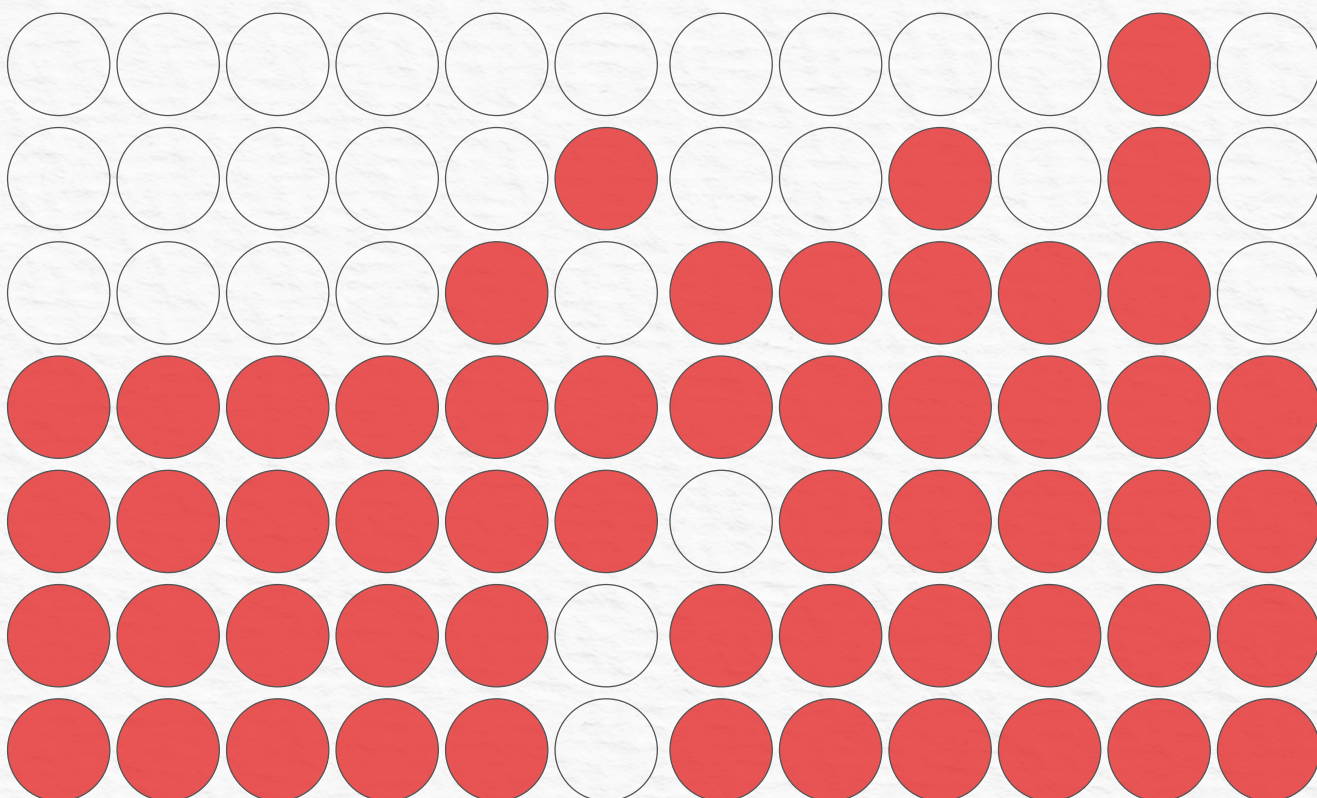
ori (a se vedea figura 24). Altfel spus, un caz de discurs de ură a fost distribuit, în medie, de cel puțin 190 de ori și vizualizat, în medie, de 26 201 ori.

↓ **Figura 24.**

Rezonanța discursului de ură

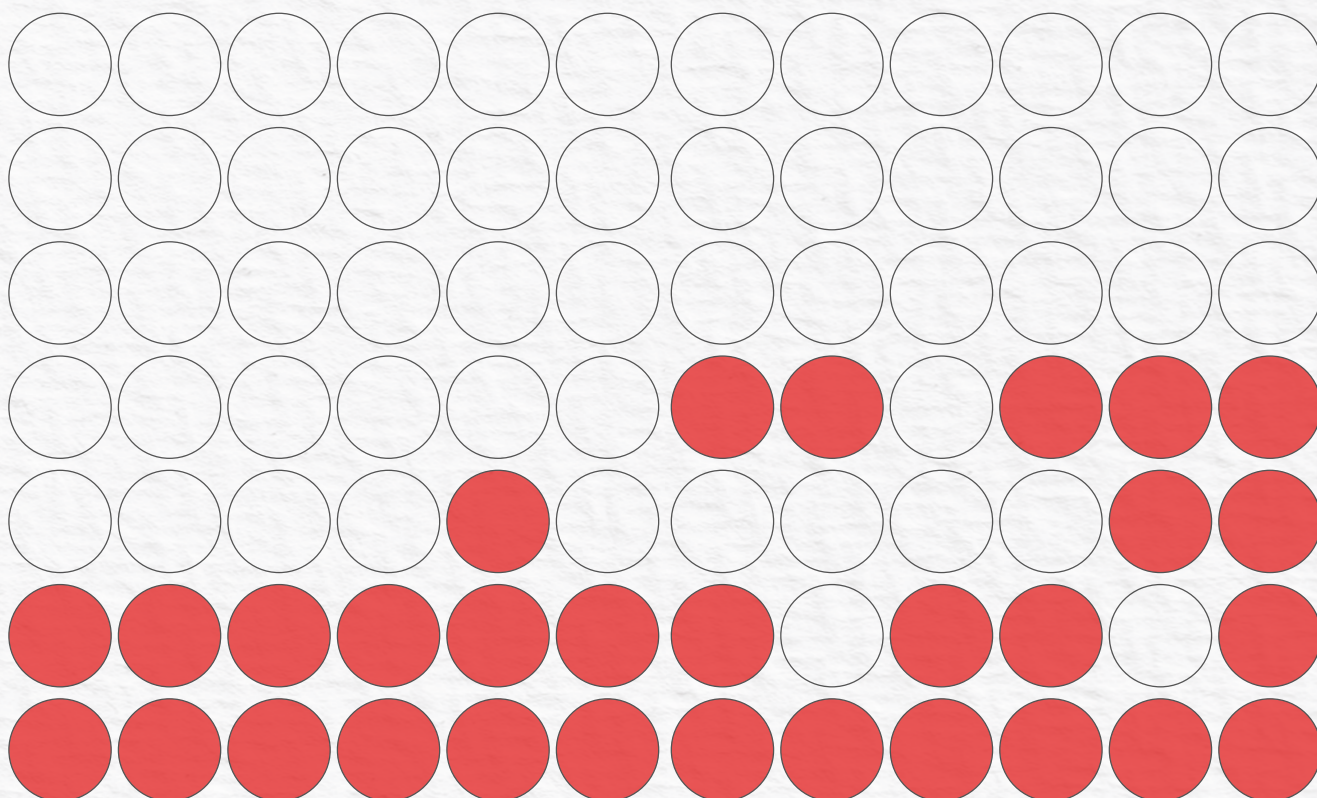
13 651 190

vizualizări

99 958

distribuirsi

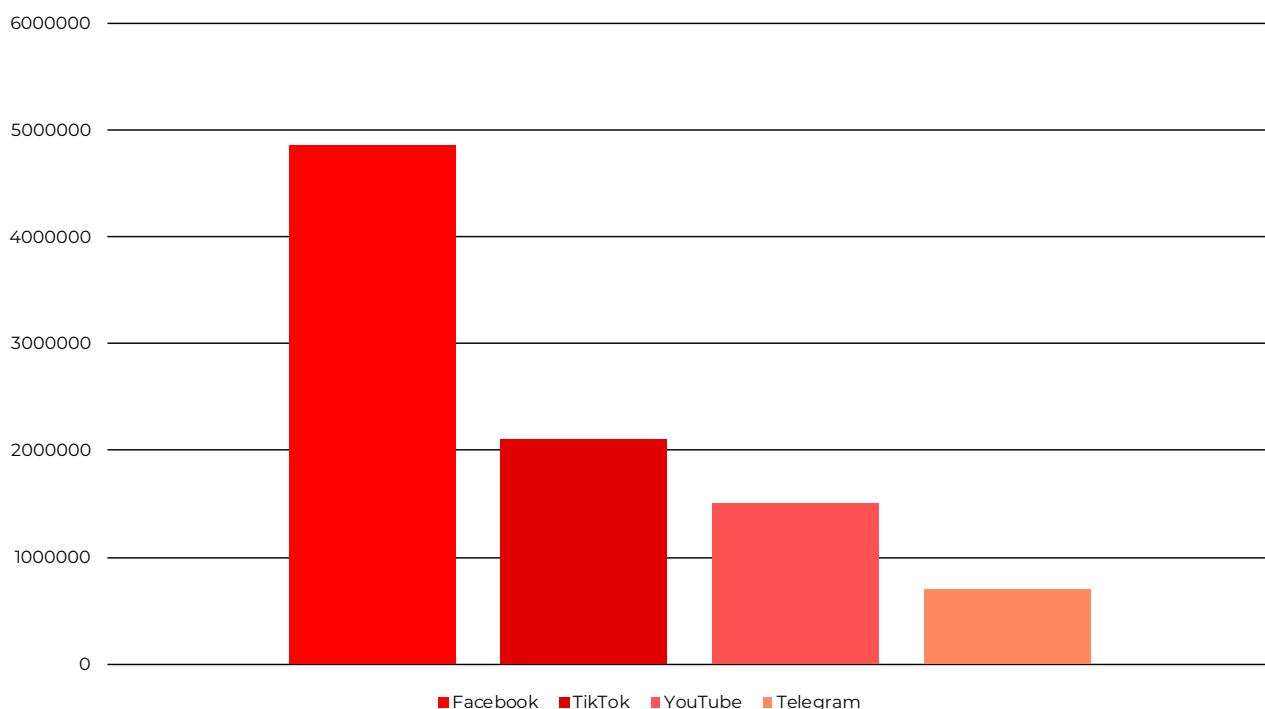

Aproximativ 40% din numărul total de vizualizări au fost generate de cazurile de discurs de ură identificate în rețeaua de socializare „Facebook”, alte 11% din numărul total de vizualizări au fost generate de cazurile identificate în TikTok (a se vedea figura 25). Deși conform

datelor colectate, cele mai multe cazuri de discurs de ură au fost identificate în aplicațiile mobile, TikTok și Telegram (240 de cazuri), din punct de vedere al rezonanței, cele mai multe vizualizări au fost generate de cazurile identificate în rețeaua de socializare „Facebook”.

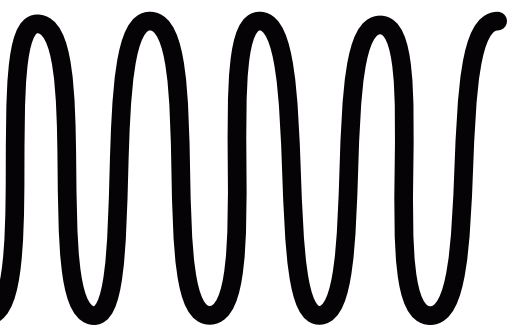
↓ **Figura 25.**

Rezonanța discursului de ură în funcție de categoriile speciale de surse

Aceste date au fost colectate în baza informațiilor afișate pe paginile web, rețelele de socializare, aplicațiile mobile sau platformele de partajare a materialelor video. În cazul programelor TV nu a putut

fi stabilită audiența, de aceea numărul de vizualizări ale cazurilor identificate poate fi mult mai mare decât datele colectate în procesul de monitorizare.

FINANȚAREA DISCURSULUI DE URĂ

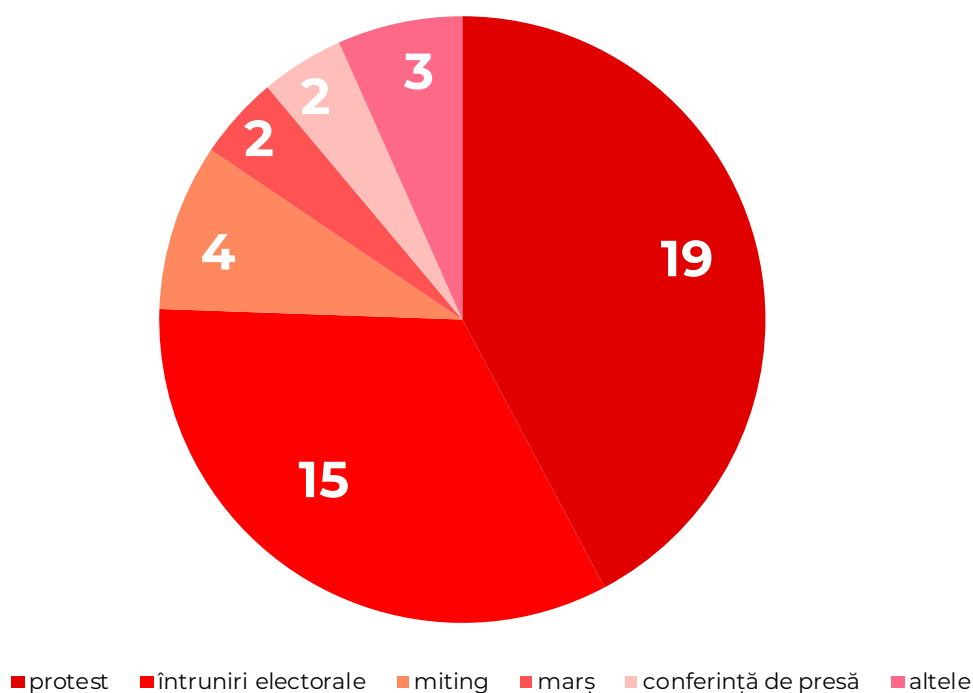
În perioada de monitorizare, au fost estimate costurile financiare pentru materialele, mesajele publice și evenimentele publice care au conținut, respectiv în cadrul cărora au fost transmise discursuri de ură. Astfel, pentru estimarea costurilor de desfășurare a evenimentelor publice în cadrul cărora au fost generate discursuri de ură, s-au urmărit identificarea a patru elemente care au presupus costuri financiare: (1) tipul locației (spațiu public/spațiu închis); (2) existența tehnicii de sonorizare (microfoane și/sau boxe); (3) existența sau inexistența transmisiunii în direct sau a

înregistrării video a evenimentului; și (4) existența sau inexistența materialelor de promovare (bannere și/sau postere uniforme din punctul de vedere al stilului de tipărire).

În cadrul a 45 de evenimente publice au fost identificate 62 de cazuri de discurs de ură. Dintre acestea, 19 evenimente au luat forma protestelor, iar 15 au fost întruniri electorale (a se vedea figura 26). Cele mai multe evenimente au fost organizate de blocul politic (BP) „Victorie” și PP PN (a se vedea figura 27).

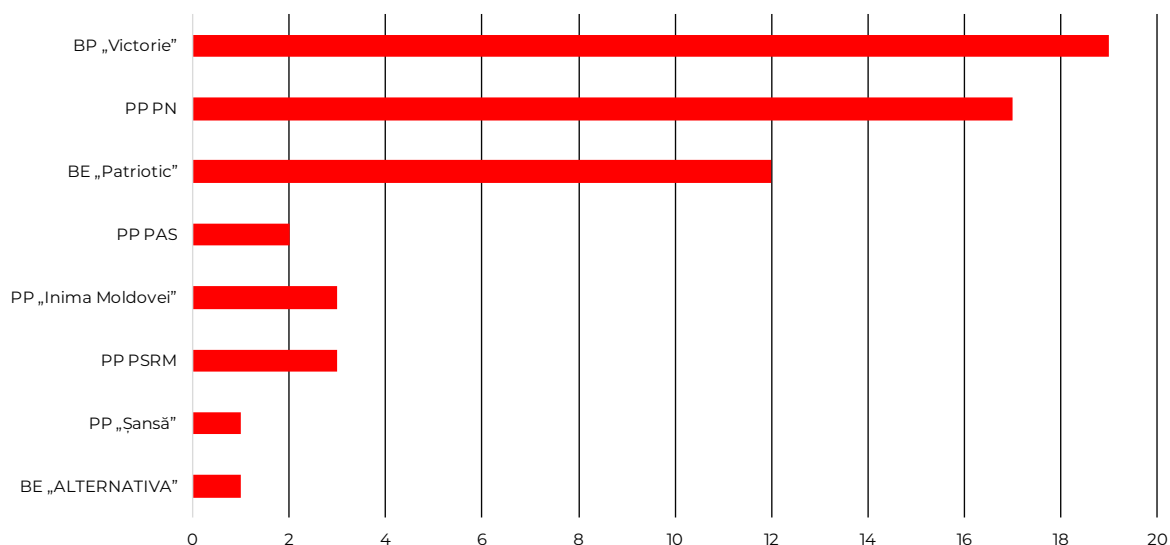
↓ **Figura 26.**

Tipuri de evenimente în cadrul cărora au fost identificate discursuri de ură

↓ **Figura 27.**

Organizatorii evenimentelor publice în cadrul cărora au fost identificate discursuri de ură

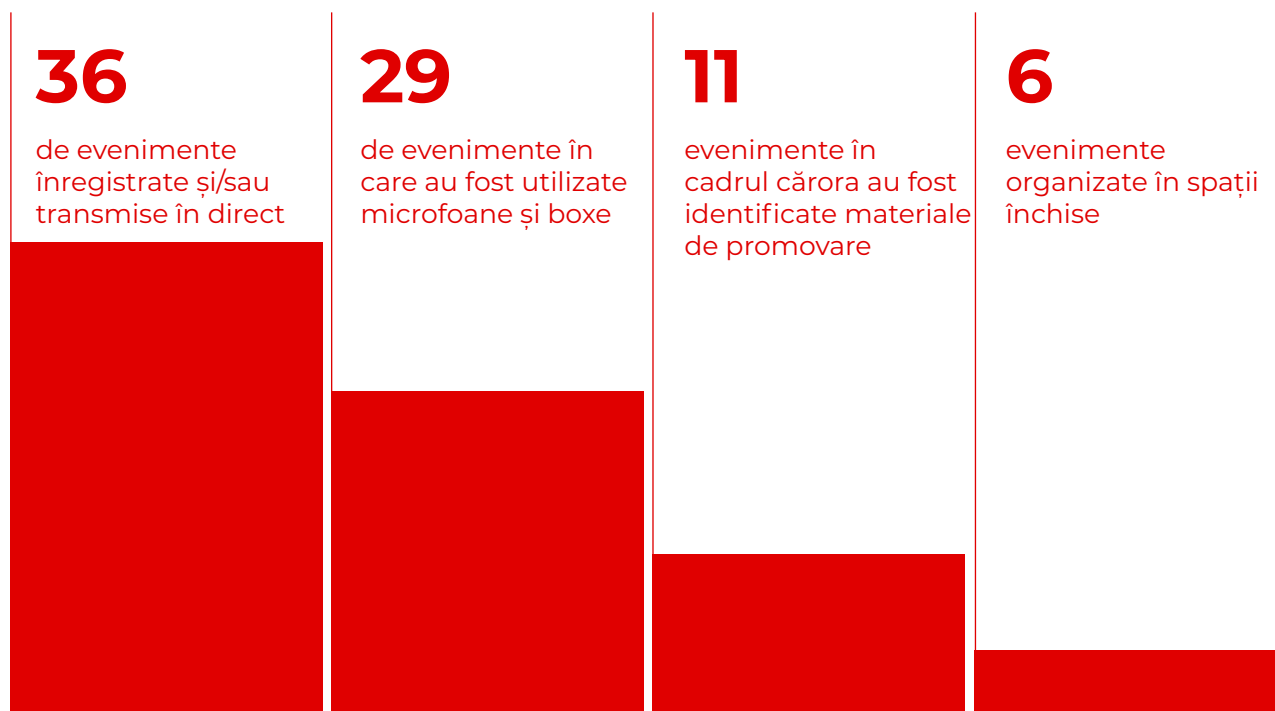

Majoritatea evenimentelor au avut loc în mediul urban (42 din 45), iar 35 din numărul total au avut loc în spații publice în cadrul cărora au participat estimativ 5 711 persoane. În 11 evenimente, organizatorii au utilizat și materiale de promovare, iar

în 36 de cazuri, evenimentele publice au fost fie transmise în direct, fie înregistrate și publicate prin intermediul rețelor de socializare și/sau al platformelor de partajare a materialelor video (a se vedea figura 28).

↓ **Figura 28.**

Elementele contracost identificate în cadrul evenimentelor publice

Notă:

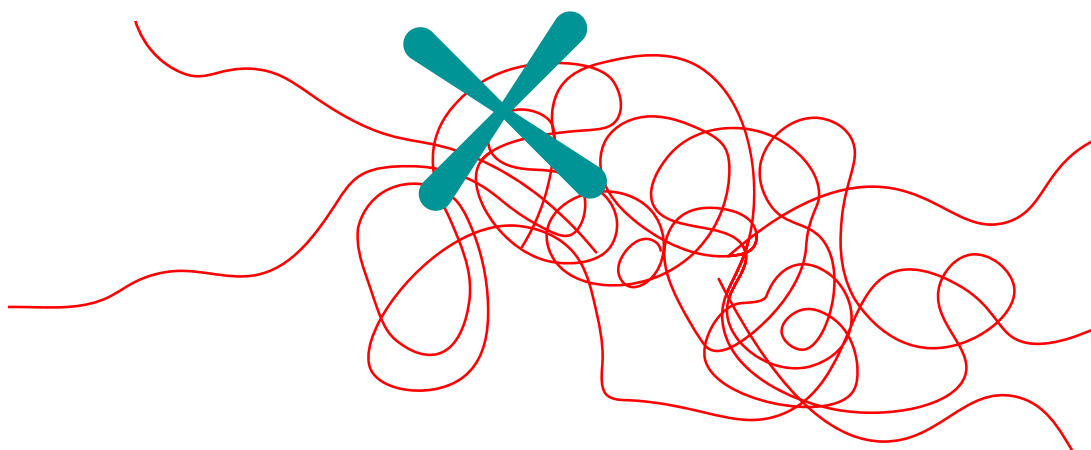
Datele referitoare la elementele contra-cost din cadrul evenimentelor publice au fost identificate în baza înregistrărilor video.

În perioada de monitorizare, conținuturile de ură identificate au fost verificate dacă au fost promovate sponsorizat în rețeaua de socializare Facebook și pe YouTube. Datele arată că șapte cazuri din cele 166 de cazuri identificate în aceste rețele au fost promovate contracost. Dintre acestea, cinci au fost promovate contracost de PP (PP „Inima Moldovei” (IM) – un caz și PP „Democrația Acasă” (DA) – patru cazuri într-un singur material promovat). Targetul audienței a fost între 14 000 și 50 000 de persoane. La momentul identificării acestora, cele cinci cazuri erau vizualizate de peste 71 000 de ori. Suma plătită pentru promovarea conținuturilor care includeau și mesaje de ură a oscilat între 150 de euro și 500 de euro. Pentru cele cinci materiale au fost plătiți 450 de euro.

Din 26 de materiale de agitație electorală, în format tipărit, identificate în procesul de monitorizare, într-un caz acesta a conținut discurs discriminatoriu. Mai

exact, programul electoral al PP PN a conținut un punct referitor la „interzicerea propagandei LGBT în școli”. Acesta a fost promovat atât prin intermediul emisiunilor TV, dezbaterilor electorale, întrunirilor publice electorale, cât și prin intermediul ziarului de partid „PUTEREA E ÎN ADEVĂR”. Tirajul materialului identificat a fost de 300 000. Conform raportului financiar al PP PN pentru săptămâna a doua de campanie depus la Comisia Electorală Centrală, costul tipăririi ziarului a fost de 375 000 de lei.

Astfel, estimativ doar cele 68 de cazuri din 521 identificate în perioada de monitorizare care au fost răspândite în cadrul evenimentelor publice, pe rețele de socializare și prin materiale de agitație electorală au costat partidele politice și/sau blocurile electorale 482 532,39 lei sau 24 362,82 euro pentru organizare, promovare și tipărire (a se vedea figura 29).

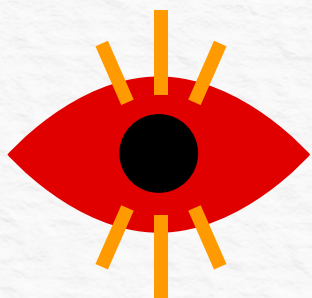

↓ Figura 29.

Resurse financiare alocate răspândirii discursurilor de ură

482 532, 39 lei

alocați pentru
organizare, promovare
și tipărire

Evenimente publice

16 500 de lei

chirie

17 400 de lei

sonorizare

2 851,95 lei

materiale de promovare

61 867,69 lei

transmisiune video

Materiale de agitație electorală

375 000 de lei

tipărire material de agitație electorală

Promovare sponsorizată online

8 912,75 lei

promovare sponsorizată a materialelor video în Google

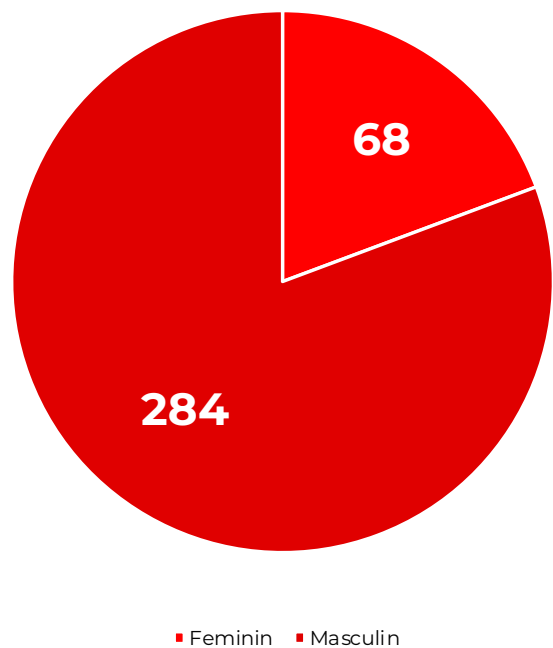
AUTORI ȘI GRUPURI AFECTATE

În 352 de cazuri (aprox. 81%) din cele 521 de cazuri de discurs de ură identificate în perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, autorii discursurilor de ură au fost persoanele de sex masculin (a se vedea figura 30). În comparație cu perioada

electorală pentru alegerile parlamentare anticipate din 2021, dar și cu celelalte perioade electorale monitorizate, procentul persoanelor de sex masculin care au utilizat discursul de ură nu s-a schimbat semnificativ.

↓ **Figura 30.**

Sexul autorilor discursurilor de ură

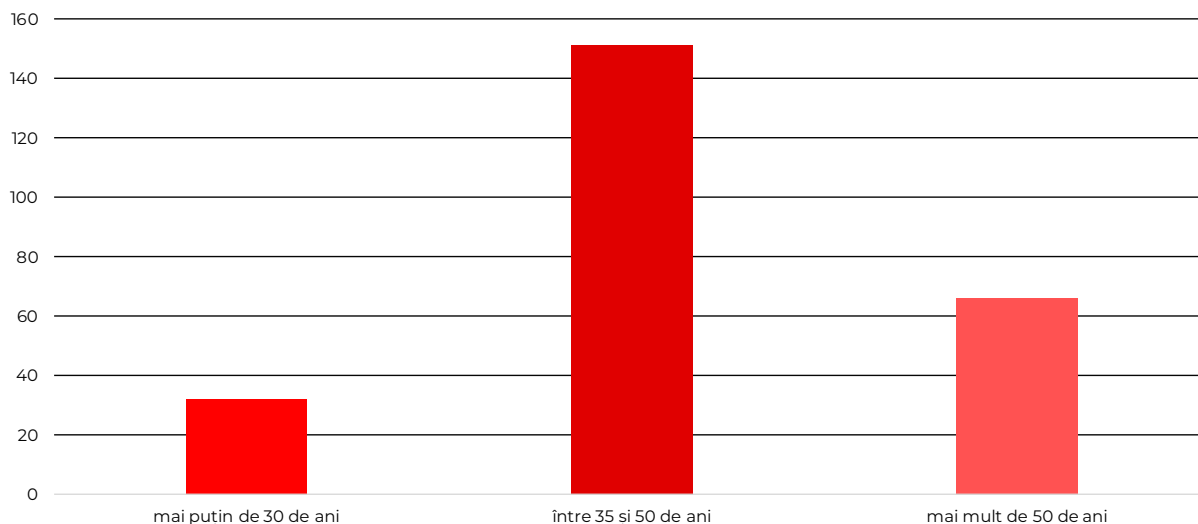
Notă:

Datele referitoare la sexul persoanelor care au utilizat discurs de ură au fost stabilite în baza numărului de cazuri în care această informație a putut fi identificată (352 de cazuri din totalul de 521).

Schimbări semnificative nu au fost înregistrate nici în ceea ce privește numărul persoanelor cu vârsta cuprinsă între 35 și 50 de ani care, conform datelor monitorizărilor realizate de Promo-LEX, utilizează cel mai des discursul de ură în perioada electorală (a se vedea figura 31).

↓ **Figura 31.**

Vârsta autorilor discursurilor de ură

Notă:

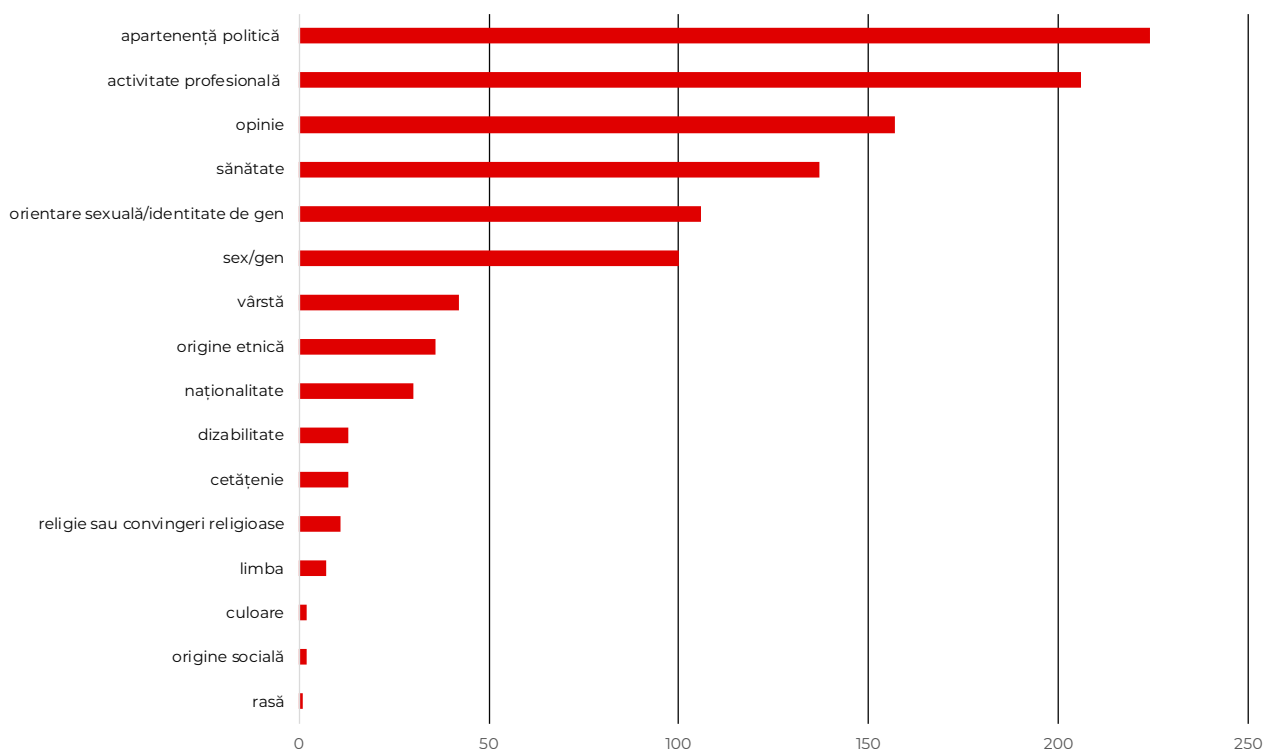
Datele referitoare la vârsta persoanelor care au utilizat discurs de ură au fost stabilite în baza numărului de cazuri în care această informație a putut fi identificată (249 de cazuri din totalul de 521).

Pentru prima oară, din 2018, lista criteriilor care, cel mai des, au stat la baza discursurilor de ură identificate în perioada de monitorizare s-a modificat. În comparație cu alegerile parlamentare din 2021, când criteriile cele mai frecvente de la baza discursurilor de ură au fost „apartenența politică”, „sex”, „gen”,

„orientare sexuală” și „identitate de gen”, în alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, discursurile de ură au avut la bază cel mai des criteriile „apartenență politică”, „activitate profesională”, „opinie”, „sănătate”, „orientare sexuală”, „identitate de gen”, „sex” și „gen” (a se vedea figura 32).

↓ **Figura 32.**

Criteriile care au stat la baza discursurilor de ură

Majoritatea cazurilor de discurs de ură identificate au avut la bază criterii mixte. De exemplu, criteriul „activitate profesională” este unul dintre criteriile care se regăsesc la baza a 193 de cazuri de discurs de ură, alături de „sex”, „gen” sau „opinie”, „apartenență politică” ș.a. De altfel, criteriile „opinie” și „sănătate”, de asemenea, au urcat în topul caracteristicilor care s-au regăsit la baza discursurilor de ură în 157 de cazuri și respectiv, în 137 de cazuri.

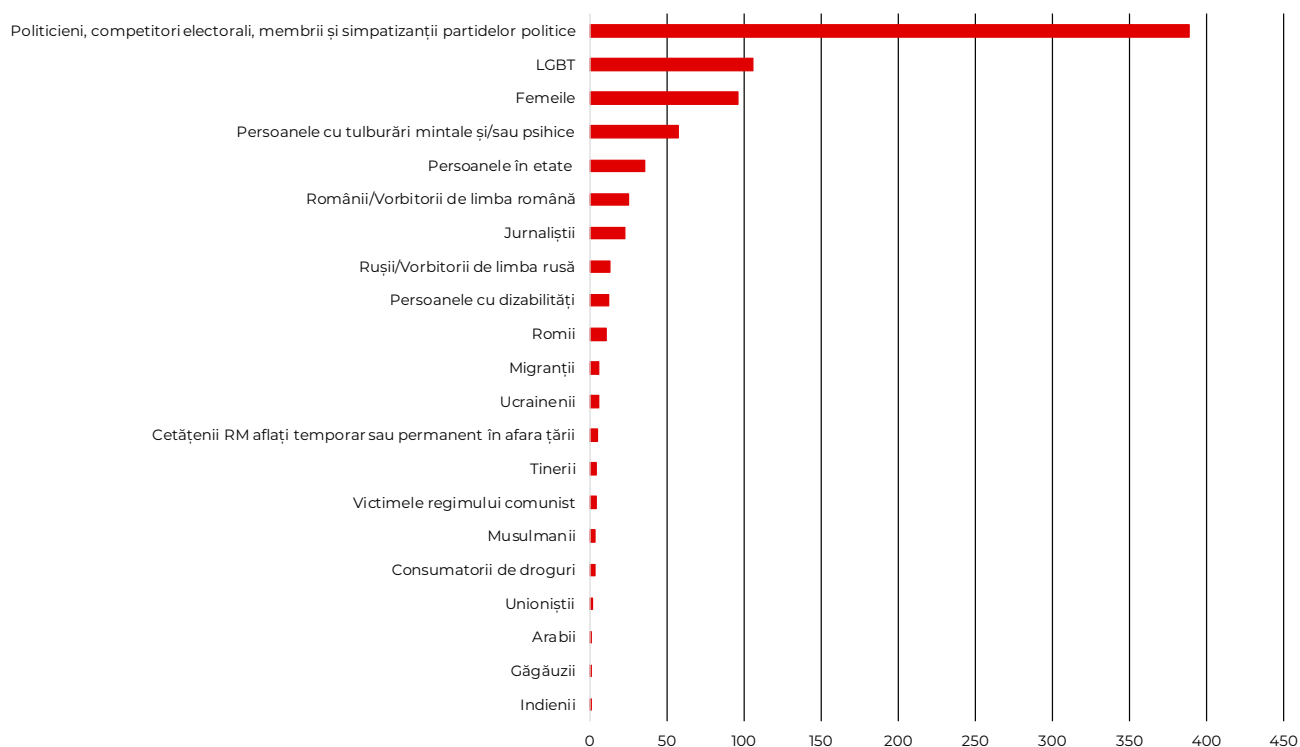
Criteriile „apartenență politică”, „activitate profesională”, „opinie” și „sănătate” au stat la baza discursurilor de ură care au fost îndreptate preponderent împotriva competitorilor electorali, politicienilor, membrilor și simpatizanților partidelor politice, persoanelor care împărtășeau o altă opinie politică, indiferent dacă erau sau nu susținători ai unui partid politic, persoanelor cu funcții de demnitate publică ș.a. În același timp, discursurile de ură care au avut la bază și criteriul „sănătate” au vizat în mod indirect persoanele cu tulburări mintale sau psihice (a se vedea figura 32).

Criteriile „orientare sexuală”, „identitate de gen”, „sex”, „gen” și „vârstă” au fost identificate la baza discursurilor de ură într-un număr mai mare în comparație cu alegerile parlamentare din 2021. Autorii discursurilor de ură au continuat să genereze mesaje intolerante împotriva persoanelor LGBTQI+, a femeilor și/sau bărbaților, precum și a tinerilor sau a persoanelor în etate (a se vedea figura 33). În comparație cu alte forme de manifestare a intoleranței, discursurile homofobe directe sau „ascunse” au fost utilizate, mai des, în mesaje de dezinformare, parte a ceea ce este numit „război informațional”.

De altfel, alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 au fost cele mai polarizate din punctul de vedere al opiniei și apartenenței politice. Aceste caracteristici, alături de „identitatea de gen” și „orientarea sexuală”, au stat la baza celor mai grave forme de manifestare a discursului de ură – instigare la violență pe motive de prejudecată.

↓ **Figura 33.**

Grupurile afectate de discursurile de ură

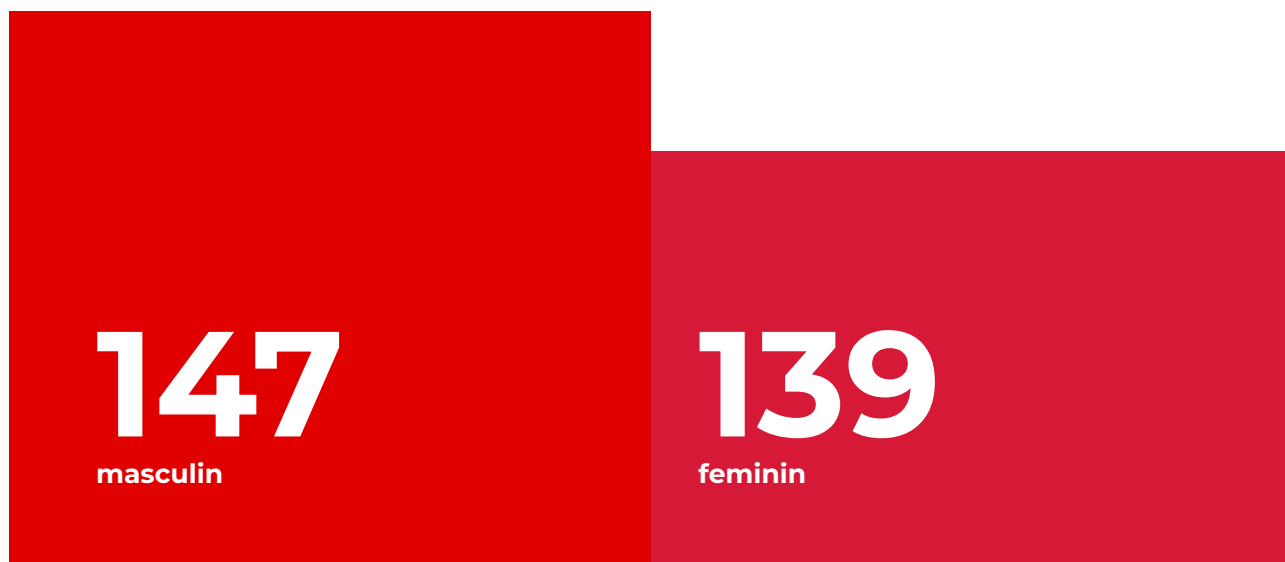

Atât în alegerile parlamentare din 2021, cât și în alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, cel mai des vizate de discursurile de ură au fost persoanele de sex masculin (a se vedea Figura 34). Din cele 286 de cazuri în care au putut fi identificate aceste date, în 139 de cazuri,

femeile au fost vizate de discursurile de ură. În comparație cu alegerile parlamentare din 2021, când în proporție de 83% din cazuri, bărbații au fost cel mai des vizați de discursurile de ură, în alegerile din 2025, discursurile de ură au vizat aproape în mod egal, atât bărbații, cât și femeile.

↓ **Figura 34.**

Sexul persoanelor afectate de discursurile de ură

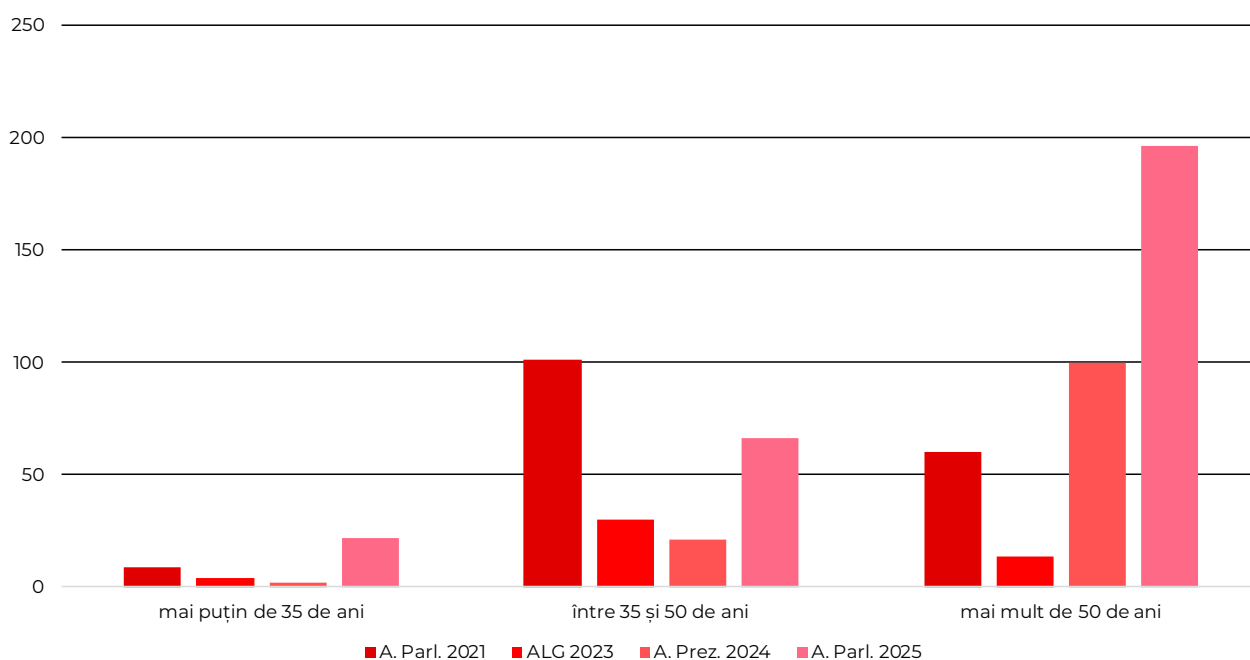
Datele referitoare la sexul persoanelor afectate de discursul de ură au fost stabilite în baza numărului de cazuri în care această informație a putut fi identificată (286 de cazuri din totalul de 521).

În același timp, persoanele de peste 50 de ani au fost vizate de discursurile de ură într-un număr mult mai mare, în comparație cu alegerile parlamentare din 2021. Conform datelor monitorizărilor Promo-LEX, în alegerile parlamentare din 2021 și în alegerile locale generale din 2023, persoanele cu vârsta cuprinsă între 35 și 50 de ani au fost mai des vizate de

discursurile de ură. Din 2024 însă datele arată că preponderent, persoanele cu vârsta mai mare de 50 de ani sunt ținta discursurilor de ură. Acest lucru poate fi determinat de înaintarea în vârstă a unei părți din clasa politică, persoane care sunt ținte predilecte ale discursului de ură în perioadele electorale (a se vedea figura 35).

↓ **Figura 35.**

Vârsta persoanelor afectate de discursurile de ură în perioada electorală (2021–2025)

3

MANIFESTAREA DISCURSULUI DE URĂ

DISCURSUL DE URĂ ȘI INTOLERANȚA
GENERATE DE CĂTRE COMPETITORII
ELECTORALI ȘI POLITICIENI 70

DISCURSUL DE URĂ ȘI INTOLERANȚA
ÎNDREPTATE ÎMPOTRIVA COMPETITORILOR
ELECTORALI, POLITICIENILOR ȘI A
SIMPATIZANȚILOR PARTIDELOR POLITICE 77

DISCURSUL DE URĂ ȘI INTOLERANȚA
ÎNDREPTATE ÎMPOTRIVA DIVERSELOR
GRUPURI SOCIALE 86

MANIFESTAREA DISCURSULUI DE URĂ
ÎN MASS-MEDIA 109

În cadrul acestui capitol sunt prezentate date calitative privind formele de manifestare ale discursului de ură și instigare la discriminare în perioada de monitorizare. De asemenea, capitolul include date cantitative privind frecvența cu care competitorii electorali și politicienii au utilizat discursul de ură, reacția moderatorilor emisiunilor TV față de discursurile de ură ș.a.

Cele mai multe cazuri cuprinse în sub-capitolele următoare reprezintă forme ale discursului de ură cu un nivel înalt de gravitate. Acestea se apropie, mai curând, de vârful piramidei urii⁷⁸, iar un număr destul de mare de cazuri de discurs de ură se referă la forme cu un nivel de gravitate mediu sau mai redus (de exemplu, ridiculizări din cauza unor caracteristici, promovare de stereotipuri și/sau prejudecăți ș.a.).

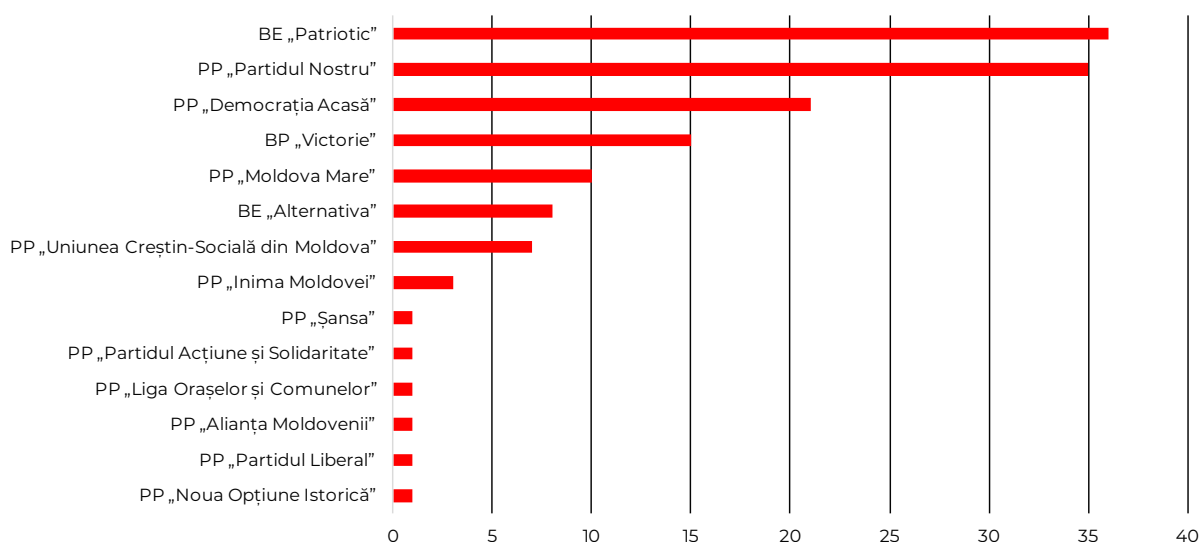
Decizia de prezentare, în primul rând, a cazurilor cu un nivel înalt de gravitate a fost determinată de riscurile pe care acestea le reprezintă pentru grupurile vizate, dar și pentru coeziunea socială. Neincluderea tuturor cazurilor cu o formă redusă de gravitate nu trebuie tratată ca o normalizare a acestora. Numărul mare de astfel de mesaje arată de fapt amploarea fenomenului și explică tendințele de justificare și acceptare a violenței și discriminării în discursul politic și electoral.

DISCURSUL DE URĂ ȘI INTOLERANȚA GENERATE DE CĂTRE COMPETITORII ELECTORALI ȘI POLITICIENI

Conform datelor cantitative colectate în perioada de monitorizare, 27% din numărul total de cazuri au fost generate de către competitori electorali și/sau politicieni. Din cele 19 partide politice înregistrate în cursa electorală, reprezentanții ai 12 partide politice au utilizat discursuri de ură sau alte forme de manifestare a intoleranței pe durata perioadei de monitorizare (a se vedea figura 36). În niciun caz, partidele politice nu s-au disociat de mesajele de ură generate de către reprezentanții lor.

↓ **Figura 36.**

Partidele politice ai căror reprezentanți au utilizat discursuri de ură

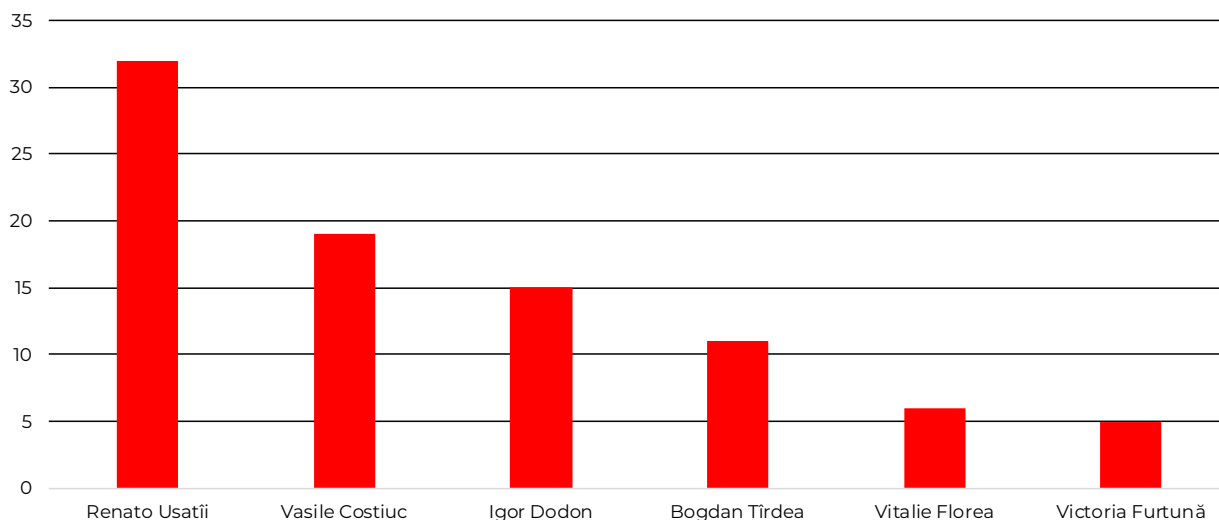
78 Liga Anti-Defăimare, [Piramida urii](#), 2021, ultima accesare: 26 noiembrie 2025.

Dintre competitorii electorali incluși în listele partidelor politice înregistrate în cursa electorală care au utilizat discursuri de ură sau alte forme de manifestare a intoleranței, cele mai multe cazuri au

fost generate de către Renato Usatîi (32 de cazuri), Vasile Costiuc (19 cazuri), Igor Dodon (15 cazuri), Bogdan Țirdea (11 cazuri), Vitalie Florea (6 cazuri) și Victoria Furtună (5 cazuri), a se vedea figura 37.

↓ **Figura 37.**

Competitori electorali care au utilizat cel mai des discursuri de ură

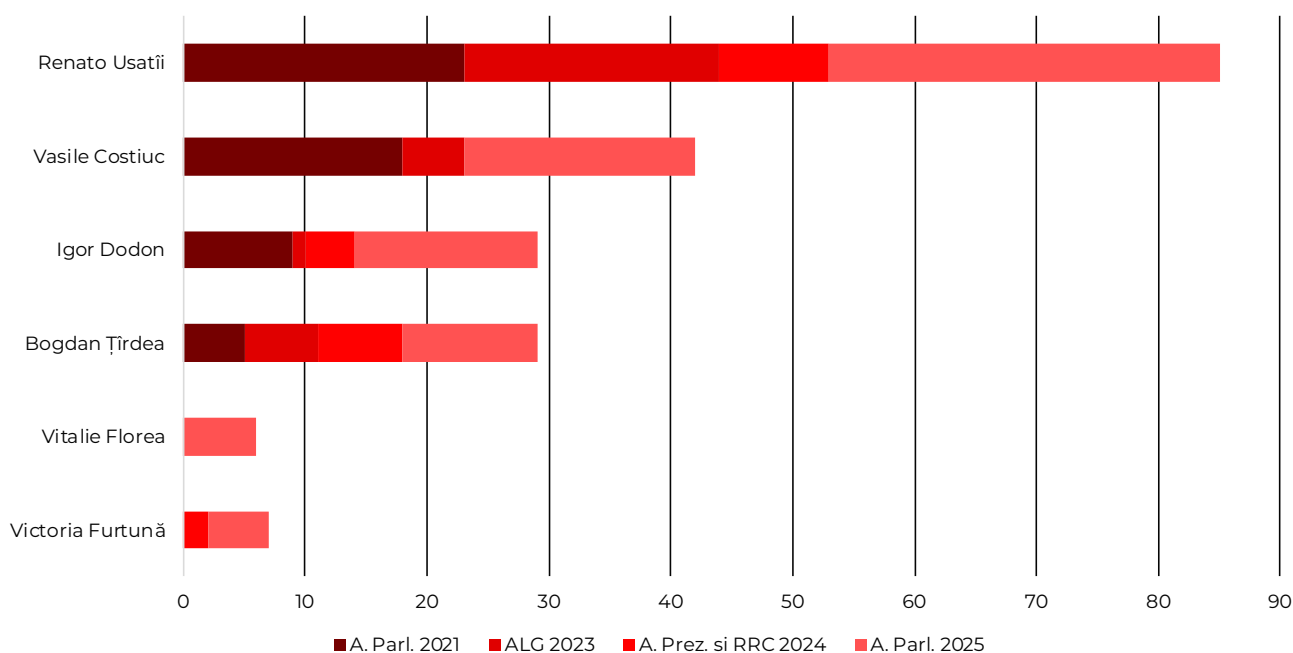
De altfel, Renato Usatîi, Vasile Costiuc, Igor Dodon și Bogdan Țirdea au fost în lista primilor 10 competitori electorali și politicieni care au utilizat într-un număr mai mare discursuri de ură în perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 2021. Aceștia au continuat să genereze discursuri de ură inclusiv după modificarea cadrului legal național din 2022 (a se vedea figura 38). Aceste date confirmă nu doar nivelul de intoleranță

al acestora, ci și faptul că liderii partidelor politice transpun propria intoleranță în strategiile electorale ale partidelor pe care le conduc. De asemenea, aceste date atrag atenția asupra democrației interne din cadrul partidelor politice, a modului în care prevederile actelor lor constitutive, ale codurilor de conduită ș.a. sunt incluse doar pentru a respecta formal cerințele legislației naționale.

↓ **Figura 38.**

Dinamica cazurilor de discurs de ură generate de către competitori electorali/politicieni în perioadele electorale 2021–2025

În perioada de monitorizare, competitorii electorali și politicienii au utilizat discursuri de ură în forme diverse, de la promovare de stereotipuri și prejudecăți, la injurii pe motive de prejudecată, limbaj sexist, homofobie, ageism, xenofobie, rasism, amenințări pe motive de prejudecată, instigări la discriminare și/sau violență ș.a. Discursurile de ură ale competitorilor electorali au fost îndreptate direct sau indirect împotriva diverselor grupuri sociale, dar și împotriva oponenților politici și ai susținătorilor lor pe criterii multiple - „opinie politică”, „apartenență politică”, „sex”, „gen”, „sănătate”, „cetățenie”, „vârsta” ș.a.

Promovarea stereotipurilor și prejudecăților de gen a fost parte din retorica electorală și politică, iar acestea au fost îndreptate cu preponderență împotriva femeilor, dar au fost identificate și cazuri în care limbajul sexist a fost utilizat și în raport cu bărbații. De exemplu, Bogdan Țirdea, deputat și candidat la funcția de deputat din partea BE „Patriotic” a publicat un mesaj sexist în canalul său de Telegram. Mesajul a fost îndreptat împotriva candidatei la funcția de deputată, Anastasia Nichita, campioană europeană de lupte în stil liber. Pe data de 8 septembrie 2025, Bogdan Țirdea a scris:

«Не прошло и месяца после родов, а боец Анастасия Никита уже раздает предвыборные газеты PAS. Жуть, как желтые хотят сохраниться у власти... Одно непонятно: кто кормит грудью ребёнка, кто купает, памперсы меняет...»⁷⁹

⁷⁹ Bogdan Țirdea, [Telegram](#), 8 septembrie 2025, ultima accesare: 20 noiembrie 2025.

Astfel, deputatul a promovat și a susținut stereotipurile legate de rolurile de gen în familie și în viața publică. Pe de o parte, Bogdan Țirdea a insinuat că decizia Anastasiei Nichita de a candida la funcția de deputată este mai curând o constrângere politică determinată de PP pe lista căruia se regăsea. Pe de altă parte, acesta a adresat întrebări legate de activitatea de îngrijire a copilului candidatei, creând o impresie falsă că aceasta a ales să facă politică în detrimentul rolului ei de mamă. De fapt, mesajul lui Bogdan Țirdea a susținut ideea conform căreia implicarea femeilor în viața socială și politică dăunează familiei „tradiționale”, iar creșterea și îngrijirea copilului este doar responsabilitatea femeilor, nu și a bărbaților, cărora le este dedicat rolul stereotipizat de a se ocupa de venituri și de politică. Altfel spus, o femeie întotdeauna trebuie să aleagă între rolul de mamă și cel de cetățeană activă/politiciană, alegere care nu este impusă și bărbaților.

Pe parcursul campaniilor electorale, viața privată a unor politiciene/politicieni, atunci când vorbim despre statutul civil al acestora sau drepturile lor reproductive⁸⁰ (de exemplu, existența copiilor), a fost motiv pentru discursuri sexiste și de ură. De exemplu, și Sergiu Butuc, candidat la funcția de deputat din partea BE „Patriotic”, consilier raional la Consiliul Raional Cantemir din partea PP „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” (PDCM)⁸¹ și ex-consilier local în localitatea Ciobalaccia (2019–2023) din partea PP PN⁸² a utilizat limbajul sexist în cadrul unui eveniment public din 20 august 2025.

„Nouă la ziua de azi, acești ONG-iști ne vorbesc despre protecția copiilor, acei care nu au copii. Acei care nu știu ce înseamnă dragostea de mamă, acei ce nu știu ce înseamnă când un copil noaptea nu doarme, acei care nu știu când un copil la ora 6 dimineața pleacă în sat străin și până seara tu nu-l vezi și nu știi ce este cu el. Acești oameni, ne hotărâsc viitorul copiilor noștri. Acești oameni, care nu au ținut în brațe copilul lor, nu l-au alinat, aceștia nouă ne hotărâsc soarta. Acești oameni care, ei, execută ordinele pentru distrugerea viitorului Republicii Moldova. Ei nu vor școli deschise în sate. Ei nu vor copii educați. Ei vor bani pentru armament, ei vor bani pentru fotoliul personal, ei vor bani, premii majorate. Acest ministru al educației, care are 75 000 de lei, dintre care jumătate este pentru integrarea europeană, eu aș vrea să-l întreb pe dânsul: Văi, tu știi ce înseamnă copil mic plecat de acasă? Tu știi ce înseamnă drepturi europene, într-adevăr? Fiindcă dreptul la educație este un drept constituțional care este stipulat în toate standardele europene.”⁸³

Și în acest caz, candidatul la funcția de deputat Sergiu Butuc a făcut uz de acest tip de discurs într-o combinație cu elemente de manipulare. În principal, acesta a transmis ideea că un bărbat sau o femeie fără copii nu poate înțelege procesul educațional și nu poate să conducă o instituție publică de profil. În opinia acestuia, abilitățile profesionale sunt direct determinate de experiența de a educa și a crește un copil. În mod indirect, Sergiu Butuc a instigat la discriminare pe criteriile de „sex”, „gen” și „statut parental”, afectând viața privată atât a femeilor, cât și a bărbaților.

Discursurile homofobe generate de către competitorii electorali și politicieni au fost prezente în perioada de monitorizare cu aceeași intensitate ca în perioadele electorale din ultimii patru ani. Acestea au vizat în mod direct sau indirect persoanele LGBTQI+, dar și contra-candidații înscrși în cursa electorală pentru funcția de deputat. Altfel spus, asocierea negativă cu persoanele LGBTQI+ a fost un instrument de manipulare, justificare și promovare a intoleranței și urii în raport cu acestea, dar și de transformare a homosexualității și/sau a eforturilor de apărare și promovare a drepturilor omului în cazul persoanelor LGBTQI+ într-un fals motiv de denigrare a contracandidaților.

80 [Drepturi reproductive](#) – drepturile de bază ale tuturor cuplurilor și indivizilor de a hotărî liber și în mod responsabil numărul, intervalul dintre nașteri și momentul lor și a avea informațiile și mijloacele de a o face și dreptul de a atinge cele mai înalte standarde ale sănătății sexuale și reproductive, Institutul European pentru Egalitate de Gen, ultima accesare: 21 august 2025.

81 Consiliul Raional Cantemir, [Lista desfășurată](#) a consilierilor din Consiliul Raional Cantemir la situația din 1 august 2025, ultima accesare: 21 august 2025.

82 Primăria Ciobalaccia, raionul Cantemir, [Componenta consiliului local Ciobalaccia](#) (2019-2023), ultima accesare: 21 august 2025.

83 Sergiu Butuc, [Eveniment public](#): Protestul INIMA MOLDOVEI în apărarea școlilor, 20 august 2025, min.: 24:38, ultima accesare: 20 noiembrie 2025.

Un exemplu în acest sens este declarația Victoriei Furtună, candidată la funcția de deputată din partea PP „Moldova Mare” (MM) și președinta acestuia, făcută în cadrul emisiunii „TEMA” de la Primul în Moldova, din 4 august 2025. Prin mesajul său, Victoria Furtună a făcut apel la frici (dispariția Republicii Moldova ca stat și

distrugerea familiei tradiționale) prin indicarea „surselor” acestora. Pe de o parte, contra-candidații săi (PP PAS) – sursa fricii care este determinată de dispariția statului, iar pe de altă parte, sursa fricii privind „distrugerea” familiei tradiționale este dată de contra-candidații săi PP PAS și persoanele LGBT.

„Și dacă noi atragem atenția, retorica celor de la guvernare, ei nu ne văd ca stat, ei nu ne văd ca națiune, ei ne văd, de fapt, parte componentă a altui stat și aici se primește că nu doar Victoria Furtună vorbește despre faptul că este timpul să conștientizăm și să ne ridicăm în picioare din genunchi, și să spunem cu mândrie că suntem moldoveni și că suntem ați și că avem expertiză profesională și urmează să fim puși la masa de negocieri, dar o spun și partide și țări care fac parte din Uniunea Europeană și astfel, când în țară este promovat curentul LGBT mai mult decât familia tradițională, iar aici vin membri din Uniunea Europeană, vin reprezentanții partidului de guvernare și ne spun, Statelor Unite ale Americii, și ne spun clar și răspicat «Oameni buni, dacă vrem să fie pace în tot, în toată lumea, atunci trebuie să punem pe prim plan familia. Dacă vrem ca țările să se dezvolte independent, atunci trebuie să punem pe primul plan – națiunea. Și dacă vrem să fie democrație la propriu și nu cenzură, atunci trebuie să ne auzim unul pe altul și să luăm decizii în favoarea țărilor pe care le reprezentăm.»”⁸⁴

Moderatorul emisiunii, Victor Stepaniuc, a susținut mesajul și nu a intervenit pentru a opri discursul homofob. Emisiunea a fost publicată pe canalul de YouTube al postului TV, Primul în Moldova. Mesaje similare au fost identificate în alte trei cazuri de discurs homofob care au fost realizate și publicate în TikTok și asociate PP MM și Victoriei Furtună. De altfel, Victor Stepaniuc a fost implicat în campania electorală a PP MM, fiind candidat la funcția de deputat din partea aceluiași partid.

Criteriile „origine etnică”, „culoare” și „apartenență politică” au stat la baza mai multor cazuri de discurs de ură, inclusiv a celor îndreptate împotriva contracandidaților la funcția de deputat. Exemplele de mai jos arată cum originea etnică devine nu doar motiv de discreditare, ci și de justificare a instigării la discriminare, în mod indirect.

«[...] есть две партии за которые нельзя голосовать – это ПАС и Альтернатива. Альтернатива многим из вас, кажется, якобы, ну вот они почти свои, нет! Они не свои – они румыны, они те, кто сегодня сделали вашу жизнь хуже»⁸⁵

Ilan Șor, politician, ex-deputat în Parlamentul Republicii Moldova (2019–2023)

„Oameni buni, păziți-vă de aiștia bronzăți și îmbrăcați în roșu, nu de alta, da’ după ce pleacă ei, «табор уходит в небо» (n.t. „O șațră urcă la cer”).”⁸⁶

Igor Cujbă, candidat la funcția de deputat din partea PP PN

84 Victoria Furtună, [Emisiunea „TEMA”](#), Primul în Moldova, min.: 43:56, ultima accesare: 21 august 2025.

85 Ilan Șor, [Telegram](#), 26 septembrie 2025, ultima accesare: 20 noiembrie 2025.

86 Igor Cujbă, [TikTok](#), 23 august 2025, min.: 00:05, ultima accesare: 20 noiembrie 2025.

Pe de o parte, Ilan Șor îi exclude din opțiunile electorale ale alegătorilor pe candidații PP PAS și BE „Alternativa” nu ca parte a unei dezbateri despre programele electorale, ci din cauza originii etnice presupuse sau reale a acestora – etnici români. Pe de altă parte, Igor Cujbă îndeamnă urmăritorii săi, susținătorii PP PN, să evite contactul cu persoanele de etnie romă și chiar să fie atenți pentru a se proteja. Într-o societate diversă din punct de vedere etnic, mesajele rasiste au potențialul de a determina stigmatizarea, marginalizarea sau chiar excluderea

persoanelor ori grupurilor de persoane care sunt identificate ca fiind străine grupului majoritar din viața socială, politică, economică sau chiar culturală.

Și Renato Usatîi a făcut uz de stereotipuri și prejudecăți rasiste. Pe data de 8 septembrie 2025, Renato Usatîi a publicat un mesaj video care deși inițial, s-a dorit a fi un mesaj de reacție față de un incident electoral, în consecință a fost un mesaj prin care a fost lezată demnitatea nu numai a unui contracandidat, dar și a unui grup social.

„Caroce (n. t. „mai pe scurt”), Panteleevna se uită la filmul Budulai (n. „Întoarcerea lui Budulai”) și zice că: «Și-n momentul ăsta, domnu Renato, pe stradă trece doi cai, la Marian s-o schimbat зрачы (n.t. „pupilă”), imediat, în secunda ceea, și cum fetele voastre o muncit ș-o pus p’în ziare, Marian prosta s-o schimbat зрачы ș-o-nceput să zmulgă tăti ziarele de la Partidul Nostru din astăia. Zici că era un moment că nebunu o fugit și după cai» și Panteleevna zice că «Я, как бы (n.t. „Eu, ca și cum”) am ieșit pe fereastră. Zic: Văi, băiete, oprește-te, văi, caii – străini, nu-s ai tăi». Ș-amu, как бы, se vede că i-o fost rușine, da el cumva deamu era pregătit să ieie șeva ș-o ajiuns așă ș-o luat ziarele noastre. Oameni buni, caroce, cum îl vedeți pe Radu Marian în vrun sat, первая (n.t. prima), țâneți caii-n ogradă și ghine legați, paz (n.t. „unu”). Два (n.t. „doi”), dacă cumva e vre-un zgomot de cal, înșepe calu, calu cumva, face cumva gălăgie, ap вообще (n.t. „în general”) s-aveți grijă de tăt și-aveți pe lângă casă și eu la ai noștri a să le spun: cum văd caii, s-oprească datu ziarelor din partea Partidului Nostru, că nimerim în probleme, как бы. C-așa de două ori încă iese Radu Marian și dijeaba noi tipărim sute de mii de ziare.”⁸⁷

Renato Usatîi, în mesajul său, a făcut trimitere la filmul „Întoarcerea lui Budulai” (1979), în care personajul principal este un bărbat de etnie romă. Acesta revine în satul său, după mulți ani, și depune eforturi pentru a se integra și a fi acceptat în colhoz. Acțiunea filmului are loc în jurul unui incident, când din colhoz sunt furați niște cai, iar romii sunt imediat suspectați de comunitate, care îi trata conform stereotipurilor. Astfel, comunitatea îl privește pe Budulai cu neîncredere, considerând că el sau „ai lui” ar fi implicați în furt. Întrucât Radu Marian, candidat la funcția de deputat din partea PP PAS provine dintr-o familie cu rădăcini rome, mesajul lui Renato Usatîi a promovat stereotipul conform căruia romii sunt implicați în ilegalități. De asemenea, cel din urmă a îndemnat urmăritorii săi, dar și colegii de partid să aibă grijă de bunurile lor când prin preajmă va fi Radu Marian. Platforma Femeilor Rome „ROMNI” din Moldova a condamnat⁸⁸ declarațiile rasiste ale lui Renato Usatîi și a cerut autorităților publice să investigheze cazul.

87 Renato Usatîi, [Facebook](#), 8 septembrie 2025, min.: 03:07, ultima accesare: 22 septembrie 2025.

88 Platforma Femeilor Rome „ROMNI” din Moldova, [Apel public](#), Facebook, 9 septembrie 2025, ultima accesare: 22 septembrie 2025.

În perioada de monitorizare a fost observată tendința de agravare a discursului electoral și politic prin mesaje de justificare și/sau instigare la acțiuni violente pe motive de prejudecată. Acest lucru a determinat nu numai radicalizarea competiției electorale, dar și normalizarea violenței electorale și politice. În perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, unii competitori

electorali și politicieni au făcut uz de astfel de exprimări în raport atât cu contracandidații lor, cât și cu alte grupuri sociale. Un astfel de exemplu este și declarația lui Ilan Șor, făcută prin intermediul unei înregistrări video, care a fost transmisă în cadrul unui miting offline, organizat în orașul (or.) Comrat, pe data de 3 august 2025:

«Дорогие друзья, сегодня мы обсуждаем с вами не только будущую судьбу Жени, мы обсуждаем будущую судьбу Гагаузии. Потому что сегодня ломают Гагаузию, ломают вас, ломают меня, ломают весь народ, кто не согласен с этими поганцами и мерзавцами. Мы должны отстоять до конца. Я уверен, что очень скоро мы силой, может быть, мягкой, а может быть твёрдой, вышвырнем этих поганцев со своих кресел и заставим их отвечать по закону за весь беспредел, который они сделали. У меня нет сегодня красных линий от слова совсем. Я сегодня пойду на всё для того, чтобы освободить Молдову от этих подлых ублюдков, которые портят жизнь гражданам.»⁸⁹

Instigarea la violență pe criteriul de „apartenență politică” a fost îndreptată împotriva politicienilor și competitorilor electorali PP PAS. Declarația lui Ilan Șor este o combinație între manipulare și discurs de ură. Pe de o parte, acesta indică „dușmanul comun” pentru cetățenii Republicii Moldova din regiunea Găgăuzia, împotriva căruia susținătorii săi trebuie să se mobilizeze. Pe de altă parte, după ce clarifică în ce mod aceste persoane vor fi eliminate din viața politică, Ilan Șor se auto-prezintă ca fiind „salvatorul” care va apăra populația. Altfel spus, Ilan Șor a alimentat frica umană de bază – securitatea personală și a grupului căruia îi aparțin, un instrument eficient pentru justificarea urii și violenței.

Și Vasile Costiuc, candidat la funcția de deputat din partea PP DA și președinte al acestui grup, a instigat la violență pe criteriul de „apartenență politică” împotriva lui Igor Grosu, candidat la funcția de deputat din partea PP PAS, declarând în cadrul unei întâlniri online cu susținătorii partidului, organizată pe data de 3 septembrie 2025:

„Așei 263 mii cari au fujit di vremuri buni, ar trebui să-l gășască pi ăsta, Grosu, și să-l bată undi îl gășăsc, fizic, nu cî fac, ăăă...”⁹⁰

Un alt exemplu de discurs care instigă la violență aparține lui Igor Dodon, candidat la funcția de deputat din partea BE „Patriotic”, ex-președinte al Republicii Moldova (2016–2020), ex-deputat (2019–2016, iulie – octombrie 2021) și președinte al PP „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” (PSRM). Mesajul a fost îndreptat împotriva contracandidaților PP PAS și a fost transmis în cadrul unui protest, desfășurat pe data de 17 august 2025, organizat de BE.

«Те, кто думают, Майя Санду, Гросу, Речан, что после того как мы сформируем парламентское большинство вот этой командой патриотов, что вы заблокируете назначение правительства, что вы не согласитесь на выдвижение нашего премьер-министра, услышите: мы вас выкурим и оттуда, и оттуда, и из КС. Не играйте с волей народа!»⁹¹

89 Ilan Șor, [Gagauziya Radio Televizionu](#), min.: 01:05:48, 3 august 2025, ultima accesare: 21 noiembrie 2025.

90 Vasile Costiuc, [Facebook](#), min.: 46:48, 3 septembrie 2025, ultima accesare: 21 noiembrie 2025.

91 Igor Dodon, [Acțiune de protest](#) organizată de Blocul Electoral al Socialiștilor, Comuniștilor, Inima și Viitorul Moldovei împotriva capturării Curții Constituționale de către PAS, 17 august 2025, min.: 01:08:40, ultima accesare: 21 august 2025.

În contextul perioadei electorale, precum și în contextul politic și social la momentul identificării declarației (de exemplu, utilizarea violenței verbale și fizice în raport cu reprezentanții instituțiilor media^{92,93} în cadrul manifestațiilor publice, acțiuni de intimidare și amenințare a reprezentanților sistemului judecătoresc⁹⁴ ș.a.), astfel de mesaje de amenințare pe criteriul de „opinie politică” și „apartenență politică” au susținut ideea că utilizarea violenței, inclusiv în politică, este o soluție pentru competițiile electorale sau eșecurile în potențiale negocieri politice. În consecință, amenințările cu utilizarea forței fizice sunt normalizate și amplifică riscul transpunerii acestora în acte de violență îndreptate nu doar împotriva persoanelor direct vizate, ci și în raport cu persoanele asociate unei opinii politice.

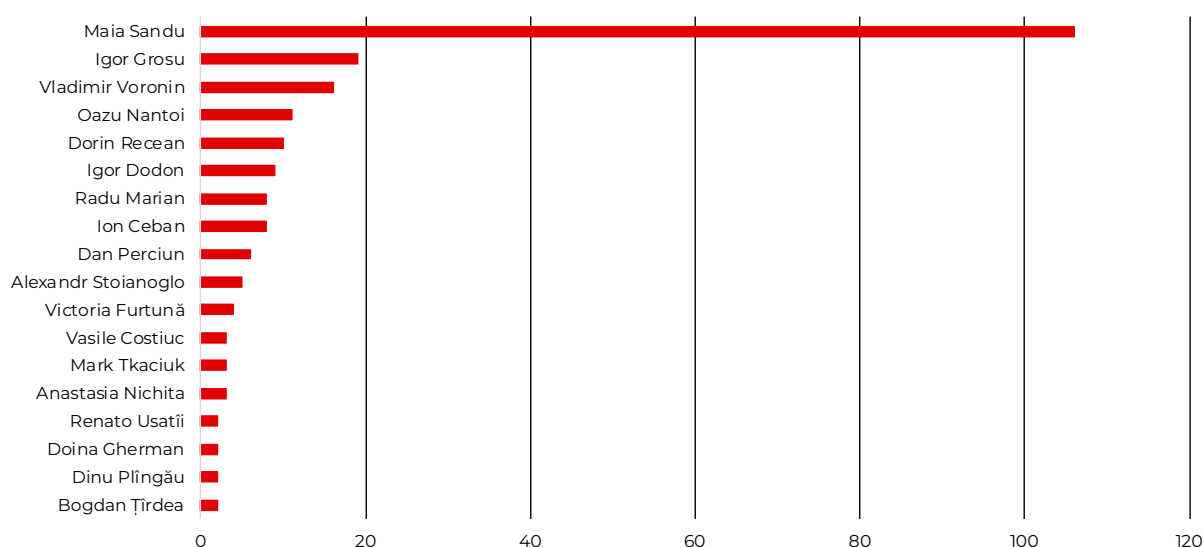
DISCURSUL DE URĂ ȘI INTOLERANȚA ÎNDREPTATE ÎMPOTRIVA COMPETITORILOR ELECTORALI, POLITICIENILOR ȘI A SIMPATIZANȚILOR PARTIDELOR POLITICE

În perioada de monitorizare, discursurile de ură care au avut la bază criterii multiple, inclusiv criteriile de „opinie politică” și „apartenență politică”, au fost înregistrate într-un număr mai mare (a se vedea capitolul „Dinamica și tendințele discursului de ură”). Așa cum se poate observa și în subcapitolul precedent, discursurile de ură generate de către competitori electorali și politicieni au vizat inclusiv contracandidații electorali. În același timp, ținta discursurilor de ură, de multe ori, au fost chiar competitorii electorali, politicienii și susținătorii lor.

Conform datelor colectate, cel mai des vizați de discursul de ură, în perioada de monitorizare, au fost Maia Sandu (106 cazuri), Igor Grosu (19 cazuri), Vladimir Voronin (16 cazuri), Oazu Nantoi (11 cazuri), Dorin Recean (10 cazuri), Igor Dodon (9 cazuri), Radu Marian (8 cazuri), Ion Ceban (8 cazuri), Dan Perciun (6 cazuri) și Alexandr Stoianoglo (5 cazuri), a se vedea figura 39.

↓ **Figura 39.**

Competitorii electorali și politicienii vizați cel mai des de discursurile de ură

92 Centrul pentru Jurnalism Independent, [Declarație](#) pe marginea sporirii numărului de cazuri de agresare și intimidare a jurnaliștilor, 3 iulie 2025, ultima accesare: 22 august 2025.

93 Inspectoratul General al Poliției, [Mesaj de informare](#), 27 august 2025, ultima accesare: 28 august 2025.

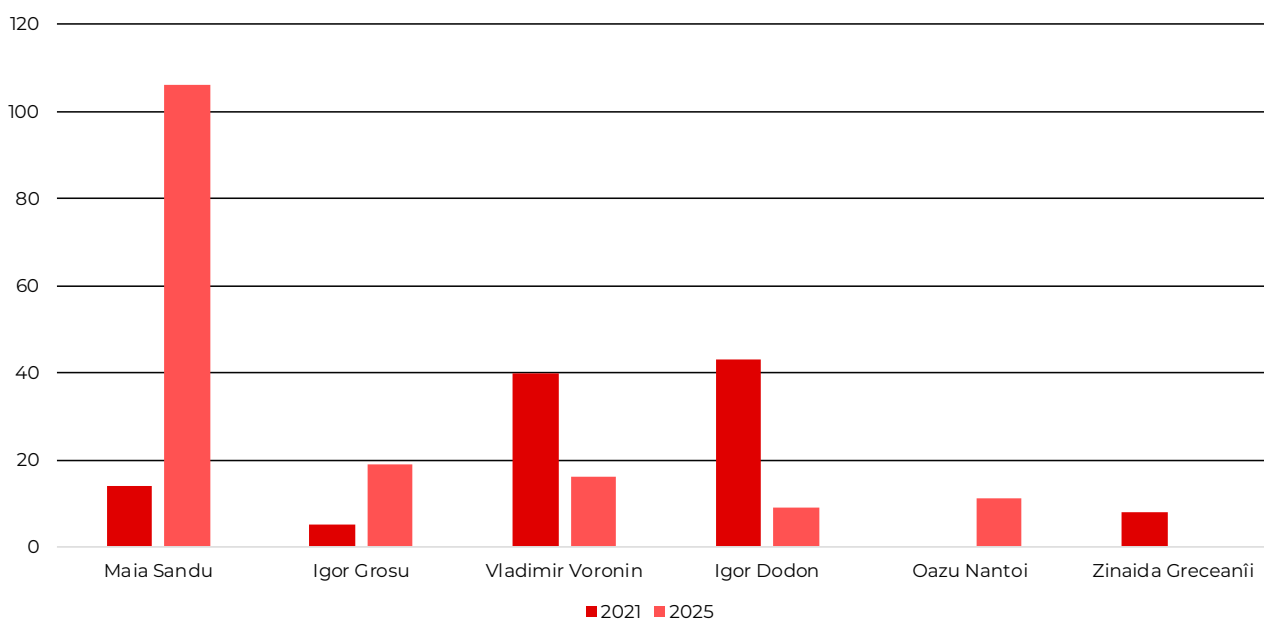
94 Radio Europa Liberă Moldova, [Știre](#): „Judecătoria Livia Mitrofan primește noi amenințări cu moartea”, 12 august 2025, ultima accesare: 22 august 2025.

De altfel, și în perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 2021, Maia Sandu, Igor Grosu, Vladimir Voronin și Igor Dodon au fost vizați de discursurile de ură mai des în comparație cu alți politicieni/competitori electorali (a se vedea figura 40). Datele colectate de Promo-LEX arată că în alegerile din 2025, în cazul lui Vladimir Voronin și al lui Igor Dodon, numărul cazurilor identificate a fost în descreștere, în schimb, în cazul Maiei Sandu acestea au crescut de peste șapte ori. Acest fapt poate fi explicat prin câteva aspecte: (1) Maia Sandu este considerată lidera de facto a PP PAS; (2) președinta Republicii Moldova este percepută ca

reprezentând pilonul-cheie în procesul de negociere de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană (UE) – subiect devenit electoral și (3) schimbarea componenței Parlamentului a fost prezentată ca o posibilitate de a schimba inclusiv Președintele țării (de exemplu, promovarea ideii de „președinte ales prin fraudă”, alegeri prezidențiale anticipate ș.a.). De altfel, Maia Sandu a fost acuzată în mai multe materiale de dezinformare⁹⁵ ca fiind cea care distruge credința ortodoxă, limba „moldovenească” și familia tradițională prin promovarea așa-numitei „propagande LGBT” și „românizării forțate”, „vânzarea țării Occidentului și României”.

↓ **Figura 40.**

Dinamica cazurilor de discurs de ură îndreptate împotriva competitorilor electorali și a politicienilor cel mai des vizați de acest tip de discurs

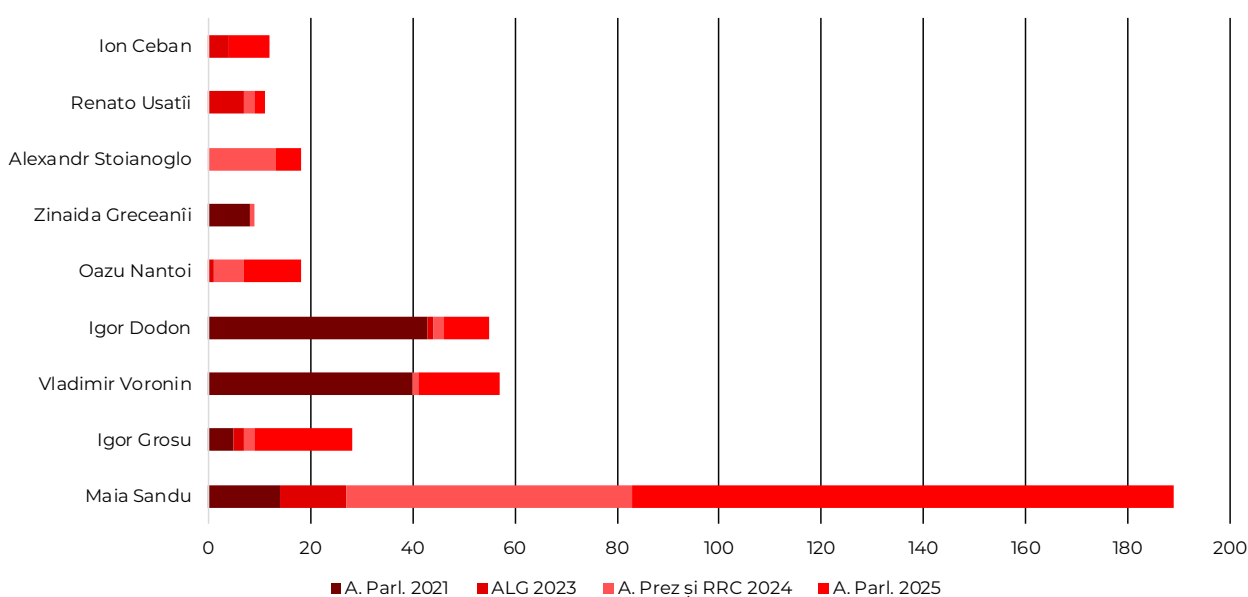
⁹⁵ Bulgarian – Romanian Observatory of Digital Media, [Raport](#): Misiunea de observare a alegerilor parlamentare din Republica Moldova 2025, ultima accesare: 3 decembrie 2025.

În același timp, datele monitorizărilor arată, pe de o parte, că Maia Sandu, Vladimir Voronin și Igor Dodon au fost ținte predilecte ale discursurilor de ură în ultimele patru scrutine organizate în perioada 2021–2025 (a se vedea figura 41). Pe de altă parte, aceleași date arată că politicienii și/sau competitorii electorali care au utilizat mai des discursuri de ură nu sunt neapărat și cei împotriva cărora este îndreptat discursul de ură (a se vedea figura 42). Faptul că țintele discursului

de ură, de cele mai multe ori, nu devin în egală măsură autori ai acestuia ar putea demonstra existența unui potențial de respingere a acestui tip de discurs. Există actori politici care deși au fost atacați, au refuzat să intre într-un circuit al urii. În același timp, acest fapt arată că discursurile de ură ale competitorilor electorali și/sau politicienilor sunt preluate și răspândite, deci absorbite de către susținători, urmăritori ș.a.

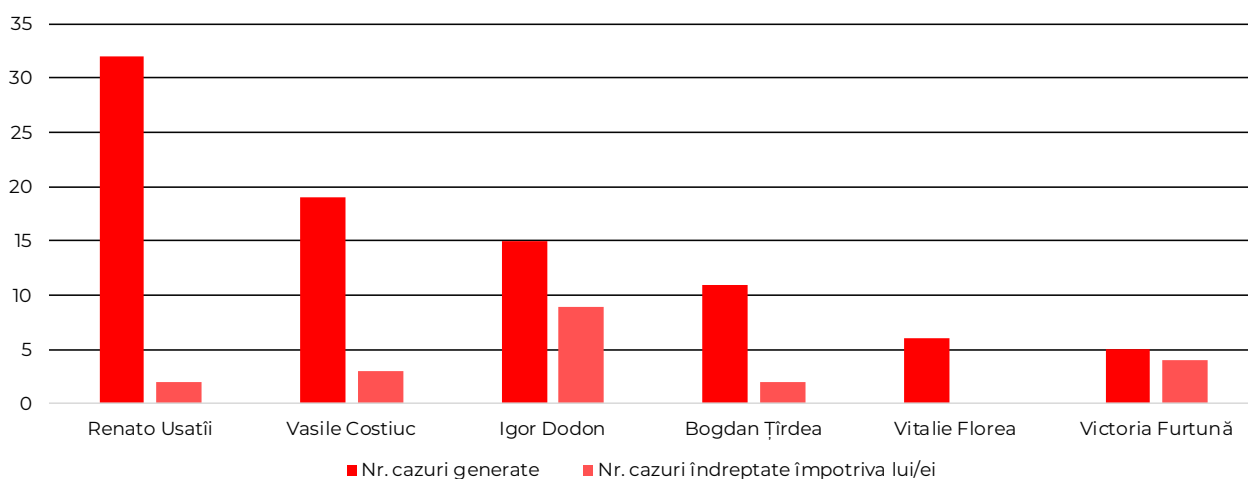
↓ **Figura 41.**

Dinamica cazurilor de discurs de ură îndreptate împotriva competitorilor electorali/politicienilor în perioadele electorale 2021–2025

↓ **Figura 42.**

Raportul dintre cazurile generate și cazurile care au fost îndreptate împotriva autorilor discursurilor de ură

În cel puțin 137 de cazuri, criteriul „sănătate” a fost unul dintre criteriile mixte care au stat la baza discursurilor de ură, inclusiv a celor îndreptate împotriva competitorilor electorali, a politicienilor și/sau a membrilor și simpatizanților partidelor politice. În perioada de monitorizare s-a înregistrat o creștere a numărului de cazuri de utilizare a diagnosticelor psihiatrice în scopul ofensării contracandidaților și susținătorilor lor sau a altor persoane asociate unor partide politice ș.a. (57 de cazuri). Altfel spus, se observă o tendință de politizare a tulburărilor mintale și/sau psihice și de patologizare a competitorilor electorali, politicienilor, membrilor și/sau simpatizanților partidelor politice.

Un exemplu de discurs de ură în baza a două criterii, „opinie politică” și „sănătate”, a fost identificat în rețeaua de socializare „Facebook”, în conținutul unui creator de conținut, și a fost îndreptat împotriva susținătorilor PP PAS. Pe data de 28 august 2025, Victor Shmidt a scris:

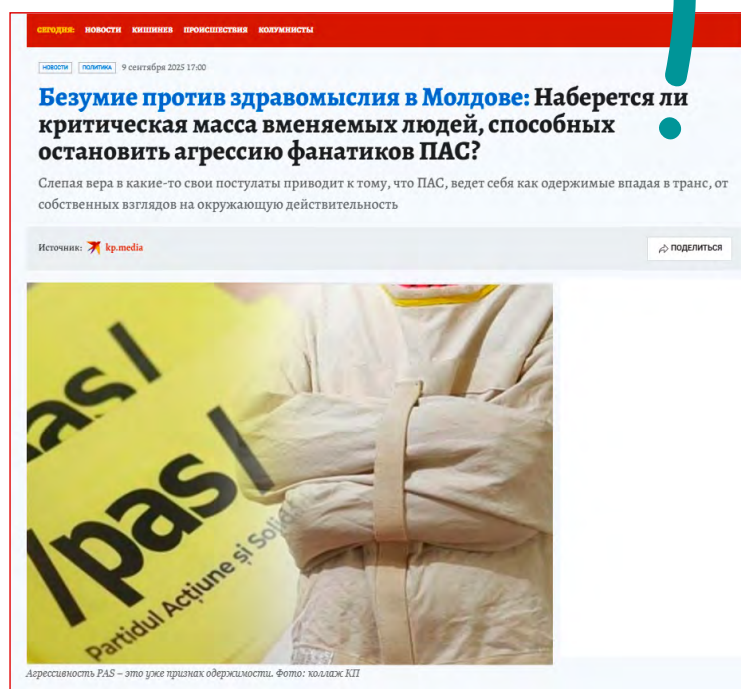
«Как можно за Санду/ПАС проголосовать на выборах, не будучи психиатрическим инвалидом?»⁹⁶

Și candidatul la funcția de deputat din partea BE „Patriotic”, Mark Tkaciuk a făcut uz de asocierile cu tulburările psihice în raport cu oponentii săi politici, în cadrul unei emisiuni online din data de 18 septembrie 2025, afirmând:

«В целом это не первое событие у нас, у нас целая череда таких людей и таких явлений, вот находить рациональное объяснение бессмысленно, когда мы имеем дело с диагнозом. Как только эта власть проиграет, конечно, страна предпримет усилия для того чтоб собрать средства для лечения значительной части

представителей нынешнего правящего большинства. Потому что это не имеет ни логического, ни политического, ни правового обоснования, это клиника.»⁹⁷

Komsomolskaia Pravda Moldova⁹⁸ a preluat un material scris de Dumitru Ciubașenco, publicat pe www.traditia.md, căruia i-a ajustat titlul și a inserat o imagine în care apare denumirea PP PAS și cămașa de forță utilizată anterior în spitalele de psihiatrie și care reprezintă, de fapt, un instrument de abuz și încălcare a drepturilor omului.

⁹⁶ Victor Shmidt, [Facebook](#), 28 august 2025, ultima accesare: 24 noiembrie 2025.

⁹⁷ Mark Tkaciuk, [YouTube](#), 18 septembrie 2025, min.: 01:18:07, ultima accesare: 24 noiembrie 2025.

⁹⁸ Komsomolskaia Pravda Moldova, [Articolul](#) «Безумие против здравомыслия в Молдове: Наберется ли критическая масса вменяемых людей, способных остановить агрессию фанатиков ПАС?», 9 septembrie 2025, ultima accesare: 24 noiembrie 2025.

Stereotipurile și prejudecățile privind tulburările mintale și/sau psihice, precum și asocierea oponentilor politici cu acestea au fost identificate și în cadrul evenimentelor publice, cum ar fi proteste sau marșuri. Un exemplu, în acest sens, este declarația lui Alexei Lungu, președinte al PP „Șansă” și jurnalist, din cadrul unui protest organizat pe data de 23 august 2025. În apropierea protestului organizat de PP „Șansă” s-a desfășurat un contraprotest, ai cărui participanți au fost prezentați ca fiind susținători ai PP PAS. În acest context, Alexei Lungu a afirmat:

„Uitați-vă cum poliția apără niște alienați mintal. [...] Dacă o să vedeți, în stânga mea, stau trei oameni alienați mintal. Exemplul lor denotă că sistemul medical este problemă, iar sistemul medical la ziua de astăzi poate oferi un tratament corect, echitabil tuturor cetățenilor din Republica Moldova. [...] încă o rugămintă: nu vă dați la provocarea acestor alienați mintal, continuăm protestul pașnic...”⁹⁹

Criteriul „vârstă”, de asemenea, s-a regăsit la baza mai multor discursuri de ură identificate în perioada de monitorizare, alături de criteriile „sex”, „gen”, „apartenență politică”, „activitate profesională”, „orientare sexuală” ș.a. De exemplu, în cadrul unui protest organizat de BP „Victorie”, pe data de 13 septembrie 2025, Vladislav Garshtya a afirmat:

„Domnul Perciun, cum ai ajuns tu ca să fii Ministrul Educației și a Învățământului, când tu ești din anul 1991, nu ai creat familie, nu ai copii, și cum te duce pe tine oare mintea și capul să te implici în învățământ? Ca tu să introduci în școli propaganda LGBT?”¹⁰⁰

Acest mesaj, pe de o parte, a susținut stereotipurile și prejudecățile de gen conform cărora implicarea în viața politică a unui bărbat este direct determinată de statutul civil sau de familie al acestuia. Pe de altă parte, mesajul a susținut că activitatea profesională este determinată de vârstă („prea tânăr” sau „prea în vârstă” pentru a ocupa o anumită funcție publică). Altfel spus, Vladislav Garshtya a promovat ideea că în activitatea politică nu contează abilitățile și pregătirea profesională, ci faptul dacă acea persoană este căsătorită, are copii și o vârstă „potrivită”.

Un alt exemplu în acest sens, este discursul lui Dorin Chirtoacă, politician, ex-primar al mun. Chișinău (2007–2018). În cadrul emisiunii „Puterea a patra” de la Național 4, Dorin Chirtoacă a afirmat:

Moderatoare: *„Ați văzut, am văzut cu toții imaginile. Care sunt opiniile dumneavoastră? Igor Dodon văd că este foarte optimist, iar Vladimir Voronin este mai sceptic, cel puțin așa mi s-a părut mie.”*

Dorin Chirtoacă: *„Bine, Vladimir Voronin este cu un picior în groapă, în primul rând. Eu nu înțeleg ce-i mai trebuie unui om la vârsta asta că eu am avut tată de vârsta lui Vladimir Voronin și, din păcate, m-am despărțit de el în decembrie anul trecut, 83-84 de ani. Omul ar trebui să se gândească cum să-și petreacă bătrânețile, dar nu la modul... eu așa mă gândesc omeneste, dincolo de opiniile politice. Adică e cumva, e și nedemn să pui un om la vârsta asta, care abia merge, abia vorbește, să iasă la microfon și nu știu ce să încerce să mai care după el acele câteva procente cât mai are Partidul Comunist. Ce-i asta? Asta e Uniunea Sovietică? Ne ducem cu picioarele înainte ca pe vremea lui Brejnev, ca Putin cum vreți să iasă din Kremlin?”¹⁰¹*

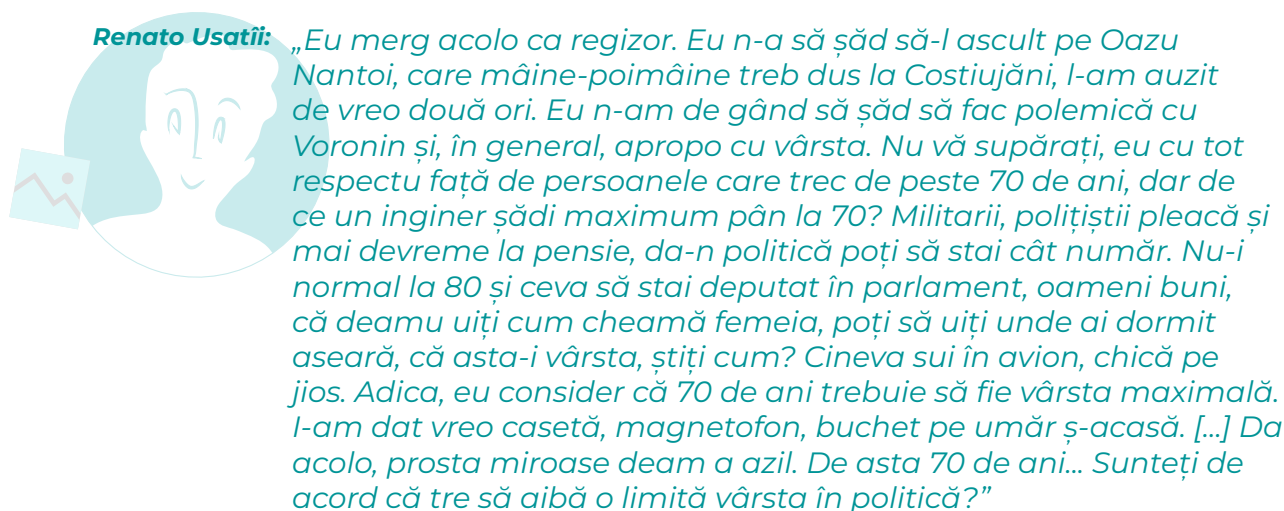
99 Alexei Lungu, [Miting](#) împotriva regimului Sandu-PAS, 23 august 2025, min.: 00:36, min.: 03:57, min.: 08:56, ultima accesare: 2 septembrie 2025.

100 Vladislav Garshtya, [Eveniment public](#), 13 septembrie 2025, min.: 00:02, ultima accesare: 23 septembrie 2025.

101 Dorin Chirtoacă, [Emisiunea](#) „Puterea a patra”, Național 4, 22 iulie 2025, min.: 15:34, ultima accesare: 22 august 2025.

Prin acest mesaj, Dorin Chirtoacă a susținut ideea că o persoană în etate nu ar trebui să se implice în politică, pentru că este incapabilă să mai fie activă politic. Moderatoarea emisiunii, Olga Bejan, nu a intervenit pentru a opri discursul discriminator pe criteriu de „vârstă”. Emisiunea a fost publicată și pe canalul de YouTube al Național 4.

Renato Usatii a transformat subiectul vârstei deputaților într-unul electoral și a generat mai multe cazuri de discurs ageist care i-a vizat în mod direct pe câțiva politicieni, cum ar fi Oazu Nantoi, Vladimir Voronin, iar în mod indirect, pe persoanele în etate. De exemplu, în cadrul unei întâlniri electorale organizate în or. Criuleni, pe data de 12 septembrie 2025, Renato Usatii a făcut uz de discurs ageist și din nou, așa cum am arătat în cazurile precedente, s-a recurs la patologizarea unui politician.

Reacția publicului: „Da!”¹⁰²

Criteriul „origine etnică”, așa cum am prezentat și în sub-capitolul precedent, a stat la baza mai multor cazuri de discurs rasist și xenofob. Discreditarea și ridiculizarea unor competitori electorali și politicieni pe criteriul de apartenență la un grup etnic s-a utilizat mai des în perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 2025, în comparație cu perioadele electorale precedente. De exemplu, pe data de 29 septembrie 2025, în Telegram, a fost identificat un material video¹⁰³ în care mai mulți politicieni, inclusiv candidați la funcția de deputat erau asociați cu obiecte, personaje animate etc. Asocierile erau raportate la numele acestora, statură, activitate de întreprinzător etc. Ceea ce transformă acest material într-unul problematic din punctul de vedere al discursului de ură este faptul că în timp ce toate persoanele vizate sunt asociate cu obiecte neutre, singurul politician cu origini rome este asociat cu un stereotip care îi prezintă pe romi ca fiind cerșetori.

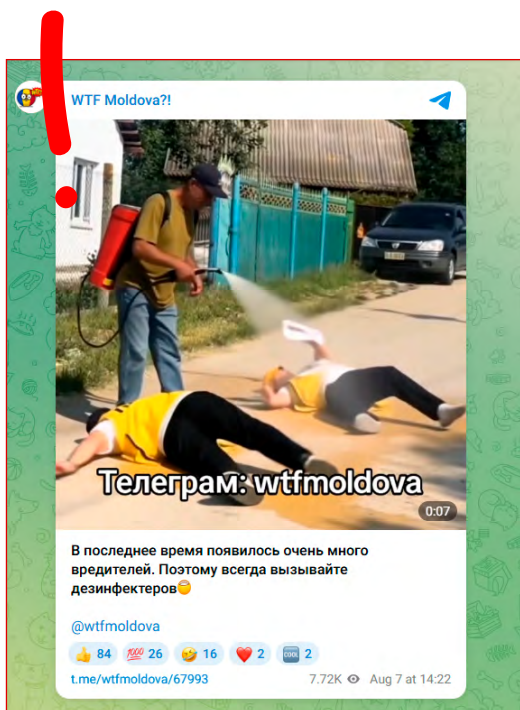
¹⁰² Renato Usatii, [Eveniment public](#), „Online! Criuleni. Partidul Nostru – la sfat cu cetățenii!”, 12 septembrie 2025, min.: 35:51, ultima accesare: 24 noiembrie 2025.

¹⁰³ Margarita Sorochina, [Telegram](#), 29 septembrie 2025, ultima accesare: 27 noiembrie 2025.

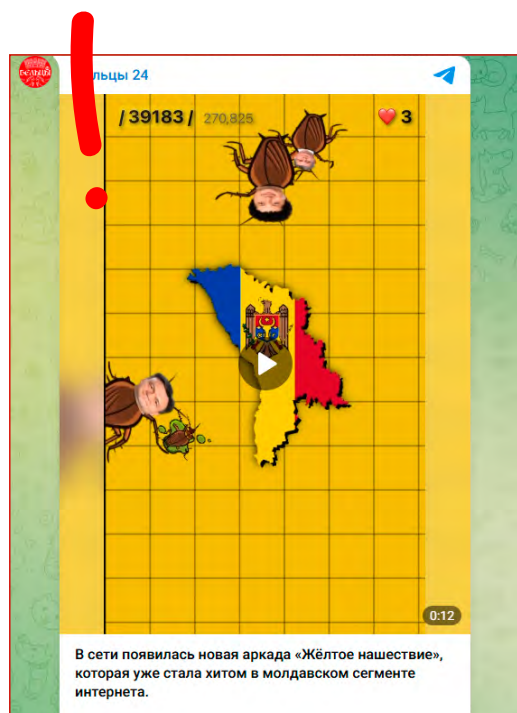
Și pe site-ul Tiraspol News a fost identificat un titlu care promovează rasismul în raport cu etnicii români și etnicii romi, chiar dacă acesta a vizat-o în mod direct pe Maia Sandu, președinta Republicii Moldova.

«Грязных невымытых вонючих беззубых румынских цыган забыли спросить!»¹⁰⁴

În perioada de monitorizare, au fost identificate mai multe cazuri de promovare și/sau justificare a violenței și discriminării care au avut la bază tehnica dezumanizării oponenților politici. Această a contribuit la transformarea țintei discursului de ură într-una mai ușor de discriminat sau de atacat verbal ori fizic.

De exemplu, în canalul de Telegram „WTF Moldova?!”, pe data de 7 august 2025, a fost identificat un mesaj care a instigat la eliminarea fizică a persoanelor care au o altă opinie și apartenență politică¹⁰⁵. Inițial, autorul îi asociază pe membrii și simpatizanții PAS cu un organism animal sau vegetal care atacă plante, culturi agricole sau animale, provocând pagube, dezumanizându-i astfel. Ulterior, acesta îndeamnă audiența să invite serviciile de dezinsecție pentru a-i elimina. Mesajul scris este însoțit și de un video în care apar două persoane în veste galbene cu inscripția „PAS” aflate într-o presupusă activitate de informare. Persoana care este informată are în mâini un aparat de pulverizare a insecticidului pe care îl utilizează împotriva reprezentanților PAS. Canalul de Telegram „WTF Moldova?!” este urmărit de peste 12 mii de persoane. Mesajul în cauză a fost vizualizat, la data publicării, de peste 7 mii de persoane.

Tehnica dezumanizării a fost identificată și în alte cazuri de discurs de ură. De exemplu, pe data de 25 august 2025, în canalul de Telegram Bălți 24¹⁰⁶, a fost identificat un mesaj de instigare la acțiuni violente îndreptate împotriva reprezentanților PAS. Mesajul a conținut și un material video prezentat ca fiind un joc online. În acesta, Republica Moldova (harta țării aflată pe un fundal galben) este atacată de gândaci, care sunt înfățișați ca fiind președinta Republicii Moldova, Maia Sandu, și alți politicieni din PP PAS. Scopul „jucătorului” este să nu lase ca Moldova să fie „ocupată”, deci trebuie să îi ucidă. Deși administratorul paginii tratează materialul ca pe o „satiră”, acest tip de mesaj depășește limitele libertății de exprimare. Prin definiție, satira reprezintă o formă de exprimare prin care sunt criticate și ridiculizate aspru, de obicei, cu intenții moralizatoare, viciile oamenilor sau diverse aspecte negative ale societății, deci nu de instigare la violență.

¹⁰⁴ www.tiraspol-news.ru, Material, 12 august 2025, ultima accesare: 25 noiembrie 2025.

¹⁰⁵ WTF Moldova?!, Telegram, 7 august 2025, ultima accesare: 22 august 2025.

¹⁰⁶ Bălți 24, Telegram, 25 august 2025, ultima accesare: 8 septembrie 2025.

Un alt discurs de ură a fost generat de către Alexandr Muravschi, ex-deputat în Parlamentul Republicii Moldova (martie 1998 – martie 1999) și ex-viceprim-ministru și ministru al Economiei și Reformelor al Republicii Moldova (martie – noiembrie 1999). Pe data de 27 iulie 2025, Alexandr Muravschi a publicat pe pagina de Facebook un mesaj de instigare indirectă la acte de discriminare prin trimiterea persoanelor cu opinii politice diferite într-un lagăr de detenție¹⁰⁷. De altfel, acest mesaj a fost publicat în perioada în care la nivel național au avut loc mai multe evenimente de comemorare a victimelor regimului comunist (6-27 iulie 2025) și la scurt timp după ziua de comemorare a victimelor represiunilor politice deportate în GULAG (6 iulie 2025).

«Место политиков, разделивших страну на два непримиримых лагеря, должно быть в лагере.»¹⁰⁸

Un alt mesaj de ură care a luat forma unei amenințări pe criteriul de „opinie politică” a fost identificat pe pagina din rețeaua de socializare „Facebook” a creatorului de conținut, Victor Shmidt, urmărit de 5 000 de persoane. Acesta a publicat, pe data de 11 august 2025, un mesaj, comentând o știre despre declarațiile Maiei Sandu, președinta Republicii Moldova, privind întâlnirea dintre Donald Trump, președintele Statelor Unite ale Americii, și Vladimir Putin, președintele Federației Ruse, în Alaska. Mesajul lui Victor Shmidt a vizat atât pe Maia Sandu, cât și membrii PAS:

«Скорее станете вы, Майя Григорьевна, какой-нибудь "рисипенской сотней" по модели "небесной сотни" на Украине.»¹⁰⁹

Conceptul de «небесная сотня» (n.t. „o sută cerească”) este unul consacrat în Ucraina după Revoluția Demnității, cunoscută ca Euromaidan (2013–2014). Acesta desemnează cei peste 100 de protestatari uciși la Kiev, în februarie 2014, de forțele de ordine sau lunetiști, și care au devenit un simbol al luptei pentru libertate. Acest concept a fost utilizat de către Victor Shmidt pentru a sugera că o persoană (Maia Sandu) sau un grup de persoane (membrii/simpatizanții PAS) ar putea avea soarta similară cu protestatarii uciși.

Un discurs de instigare la discriminare și violență îndreptat împotriva candidaților PAS a fost identificat în cadrul unui miting organizat de BP „Victorie”, în fața Curții de Apel Chișinău, pe data de 2 septembrie 2025. În cadrul acestui eveniment, Valerii Klimenko, politician, ex-consilier municipal ales pe listele PP „Ravnopravie” (1999–2011), a afirmat:

«**Valerii Klimenko:** Вот так мы должны, будем и 28 сентября, кувалдой...

Participant: По темечку!

Valerii Klimenko: Это не я сказал, это народ сказал – по темечку, этой власти – и отправить их, кто-то говорит – в историю.

Participantă: В те вагоны которые...

Valerii Klimenko: А я говорю..., правильно, в вагоны... я с Владимиром Владимировичем уже договорился, на Колыме, там места есть. Забронировали, такие почётные будут гости...»¹¹⁰

¹⁰⁷ Termenul «лагерь», în limbajul post-sovietic, se referă de regulă la lagăr de detenție/colonie penitenciară, adică închisoare cu muncă forțată.

¹⁰⁸ Alexandr Muravschi, [Facebook](#), 27 iulie 2025, ultima accesare: 22 august 2025.

¹⁰⁹ Victor Shmidt, [Facebook](#), 11 august 2025, ultima accesare: 22 august 2025.

¹¹⁰ Valerii Klimenko, [Miting](#), blocul politic „Victorie”, 2 septembrie 2025, min.: 22:44, ultima accesare: 5 septembrie 2025.

Și în cadrul miting-ului organizat de BP „Victorie” în fața Curții de Apel Chișinău, pe data de 2 septembrie 2025, a fost identificat un mesaj de dezumanizare cu instigare la acțiuni violente împotriva reprezentanților PAS. Alexander Prokopenko, activist în cadrul BP, a afirmat:

«Как я говорил, по аналогии с деревом, наши корни подъедены. Эти гусеницы уже спустились по стволу. Эти желтые гусеницы, эти проходимцы, и этих гусениц необходимо опрыскать какими-нибудь препаратами. И пускай они лезут на другие деревья, откуда откуда нам прислали. Знаете, как колорадский жук – с Америки был подарен, вот пускай соберём этих жуков желтых и отправим обратно в Штаты, только в Штатах они тоже никому не нужны.»¹¹¹

În cadrul aceluiași eveniment, a fost identificat un discurs de instigare la acțiuni violente pe criteriul de „apartenență politică”. Olesya Vitnyanskaya, activistă a BP „Victorie”, a afirmat:

«Тогда уже было понятно, что для ПАС, подконтрольного ею ЦИК, Конституционного Суда и прочее, закон не писан. Они действуют по методичке из Европейского Союза. Но иногда, глядя на этот беспредел, который они устроили, кажется, что они даже чересчур стараются и превышают выданные им полномочия. Даже в этом случае понятно, что они слишком сильно заигрались с этой маленькой страной. И 28 сентября, мы возьмём паспорта, пойдём на избирательные участки и выскажемся против ПАС и Майи Санду и прочих их прихвостней. И 29 сентября, когда станут известны результаты, мы возьмём метлы и, мирно поглаживая их по спине, прогоним из страны.»¹¹²

Astfel, răspândirea discursurilor de ură în fața unor instituții esențiale, reprezentative pentru statul de drept cum sunt Curtea de Apel sau Procuratura Generală reprezintă o formă de abuz a simbolisticii lor. Altfel spus, transmiterea unor mesaje care reprezintă în sine o încălcare a legislației naționale în fața unei instituții care reprezintă justiție, echitate, lege și imparțialitate creează o falsă percepție că acest tip de discurs este unui legal, legitim și credibil.

Radu Dutcovici, activist, a publicat două mesaje prin care a justificat și a incitat la acțiuni violente împotriva persoanelor cu o altă „opinie politică”. Cele două mesaje au fost vizualizate de peste 190 000 de persoane și distribuite de 3 000 de ori.

Pe data de 5 septembrie 2025, acesta a declarat într-un material video publicat pe pagina de Facebook:

„Când vine Dodon în diasporă, îl luați la șuturi, când vine Tarlev, când vin așilanți în satele voastre, în raioanele noastre, îi luați la șuturi, așa cum i-o luat cei din Peresecina, bravi patrioți din Peresecina cu... i-o luat la șuturi pe șoriști și pe Lungu¹¹³. Ap iaca fix așa îi luați și voi la șuturi în fund când ăia: Dodon, Voronin, Vlah, Tarlev, Alternativa lu Ceban, Usatii și ceilalți vin, Costiuc și ceilalți vin vreau, vreau să vorbească cu voi. Îi luați la șuturi în fund, pentru că scopul lor este ca să deturneze parcursul european și tăți ei lucrează împotriva parcursului european și-mpotriva aderării la Uniunea Europeană.”¹¹⁴

111 Alexander Prokopenko, [Miting](#), blocul politic „Victorie”, 2 septembrie 2025, min.: 01:52:51, ultima accesare: 5 septembrie 2025.

112 Olesya Vitnyanskaya, [Miting](#), blocul politic „Victorie”, 2 septembrie 2025, min.: 02:31:18, ultima accesare: 5 septembrie 2025.

113 Pe data de 31 august 2025, în localitatea Peresecina, raionul Orhei, a avut loc o altercație între susținătorii Partidului Politic „PAS” și reprezentanți și susținători ai Partidului „Șor”, declarat neconstituțional. Radio Moldova, [Știre](#): „Altercații la Peresecina: susținători ai grupului Șor, reținuți și cercetați de Poliție, 1 septembrie 2025, ultima accesare: 24 septembrie 2025.

114 Radu Dutcovici, [Facebook](#), 5 septembrie 2025, min.: 17:44, ultima accesare: 18 septembrie 2025.

Ulterior, pe data de 10 septembrie 2025, Radu Dutcovici a publicat un alt mesaj video, prin care a instigat la discriminare pe criteriul de „opinie”:

„Acuma eu vă rog foarte mult: distribuiți live-ul ăsta, pentru că eu văd că deja trollii s-au conectat și ei sunt activi, la maxim sunt activi și eu am să-i blochez după ce închei live-ul ăsta și n-o să mai aibă acces niciodată în viața lor la profilul meu, la live-ul meu și la tot ceea ce eu vorbesc eu, da? Pentru că ei nu merită, ei nu merită un viitor european, ei merită să fie, tăți trădătorii iștia de țară, trebuie să fie deportați în Siberia, da? Asta ei merită, pentru că ei dacă vor cu Ruski Mir, ei pe noi tre' să ne lese în pace să trăim noi liber la noi acasă, da' ei lasă să se ducă mama naibii în Siberia și să-i depositeze în trenurile cum îi deportau pe buneii, pe străbuneii noștri în trenurile de animale și să simtă pe propria lor piele ce înseamnă ruski mir, da? Așa am să le răspund trollilor și trădătorilor de țară.”¹¹⁵

DISCURSUL DE URĂ ȘI INTOLERANȚA ÎNDREPTATE ÎMPOTRIVA DIVERSELOR GRUPURI SOCIALE

În acest sub-capitol sunt prezentate câteva exemple de cazuri de discurs de ură care au fost îndreptate împotriva persoanelor LGBTQI+, a femeilor, a românilor/vorbitorilor de limba română, a jurnaliștilor și jurnalistelor și a străinilor. Includerea cazurilor de discurs de ură îndreptate împotriva primelor trei grupuri a fost decisă în baza datelor statistice care arată că aceste grupuri au fost vizate într-un număr mai mare de mesaje de ură și intoleranță.

În ceea ce privește discursurile de ură în raport cu străinii, acestea au fost incluse în subcapitolul de față pentru că reprezintă exemple elocvente ce demonstrează felul în care manipularea politică și discursul de ură sunt îmbinate în scopuri electorale. Privite într-un context mai larg, nu doar cel al alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, aceste exemple de discursuri de ură arată cum se poate justifica ura și discriminarea în raport cu anumite grupuri de persoane folosite ca „trambulină” pentru accederea la putere. De asemenea, aceste cazuri demonstrează, inclusiv, cum unii politicieni profită de anumite evenimente regionale și/sau internaționale pentru a importa diverse retorici și a testa reacția societății, dar și pentru a se prezenta drept „salvatori” în raport cu grupurile de persoane etichetate de către aceștia drept „inamici”. Acest tip de construct narativ a fost instrumentat și în conflictul din fosta Iugoslavie între 1991–2001. Elitele politice au exploatat anxietatea colectivă prin promovarea etnoistoriei, care a conectat războaiele istorice ale Serbiei cu conflictele contemporane¹¹⁶. Aceasta din urmă a stat la baza paranoiei colective împotriva potențialilor rivali etnici, fiind susținută și de narațiuni despre un genocid iminent care au „securizat” elita politică, prezentată ca „salvatori” în fața pericolului extern.

¹¹⁵ Radu Dutcovici, [mesaj public](#), Facebook, 10.09.2025, min.: 05:15, ultima accesare: 18 septembrie 2025.

¹¹⁶ Siyue Tang, [Analiză](#) "Invented Wars: An analysis of the casual role of Serbian ethnic nationalism on the Yugoslav Wars", Cambridge Journal of Political Affairs, p. 75, 2024, ultima accesare: 2 decembrie 2025.

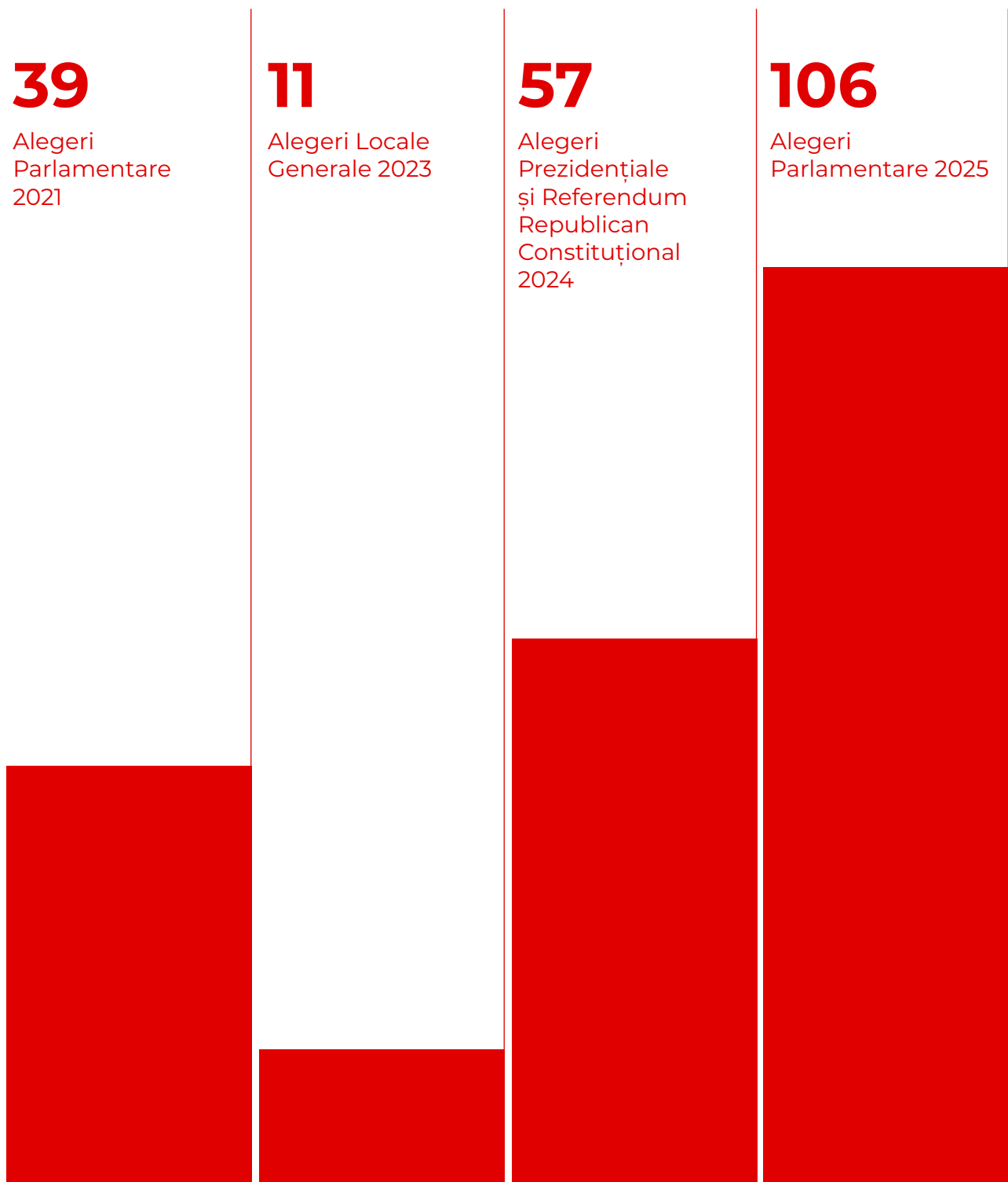
Persoanele LGBTQI+

În comparație cu alegerile parlamentare din 2021, în perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, numărul cazurilor de discurs

homofob **a crescut de aproximativ trei ori**. O creștere semnificativă a numărului de cazuri de discurs de ură îndreptate împotriva persoanelor LGBTQI+ a fost înregistrată după alegerile locale generale din 2023 (a se vedea figura 43).

↓ Figura 43.

Dinamica cazurilor de discurs homofob în perioadele electorale (2021-2025)

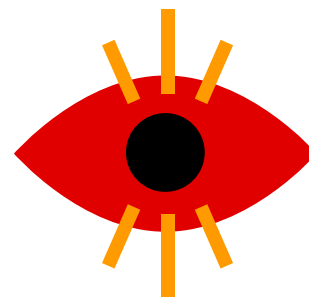

De altfel, discursurile homofobe determină în mod direct schimbarea percepțiilor populației în raport cu persoanele LGBTQI+. Conform datelor studiului¹¹⁷ elaborat de Consiliul pentru egalitate, indicatorul mediu de poziționare față de persoanele LGBTQ+ este de -0,34. Aceasta înseamnă că percepțiile despre LGBTQI+ sunt negative, de respingere și de neacceptare. Conform Indicelui Distanței Sociale¹¹⁸ 85% din populația Republicii Moldova nu ar accepta o persoană LGBTQ+ în calitate de membru al familiei, iar peste 60% din populație ar refuza o persoană LGBTQI+ în calitate de vecini sau colegi de muncă. De asemenea, conform datelor Consiliului pentru egalitate, 20% din cazurile în care a fost constatată discriminarea s-au referit la lezarea demnității pe criteriul de „orientare sexuală”¹¹⁹.

Astfel, în perioada de monitorizare, au fost identificate mai multe cazuri de discurs de ură cu un nivel înalt de gravitate, care au luat forma instigărilor la violență, precum și a instigărilor la discriminare. Mai mult decât atât, acest grup de persoane a fost ținta unor acțiuni coordonate de manipulare și dezinformare atât în mediul online, cât și în mediul offline^{120, 121}. Aceste acțiuni au avut scopul de a prezenta opțiunea electorală pentru așa-numitele „partide europene” ca una periculoasă pentru valorile și securitatea individuală, de grup și cea statală. Persoanele LGBTQI+ au fost prezentate ca fiind o „sursă de pericol”. O retorică deja observată în contextul războiului Federației Ruse împotriva Ucrainei justificat de către liderii politici și religioși ruși ca fiind o consecință a acceptării homosexualității de către societatea ucraineană¹²².

De exemplu, în cadrul unei întruniri cu alegătorii, organizată de PP PN pe data de 3 septembrie 2025, un susținător al acestuia a instigat la violență împotriva persoanelor LGBT:

*„Când o să se oprească
tăt LGBT-ul istăianu p'in...
că majoritatea tinerilor
sportsmeni (n.t. persoane
care practică sportul)
care și cum la tăt tineretu
ista care pleacă la școală,
la grădiniță și vede, să
vadă cum merge băiet
cu băiet de mână sau
se pupă p'in parc, p'in
astăia. LGBT-ul ista, și
fașim noi cu dânsu? Ori îi
niștojm (n.t. distrugem),
ori îi ușidim?”¹²³*

117 Consiliul pentru egalitate, [Studiu](#) privind percepțiile și atitudinile față de egalitate, p. 90, 2024, ultima accesare: 2 decembrie 2025.

118 Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare, [Analiză](#) „Acceptarea Socială în 2024. Cum stă Moldova în fața diversității?”, p. 6, ianuarie 2025, ultima accesare: 2 decembrie 2025.

119 Consiliul pentru egalitate, [Raport general](#) privind situația în domeniul prevenirii și combaterii discriminării în Republica Moldova, p. 6, 2024, ultima accesare: 2 decembrie 2025.

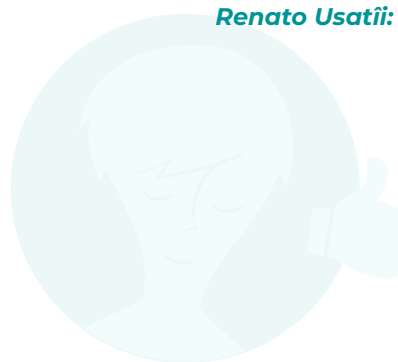
120 TV8, [Știre](#) „/VIDEO/ Homofobia, strategie electorală? Cum se orchestrează o campanie de dezinformare, ambalată în «apărarea familiei tradiționale»”, 19 iunie 2025, ultima accesare: 24 noiembrie 2025.

121 [www.agora.md](#), [Știre](#): „Panouri informative despre LGBTQ+ în mai multe școli. MEC dezmințe: Nu există nicio dispoziție în acest sens”, 1 septembrie 2025, ultima accesare: 24 noiembrie 2025.

122 Asociația Promo-LEX, [Raport de monitorizare](#) „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova în contextul războiului Federației Ruse împotriva Ucrainei”, perioada de monitorizare: 24 februarie – 24 aprilie 2022, ultima accesare: 26 noiembrie 2025.

123 Neidentificat, [Întrunire cu alegătorii](#), Partidul Politic „Partidul Nostru”, min.: 24:16, 3 septembrie 2025, ultima accesare: 5 septembrie 2025.

Renato Usatii, căruia i-a fost adresată întrebarea, nu a reacționat pentru a opri instigarea la violență, ci a oferit un răspuns prin care a instigat la discriminare împotriva persoanelor LGBT și astfel a încurajat mesajul susținătorului său:

Renato Usatii: „Amuș, amuș a să-ni mai facă un dosar penal. Oameni buni, eu înțeleg că unii o prinit granturi, alții o fost rugați să promoveze голубятная și розовыйи мир la noi în Republica Moldova. Eu înțeleg că dumneavoastră aveți perfectă dreptate că când spuneți că „și vede copchilu șeala?” Ă, îi urât, da, avem aiștia cu calenvalu schimbați și mai tinerei, și mai bătrâni. Știi cum, dacă vezi încă că se pupă doi tractoriști pe deal, în general îi ujas. Știi când s-acuprind doi doierși, cel puțin când treci pe-alături și nu pierzi... Oameni buni, noi am spus clar, unu din proiectele de lege: interzicerea și răspunderea penală pentru orice propagandă LGBT în Republica Moldova и точка.”

Reacția publicului: Aplauze.

Renato Usatii: „[...] Dar eu tot timpul am fost pentru familia tradițională, pentru orice tradiție sănătoasă, noi avem așa o cultură frumoasă, noi avem așa niște pământuri. [...] Credeți-mă, la noi în țară majoritatea partidelor și oamenilor care sunt ei sunt contra. Da, îi avem aiștia cu calevaua care v-am zis, ei undeva se pupă pe deal, net problem, noaptea, știi cum am zis eu. Ei dacă voiau gay parad, le dau zvezda la aeroport la Mărculești, pe la 4 dimineața, când îi întuneric, când femeile se duc la prăsit pe deal de-amu să termine, înțelegi? Adică, ei lasă să trăiască în lumea lor și așa mai departe, dar propagandă n-o să fie nici sub într-o formă și pentru asta a să șibă răspundere penală.”¹²⁴

Renato Usatii a transmis același mesaj de ură în spațiul public și în mediul online și în campaniile electorale precedente. Acest lucru explică parțial atitudinea disprețuitoare pe care a manifestat-o atunci când a primit întrebarea, dar și faptul că într-un spațiu public, un susținător al acestuia își permite, fără nicio ezitare, să incite la violență împotriva unui grup de persoane în baza criteriului de „orientare sexuală”. În cadrul evenimentului public au participat aproximativ 100 de persoane. Înregistrarea video a întâlnirii a fost publicată în canalul de YouTube al lui Renato Usatii, dar și pe pagini din rețele de socializare, iar discursurile de ură ale acestora au fost vizualizate de peste 290 000 de ori și distribuite de peste 3 700 de ori.

Pe data de 18 septembrie 2025, în cadrul dezbaterilor electorale organizate de Centrul Contact în municipiul (mun.) Bălți, Constantin Cojocari, primar al or. Edineț și candidat la funcția de deputat din partea PP „Liga Orașelor și Comunelor” (LOC) a afirmat:

„Republica Moldova este o țară în care prevalează elementul creștin ortodox pe potrivă și o țară în care libertatea exprimării rămâne a fi una pe potrivă. Indiferent care-ți sunt viziunile tale asupra anumitor procese, dar noi considerăm acest element ca un element care trebuie să fie tratat, trebuie să fie tratat, dar nu reglat sub aspect legislativ sub careva formulă. Întrucât, descifrez, omul care-și afirmă un anumit element care diferă de toți ceilalți sau o mare parte de majoritate, asta este un lucru ieșit din comun. Noi nu-i vom trata cu ne-respect. Noi vom încerca să-i ajutăm, indiferent la ce vârstă sunt, prin aspectul

¹²⁴ Renato Usatii, [Întrunire cu alegătorii](#), Partidul Politic „Partidul Nostru”, min.: 24:40, 3 septembrie 2025, ultima accesare: 5 septembrie 2025.

de tratament. Iar incluziunea socială în Republica Moldova rămâne a fi una pe potrivă, care ne pune pe toți în limitele anumitor rigori. LOC este un partid al elementelor de tradiție și de respectuositate a legilor, a conformităților și a normalităților. Iar o țară în care nenormalitatea devine element axatoriu îl considerăm deja discriminatoriu în relații cu majoritatea. Cu ei se vor ocupa medicii și nu politicul.”¹²⁵

Constantin Cojocari a instigat la discriminare, în mod indirect, împotriva persoanelor LGBT prin promovarea ideii că acestea trebuie să fie „tratate medical” și nu politic, dacă partidul pe care îl reprezintă va ajunge în Parlament. Justificarea acestei acțiuni a fost susținută prin afirmația că Republica Moldova „este o țară în care prevalează elementul creștin ortodox”, iar partidul pe care îl reprezintă este „un partid al elementelor de tradiție și de respectuositate a legilor, a conformităților și a normalităților”. Astfel, Constantin Cojocari a calificat persoanele LGBT drept „bolnave” a susținut „tratarea” acestora, în condițiile în care în anul 1990, Organizația Mondială a Sănătății¹²⁶ a exclus homosexualitatea din lista bolilor mintale, bazându-se pe cercetările științifice care au demonstrat că nu există diferențe în privința sănătății mintale între homosexuali și heterosexuali.

Partidului Politic LOC nu s-a disociat de declarațiile reprezentantului său. Dintre cei opt competitori electorali, participanți la dezbateri, doar Arina Spătaru, președinta PP „Alianța Liberalilor și Democraților din Europa”, și Victoria Sănduța, candidată independentă, au intervenit pentru a combate discursul de ură. Moderatoarea dezbaterii nu a intervenit pentru a opri acest mesaj. De altfel, în acest caz, GENDERDOC-M a depus plângere la IGP. În perioada de elaborare a acestui raport, GENDERDOC-M a fost informată despre încetarea procesului contravențional din lipsa faptei contravenționale, urmând ca această decizie să fie contestată.

¹²⁵ Constantin Cojocari, [Dezbateri electorale](#), 18 septembrie 2025, min.: 01:04:34, ultima accesare: 19 septembrie 2025.

¹²⁶ Organizația Mondială a Sănătății, [Comunicat de presă](#), 17 mai 2019, ultima accesare: 22 septembrie 2025.

Un alt exemplu de discurs homofob, este cel generat de către Ion Ceban, primar al mun. Chișinău, președintele Partidului Politic „Partidul Mișcarea Alternativa Națională” și candidat la funcția de deputat din partea BE „Alternativa”. În cadrul unei conferințe de presă susținută pe data de 8 septembrie 2025, Ion Ceban a afirmat:

Ion Ceban: „Am spus și voi repeta. Este poziția mea personală și a foarte mulți colegi de-ai noștri.”

Jurnalist: „Din bloc.”

Ion Ceban: „Exact, din bloc. Pledăm pentru o familie tradițională, pentru o abordare, în acest sens, a valorilor ale noastre, pe care le cunoaștem din străbuni, de la bunicii noștri, pe care le-am învățat de la părinții noștri, pe care le-am învățat și sunt categoric împotriva ca aceste manifestații, cum le-ați numit dumneavoastră, homosexuale, transgender, cum mai este acolo, să defileze pe toate coridoarele, să spunem așa, de infrastructură a drumurilor și trotuarelor din municipiul Chișinău, să fie făcută această propagandă în instituțiile educaționale sub pretextul educației civice. Noi avem multe alte probleme, pe care trebuie astăzi să le abordăm. [...] V-am spus că există o sumedenie de tentative și ați văzut și dumneavoastră, nu trebuie să ne ascundem după degete, de intrare în cadrul instituțiilor de învățământ în calitate de diferite ONG-uri care vin să promoveze anume această agendă sub diferite pretexte. Am spus, repet, sunt categoric împotriva acestor lucruri în instituțiile educaționale și în spațiul public sub manifestări de promovare a acestor așa-numite «valori homosexuale», categoric împotriva. O dată în plus, repet pentru dumneavoastră, să nu fie interpretate cuvintele mele. De cealaltă parte, respect absolut în totalitate toate drepturile, toate drepturile: dreptul la educație, sănătate, angajare, respect față de persoane. Ce faceți la dumneavoastră acasă sau oriunde considerați în spațiul care nu este neapărat public, este treaba dumneavoastră. Nimeni absolut nu vă face, nici interzice, nici să vă spună sfaturi sau orice altceva.”¹²⁷

Discursul lui Ion Ceban a fost unul antagonist („familia tradițională” vs. persoanele LGBT), care a justificat discriminarea persoanelor LGBT (încălcarea dreptului la libertatea de întrunire) prin „promovarea familiei tradiționale” și a valorilor „de la bunicii noștri”, și neacceptarea promovării „valorilor homosexuale” în instituțiile de învățământ. De altfel, încă în 2013, Comisia de la Veneția¹²⁸ a atras atenția că „homosexualitatea, ca variație a orientării sexuale, este protejată în temeiul Convenției Europene a Drepturilor Omului și, ca atare, nu poate fi considerată contrară moralității de către autoritățile publice, în sensul art. 10, alin. (2) din Convenție; [...] nu există nicio dovadă că exprimările referitoare la orientarea sexuală ar afecta negativ minorii, al căror interes este de a primi informații relevante, adecvate și obiective despre sexualitate, inclusiv orientări sexuale”. De altfel, atât în campaniile electorale precedente, cât și în calitatea sa de primar al mun. Chișinău, Ion Ceban a instigat la discriminare împotriva acestui grup de persoane, dar a și discriminat direct, prin interzicerea organizării Marșului Pride în 2025. Altfel spus, deși Ion Ceban deține o funcție publică care implică nu doar responsabilități administrative, dar și cele ce reies din legislația națională, cum ar fi respectarea egalității în drepturi a tuturor persoanelor, acesta a abuzat de poziția sa publică și a solicitat, în baza opțiunilor personale, angajaților primăriei mun. Chișinău să elaboreze un proiect de decizie privind restrângerea drepturilor și libertățile fundamentale pentru Consiliul Municipal Chișinău. Ulterior, Consiliul Municipal Chișinău a adoptat o decizie pentru interzicerea desfășurării întrunirilor care au care scop promovarea diversității sexuale și de gen.

¹²⁷ Ion Ceban, [Conferință de presă](#), 8 septembrie 2025, min.: 57:03, ultima accesare: 22 septembrie 2025.

¹²⁸ Comisia de la Veneția, [Opinie](#) privind problema interzicerii așa-numitei „Propagande a homosexualității în lumina legislației recente din unele state membre ale Consiliului Europei”, 14-15 iunie 2013, pct. 80, ultima accesare: 22 septembrie 2025.

Un alt caz de discurs homofob a fost identificat în cadrul emisiunii online „Mlive”, al cărei invitat a fost Vasile Costiuc, președintele PP DA. Discursul lui Vasile Costiuc a fost o combinație dintre manipulare și homofobie. Altfel spus, Vasile Costiuc a făcut, inițial, trimitere la o imagine de administrație model, dar nu a unei localități, ci a unei mănăstiri, astfel încât, în imaginarul fiecărui membru al audienței, să se facă conexiunea cu religia pe care aceștia o împărtășesc și propriile lor convingeri religioase. Ulterior, acesta a făcut o tranziție către persoanele LGBT pe care nu le-a prezentat ca un grup de persoane cu drepturi egale, ci prin

simbolul steagului curcubeu, le-a calificat ca fiind o „tâmpenie” și o „propagandă nocivă”, care ar trebui combătută. În ultima etapă, Vasile Costiuc, a amplificat antagonizarea mesajului – cei care susțin valorile tradiționale au fost descriși ca fiind „foarte mulți” și uniți de principii precum „familie, societate, Dumnezeu” versus persoanele LGBT care sunt o minoritate („mai puțini cu curcubeul”). Vasile Costiuc a utilizat conceptul de „majoritate tăcută” care ar fi ținta „propagandei LGBT” și a justificat astfel necesitatea apariției unei „voci curajoase” care să afirme valorile tradiționale și să aducă societatea la „normalitate”.

„Eu vă asigur că astea trei raioane rămase aici cu trei oameni, dacă ar fi o administrație corectă și eficientă, ar arăta ca o Mănăstire de la Marta și Maria. Cei care nu știu cum arată Mănăstirea Marta Maria, vă recomand la Căușeni să mergeți, să vedeți o mănăstire de o frumusețe rară, cu alei aranjate, cu trandafiri, cu animale, cu lapte, cu produsele lactate, tot. Pentru că acolo există o ordine internă, iar Republica Moldova poate arăta ca o mănăstire, îngrijită cu flori, frumos, da trebuie să existe disciplină, ordine și credință în Dumnezeu. Că noi ne-am îndepărtat și noi umblăm cu drapelul curcubeu și asta, care o să vină colegii mei de la... senatorii americani sunt categoric împotriva acestor tâmpenii și o să o spună și la Chișinău. Știți ce mi-a plăcut din discuțiile pe care le-am avut la Washington, unul din senatori spune așa: «Propaganda asta pro LGBT e atât de feroce și atât de nocivă că noi, la un moment dat, ne-am speriat și am început să ne temem să vorbim public despre faptul că noi avem alte valori. Până a venit Donald Trump și a spus clar, și atunci când am votat pentru aceste principii, am văzut că noi suntem foarte, foarte, foarte mulți, nu mulți da foarte mulți.» Așa e și la Chișinău, până o să găsească un nebun care să spună clar: ăstea sunt principiile în baza căror ne adunăm – familie, societate, Dumnezeu, care sunt cu noi aici, ne găsiți și o să vedeți că suntem foarte mulți, îs mai puțini cu curcubeul. Și ăștia cu curcubeul, am văzut deja că nici în lista electorală la PAS nu mai sunt, se vede că s-au supărat și ei.”¹²⁹

Moderatorul emisiunii, Gheorghe Gonța, a susținut mesajul invitatului său. Emisiunea online a fost publicată în canalul de YouTube „Morari.live” și a fost vizualizată de peste 48 000 de persoane.

¹²⁹ Vasile Costiuc, [Emisiunea online](#) Mlive. Costiuc: susținerea AUR. Dosare penale. Acțiuni ulterioare, 22 iulie 2025, min.: 52:05, ultima accesare: 21 august 2025.

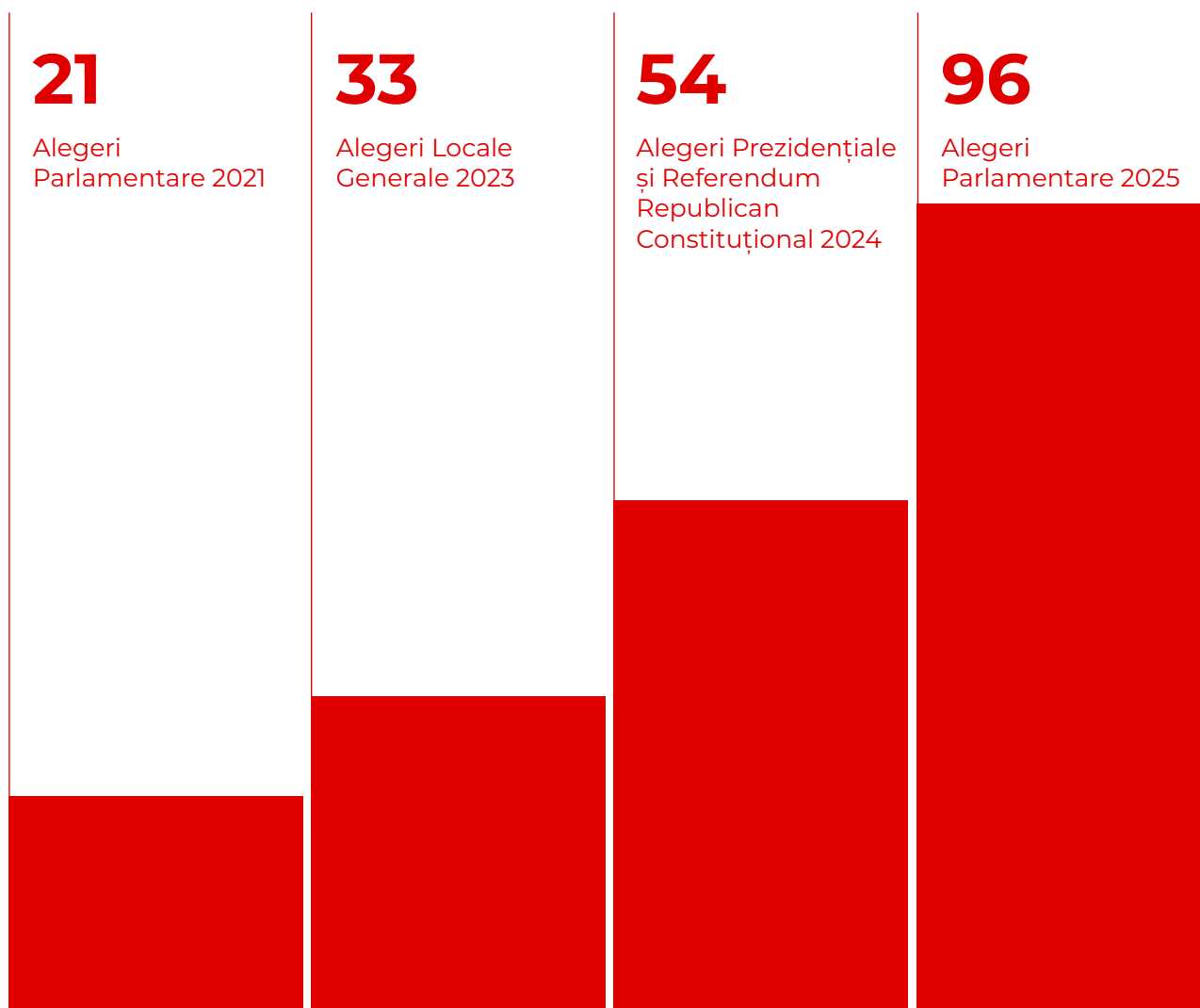
Femeile

Femeile rămân în continuare unul dintre grupurile cel mai des vizate de discursul de ură în perioadele electorale și în afara acestora. Conform datelor colectate în perioada 2021–2025, numărul cazurilor de discurs sexist **a crescut de 1,5 ori** (a se vedea figura 44). În perioada de monitorizare, cazurile identificate au fost îndreptate împotriva femeilor candidate la funcția de deputată, precum și împotriva femeilor în general.

Această tendință se pliază și pe datele Indexului egalității de gen. Conform acestuia, 50% dintre cetățenii Republicii Moldova sunt de acord totalmente sau mai degrabă de acord că „de datoria femeilor este să se ocupe mai mult de treburile casnice, iar 60% – că este mai mult de datoria bărbatului să aducă bani în casă”¹³⁰. Datele Indexului mai arată că 27% dintre cetățeni consideră că femeile nu au ce căuta în politică, iar 18,4% că femeile sunt mai puțin capabile și nu pot ocupa funcții de conducere. În 2024, 24% din cazurile de discriminare constatate de Consiliul pentru egalitate au avut loc în câmpul muncii pe criteriile de „sex/gen”¹³¹.

↓ Figura 44.

Dinamica cazurilor de discurs sexist împotriva femeilor, în perioadele electorale (2021–2025)

¹³⁰ [Indexul egalității de gen 2024](#). Stagnare în lupta pentru egalitate de gen: ce ne oprește să avansăm?, p. 10, Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare, martie 2024, ultima accesare: 2 decembrie 2025.

¹³¹ [Raport general](#) privind situația în domeniul prevenirii și combaterii discriminării în Republica Moldova, p. 5, Consiliul pentru egalitate, 2024, ultima accesare: 2 decembrie 2025.

Printre cazurile de discurs sexist identificate în perioada de monitorizare este mesajul lui Renato Usatîi, candidat la funcția de deputat din partea Partidului Politic „Partidul Nostru”, președintele PP PN, ex-primar al mun. Bălți (2015-2018, 2019-2021). Pe data de 24 septembrie 2025, în cadrul unei emisiuni online, acesta a declarat:

„De ce eu am spus de multe ori că Maia Sandu e bună să se ducă președinte... În România ea nu e bună, acolo-s tare multe probleme de hotărât. Că am văzut unii români că Maia Sandu la dâșii președinte. Ăăă, ori în Franța că-s proteste, probleme, da? Au criză politică. Ea e foarte bună pentru state stabile. Ea e bună pentru Elveția președinte. Unde pantofiori galbeni cu sumcă (n.t. poșetă), duci în fiecare zi la lucru. Nu există o problemă în țară. Economia e bună, politica externă, internă e ok și așa mai departe, înțelegi? Da aici treb de încălțat ciubotele și de lucrat.”¹³²

Afirmațiile lui Renato Usatîi au susținut și promovat ideea că Maia Sandu, președinta Republicii Moldova, și în mod indirect, femeile, nu au capacități de a gestiona probleme politice, sociale și economice în situații de criză. Utilizarea expresiilor „pantofiori” și „sumcă” au susținut ideea că femeile sunt fragile și incapabile de leadership în situații dificile, în timp ce expresia „ciubote” a fost folosită în raport cu bărbații care sunt potriviți pentru „muncă serioasă”.

Pe data de 12 august 2025, în canalul de Telegram „Ungureanu 112”, urmărit de peste 42 000 de persoane a fost publicat un mesaj sexist. Mesajul a conținut injurii și calomnii la adresa Fulgăi Grabovschi, avocată, și a Mariei Vieru, jurnalistă. Cea din urmă a fost candidată pentru funcția de deputată pe lista BE „Alternativa”.

„Na poftim, până și Ion Chicu confirmă Fadei Nagacevschi a fost nemulțumit și a ales altă „Alternativă” din cauza că nu a fost mulțumit cu lista, așa cum au menționat sursele mele încă săptămâna trecută. Nu înțeleg de ce s-au ambalat amanta lui Stoianoglo și schizofrenica cu nume de vită mare cornută a ucigașului-contrabandist Grabovschi dacă am avut dreptate! Încă o informație s-a confirmat, ca de altfel toate celelalte. Informații sigure, dar nu produse a unor minți bolnave și desperate. Făw, tâmpitelor, nu eu le-am făcut lista, nu eu l-am recrutat pe Fadei și tot nu eu am pus-o pe amanta Maria Vieru în capul (pu)listei, ca după scandal să o cobor la nivelul prohab ului unui partid pe locul 18.”¹³³

Autorul a pus accent pe pretinse „relațiile extraconjugale” în care acestea ar fi implicate cu scopul de a diminua din importanța activității lor, dar și de a influența negativ percepția publică privind rolul și statutul acestora, deci a felului în care trebuie să fie văzute și tratate. În cazul Mariei Vieru, autorul a susținut stereotipul conform căruia femeile nu au cum să devină deputate fără a deveni „amantele” cuiva. Altfel spus, acesta a redus femeile la statutul de obiect sexual și astfel a anulat rolul lor în viața politică și socială.

¹³² Renato Usatîi, [Emisiune online](#), YouTube, 24 septembrie 2025, min.: 47:38, ultima accesare: 20 noiembrie 2025.

¹³³ Ungureanu 112, [Telegram](#), 12 august 2025, ultima accesare: 22 august 2025.

Un alt caz de discurs sexist a fost identificat în cadrul emisiunii online „Gonța Media” din 25 august 2025. Moderatorul acesteia, Gheorghe Gonța, a afirmat:

„Gheorghe Gonța: *Doamna Furtună, da' cu voi, ăștia din opoziție, în general, ce se-ntâmplă?*

Victoria Furtună: *Da' ce-s cu ei?*

Gheorghe Gonța: *Noi, săptămânal, asistăm la atacuri între reprezentanții opoziției, mai nou, am asistat la... între... atacuri între parteneri de bloc. Alții, în general, cochetează cu PAS-ul de pe acum, sugerând că ar putea să fie mireasa care va dansa cearșaful în dimineața zilei de 28 septembrie.”¹³⁴*

Expresia „mireasa care dansează cearșaful” face trimitere la un ritual care constă în afișarea cearșafului după noaptea nunții pentru a demonstra virginitatea miresei. Acest ritual reprezintă o formă de control asupra corpului și a sexualității femeii. Gheorghe Gonța a folosit expresia pentru a descrie bărbați/politicieni care „cochetează cu PAS-ul” și astfel femeia a fost asociată cu supunerea („pierderea virginității”) și lipsa de putere. În acest mod, Gheorghe Gonța a transpus în discursul public despre politica din Republica Moldova o exprimare care promovează prejudecăți de gen și așa-numitele „tradiții” discriminatorii față de femei pentru a insinua că alianțele politice sunt comparabile cu „o mireasă care trebuie să își dovedească virginitatea”.

Și în cazurile discursurilor sexiste, așa cum am arătat anterior, există intersecționalitate. Altfel spus, la baza unor discursuri sexiste stau nu doar criteriile „sex” și „gen”, ci și criterii precum „originea etnică”, „cetățenia” ș.a. Un exemplu în acest sens este și declarația Victoriei Furtună, președinta PP MM și candidată la funcția de deputată. Pe data de 10 septembrie 2025, în cadrul unui eveniment public, Victoria Furtună a declarat:

„Doamna Sandu, vă ocupați mai mult de România și Ucraina decât de noi. Vă declarați deschis cetățean al unei țări străine. Ne-ați distrus limba noastră maternă. Maia, cu țara nu se fac târguri. [...] Sunteți un om al lumii străine, fără copii, fără familie și fără rădăcini. Peste câțiva ani vă așteaptă un colțisor comod la Bruxelles. Pentru dvs, «țara» este un concept străin, oriunde e bine acolo unde se laudă, se aplaudă și se dă tribut.”¹³⁵

Pe de o parte, Victoria Furtună a prezentat activitatea președintei Republicii Moldova, Maia Sandu, ca fiind o formă de „loialitate străină”, insinuând că aceasta din urmă nu ar aparține comunității și ar fi un inamic interior. Pe de altă parte, a fost utilizat un limbaj sexist prin care rolul unei femei în viața politică este determinat în primul rând de statutul civil și de existența copiilor. Deși mesajul a fost îndreptat împotriva Maiei Sandu, acesta a afectat, în mod indirect, femeile din Republica Moldova care au dublă cetățenie și au un statut civil sau parental diferit de cel promovat de către Victoria Furtună.

¹³⁴ Gheorghe Gonța, [Emisiunea „Gonța Media”](#), YouTube, 25 august 2025, min.: 20:47, ultima accesare: 5 septembrie 2025.

¹³⁵ Victoria Furtună, [Facebook](#), 10 septembrie 2025, min.: 02:41 / min.: 04:04, ultima accesare: 22 septembrie 2025.

Mesaje electorale care au promovat stereotipuri și prejudecăți de gen au fost publicate de PP „Alianța Moldovenii” (AM) atât pe pagina web a partidului, cât și în rețelele de socializare.

„[...] menirea unei moldovence este să nască și să educe moldoveni – cetățeni demni ai Patriei sale.”

„Femeile pot conduce statul nu mai rău decât bărbații, pot face știință sau business. Dar nici unul din aceste roluri nu poate fi comparat cu cea mai importantă sarcină a omenirii – menținerea lăcașului familial, prelungirea neamului și educarea unor copii demni. Acest rol îl poate îndeplini doar femeia.”

„[...] nu este nimic mai important pentru o moldovancă, decât misiunea de mamă și soție. Așa este lăsat de Dumnezeu de când lumea, și abaterea de la această regulă ascunde în sine pericolul degradării și pierderii națiunii”.

„Bărbați moldoveni, iubiți-vă și protejați-vă femeile, țineți minte: în calitate de capi ai familiilor, voi sînteți responsabili de bunăstarea materială și spirituală a familiei voastre.”¹³⁶

Conform acestora, femeile au fost reduse la rolul de reproducere și educare, iar acest rol a fost raportat direct la „datoria față de patrie”. Altfel spus, femeile sunt prezentate ca fiind „mijloc de conservare a națiunii”, și nu ca indivizi cu libertăți și aspirații proprii. În același timp, PP AM promovează ideea că doar femeia poate „îndeplini” acest rol, ignorând partajarea responsabilităților parentale și casnice cu bărbații. De asemenea, PP a susținut rolurile de gen rigide și patriarhatul prin faptul că bărbatul este responsabil de „bunăstarea materială și spirituală a familiei” în calitate de „cap de familie”, iar femeile trebuie să fie protejate de către acesta. Abaterea de la această „normă” este prezentată ca un „pericol” pentru întreaga societate, stigmatizând femeile și bărbații care aleg să nu întemeieze familii și să nu aibă copii.

Un mesaj de ură direct și prin asociere care a luat forma atât de promovare de stereotipuri, cât și de injurie pe criteriu de „gen” și de „sănătate” a fost îndreptat împotriva Ludmilei Adamciuc, candidată la funcția de deputată din partea PP PAS și activistă pentru drepturile omului. Mesajul a fost transmis în privat de către Vlad Tverдохлеб și făcut public sub formă de istorie (story) în rețeaua de socializare „Facebook” pe data de 13 septembrie 2025, de către Ludmila Adamciuc.

„Tu ești mama de Dawn, nu politician. Smerește-te, rău că al doilea parcă-i sănătos. Pe viață este legată de debila ta prietenă.”

Autorul mesajului reduce rolul Ludmilei Adamciuc la cel de mamă a unui copil cu sindromul Down, prezentat ca fiind ceva „de condamnat” și rușinos, anulându-i astfel rolul de activistă și de femeie implicată în viața politică. În același timp, mesajul ia forma și a unei injurii pe motiv de prejudecată („debila ta prietenă”), dar și o formă de desconsiderare („rău că al doilea parcă-i sănătos”) în raport cu copiii acesteia.

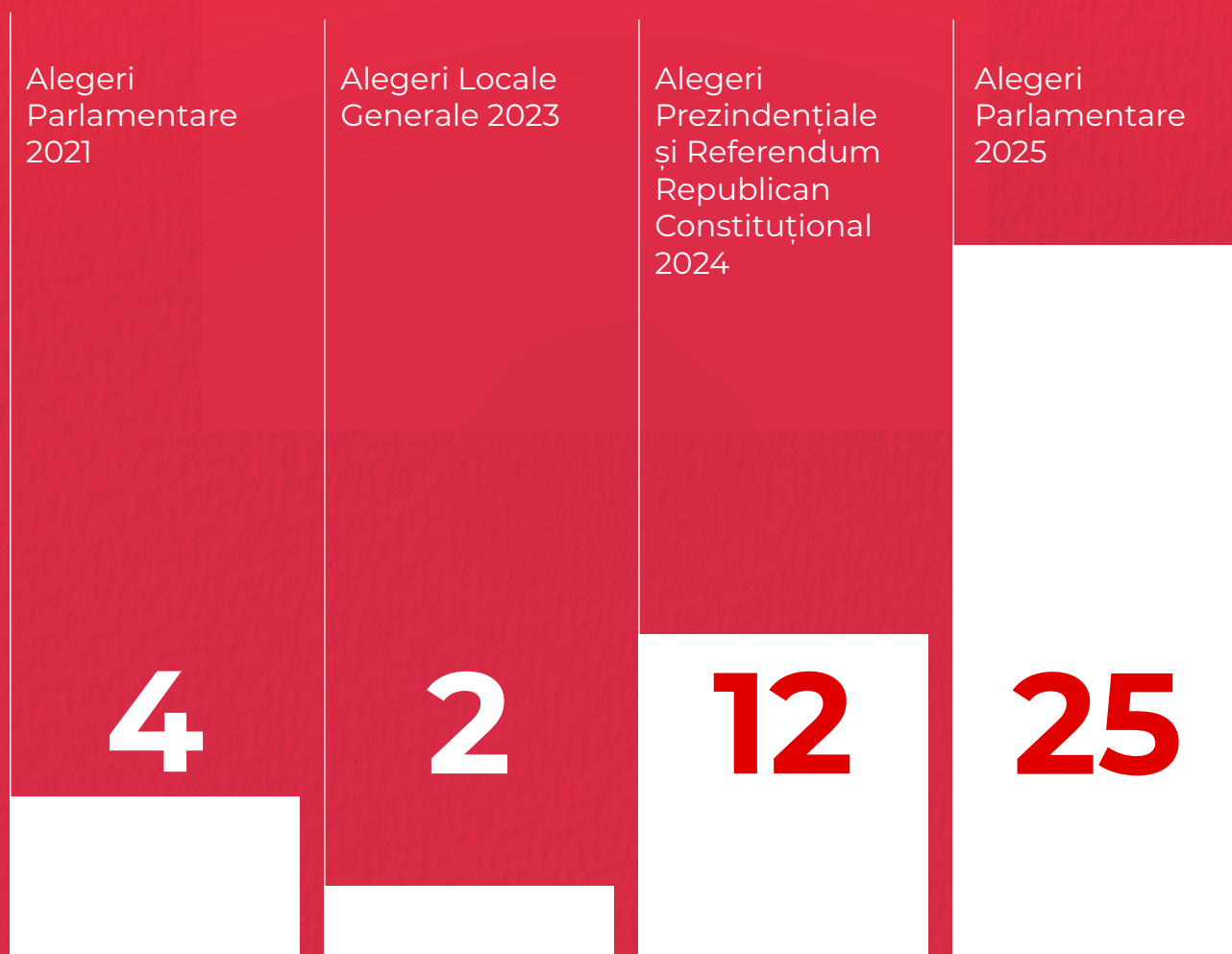
Românii și/sau vorbitorii de limba română

Conform datelor monitorizării, numărul cazurilor de discurs de ură în raport cu românii și/sau vorbitorii de limba română a crescut (a se vedea figura 45). Aceste cazuri trebuie privite atât prin prisma alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025 și a acțiunilor de dezinformare și propagandă înregistrate în perioadă

pre electorală^{137,138,139} și în campania electorală¹⁴⁰ (de exemplu, utilizarea unor narative privind „românizarea forțată”, „anexarea Moldovei de către România” ș.a.), cât și prin prisma unui context istoric și social mai extins (de exemplu, anexarea teritoriului dintre Prut și Nistru de către Imperiul Rus, politica de rusificare ș.a.).

↓ Figura 45.

Dinamica cazurilor de discurs de ură împotriva românilor și/sau vorbitorilor de limba română în perioadele electorale (2021–2025)

¹³⁷ Platforma pentru Inițiative de Securitate și Apărare, [Document de analiză](#), „Analiza dezinformării prezente în spațiul online al Republicii Moldova privind activitate NATO și UE”, p. 5, ultima accesare: 2 decembrie 2025.

¹³⁸ www.veridica.ro, [Articolul](#) „DEZINFORMARE: Republica Moldova, românizată în urma presiunilor, Bucureștiului”, 21 februarie 2025, ultima accesare: 2 decembrie 2025.

¹³⁹ Asociația Promo-LEX, [Nota analitică](#) „Propaganda și dezinformarea în regiunea transnistreană a Republicii Moldova”, pp. 48-50, septembrie 2025, ultima accesare: 2 decembrie 2025.

¹⁴⁰ Centrul pentru Jurnalism Independent, [Rezultate monitorizare](#): „Primele două săptămâni de campanie electorală pe Facebook: narațiuni identitare, strategii de polarizare, conspirații și victimizare colectivă”, 19 septembrie 2025, ultima accesare: 2 decembrie 2025.

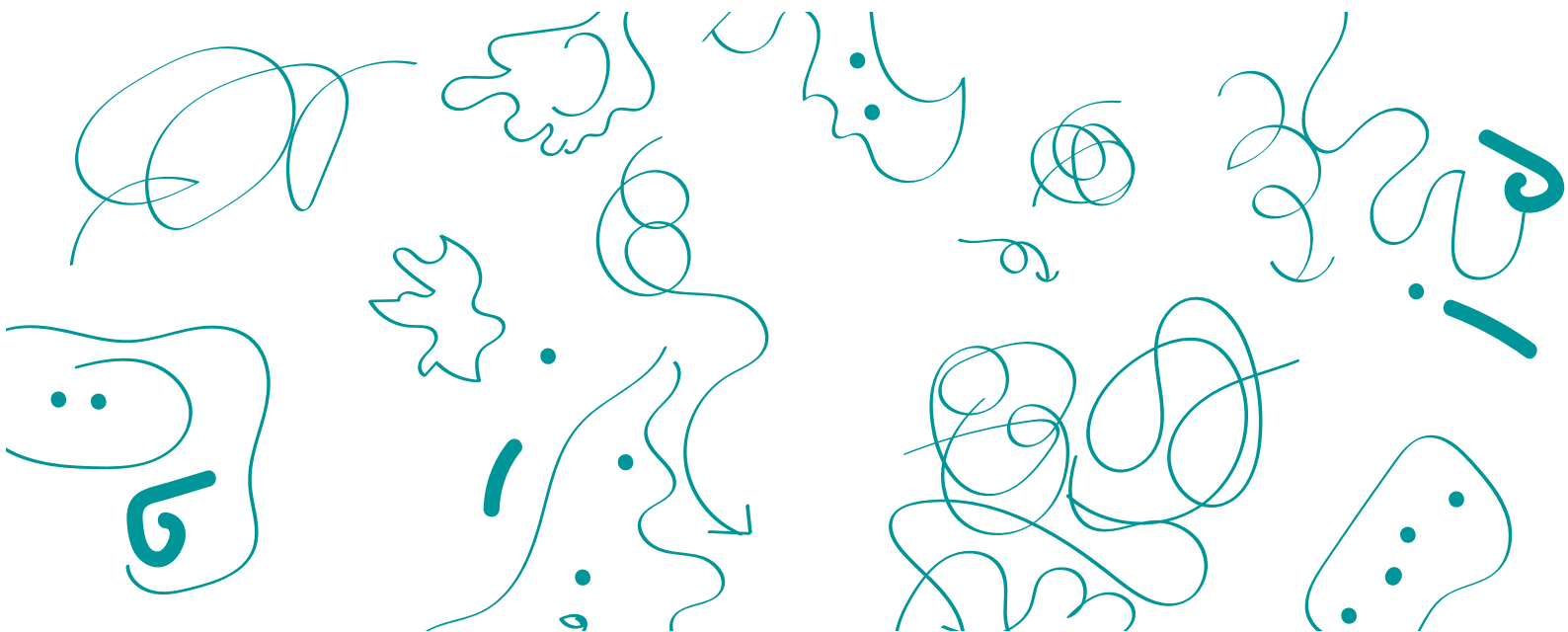
De exemplu, în luna august, în TikTok, a fost identificat un material video prin care utilizatorii aplicației mobile erau îndemnați să urmărească pe stradă persoanele etnici români în schimbul unei recompense financiare. Acțiunea de instigare la hărțuire pe criteriile „origine etnică”, „cetățenie” a fost publicată la două zile distanță după ce pe data de

16 august 2025, Ilan Șor și-a îndemnat susținătorii să organizeze proteste cu instalarea corturilor în mai multe locații din mun. Chișinău. Această acțiune urma să justifice o presupusă interferență a cetățenilor români („naționaliști români”) în potențiale conflicte de stradă și în procesul electoral din Republica Moldova.

«В Кишиневе перед субботним митингом были обнаружены группировки румынских националистов. Десятки автобусов с провокаторами были отправлены чтобы не дать людям принять участие в мирном протесте. У сотни вооруженных боевиков не получилось сорвать митинг для определения точного количества националистов которые участвовали в провокациях. Мы запускаем акцию „засними румына”, отправь нам видео и получи 1000 леев.»¹⁴¹

Acest tip de mesaje transformă în „țap ispășitor” 8% din populația Republicii Moldova¹⁴². Un astfel de discurs nu doar creează un mediu ostil și lipsit de securitate pentru un grup de persoane, ci și crește potențialul de escaladare a unor conflicte artificiale generate de către susținători ai partidelor politice și alimentate de către diverși actori din spațiul public și din mediul online.

¹⁴¹ Contul anton.bogacic, [TikTok](#), 18 august 2025, min.: 00:01, ultima accesare: 20 august 2025.

¹⁴² Biroul Național de Statistică, Recensământul Populației și Locuințelor 2024, [Rezultatele finale ale RPL 2024](#): caracteristici etnoculturale, 20 octombrie 2025, ultima accesare: 26 noiembrie 2025.

Următorul caz poate fi privit ca o continuare a celui prezentat anterior. Pe data de 26 august 2025, în TikTok a fost identificat un alt mesaj care a luat forma incitării la violență împotriva străinilor (europenilor), în general, și în particular împotriva românilor («Вставай, молдаванин, спасем родной край» (n.t. „Ridică-te, moldoveanule, hai să salvăm pământul natal!)). Utilizatorul @valeriburka22 a publicat un material video pe fundalul

căruia poate fi auzit mesajul, sub formă de poezie, care justifică îndemnul la violență: «А запад из нас делает рабов» (n.t. „Iar Occidentul face din noi sclavi”), «Убивают нашу молдавскую культуру» (n.t. „Distrug cultura noastră moldovenească”), «Наш молдавский язык уже запретили» (n.t. „Limba noastră moldovenească deja au interzis-o”), «Румыны своих к нам всех присылают» (n. t. „Ne trimit aici pe toți românii lor”) ș.a.

*«Вставай, молдаванин! Нас убивают.
Нашу Молдавию уничтожают.
Наш молдавский язык уже запретили,
А вместо него румынский внедрили.*

*Но мы не уныли.
Мы молдаване,
Убивают нашу молдавскую культуру,
Весь наш фольклор и литературу.*

*Нашей стране уже много веков,
А запад из нас делает рабов.
Они заселили к нам соросят,
К оторым велено ломать все подряд.*

*Историю нашу стереть захотели,
Но память людскую стереть не сумели.
Они все молдавское уничтожают
И ради этого всех нас с домов
выгоняют.*

*Санду и Спыну с партией ПАС
Просто украли свободу у нас.
Они сатанисты, живут без Бога,
Ведь веру и церковь тоже крадут.*

*Румыны своих к нам всех присылают
И никак нас в покое не оставят.
Вставай, молдаванин, спасем родной
край,
Иначе исчезнет наш молдавский
рай.»¹⁴³*

Instigarea la discriminare și justificarea violenței în raport cu românii a fost identificată și în spațiul public. De exemplu, pe data de 21 august 2025, în cadrul unui protest organizat de BP „Victorie” în apropierea Penitenciarului nr. 13, Ivan Bessarab, cunoscut ca activist de stânga din Unitatea Teritorial-Administrativă Găgăuzia, a afirmat:

«Ivan Bessarab: Сейчас обращаюсь к всему молдавскому обществу, почему? Потому что они сделали так, что сегодня, даже в семьях, есть распад по политической части. Есть это такое. Дорогие друзья, я не маленький и не слишком большой, но помню ещё тех стариков которые говорили: „Молдавского народа не бойтесь, бойтесь румынской власти.”

Participantii: Да, сто процентов.

Ivan Bessarab: И сегодня, дорогие друзья...

Participantii: Bravoоооо!

Ivan Bessarab: Bravo!

Participantii: Bravoоооо! Bravoоооо! Bravoоооо!

Ivan Bessarab: Дорогие друзья, если бы официально бы румыны пришли бы к нам, та часть молдавского населения которое сегодня поддерживают Санду, они бы тоже бы их прогнали, если бы они пришли к нам официально. Но они пришли под шкурой овечьей, но сами внутри были волками. И они так незаметно подкрались к нашему руководству, что сегодня руководит страной румын. Дорогие друзья, этих негодяев, я не скажу румыны негодяи, а те которые сегодня стали у руля румынские граждане у нас,

Майя Санду, Речан и другие остальные, эти люди ничего не имеют общего с молдавским народом. Молдавский народ это есть молдавский народ. Румынский народ это есть румынский народ. И я скажу так – мы, как гагаузы вместе с молдавским народом жили, живём и будем жить. Румынским властям долой!

Participantii: Долой! Долой!

[...] Ivan Bessarab: Дорогие друзья, дорогие друзья, скоро 28 сентября, вы прекрасно понимаете, что будет та же самая картина, что была у нас в президентские и это... на референдуме.

Participantii: Да.

Ivan Bessarab: Я очень хочу чтобы всё это прошло мирно, демократично, но будьте внимательны, что мы должны быть просты как голуби, но мудры как змеи, понимаете? Мы ни в коем случае не должны допустить кровопролития, но смена власти должна быть. Почему? Потому что с этой властью мы не сможем дальше двигаться, мы не сможем вернуть наших детей. Дорогие друзья, я общаюсь очень много с лидерами, с сельскохозяйственными лидерами, и они говорят так: „Мы, мы наш народ молдавский прокормим, но мы не можем прокормить румынскую власть, которая села в Парламенте и в Президентуре”. Дорогие друзья, долой румынов из правительства. Долой румынов из правительства!

Participantii: Долой румынов из правительства! Долой румынов из правительства! Спасибо вам! Бравоооо! Бравоооо!»¹⁴⁴

Pentru început, Ivan Bessarab a asociat românii cu un „pericol”, iar ulterior a transpus acest „pericol” în viața politică – persoanele cu funcții publice și politice care sunt etnici și/ sau cetățeni români. Aceștia din urmă trebuie să fie alungați, inclusiv pentru că „fermierii ar putea asigura hrană doar moldovenilor, nu și românilor” («мы, как гагаузы, вместе с молдавским народом жили, живём и будем жить, румынским властям долой», «Мы, мы наш народ молдавский прокормим, но мы не можем прокормить румынскую власть, которая села в Парламенте и в Президентуре»). Deși mesajul cu privire la schimbarea puterii politice este unul care face parte dintr-un pluralism de opinii și este binevenit ca parte a unei dezbateri electorale cu privire la opțiunile politice, mesajul lui Ivan Bessarab este xenofob, întrucât motivul schimbării Președinției Republicii Moldova, prim-ministrului și a altor reprezentanți PAS în funcții politice și publice este determinat de criteriile de „cetățenie” și „etnie”. În aceeași timp, în Republica Moldova, conform datelor deschise¹⁴⁵, există peste 850 000 de cetățeni ce dețin dublă cetățenie a Republicii Moldova și a României.

Același tip de retorică a fost identificată și în TikTok. Autorul, autointitulat „Maxim France” a promovat un mesaj rasist în raport cu etnicii români, afirmând într-un material video publicat pe data de 30 iulie 2025:

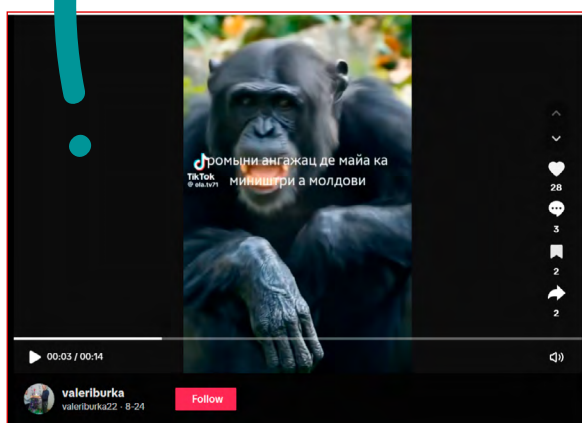

«Если же ты знаешь, что твоя страна, твои граждане тебя любят, чего ты так боишься? Чего ты боишься? Боятся лишь только тот, кто виновен, тот, кто понимает, что это невозможно. А выбрать, точнее победить на парламентских выборах, ей, я думаю, честно, нереально. Просто нереально, потому что люди ее не любят. Ну не любят молдаване президента своего, потому что в принципе-то все прекрасно понимают, что она-то выиграла нечестно. Более того, она обвиняет постоянно Россию в том, что Россия вмешивается в суверенитет Молдовы, хотя забыла о том, что делала она по отношению к Румынии. Как сильно она старалась, даже приехала,

¹⁴⁴ Ivan Bessarab, [Miting](#), Blocul electoral „Victorie”, 21 august 2025, min.: 01:51:04 și min.: 01:52:52, ultima accesare: 5 septembrie 2025.

¹⁴⁵ [www.newsmaker.md](#), [Stire](#): „Date oficiale: peste 850.000 de moldoveni au redobândit cetățenia română în ultimii 33 de ani”, 24.07.2025, ultima accesare: 9 septembrie 2025.

проголосовала. А ведь она же румынка. Ну, жила бы в Румынии, занималась бы румынскими делами, почему бы ей не выдвигаться в президенты в Румынии? Вот как-то странно, никто никогда не задумывался. А почему она в Молдове хочет это движно вести, так сказать, а? Ну все, она уже провалилась, второй срок, провальные реформы, коррупция. В 14, я же делал видео, в 14 министерствах коррупция. Ребята, 28 сентября у вас хороший шанс прийти и сделать свой выбор. Сделать выбор такой, что Молдова должна быть для молдаван, не для румын. У Румынии есть своя территория, пускай они живут там и строят свои какие-то законы. Не дайте... Этой женщине, по-другому назвать ее не могу, это не президент. Поверьте мне, президент, который думает про свою страну, это просто женщина. В какой-то степени, наверное, несчастная женщина, но не дайте этой женщине угробить вашу страну.»¹⁴⁶

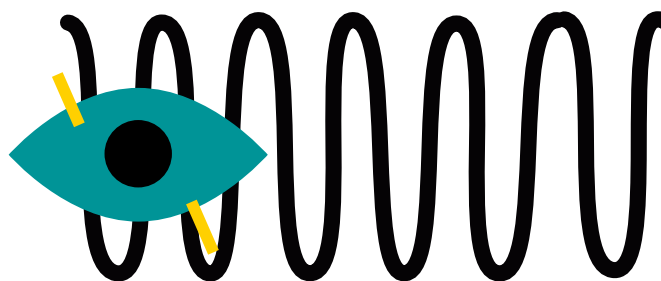

În aceeași aplicație mobilă au fost identificate și mesaje de ură îndreptate împotriva românilor care au avut la bază tehnica dezumanizării. Un astfel de exemplu este mesajul publicat în contul valeriburka22, pe data de 24 august 2025. Autorul a publicat o imagine în care apare o maimuță bonobo, iar suprapus, apare textul „Ромыни ангажац де майа ка министри а молдови”¹⁴⁷ (n.t. „Români angajați de Maia (n. Maia Sandu) ca miniștri ai Moldovei).

De altfel, românii au fost prezentați și ca „sursă de pericol” pentru existența statului Republica Moldova. În cadrul unui eveniment electoral organizat în regiunea de nord a Republicii Moldova, de BE „Patriotic”, pe data de 10 august 2025, Igor Dodon a declarat:

„Eu am copii, ca și voi. Voi aveți nepoți, unii au și strănepoți. Eu vreau copiii mei să trăiască în Republica Moldova. Să trăiască în Moldova, țara asta să existe. Если остается Майя Санду и её жёлтая чума, поверьте через четыре года Молдова не будет. Либо вовлекут в войну, вы видите, что происходит на Украине, рядом. Либо продадут румынам, но Молдова не будет, если остается Майя Санду и её партия.”¹⁴⁸

¹⁴⁶ Contul Maxim France, [TikTok](#), 30 iulie 2025, min.: 01:22, ultima accesare: 2 august 2025.

¹⁴⁷ Contul valeriburka22, [TikTok](#), 24 august 2025, ultima accesare: 26 august 2025.

¹⁴⁸ Igor Dodon, [eveniment electoral](#), Blocul Electoral „Patriotic”, 10 august 2025, min.: 00:01, ultima accesare: 26 noiembrie 2025.

Jurnaliști și jurnaliste

Analiza datelor privind discursurile de ură îndreptate împotriva jurnaliștilor și jurnalistelor a înregistrat o creștere în ultimele două scrutine, în comparație cu perioada electorală din 2021 sau cu datele privind acest fenomen din 2018 și 2019 (a se vedea figura 46). În general, discursurile de ură împotriva jurnaliștilor și jurnalistelor au luat forma limbajului sexist, a amenințărilor, a injuriilor, a agresiuni fizice, inclusiv a instigării la acțiuni

violente prin dezumanizare. Discursul de ură îndreptat împotriva jurnaliștilor și jurnalistelor pe criteriu „activitate profesională” este unul îngrijorător dată fiind calitatea pe care Curtea Europeană a Drepturilor Omului le-o recunoaște acestora de „câini de pază” ai democrației, ca formă de subliniere a faptului că activitatea acestora este una esențială pentru pluralismul de opinii, promovarea transparenței, crearea platformelor de dezbateri și dialog, precum și observarea activității instituțiilor publice.

↓ Figura 46.

Dinamica cazurilor de discurs de ură împotriva românilor și/sau vorbitorilor de limba română în perioadele electorale (2021–2025)

În perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, și în cazul acestui grup au fost identificate cazuri cu un nivel înalt de gravitate – instigare la acțiuni violente. Un exemplu în acest sens este mesajul identificat în cadrul unui miting pentru susținerea bașcanei Evghenia Guțul, organizat în or. Comrat, pe data de 3 august 2025, în cadrul căruia au participat cel puțin 500 de persoane.

Acesta a fost transmis online de GRT, prin intermediul canalului de YouTube,

unde a fost urmărit de peste 4 000 de persoane, și al contului de Facebook, unde a fost urmărit de 130 000 de persoane. Evenimentul a fost moderat de către Ivan Stamov, cunoscut drept activist și om de cultură în regiunea găgăuză. La eveniment au participat și reprezentanții BP „Victorie”, precum și reprezentanți ai Adunării Populare din Găgăuzia. Ivan Stamov a incitat la violență împotriva jurnaliștilor prezenți la eveniment, dezumanizându-i pe cei din urmă prin asocierea cu „gândaci”, afirmând:

«Всем, кто слышит меня, чтоб было понятно каждому кто стоит на этой площади, мы видим, что между нами ходят провокаторы, которые пытаются вас спровоцировать на незаконные действия, на какие-то незаконные высказывания. Не поддавайтесь на провокации, это купленные создания, купленные незаконными криминальными организациями, такими как USAID, такими как фонд Сороса, те кто привёл к власти партию ПАС четыре года назад. Послали своих тараканов сейчас, сюда, для того чтобы они вас грызли, кусали. Как с тараканами надо поступать? Basın korkmayın! Baaaaasın!» (n.t. „Călcați-i, nu vă fie frică. Călcați-i!”)¹⁴⁹

Reacția publicului: «Basaaaaain!» (n.t. „Călcați-iii !”) și aplauze.

Un alt discurs de ură care a luat forma amenințării și justificării violenței a fost identificat în TikTok. Acesta fost publicat de contul toyotasupra560cv AURUS SENAT, pe data de 16 august 2025. Discursul de ură a fost îndreptat nu doar împotriva jurnaliștilor și jurnalistelor, ci și împotriva susținătorilor partidelor politice. În materialul video, autorul a afirmat:

„[...] vreau să mă adresăz la tăț națâștii eştia din Republica Moldova, tăți drașii eştia, tăți нелюди eştia, înșepând cu Andoni, Patașu, tăti zabăllile estea, tăti jurnaliștii eştia, vreu să mă adresez la voi, нелюди (n.t. neoameni), pentru că nu pot să vă numesc oameni, nu ni se știușeste limba. Iaca vedeți tăț, krasataua asta, șacalilor, tăt aici curând a să șibă Rusia, peste tăt a să șibă flagu rusăsc, și a să șibă Гэгэузская Автономия întărită, și făcută tăt cum trebuie. Uitați-vă câtă lume frumoasă este așea, dar așteptăm tăți împreună, mai mult de 80% din populația moldovenilor, așteptăm să ni se deie voie ca pe voi tăți aeștia să vă prindem și să vă facem câte o judecată de asta, cu mânuțele noastre, nu cu instanțe de judecată, criminale și corupte, și a să vă aninăm pe fiecare la câte un stâlp de aista, și veți fi atârnați așea până o să vă chiși carnea de pe oase, voi, psihopaților, care duceți Moldova de răpă, o vrați cu orice preț în război, și orice preț vreți să ștergeți istoria Republicii Moldova, și istoria neamului moldovenesc.”¹⁵⁰

În perioada de monitorizare, mai mulți jurnaliști au fost amenințați cu moartea pe criteriile de „activitate profesională” și „opinie”. Aceste amenințări au fost trimise prin mesaje private mai multor jurnaliști, pe data de 27 august 2025. Mesajele de amenințare au fost făcute publice de către cel puțin două jurnaliste, iar IGP a anunțat despre înregistrarea acestor cazuri¹⁵¹.

149 Ivan Stamov, [Miting](#), 3 august 2025, min.: 45:09, ultima accesare: 21 august 2025.

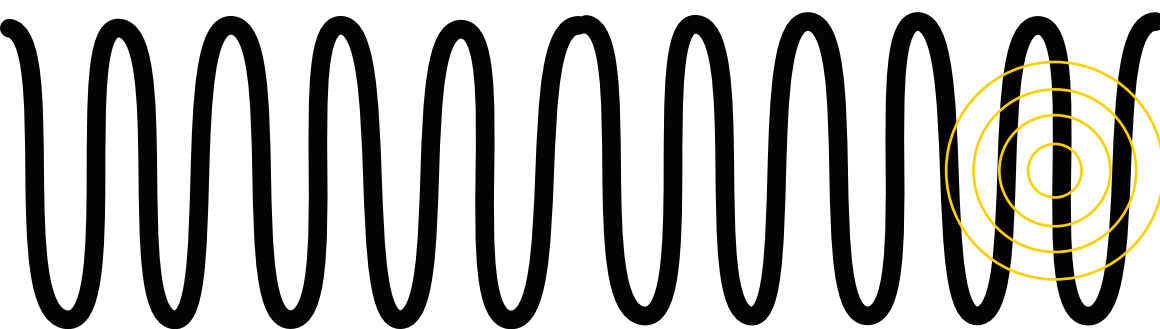
150 Neidentificat, [TikTok](#), 16 august 2025, min.: 00:05, ultima accesare: 20 august 2025.

151 Inspectoratul General al Poliției, [Facebook](#), 27 august 2025, ultima accesare: 9 septembrie 2025.

«Мы знаем где ты живешь. Знаю в какой редакции работаешь. Мы можем тебя убить. Сделай выбор в пользу Майи Санду и спаси свою жизнь.»¹⁵²

Jurnaliștii și jurnalistele, de asemenea, au fost patologizați prin atribuirea unor presupuse tulburări psihice. Un exemplu, în acest sens este mesajul publicat de către creatorul de conținut Victor Schmidt în rețeaua de socializare „Facebook”, pe data de 22 august 2025:

«Дебилоиды грязной Майки в шоке! Есть предварительная информация из стенгазеты психбольницы ZDG и рацатв8-Костюжены (передача „жуткая неделя в палате с а.голей”), что в случае если ОПГ Санду/ПАС не наберет 150 мест в парламенте, то всех сторонников грязной Майки будут кастрировать прямо при пересечении румынской границы, а румынская деревня Пидарены прекратит „побратимство” с молдавским селом Рисипены!..Жуть!... Майя Григорьевна,а я говорил,сдайте Алину Радугу в дурку,со всей ZDG,да и остальным вашим журнашлюшкам и однопартийцам в Костюженах уже пятый год прогулы ставят при перекличке... И тут же ваши психически нездоровые ZDG сообщают жителям Молдовы „ужасную” новость: „мэр Ясс начал прекращение процедуры побратимства с г.Кишиневом,по звонку коррупционного ОПГ Санду/ПАС незаконно захватившего власть в Молдове,потому,что мэр столицы Молдова не поддержал на „выборах” ОПГ Санду/ПАС”... И выясняете,что из-за одного несознательного примара г.Кишинев И.Чебан,по звонку ОПГ Санду/ПАС весь ваш дурдом лишили надежды и смысла жизни-”побратимства” с Яссами... Тут,Майя Григорьевна,все признаки провокации со стороны ZDG(рука Москвы(?) массовых протестов среди ваших психически нездоровых сторонников(а других у вас нет(!).»¹⁵³

152 Neidentificat, [mesaj de amenințare](#) la adresa jurnalistei NewsMaker, [mesaj de amenințare](#) la adresa jurnalistei Național 4, 27 august 2025, ultima accesare: 9 septembrie 2025.

153 Victor Schmidt, [Facebook](#), 22 august 2025, ultima accesare: 25 noiembrie 2025.

Străinii

Din 2024, odată cu alegerile prezidențiale și referendumul republican constituțional, discursul xenofob a fost utilizat mai des. Acest tip de discurs s-a pliat pe materialele de dezinformare și manipulare cu privire la potențiala aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Asemenea, persoanelor LGBTQI+, migranții, musulmanii, arabii ș.a., precum și europenii au fost prezentați ca „riscuri” pentru dezvoltarea Republicii Moldova și familia „tradițională”, pentru menținerea valorilor creștin ortodoxe etc.

De altfel, este important de menționat că autorii discursurilor xenofobe au îndreptat mesajele de ură împotriva străinilor – un grup generalizat în care poate fi încadrată orice persoană care are o altă origine etnică, vorbește o altă limbă, are o altă culoare a pielii, împărtășește sau nu o anumită religie, diferită de cea a majorității, are o altă cetățenie etc., inclusiv cetățenii Republicii Moldova care au revenit în țară după mai mulți ani de migrație. Aceste tendințe trebuie privite și prin prisma datelor Indexului Distanței Sociale¹⁵⁴, conform căruia peste 40% dintre cetățenii Republicii Moldova nu ar accepta să fie membru de familie cu persoanele străine fără cetățenia Republicii Moldova, iar 28,7% nu i-ar accepta ca vecini.

De exemplu, pe data de 22 august 2025, în contul Ionbarlacu din TikTok, a fost identificat un material video¹⁵⁵ cu conținut care promovează stereotipuri și alimentează frici sociale în raport cu musulmanii, persoanele LGBTQI+ ș.a. Suprapus pe materialul video apare textul: „Te-ai trezit în Moldova după victoria «galbenilor»”, iar în materialul video apar imagini cu copii musulmani cărora li se dau ajutoare sociale, un tânăr care fuge de soldații NATO etc.

Așa cum se poate vedea și din cazurile prezentate mai jos, discursurile de ură au apelat la nevoile de bază ale fiecărei persoane (locuri de muncă, sistem social de protecție a copiilor ș.a.), precum și la valorile spirituale și religioase (credința ortodoxă). Astfel, orice grup social prezentat ca „pericol” pentru aceste nevoi și valori devine o țintă mai facilă pentru a

proiecta stereotipurile, prejudecățile și ura în raport cu acesta.

«И появятся в Молдове буддийские храмы, мечети и прочие места поклонения Всевышнему, который в разных религиях носит свои имена. Вроде ничего дурного в этом нет. Только вот наша, в основном, православная страна теряет свою идентичность. Молдова прекрасна своим сплетением национальностей и этносов, многовековым сочетанием культур и традиций. Всё это уничтожается, причём целенаправленно, намеренно. Новый культурный агломерат в современных условиях создать едва ли получится. В любом случае, это будет нечто иное.»¹⁵⁶

Discursul xenofob a fost alimentat și prin dezinformări privind pierderea locurilor de muncă în cazul în care cetățenii Republicii Moldova ar alege în funcția de deputat reprezentanți ai partidelor politice care pledează pentru integrarea în Uniunea Europeană. Un exemplu în acest sens este și materialul video identificat în contul dorinrobu18 – Dorin Robu, din TikTok, care a fost publicat pe data de 11 august 2025. Mesajul care a însoțit materialul video a fost: „Pentru PAS Moldova 1 groapă DE gunoi scopul lor”.

„Șoc! PAS înlocuiește moldovenii cu migranți. Specialiștii locali sunt alungați. Se aduc străini.”¹⁵⁷

¹⁵⁴ Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare, [Analiză](#) „Acceptarea Socială în 2024. Cum stă Moldova în fața diversității?”, p. 6, ianuarie 2025, ultima accesare: 2 decembrie 2025.

¹⁵⁵ Contul Ionbarlacu, [TikTok](#), 22 august 2025, ultima accesare: 23 august 2025.

¹⁵⁶ Natalia Ustiukova, [Articolul](#) «Управляемая миграция ведёт к депопуляции: Если из Молдовы уезжают как „рабочие руки”, так и „мозги”, а взамен приезжают трудяги-мигранты - власти не нужны думающие люди», Komsomolskaia Pravda Moldova, 13 august 2025, ultima accesare: 27 noiembrie 2025.

¹⁵⁷ Contul dorinrobu18 – Dorin Robu, [TikTok](#), 11 august 2025, min.: 00:15, ultima accesare: 12 august 2025.

Un alt exemplu de discurs xenofob a fost identificat și în Telegram. Pe data de 23 iulie 2025, în canalul Insider Moldova, a fost publicat un mesaj care reprezintă o combinație între discurs xenofob și dezinformare. Acesta este însoțit de o înregistrare video în care apar câteva persoane ce prestează servicii de curierat.

«Мигранты вместо молдаван: Кишинёв становится витриной демографического эксперимента На улицах столицы замечена группа иностранных доставщиков. Казалось бы, эпизод из повседневности, но в действительности — визуальный маркер глубоких изменений, которые происходят с Молдовой. Страна стремительно теряет трудоспособное население: ежегодно десятки тысяч уезжают в поисках достойной жизни. Вместо создания стимулов для возвращения своих граждан, власти делают ставку на приём мигрантов. Ранее мы уже писали, что уже согласован первый этап — около 100 человек будут депортированы в Молдову из США. Этот процесс — не инициатива Кишинёва, а часть политико-интеграционного пакета, продвигаемого ЕС и Вашингтоном. Один из негласных пунктов: интеграция Молдовы в европейскую миграционную систему с перераспределением беженцев и дешёвой рабочей силы. Риски и последствия: — Молдавская идентичность и культурный ландшафт окажутся под давлением чуждых моделей поведения и ценностей. — В стране без продуманной миграционной политики нарастает риск социальной фрагментации и напряжения. — И главное: миграционная замена может быть использована для создания управляемого электорального сегмента — под видом гуманизма и евроинтеграции. Пока внимание общества отвлечено выборами и экономическим кризисом, Молдова незаметно превращается в демографический протекторат, где на место уехавших приходят новые группы — без дебатов, без оценки последствий, но с полным политическим согласием сверху.»¹⁵⁸

Aceeași înregistrare video a fost preluată și distribuită de către deputatul Bogdan Țirdea, candidat la funcția de deputat la acel moment, cu următorul mesaj:

«Итоги евроинтеграции. Кишинев. Glovo. Непальцы.»¹⁵⁹

Aceste mesaje pot fi analizate și prin prisma contextului regional, dar și a impactului algoritmilor asupra conținutului care reprezintă discurs de ură. De exemplu, în luna iunie, în Irlanda de Nord au avut loc proteste declanșate de punerea sub acuzare a doi cetățeni români pentru tentativă de viol¹⁶⁰. Mesajele xenofobe s-au amplificat în TikTok și Telegram, iar protestele pașnice s-au transformat în violență. În luna august (27 august 2025), în România, un livrator de origine nepaleză a fost atacat violent, la două zile distanță de la îndemnul deputatului Dan Tanasă, de la partidul Alianța pentru Unirea Românilor, de a refuza comanda dacă nu este livrată de un român¹⁶¹.

De altfel, Bogdan Țirdea, nu este singurul care a făcut uz de discursul xenofob. Irina Vlah, candidată la funcția de deputată din partea BE „Patriotic”, presedinta partidului politic IM și ex-bașcana Unității Administrativ-Teritoriale Găgăuzia (2015–2023), a transmis un astfel de mesaj în cadrul unui eveniment public dedicat Operațiunii Iași-Chișinău, organizat de BE la Complexul Memorial „Capul de Pod Șerpeni”, pe data de 24 august 2025.

¹⁵⁸ Insider Moldova, [Telegram](#), 23 iulie 2025, ultima accesare: 27 noiembrie 2025.

¹⁵⁹ Bogdan Țirdea, [Telegram](#), 23 iulie 2025, ultima accesare: 27 noiembrie 2025.

¹⁶⁰ Al Jazeera, [Știre](#): „Anti-immigrant violence continues in Northern Ireland town”, 12 iunie 2025, ultima accesare: 27 noiembrie 2025.

¹⁶¹ Europa Liberă România, [Știre](#): „Un atac xenofob din București produce reacții la Cotroceni. Colegii asiatici ai livratorului bătut spune că nu se tem: «românii sunt amabili»”, 28 august 2025, ultima accesare: 27 noiembrie 2025.

«Сегодня власть в Молдове захватили поклонники Антонеску. Они переписывают историю, не признают подвиг освободителей и хотят стереть память о тех событиях. Но мы не предадим память наших предков. Мы будем рассказывать своим детям правду о нашей истории. То, что происходит с Молдовой, – это новая оккупация, только под другим флагом. Нас захватили не танки и солдаты, а предатели, которые подчинили Молдову чужим интересам. Наша внешняя политика подчинена Брюсселю. Нашим банковским сектором руководит гражданка Румынии. Нашу судебную систему контролируют иностранцы, решая, кто из судей может работать в системе, а кто — нет. Да что говорить — у нас президент, премьер-министр, спикер парламента не признают права молдаван на существование, называя нас румынами. Нам навязывают чужие законы, чужие правила, чужие интересы. Разве это независимость, когда правительство ПАС закрывает школы и университеты, а открывает военные миссии НАТО? Разве это независимость, когда наших фермеров доводят до банкротства, чтобы завозить больше чужой продукции? Разве это независимость, когда дети уезжают из страны, потому что здесь ПАС лишает их будущего? Нет. Это настоящая оккупация, под жёлтым флагом. Задача Патриотического Блока, задача всего нашего народа — как и восемьдесят один год назад, стать плечом к плечу и выгнать оккупантов. 28 сентября — это наша новая Кишинёвская операция, это будет наша генеральная битва за будущее детей, за открытие школ, за уважение и достойную жизнь наших стариков, за наших производителей и фермеров. Это будет битва за право быть хозяевами своей страны.»¹⁶²

Irina Vlah a făcut o analogie între operațiunea Iași – Chișinău din august – septembrie 1944 cu campania electorală pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025. Astfel, aceasta a identificat „dușmanul” împotriva căruia trebuie să se lupte atât BE, cât și întreaga țară – străinii și reprezentanții PAS aflați în funcții politice și publice. Pentru început, Irina Vlah i-a etichetat pe cei din urmă ca fiind promotorii lui Ion Antonescu, condamnat pentru crime împotriva umanității, și i-a învinovățit pentru „denaturarea și ștergerea istoriei” («переписывают историю, не признают подвиг освободителей и хотят стереть память о тех событиях»), dar și pentru trădare. În acest mod, Irina Vlah a justificat următoarele două părți ale mesajului său: xenofobia și asocierea alegerilor parlamentare cu o luptă pentru eliberare.

Străinii au fost prezentați ca fiind cei care „controlează” Moldova, deci au devenit „ținta luptei pentru eliberare”. Pentru a alimenta fricile sociale, Irina Vlah a formulat întrebări retorice sub forma unor afirmații prezentate ca adevăr. În contextul în care la nivel național, la momentul identificării mesajului de ură, închiderea unor școli din anumite localități s-a realizat ca o consecință a scăderii populației încă din 2010^{163, 164, 165}, iar universitățile au fost reorganizate și nu închise pentru a permite gestionarea eficientă a bugetelor acestor instituții și îmbunătățirea condițiilor de studii pentru tot mai puțini

¹⁶² Irina Vlah, [mesaj public](#), Evenimentul „81 de ani în urmă, în timpul Operațiunii Iași-Chișinău, Moldova a fost eliberată de ocupația fascistă, Blocul Electoral Patriotic al Socialiștilor, Comuniștilor, Inima și Viitorul Moldovei, 24.08.2025, min.: 00:36, ultima accesare: 5 septembrie 2025.

¹⁶³ Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, Mihail Șleahțișchi, ex-ministru, [Interviu](#), 21 septembrie 2011, ultima accesare: 8 septembrie 2025.

¹⁶⁴ Radio Europa Liberă Moldova, [Știre](#): „Optimizarea rețelei de școli – o reformă coerentă”, 6 octombrie 2010, ultima accesare: 8 septembrie 2025.

¹⁶⁵ Radio Moldova, [Știre](#): „Criza demografică duce la închiderea și reorganizarea școlilor din R. Moldova: în peste 100 de instituții din țară studiază mai puțin de 50 de copii”, 23 martie 2025, ultima accesare: 8 septembrie 2025.

studenți^{166, 167}. Până în acest moment, în Republica Moldova nu există misiuni ale NATO¹⁶⁸, doar profesioniști din armata Republicii Moldova au participat la Misiuni Internaționale ale NATO în alte țări. În același timp, nu există date care să demonstreze că falimentarea fermierilor este organizată intenționat pentru a aduce produse agricole din alte țări. Cu toate acestea, în 2023 Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a constituit Comisia privind constatarea incapacității de plată¹⁶⁹ și au fost întreprinse mai multe acțiuni în vederea soluționării problemelor cu care se confruntă fermierii¹⁷⁰.

În ultima parte a discursului său, Irina Vlah a asociat alegerile parlamentare ca fiind o nouă operațiune Iași – Chișinău și o „luptă generală”. Fiecare persoană ar trebui să pună umărul pentru a alunga contropartii (străinii și reprezentanții PAS). În cadrul evenimentului în care a fost transmis mesajul au participat aproximativ 350 de persoane. Mesajul a fost publicat atât pe pagina de Facebook, cât și în canalul de YouTube al Irinei Vlah, unde a și fost sponsorizat pentru promovare. Materialul video a fost vizualizat de peste 21 000 de ori.

Un alt exemplu de discurs xenofob generat de un candidat la funcția de deputat și susținut de moderatorul emisiunii este cel ce aparține lui Nicolae Pascaru, vice-președintele PP AM. Generalizarea utilizată permite stigmatizarea oricui considerat/etichetat ca fiind „străin”. Aceste tipuri de mesaje doar favorizează stigmatizarea și marginalizarea unui grup extins de persoane și au un potențial de transpunere în acțiuni de discriminare sau violență.

În cadrul emisiunii „De Facto”, de la Gagauziya Radio Televizionu, de pe data de 16 octombrie 2025, moderată de Igor Ciurea, acesta a afirmat:

Nicolae Pascaru: „*Alianța Moldovenii, noi vom merge înainte, vom face tot posibil ca să adunăm lume care gândește rațional, care are plan de țară, care vrem să industrializăm, și cu mâinile noastre noi trebuie să scoatem țara din impas, nu așteptăm americanii, rușii sau europenii, pentru că eștia o să vie și a să ne furi toți, numai noi putem să ne construim țara.*”

Igor Ciurea: „*Eu cu asta-s de acord, nu contează cine vine din afară (țării), scopul lui este să ne fure, cam așa văd realității în relațiile internaționale. Deci suveranitatea înseamnă să te aperi, să fii capabil să te aperi, pentru că cel din afară niciodată n-o s-te apere.*”¹⁷¹

166 Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, [Comunicat](#): „Universități moderne pentru o dezvoltare sustenabilă”, 27 iunie 2022, ultima accesare: 8 septembrie 2025.

167 Radio Europa Liberă Moldova, [Știre](#): „Unde au dispărut studenții și de ce trebuie comasate universitățile”, 5 iulie 2022, ultima accesare: 8 septembrie 2025.

168 Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova, [Comunicat](#): „Neutralitate protejată: Guvernul aprobă nou plan de parteneriat cu NATO”, 29 ianuarie 2025, ultima accesare: 8 septembrie 2025.

169 [www.agroexpert.md](#), [Știre](#): „Ce soluții are Guvernul pentru a rezolva probleme fermierilor”, 30 noiembrie 2023, ultima accesare: 8 septembrie 2025.

170 [www.moldpres.md](#), [Știre](#): „Ministerul Agriculturii anunță noi mecanisme de subvenționare pentru 2025 și sprijin pentru fermierii afectați de înghețuri”, 26 august 2025, ultima accesare: 8 septembrie 2025.

171 Nicolae Pascaru, [Emisiunea](#) „De Facto”, Gagauziya Radio Televizionu, 16 octombrie 2025, min.: 50:07, ultima accesare: 27 noiembrie 2025.

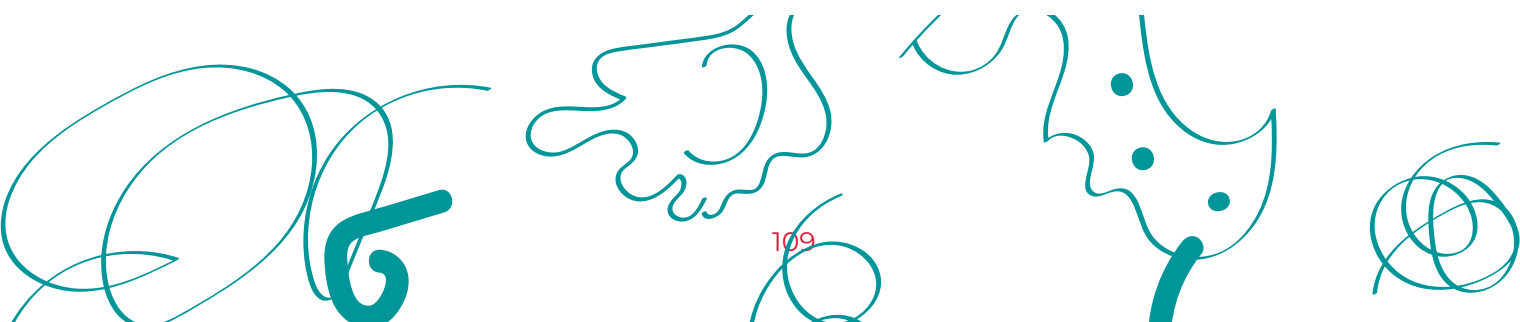
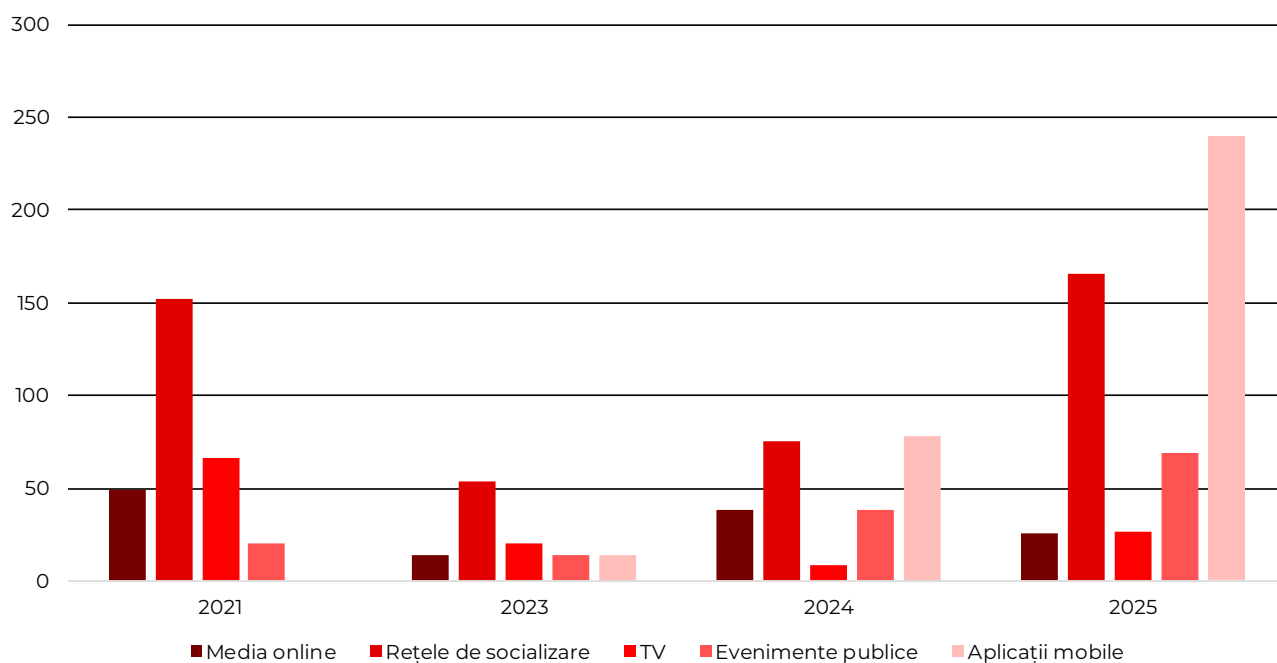
MANIFESTAREA DISCURSULUI DE URĂ ÎN MASS-MEDIA

În perioada de monitorizare, au fost identificate 27 de cazuri de discurs de ură sau alte forme de manifestare a intoleranței la TV și alte 26 de cazuri în media online. Datele colectate în procesele de monitorizare arată că numărul cazurilor de discurs de ură identificate la TV este în

scădere față de perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 2021. Cu toate acestea, în perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, numărul cazurilor identificate la TV a crescut în comparație cu perioada electorală din 2024 (a se vedea figura 47).

↓ **Figura 47.**

Dinamica cazurilor de discurs de ură împotriva românilor și/sau vorbitorilor de limba română în perioadele electorale (2021–2025)

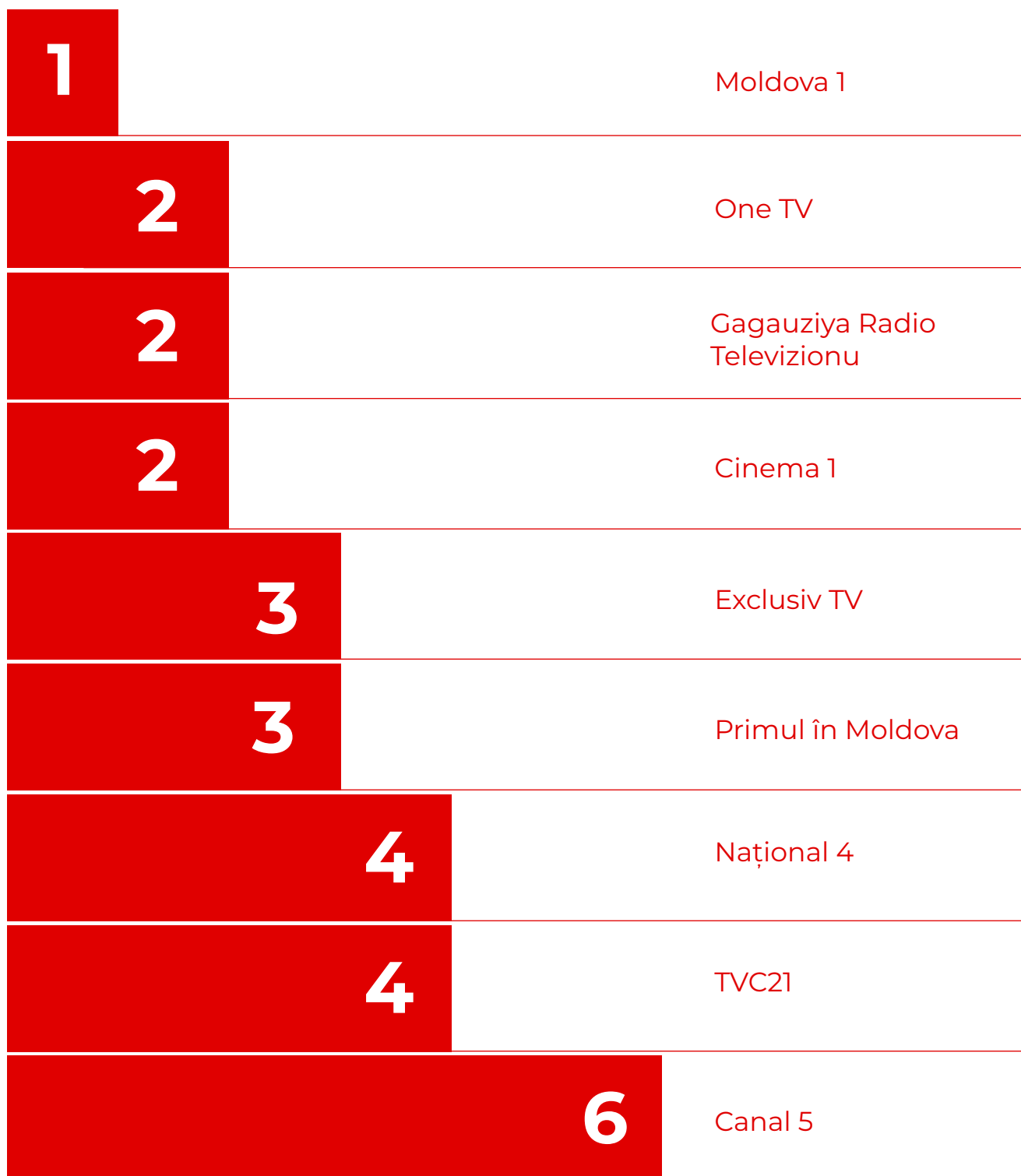

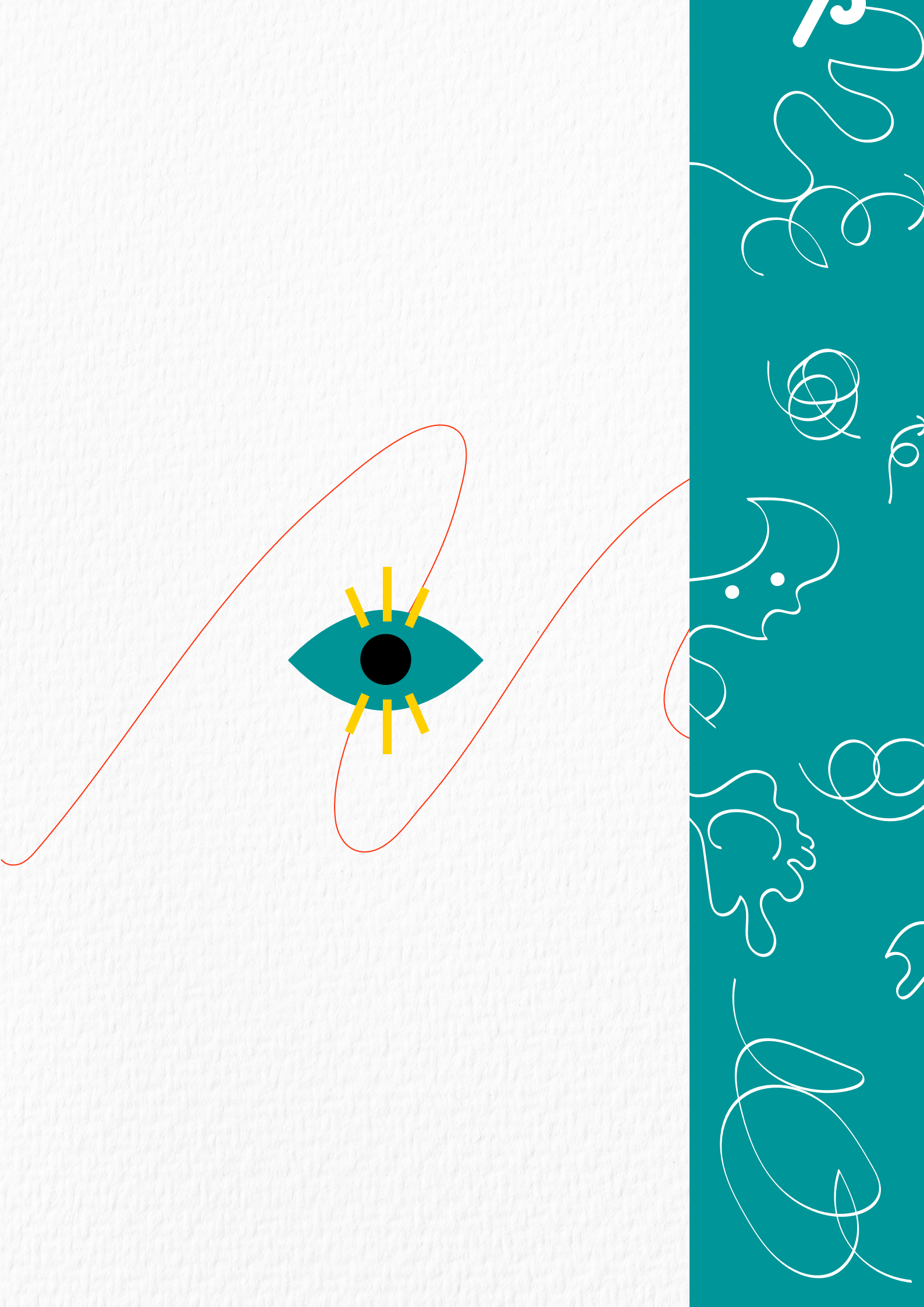
Cele mai multe cazuri de discurs de ură au fost identificate la Canal 5, urmat de TVC21 și Național 4 (a se vedea figura 50). În 25 de situații, discursul de ură a fost identificat în cadrul emisiunilor, în care moderatorii au putut interveni pentru a opri discursul de ură sau alte forme de manifestare a

intoleranței atunci când acesta a fost generat de către invitați. Cu toate acestea, din cei 14 moderatori și moderatoare, o singură persoană a intervenit pentru opri discursul de ură fără ca ulterior să nu fie în ipostaza de a-l genera, a-l susține sau de a nu reacționa (a se vedea figura 49).

↓ **Figura 48.**

Numărul cazurilor de discurs de ură identificate la TV

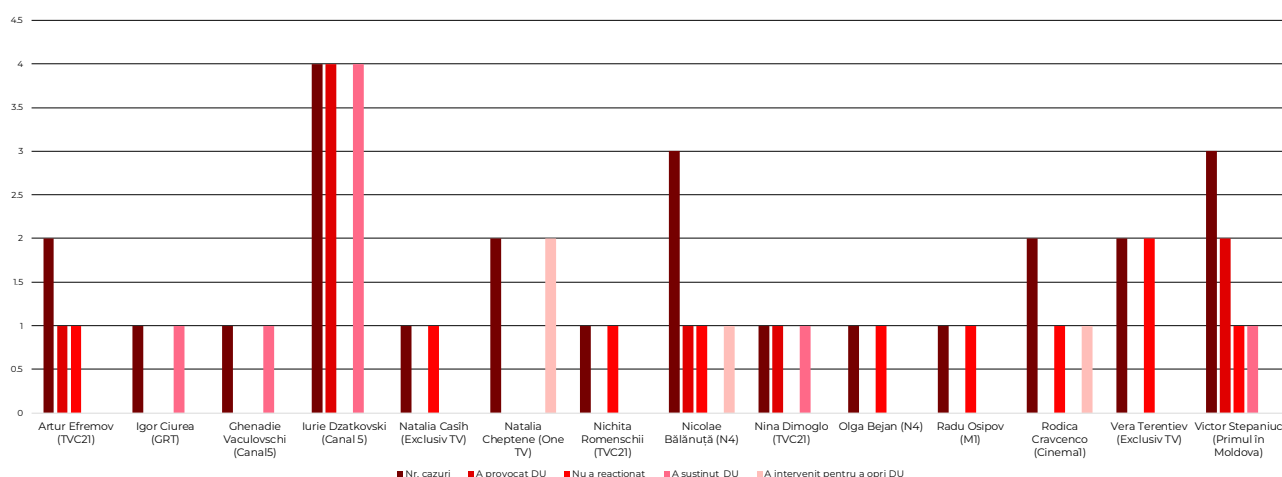

↓ **Figura 49.**

Ațiunile moderatorilor față de discursurile de ură

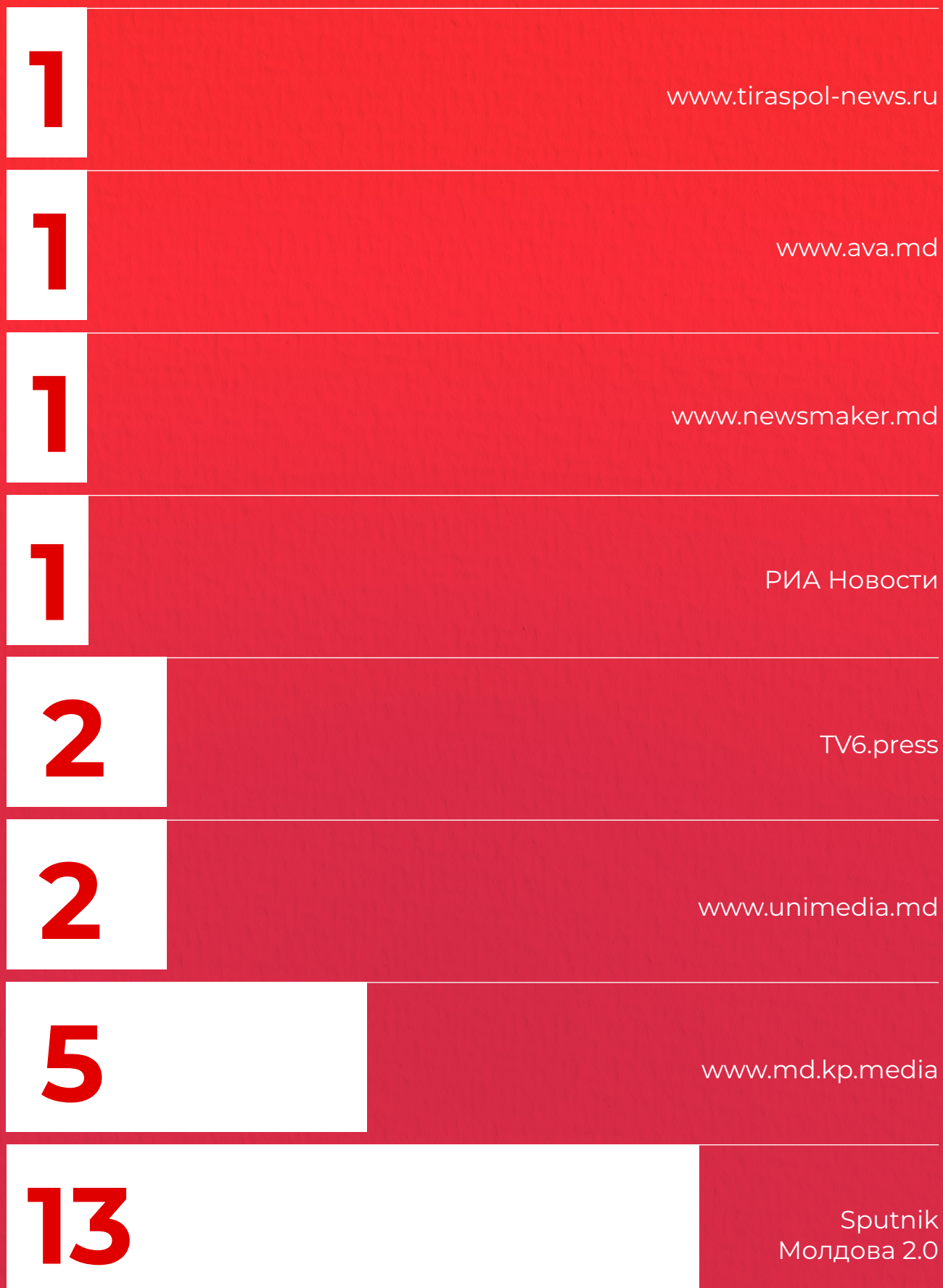

Sputnik Moldova (prin canalul său de Telegram), precum și Komsomolskaia Pravda Moldova au generat cele mai multe cazuri de discurs de ură (a se vedea figura 49). În ultimii doi ani, Sputnik Moldova a utilizat canale diverse pentru a publica materiale. În perioada electorală pentru alegerile locale generale din 2023,

Sputnik Moldova a utilizat rețeaua de socializare Facebook, iar în perioada electorală din 2024, rețeaua Vkonakte. În ultimii ani, Sputnik Moldova rămâne printre sursele media online care generează constant discursuri de ură (6 cazuri în ALG 2024 și, respectiv 15 cazuri în A. Prez. din 2024).

↓ **Figura 50.**

Numărul cazurilor de discurs de ură identificate în media online

CONSTATĂRI

Acest capitol prezintă principalele constatări ce rezultă din datele cantitative și calitative colectate în procesul de monitorizare organizat în perioada 21 iulie – 19 octombrie 2025. Constatările arată tendințele negative (creșterea numărului de cazuri de discurs de ură identificate, apariția unor actori noi care utilizează și răspândesc discursuri de ură, normalizarea unor narrative ale urii etc.) pe care le înregistrează fenomenul discursului de ură în Republica Moldova în ciuda existenței unui cadru legal care sancționează acest tip de discurs, dar și a eforturilor depuse de autoritățile publice în vederea aplicării prevederilor legale.

În comparație cu perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 2021, în perioada electorală din 2025, numărul cazurilor de discurs de ură a crescut de 1,7 ori.

În perioada de monitorizare au fost identificate 712 cazuri de discurs de ură, instigare la discriminare sau alte forme de manifestare a intoleranței. Dintre acestea, 521 de cazuri au avut loc în context electoral. Alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 reprezintă scrutinul cu cel mai înalt nivel de utilizare și răspândire a discursului de ură. În medie, în spațiul public și în cel online din Republica Moldova, au apărut 7,8 cazuri noi de discurs de ură pe zi. În perioada electorală, a fost înregistrată o medie de 5,7 cazuri noi de discurs de ură/zi.

Normalizarea discursului de ură s-a realizat în perioada extra-electorală, iar campania electorală oficială a început cu cel puțin 11 cazuri noi de discurs de ură pe zi.

Publicarea și răspândirea mesajelor de ură în context electoral a început mult mai devreme de data oficială a demarării campaniei electorale, 29 august 2025. Doar în primele 10 zile de monitorizare au fost identificate 80 de cazuri de discurs de ură, dintre care 69 în context electoral. Cele mai multe cazuri de discurs de ură au fost identificate în perioada 1-31 august 2025. În medie, în această perioadă, în spațiul public și online au fost înregistrate 11 cazuri noi de discurs de ură/zi. În context electoral, în aceeași perioadă, au fost identificate 7 cazuri noi de discurs de ură/zi.

Un procent de 70% din numărul total de 521 de cazuri identificate în context electoral au fost publicate și răspândite prin Telegram, TikTok și Facebook.

În comparație cu perioada electorală pentru alegerile parlamentare anticipate din 2021, în perioada electorală din 2025, cel mai des, discursurile de ură au fost transmise prin intermediul aplicațiilor mobile și al rețelelor de socializare. În 2021, discursurile de ură au fost publicate și transmise preponderent prin intermediul rețelelor de socializare și al televiziunilor (152 de cazuri în rețelele de socializare și respectiv 66 de cazuri la TV).

Peste 50% din conținuturile identificate în canalele de TikTok și validate ca fiind discurs de ură au fost generate de către administratorii canalelor.

Din cele 119 cazuri de conținut de ură identificat în 72 de conturi de TikTok, 14 cazuri au reprezentat conținut de ură generat cu ajutorul algoritmilor. În 69 de cazuri, conținuturile au fost create de către administratorii conturilor de TikTok, iar în 15 cazuri conținuturile au fost preluate.

În continuare, persoanele de sex masculin și cele cu vârsta cuprinsă între 35 și 50 de ani utilizează cel mai des discursul de ură.

În 284 de cazuri din 352 de situații în care sexul autorului a putut fi stabilit, s-a constatat că persoanele de sex masculin au utilizat mai des discursul de ură. Din 249 de situații în care vârsta autorului a putut fi stabilită, în 151 de cazuri, persoanele cu vârsta cuprinsă între 35 și 50 de ani au generat mai des discursuri de ură. Criteriile „apartenență politică” și „activitate profesională” au fost printre caracteristicile care au stat la baza a 224 de cazuri de discurs de ură, respectiv 206 din cele 521 identificate în perioada de monitorizare.

Pentru prima oară discursurile de ură au avut la bază într-un număr mai mare și criteriile „activitate profesională”, „opinie” și „sănătate” în comparație cu perioadele electorale precedente.

Criteriile „apartenență politică”, „activitate profesională”, „opinie” și „sănătate” au stat la baza discursurilor de ură care au fost îndreptate preponderent împotriva competitorilor electorali, a politicienilor, a membrilor și simpatizanților partidelor

politice, a persoanelor care împărtășeau o altă opinie politică, indiferent dacă erau sau nu susținători ai unui partid politic, a persoanelor cu funcții de demnitate publică ș.a.

Discursurile de ură, pe durata perioadei de monitorizare, au vizat aproape în mod egal, atât bărbații, cât și femeile. Persoanele de peste 50 de ani au fost vizate de discursurile de ură într-un număr mult mai mare, în comparație cu alegerile parlamentare din 2021.

Din cele 286 de cazuri în care a putut fi identificat sexul persoanei vizate, în 139 de cazuri, femeile au fost vizate de discursurile de ură. În comparație cu alegerile parlamentare din 2021, când, în proporție de 83% din cazuri, bărbații au fost cel mai des vizați de discursurile de ură, în alegerile din 2025, numărul cazurilor îndreptate împotriva bărbaților este mai mare cu opt cazuri față de cele îndreptate împotriva femeilor. Datele arată însă că din 2024, preponderent, persoanele cu vârsta mai mare de 50 de ani sunt ținta discursurilor de ură. Acest lucru poate fi determinat de înaintarea în vârstă a unei părți din clasa politică, persoane care sunt ținte predilecte ale discursului de ură în perioadele electorale.

Există o tendință tot mai accentuată de politizare a tulburărilor mintale și/sau psihice și de patologizare a competitorilor electorali, politicienilor, membrilor și/sau simpatizanților partidelor politice.

În cel puțin 137 de cazuri, criteriul „sănătate” a fost unul dintre criteriile mixte care au stat la baza discursurilor de ură, inclusiv a celor îndreptate împotriva competitorilor electorali, a politicienilor și/sau a membrilor și simpatizanților partidelor politice. În perioada de monitorizare s-a înregistrat o creștere a numărului de cazuri de utilizare a diagnosticelor psihiatrice în scopul ofensării (57 de cazuri). Altfel spus, se observă o tendință de politizare a tulburărilor mintale și/sau psihice și de patologizare a competitorilor electorali, politicienilor, membrilor și/sau simpatizanților partidelor politice.

În comparație cu alegerile parlamentare din 2021, numărul cazurilor de discurs homofob a crescut de aproximativ trei ori.

În comparație cu alegerile parlamentare din 2021, în perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, numărul cazurilor de discurs homofob a crescut de aproximativ trei ori. În perioada de monitorizare, au fost identificate mai multe cazuri de discurs de ură cu un nivel înalt de gravitate care au luat forma instigărilor la violență, precum și instigării la discriminare. Mai mult decât atât, persoanele LGBTQI+ au fost ținta unor acțiuni coordonate de manipulare și dezinformare atât în mediul online, cât și în mediul offline. Aceste acțiuni au avut scopul de a prezenta opțiunea electorală pentru așa numitele „partide europene” ca una periculoasă pentru valorile și securitatea individuală, de grup și cea statală. Persoanele LGBTQI+ au fost prezentate ca fiind o „sursă de pericol”. Această retorică a fost deja observată în contextul războiului Federației Ruse împotriva Ucrainei justificat de către liderii politici și religioși ruși ca fiind o consecință a acceptării homosexualității de către societatea ucraineană.

Pentru prima oară, un partid politic înregistrat în cursa electorală și-a făcut campanie cu mesaje electorale care au redus femeile la rolul de reproducere și educare.

Partidul Politic „Alianța Moldovenii” a promovat mesaje electorale conform cărora femeile au fost reduse la rolul de reproducere și educare, iar acest rol a fost raportat direct la „datoria față de patrie”. Altfel spus, femeile au fost prezentate ca fiind „mijloc de conservare a națiunii”, și nu ca persoane cu libertăți și aspirații proprii. Abaterea de la această „normă” este prezentată ca un „pericol” pentru întreaga societate. În același timp, conform datelor colectate în perioada 2021–2025, în perioada de monitorizare, numărul cazurilor de discurs sexist a crescut de 1,5 ori.

Numărul cazurilor de discurs de ură îndreptate împotriva românilor/ vorbitorilor de limba română și a străinilor este în creștere și de cele mai multe ori, acestea apar în combinație cu mesaje de manipulare și dezinformare parte a ceea ce este numit „război informațional”.

Din 2024, odată cu alegerile prezidențiale și referendumul republican constituțional, discursul xenofob a fost utilizat mai des. Acest tip de discurs s-a pliat pe materialele de dezinformare și manipulare cu privire la potențiala aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Asemenea, persoanelor LGBTQI+, românii/vorbitorii de limba română, migranții, musulmanii, arabii ș.a., precum și europenii au fost prezentați ca „riscuri” pentru securitatea și dezvoltarea Republicii Moldova și familia „tradițională” și pentru menținerea valorilor creștine ortodoxe ș.a.

În perioada electorală au fost identificate mai multe cazuri de instigare la violență prin tehnica dezumanizării ceea ce a favorizat normalizarea violenței.

Alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 au fost cele mai polarizate din punctul de vedere al opiniei și apartenenței politice. Aceste caracteristici, alături de „identitatea de gen” și „orientarea sexuală”, au stat la baza celor mai grave forme de manifestare a discursului de ură – instigare la violență pe motive de prejudecată. Agravarea discursului electoral și politic prin aceste mesaje a determinat radicalizarea competiției electorale, dar și normalizarea violenței electorale și politice. În perioada de monitorizare, atât competitorii electorali și politicienii, cât și lideri de opinie, creatori de conținut etc. au făcut uz de astfel de exprimări în raport atât cu contracandidații, susținătorii lor, cât și cu alte grupuri sociale, cum ar fi persoanele LGBTQI+, jurnaliștii ș.a.

Numărul plângerilor pentru utilizarea discursului de ură în perioadele electorale depuse de către competitorii electorali a scăzut la zero. În schimb se înregistrează o creștere a numărului de autosesizări.

După modificarea cadrului legal privind sancționarea discursului de ură în anul 2022, în perioada electorală pentru alegerile locale generale din 2023, IGP a înregistrat 16 plângeri privind încălcarea art. 52, alin. (3) CC. Numărul plângerilor a scăzut de la 16 la o plângere în perioada electorală pentru alegerile prezidențiale și referendumul republican constituțional din 2024 și, respectiv, la zero plângeri în perioada electorală pentru alegerile din toamna anului 2025. În același timp, se înregistrează o creștere ușoară a numărului de autosesizări privind încălcarea art. 52,

alin. (3) CC, de la zero autosesizări în 2023, la 5 autosesizări în perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025.

În perioada electorală pentru alegerile parlamentare din 2025, cele mai multe plângeri adresate Inspectoratului General al Poliției au fost depuse pentru injurie pe motive de prejudecată (art. 69, alin. (3) CC).

Conform datelor prezentate de STI al MAI, în perioada de monitorizare, la adresa IGP au fost depuse cinci plângeri pentru injurie pe motiv de prejudecată. În lipsa plângerilor pentru încălcarea art. 52, alin. (3) CC, această creștere ușoară a plângerilor pentru încălcarea art. 69, alin. (3) CC ar putea reprezenta un indiciu că fie victimele discursului de ură recunosc mai ușor o injurie, în comparație cu un discurs de ură, fie că în lipsa unor sancțiuni pentru utilizarea discursului de ură în perioada electorală, au preferat o sancțiune mai mică, dar care să fie aplicată.

În continuare, Comisia Electorală Centrală este sesizată pentru utilizarea discursului de ură și/sau instigare la discriminare în ciuda faptului că atribuțiile de sancționare aparțin Inspectoratului General al Poliției.

În perioada de monitorizare, CEC a înregistrat șapte contestații care au avut ca obiect conținut instigator la ură în materialele de agitație electorală. Cinci contestații au fost formulate de BE „Alternativa” și două contestații au fost formulate de BE „Patriotic”. Partidul Politic PN a sesizat CpE, iar PP PSRM a trimis o notă Misiunii de observare Promo-LEX și altor misiuni de observare prin care a atras atenția asupra unui caz de discurs de ură. În același timp, conform datelor STI al MAI și INSP al IGP al MAI, nicio plângere privind încălcarea art. 52, alin. (3) CC nu a fost înregistrată în perioada de monitorizare. Două plângeri au fost depuse de către reprezentanții PP PAS pentru alte tipuri de contravenții motivate de prejudecată.

S-a înregistrat o creștere semnificativă a sancțiunilor aplicate de Consiliul Audiovizualului pentru admiterea formelor de discriminare în programele audiovizuale.

În perioada campaniei electorale, CA a atestat 24 de cazuri de difuzare a

conținutului cu caracter discriminatoriu, dintre care 19 au avut la bază criteriul „orientare sexuală”. În comparație cu perioada campaniei electorale din 2024, când CA nu a identificat cazuri de admitere a formelor de discriminare și discurs care incită la ură în urma a două controale, aceste date arată o schimbare a metodologiei de monitorizare. În același timp însă, CA nu a înregistrat contestații cu privire la cazuri de discurs de ură, în comparație cu perioada campaniei electorale din 2024, când pe adresa Consiliului Audiovizualului au fost trimise trei contestații.

În continuare, sunt identificate cazuri de discurs de ură în emisiunile TV. Un singur moderator din 14 a intervenit pentru a opri discursul de ură fără ca ulterior să-l fi generat sau susținut.

În 25 de situații, discursul de ură a fost identificat în emisiuni TV, în cadrul cărora moderatorii au putut interveni pentru a opri discursul de ură sau alte forme de manifestare a intoleranței atunci când acesta a fost generat de către invitați. Cu toate acestea, în 10 cazuri moderatorii nu au reacționat la mesajele de ură, iar în alte 11 cazuri fie au provocat discursul de ură sau alte forme de manifestare a intoleranței, fie l-au susținut.

Estimativ, pentru răspândirea a 68 de cazuri de discurs de ură unele partide politice și/sau blocuri electorale au cheltuit peste 400 000 de lei, în timp ce autoritățile au aplicat amenzi în valoare totală de peste 142 000 de lei pentru 28 de încălcări ale legislației.

În cadrul a 45 de evenimente publice au fost identificate 62 de cazuri de discurs de ură. Cinci cazuri din cele 166 de cazuri identificate în Facebook și YouTube au fost promovate contra-cost. Din 26 de materialele de agitație electorală în format tipărit, identificate în procesul de monitorizare, într-un caz acesta a conținut discurs discriminatoriu. Astfel, estimativ, doar 68 de cazuri din cele 521 identificate în perioada de monitorizare care au fost răspândite în cadrul evenimentelor publice, prin intermediul rețelelor de socializare și al materialelor de agitație electorală, a căror organizare, promovare și tipărire au costat partidele politice și/sau blocurile electorale 482 532,39 lei. În același timp, în perioada de monitorizare, agenții constatați au aplicat nouă amenzi

autorilor contravențiilor motivate de prejudecată, iar Consiliul Audiovizualului a aplicat 19 sancțiuni sub formă de amendă FSMA pentru admiterea formelor de discriminare în programele audiovizuale. Suma totală a amenzilor a fost de 142 500 de lei pentru 28 de încălcări.

Politicienii și/sau competitorii electorali care au utilizat mai des discursuri de ură nu sunt neapărat și cei împotriva cărora este îndreptat discursul de ură.

Conform datelor monitorizărilor Maia Sandu, Vladimir Voronin și Igor Dodon au fost ținte predilecte ale discursurilor de ură în ultimele patru scrutine organizate în perioada 2021–2025. În același timp, Renato Usatîi, Vasile Costiuc și Igor Dodon sunt printre politicienii care au utilizat mai des discursuri de ură în perioadele electorale (2021–2025). Faptul că țintele discursului de ură, de cele mai multe ori, nu devin în egală măsură autori ai acestuia ar putea demonstra existența unui potențial de respingere a acestui tip de discurs. Există actori politici care deși au fost atacați, au refuzat să intre într-un circuit al urii.

Aproape jumătate dintre concurenții electorali care au semnat Codul de conduită propus de Comisia Electorală Centrală l-au încălcat.

Deși Codul de conduită, prin articolul 5 al acestuia, se referă la asumarea obligației semnatarilor de a nu folosi limbaj sexist sau care poate incita la ură și/sau instiga la discriminare, acesta nu a fost respectat de aproape jumătate dintre semnatori. Din cei 14 concurenți electorali care au semnat Codul de conduită, reprezentanții a șase concurenți electorali au făcut uz de discurs de ură și/sau alte forme de intoleranță: BE „Patriotic”, BE „Alternativa”, PP „Uniunea Creștin-Socială din Moldova”, PP „Partidul Acțiune și Solidaritate”, PP „Liga Orașelor și Comunelor” și PP „Alianța Moldovenii”. Conform datelor cantitative colectate în perioada de monitorizare, reprezentanții a 11 din cele 19 partide/blocuri electorale înregistrate au făcut uz de discurs de ură sau alte forme de manifestare a intoleranței. Un procent de 27% din numărul total de cazuri au fost generate de către competitori electorali și/sau politicieni.

În perioada de monitorizare, trei instituții au avut acces la platforma de raportare a conținuturilor ilegale a TikTok. Niciuna dintre acestea nu are atribuții de documentare și sancționare a discursului de ură.

Din 29 iulie 2025, ANRCETI nu mai reprezintă punctul de contact cu platforma TikTok, acest statut a fost atribuit Serviciului de Informații și Securitate. După această dată, SIS a raportat 226 de conținuturi și conturi care promovau „materiale de incitare la ură interetnică sau narative instigatoare la ură, deseori asociate campaniilor de dezinformare din context electoral”. În același timp, conform informațiilor prezentate anterior, SIS nu monitorizează discursul de ură online. Acest tip de conținut poate fi parte din procesul de analiză a materialelor cu caracter extremist sau terorist¹⁷². În perioadele în care au avut acces la platforma de raportare a TikTok, CEC a raportat 81 de materiale video și patru conturi TikTok, iar INI a trimis 40 de solicitări. Niciuna dintre aceste instituții nu a publicat argumentele calificării conținuturilor ca fiind discurs de ură și motivele deciziei de blocare/ștergere.

Datele privind solicitările de blocare și/sau ștergere ale conținuturilor din TikTok sunt fragmentate și neuniforme și nu sunt publice.

Serviciul de Informații și Securitate, CCSCD, INI și CEC colectează date privind solicitările de blocare și/sau ștergere ale conținuturilor către platforma TikTok neuniform și/sau incomplet. De exemplu CEC nu a colectat date statistice privind tipul de conținut solicitat a fi blocat/șters, numărul conținuturilor per solicitare, decizia finală a platformei TikTok etc. Astfel, există o neclaritate a mandatului oferit acestor instituții privind prevenirea și combaterea discursului de ură publicat în mediul online prin intermediul unui furnizor de platforme online.

Serviciul de Informații și Securitate nu asigură transparența hotărârilor de blocare a anumitor surse de informare web și nici a criteriilor în baza cărora un anumit conținut este calificat ca fiind discurs de ură.

În perioada de monitorizare, conform datelor prezentate de SIS, această instituție a solicitat furnizorilor de

¹⁷² Asociația Promo-LEX, [Analiză](#) „Prevenirea și combaterea discursului de ură online în Republica Moldova”, p. 23, 2025, ultima accesare: 2 decembrie 2025.

servicii de comunicații electronice să restricționeze accesul către 74 de surse web și 4 adrese IP. Din cei cinci furnizori, doar ÎM „Moldcell” SA și FPC „Arax-Impex” SRL au publicat date cu privire la sursele web blocate la solicitarea SIS. Conform ÎM „Moldcell” SA, în perioada de monitorizare, au fost blocate 75 de surse web și 4 adrese IP în baza indicațiilor executorii ale SIS, iar conform FPC „Arax-Impex” SRL – 97 de surse web, 4 adrese IP și 3 ASN-uri. În continuare, Serviciul de Informații și Securitate nu publică hotărârile în acest sens care să clarifice motivele deciziei de blocare, întrucât conform SIS, acestea „poartă caracter clasificat”. Astfel, intervenția în dreptul la libertatea de exprimare este una netransparentă, care nu contribuie la prevenirea discursului de ură și a unor potențiale abuzuri, precum și la apărarea statului de drept. În același timp, Curtea Constituțională a cerut printr-o Adresă Parlamentului să consolideze competențele autorităților în domeniul serviciilor de platformă de partajare a materialelor video cu condiția ca libertatea de exprimare a utilizatorilor platformelor online să nu fie limitată în mod disproporționat.

Deși definiția pentru „discurs de ură” din Codul serviciilor media audiovizuale a fost modificată, mai multe prevederi din CSMA se referă la „discurs care incită la ură”.

Prin adoptarea proiectului de lege nr. 191 din 29 mai 2025, legiuitorul a ajustat definiția pentru „discurs de ură” în baza Recomandării Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei din 2022. Cu toate acestea, mai multe prevederi din CSMA interzic și sancționează doar discursul care incită/instigă la ură, și nu discursul de ură (art. 17, alin. (3) și art. 61¹, alin. (1), lit. b)).

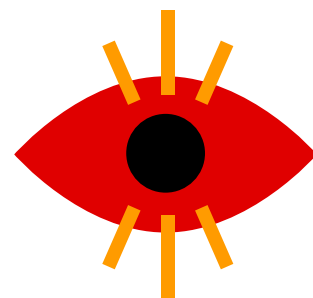
Guvernul Republicii Moldova nu a organizat campanii de informare și combatere a discursului de ură în contextul perioadei electorale. Consiliul Audiovizualului a fost singura instituție care a abordat tangențial subiectul în cadrul unei campanii de alfabetizare media.

În perioada dintre campaniile electorale din 2024 și 2025, Guvernul Republicii Moldova nu a organizat campanii de informare și combatere a discursului de ură, deși în Hotărârea sa din 28 noiembrie 2024 privind confirmarea rezultatelor

alegerilor și la validarea mandatului de Președinte al Republicii Moldova, Curtea Constituțională a atras atenția asupra efectului nociv al discursului de ură și al afirmațiilor discriminatorii într-o societate democratică. Nici Inspectoratul General al Poliției sau Consiliul Audiovizualului, autorități cu atribuții de sancționare, nu au organizat campanii de informare cu privire la acest fenomen. În perioada de monitorizare, Consiliul Audiovizualului a implementat o campanie online de alfabetizare media, prin intermediul căreia a atras atenția și asupra a ceea ce reprezintă discursul de ură și conținutul ilegal. Consiliul pentru egalitate, precum și Oficiul Avocatului Poporului au recomandat, prin apeluri publice, concurenților electorali, instituțiilor mass-media, și alegătorilor să promoveze un discurs public responsabil și echilibrat.

Răspunsul autorităților la discursul de ură este insuficient în comparație cu numărul de cazuri identificate de societatea civilă.

În perioada de monitorizare, IGP a înregistrat 29 de plângeri și autosesizări privind contravențiile/infracțiunile motivate de prejudecată. Dintre acestea, doar cinci sunt autosesizări privind încălcarea art. 52, alin. (3) CC. În nouă cazuri, polițiștii agenți constatarei au aplicat sancțiuni sub formă de amendă. În perioada campaniei electorale, CA a constatat 24 de cazuri de difuzare a conținutului cu caracter discriminatoriu în programele audiovizuale. Consiliul Audiovizualului a sancționat 23 de FSMA. În același timp, în perioada electorală, Promo-LEX a publicat în rapoartele Misiunii de observare date despre cel puțin 30 de cazuri de discurs de ură, instigare la discriminare sau alte forme de manifestare a intoleranței, iar GENDERDOC-M a identificat 26 de cazuri. În total, Promo-LEX a identificat peste 500 de cazuri de discurs de ură.

RECOMANDĂRI

Acest capitol include seturi de recomandări formulate la adresa unor instituții specifice, cum sunt Guvernul Republicii Moldova, Inspectoratul General al Poliției, Consiliul Audiovizualului și Serviciul de Informații și Securitate. În același timp, câte un set de recomandări au fost formulate și la adresa competitorilor electorali, a politicienilor, a partidelor/blocurilor politice și a mass-media.

Aceste recomandări se regăsesc și în rapoartele de monitorizare precedente publicate de Promo-LEX. Întrucât majoritatea recomandărilor nu au fost implementate sau au fost implementate parțial, considerăm că reluarea celor mai importante dintre ele este necesară. Implementarea acestora va îmbunătăți răspunsul autorităților față de fenomenul discursului de ură.

Guvernul Republicii Moldova

1. Să elaboreze o strategie complexă pentru prevenirea și combaterea discursului de ură cu implicarea organelor de drept și a altor instituții relevante (de exemplu, IGP, PG, CA, CpE) pentru a facilita urmărirea contravențională și penală a discursului de ură și perfecționarea mecanismelor de sancționare a acestuia.¹⁷³
2. Să dezvolte și să implementeze periodic campanii de sensibilizare și de informare cu privire la discursul de ură și consecințele acestuia la nivel național, în mediul online și offline, cu implicarea tuturor actorilor instituționali relevanți (IGP, PG, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, MEC ș.a.), autorităților pentru drepturi ale omului (CpE și OAP), organizațiilor societății civile și instituțiilor mass-media.¹⁷⁴
3. Să instituie un punct național de contact comun pentru colaborarea cu furnizorii de servicii intermediare în vederea prevenirii și combaterii discursului de ură online în baza unor criterii standard pentru calificarea conținutului ca fiind discurs de ură, precum și mecanisme de notificare, analiză, stocare și eliminare a acestuia și o procedură de colaborare și intervenție rapidă cu respectarea drepturilor fundamentale.¹⁷⁵

¹⁷³ Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, anul 2018, anul 2019/1, anul 2019/2, anul 2020, anul 2021, anul 2022, anul 2023, anul 2024, ultima accesare: 10 decembrie 2025.

¹⁷⁴ *Ibidem*

¹⁷⁵ Asociația Promo-LEX, [Analiză](#) „Prevenirea și combaterea discursului de ură online în Republica Moldova”, p. 39, 2025, ultima accesare: 10 decembrie 2025.

1. Să dezvolte o procedură internă pentru redirecționarea potențialelor contravenții/infracțiuni motivate de prejudecată, inclusiv a discursurilor de ură, către ofițerii de poliție capacitați în vederea documentării și investigării acestora.
2. Să ajusteze Banca centrală de date a SIA „RICC” a STI al MAI prin includerea unor indici și câmpuri noi pentru cauzele contravenționale conform art. 52, alin. (3) CC pentru a permite astfel colectarea datelor statistice cu privire la discursul de ură și/sau instigare la discriminare pe motive de prejudecată.¹⁷⁶
3. Să continue realizarea de activități periodice de instruire pentru polițiști privind discursul de ură și/sau instigare la discriminare, precum și alte forme de manifestare a intoleranței în vederea aplicării eficiente a prevederilor contravenționale cu privire la discursul de ură.¹⁷⁷
4. Să promoveze mecanismul existent de sesizare a IGP cu privire la cazurile de discurs de ură și/sau instigare la discriminare, conform prevederilor CC, în rândul publicului larg, pe parcursul întregului an și în special înainte și în perioadele electorale.¹⁷⁸
5. Să aplice mecanismul de autosesizare în raport cu cazurile de discurs de ură identificate de organizațiile societății civile și publicate în spațiul public, precum și documentarea acestora conform procedurilor interne.¹⁷⁹
6. Să dezvolte un protocol/o instrucțiune interinstituțional (ă) care să clarifice mecanismul de remitere a sesizărilor privind cazurile de discurs de ură și/sau instigare la discriminare în adresa IGP de către alte instituții (de exemplu, CA, CEC) pentru a evita raportarea dublă și a preveni abuzarea mecanismului existent.¹⁸⁰
7. Să publice periodic date statistice și/sau rapoarte cu privire la acțiunile întreprinse de IGP în raport cu plângerile și autosesizările privind contravențiile/infracțiunile motivate de prejudecată săvârșite inclusiv în perioadele electorale.¹⁸¹

Consiliul Audiovizualului

1. Să dezvolte în continuare mecanismul intern de monitorizare a discursului care incită la ură în media audiovizuală prin colectarea datelor statistice.¹⁸²
2. Să realizeze, în continuare, activități periodice de instruire pentru membri și angajați privind identificarea cazurilor de discurs care incită la ură, instigare la discriminare sau alte forme de manifestare a intoleranței.¹⁸³
3. Să publice periodic date statistice și/sau rapoarte cu privire la acțiunile întreprinse de CA în raport cu plângerile și autosesizările privind încălcarea prevederilor CSMA ce se referă la neadmiterea formelor de discriminare și discurs de ură, inclusiv în perioadele electorale.

¹⁷⁶ Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, anul [2023](#), anul [2024](#), ultima accesare: 10 decembrie 2025.

¹⁷⁷ Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, anul [2018](#), anul [2019/1](#), anul [2019/2](#), anul [2020](#), anul [2021](#), anul [2023](#), anul [2024](#), ultima accesare: 10 decembrie 2025.

¹⁷⁸ Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, anul [2023](#), anul [2024](#), ultima accesare: 10 decembrie 2025.

¹⁷⁹ Asociația Promo-LEX, [Raport de monitorizare](#) „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, p. 60, 2024, ultima accesare: 10 decembrie 2025.

¹⁸⁰ Asociația Promo-LEX, [Raport de monitorizare](#) „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, p. 54, 2023, ultima accesare: 10 decembrie 2025.

¹⁸¹ *Ibidem*

¹⁸² Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, anul [2023](#), anul [2024](#), ultima accesare: 10 decembrie 2025.

¹⁸³ *Ibidem*

Să publice toate ordinele de sistare a accesului la paginile web, însoțite de motivarea deciziei și referințe la prevederile legale aplicate.¹⁸⁴

Competitorii electorali, politicienii și partidele politice/blocuri electorale

1. Să utilizeze mecanismele naționale de sancționare a discursului de ură de fiecare dată când sunt vizați de un astfel de discurs.¹⁸⁵
2. Să realizeze activități periodice de instruire pentru membrii de partid, în special pentru cei care sunt desemnați candidați pentru funcții electivă și comunicatori cu privire la discursul de ură, sexism, rasism, homofobie și alte forme de manifestare a intoleranței.¹⁸⁶
3. Să dezvolte propriile coduri de conduită și mecanisme interne de monitorizare a respectării acestora.¹⁸⁷
4. Să aibă o atitudine proactivă prin condamnarea publică a discursurilor de ură indiferent de persoana și/sau grupul de persoane vizat și de caracteristicile care au stat la baza discursurilor de ură.¹⁸⁸

Mass-media

1. Instituțiile media audiovizuale și online să realizeze cursuri periodice de instruire pentru echipele lor privind discursul de ură și/sau instigare la discriminare, precum și alte forme de manifestare a intoleranței și privind tehnicile de combatere a acestora în cadrul reportajelor, sondajelor de opinie (vox-populi), emisiunilor, dezbaterilor ș.a.¹⁸⁹
2. Portalurile de știri și instituțiile media să includă în politicile și programele interne norme care condamnă și exclud discursul de ură din activitatea mediatică a acestora.¹⁹⁰
3. Instituțiile media audiovizuale și online, precum și portalurile de știri să adopte mecanisme clare și eficiente de moderare a emisiunilor și de gestionare a comentariilor pentru a evita promovarea discursului de ură, inclusiv în conturile lor din rețelele de socializare și/sau aplicațiile mobile.¹⁹¹

184 Asociația Promo-LEX, [Raport de monitorizare](#) „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, p. 60, 2024, ultima accesare: 10 decembrie 2025.

185 Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, anul [2018](#), anul [2019/1](#), anul [2019/2](#), anul [2020](#), anul [2021](#), anul [2023](#), anul [2024](#), ultima accesare: 10 decembrie 2025.

186 *Ibidem*

187 Asociația Promo-LEX, [Nota analitică](#) cu privire la prevederile documentelor de reglementare internă ale partidelor politice din Republica Moldova referitoare la interzicerea discursului de ură și a instigării la discriminare, p. 15, 2021; [Raport de monitorizare](#) „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, p. 56, 2023, ultima accesare: 10 decembrie 2025.

188 Asociația Promo-LEX, [Nota analitică](#) cu privire la prevederile documentelor de reglementare internă ale partidelor politice din Republica Moldova referitoare la interzicerea discursului de ură și a instigării la discriminare, p. 15, 2021; Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, anul [2018](#), anul [2019/1](#), anul [2019/2](#), anul [2020](#), anul [2021](#), anul [2023](#), ultima accesare: 10 decembrie 2025.

189 Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, anul [2018](#), anul [2019/1](#), anul [2019/2](#), anul [2020](#), anul [2021](#), anul [2023](#), ultima accesare: 10 decembrie 2025.

190 Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, anul [2018](#), anul [2019/1](#), anul [2019/2](#), anul [2020](#), anul [2021](#), anul [2023](#), anul [2024](#), ultima accesare: 10 decembrie 2025.

191 Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, anul [2018](#), anul [2019/1](#), anul [2019/2](#), anul [2020](#), anul [2021](#), anul [2022](#), anul [2023](#), ultima accesare: 10 decembrie 2025.

BIBLIOGRAFIE

1. Asociația Promo-LEX, Misiunea de Observare a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, Raport nr. 2, perioada de observare: 22 iulie – 27 august 2025, https://promolex.md/wp-content/uploads/2025/08/raport-nr.2_mo-promolex_2025_ro.pdf
2. Asociația Promo-LEX, Misiunea de Observare a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, Raport nr. 3, perioada de observare: 29 august – 10 septembrie 2025, https://promolex.md/wp-content/uploads/2025/09/raport-nr.3_mo_promo-lex-2025.pdf
3. Asociația Promo-LEX, Misiunea de Observare a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, Raport nr. 4, perioada de observare: 11 – 24 septembrie 2025, https://promolex.md/wp-content/uploads/2025/09/raport-nr.4_mo-promo-lex_2025.pdf
4. Asociația Promo-LEX, Notă analitică „Propaganda și dezinformarea în regiunea transnistreană a Republicii Moldova”, septembrie 2025, https://promolex.md/wp-content/uploads/2025/09/nota-analitica_propaganda_2025.pdf
5. Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, anul 2018, <https://promolex.md/raport-discursul-de-ura-si-instigarea-la-discriminare-in-spatiul-public-si-mass-media-din-republica-moldova/>
6. Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, anul 2019/1, <https://promolex.md/raport-discursul-de-ura-si-instigarea-la-discriminare-in-spatiul-public-si-mass-media-din-republica-moldova-2019/>
7. Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova”, anul 2019/2, <https://promolex.md/raport-2-discursul-de-ura-si-instigarea-la-discriminare-in-spatiul-public-si-mass-media-din-republica-moldova-2019/>
8. Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova în cadrul campaniei electorale pentru alegerile prezidențiale din 1/15 noiembrie 2020”, anul 2020, <https://promolex.md/raport-discursul-de-ura-si-instigare-la-discriminare-in-spatiul-public-si-in-mass-media-din-republica-moldova-in-cadrul-campaniei-electorale-pentru-alegerile-prezidentiale-din-115-noiembrie-2020/>

9. Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova în cadrul campaniei pentru alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021”, anul 2021, <https://promolex.md/discursul-de-ura-si-instigare-la-discriminare-in-spatiul-public-si-mass-media-din-republica-moldova-in-cadrul-campaniei-electorale-pentru-alegerile-parlamentare-anticipate-din-11-iulie-2021/>
10. Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova în contextul războiului Federației Ruse împotriva Ucrainei”, perioada de monitorizare: 24 februarie – 24 aprilie 2022, anul 2022, <https://promolex.md/wp-content/uploads/2022/06/Discursul-de-ur%C4%83-%C8%99i-instigare-la-discriminare-%C3%AEn-spa%C8%9Biul-public-%C8%99i-%C3%AEn-mass-media-din-Republica-Moldova-%C3%AEn-contextul-r%C4%83zboiului-Federa%C8%9Biei-Ruse-%C3%AEmpotriva-Ucrainei.pdf>
11. Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova în cadrul perioadei electorale pentru alegerile prezidențiale din 20 octombrie (3 noiembrie) 2024 și referendumul republican constituțional din 20 octombrie 2024”, anul 2025, https://promolex.md/wp-content/uploads/2025/02/raport-du_ap_rrc_2024_machetat_2025-1.pdf
12. Asociația Promo-LEX, Raport de monitorizare „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova în cadrul perioadei electorale pentru alegerile locale generale din 1 (15) noiembrie 2023”, anul 2023, <https://promolex.md/discursul-de-ura-si-instigare-la-discriminare-in-spatiul-public-si-in-mass-media-din-republica-moldova-in-cadrul-perioadei-electorale-pentru-alegerile-locale-generale-din-5-19-noiembrie-2023/>
13. Biroul Național de Statistică, Recensământul Populației și Locuințelor 2024, Rezultatele finale ale RPL 2024: caracteristici etnoculturale, 20 octombrie 2025, https://statistica.gov.md/ro/rezultatele-finale-ale-rpl2024-caracteristici-etnoculturale-10123_62044.html
14. Blocul electoral „Alternativa”, Contestație nr. 1 din 13 septembrie 2025, <https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/10%20AP-38.pdf>
15. Blocul electoral „Alternativa”, Contestație nr. 1 din 22 septembrie 2025, <https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/10%20AP-69.pdf>
16. Blocul electoral „Alternativa”, Contestație nr. 1 din 25 septembrie 2025, <https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/10%20AP-78.pdf>
17. Blocul electoral „Alternativa”, Contestație nr. CEC-10AP/82 din 27 septembrie 2025, <https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/10%20AP-82.pdf>
18. Blocul electoral „Patriotic”, Contestație nr. CEC-10AP/47 din 18 septembrie 2025, <https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/10%20AP-47.pdf>
19. Blocul electoral „Patriotic”, Contestație nr. CEC-10AP/48 din 18 septembrie 2025, <https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/10%20AP-48.pdf>
20. Bulgarian – Romanian Observatory of Digital Media, Raport: Misiunea de Observare a Alegerilor Parlamentare din Republica Moldova 2025, <https://brodhub.eu/ro/republica-moldova/raport-misiunea-de-observare-a-alegerilor-parlamentare-din-republica-moldova-2025/>
21. Centrul de Politici și Reforme și Asociația Promo-LEX, Raport privind desfășurarea marșului Moldova Pride 2025, <https://cpr.md/storage/uploads/2025/08/Raport-privind-desf%C4%83%C8%99urarea-Mar%C8%99ului-Moldova-Pride-2025-2.pdf>
22. Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare, Analiză „Acceptarea Socială în 2024. Cum stă Moldova în fața diversității?”, ianuarie 2025, https://progen.md/wp-content/uploads/2025/01/CPD_Distanta-sociala_2024.pdf
23. Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare, Indexul egalității de gen 2024. Stagnare în lupta pentru egalitate de gen: ce ne oprește să avansăm?, martie 2024, https://progen.md/wp-content/uploads/2024/03/CPD_IEG-2024.pdf

24. Centrul pentru Jurnalism Independent, Rezultate monitorizare: „Primele două săptămâni de campanie electorală pe Facebook: narațiuni identitare, strategii de polarizare, conspirații și victimizare colectivă”, 19 septembrie 2025, https://cji.md/primele-doua-saptamani-de-campanie-electorala-pe-facebook-naratiuni-identitare-strategii-de-polarizare-conspiratii-si-victimizare-colectiva/?utm_source=chatgpt.com
25. Comisia de la Veneția, Opinie privind problema interzicerii așa-numitei „Propagande a homosexualității în lumina legislației recente din unele state membre ale Consiliului Europei”, 14-15 iunie 2013, [https://www.coe.int/en/web/venice-commission/-/CDL-AD\(2013\)022-e](https://www.coe.int/en/web/venice-commission/-/CDL-AD(2013)022-e)
26. Comisia Electorală Centrală, Cod de conduită privind desfășurarea și reflectarea campaniei electorale pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, <https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/Proiect%20Cod%20conduita%20alegeri%20parlamentare%202025%20fin.pdf>
27. Comisia Europeană, Codul de conduită privind combaterea discursului ilegal de ură online, anul 2016, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-code-conduct-countering-illegal-hate-speech-online_en
28. Consiliul Audiovizualului, Decizia nr. 180/2025 din 10 septembrie 2025, <https://consiliuaudiovizual.md/reports/>
29. Consiliul Audiovizualului, Decizia nr. 192/2025 din 18 septembrie 2025, <https://consiliuaudiovizual.md/reports/>
30. Consiliul Audiovizualului, Decizia nr. 195/2025 din 25 septembrie 2025, <https://consiliuaudiovizual.md/reports/>
31. Consiliul Audiovizualului, Decizia nr. 195/2025 din 25 septembrie 2025, <https://consiliuaudiovizual.md/reports/>
32. Consiliul Audiovizualului, Decizia nr. 200/2025 din 3 octombrie 2025, <https://consiliuaudiovizual.md/reports/>
33. Consiliul Audiovizualului, Decizia nr. 200/2025 din 3 octombrie 2025, <https://consiliuaudiovizual.md/reports/>
34. Consiliul Audiovizualului, Decizia nr. 200/2025 din 3 octombrie 2025, <https://consiliuaudiovizual.md/reports/>
35. Consiliul Audiovizualului, Decizia nr. 200/2025 din 3 octombrie 2025, <https://consiliuaudiovizual.md/reports/>
36. Consiliul Europei, Comitetul Consiliului Europei pentru Combaterea Terorismului, CM(2025)15-addfinal – Orientări privind strategiile de urmărire penală a extremismului violent care favorizează terorismul, adoptat în cadrul celei de a 1520-a reuniuni, 26 februarie 2025, [https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:\[%2209125948802644ac%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:[%2209125948802644ac%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]})
37. Consiliul Europei, Comitetul de Miniștri, Recomandarea CM/Rec(2025)7 către Statele Membre privind egalitatea în drepturi pentru persoanele intersex, adoptată în cadrul celei de-a 1539-a reuniuni, 7 octombrie 2025, [https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:\[%22091259488028b934%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:[%22091259488028b934%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]})
38. Consiliul pentru Drepturile Omului al ONU, Rezoluția A/HRC/C/RES/58/29 Combaterea intoleranței, a stereotipurilor negative și a stigmatizării, și a discriminării, a incitării la violență și a violenței împotriva persoanelor pe motive religioase sau credințe religioase, adoptată în cadrul celei de a 58-a sesiuni, 4 aprilie 2025, https://docs.un.org/en/A/HRC/RES/58/29?utm_source=chatgpt.com
39. Consiliul pentru egalitate, Raport general privind situația în domeniul prevenirii și combaterii discriminării în Republica Moldova, anul 2024, https://egalitate.md/wp-content/uploads/2021/01/CE_Raport_situatie_2024_final.pdf
40. Consiliul pentru egalitate, Studiu privind percepțiile și atitudinile față de egalitate, anul 2024, https://egalitate.md/wp-content/uploads/2021/01/RO_Studiu_distan-ta_sociala.pdf

41. Curtea Constituțională, Adresa nr. PCC-01/211e-451 din 16 octombrie 2025, <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?l=ro&tip=adrese&docid=171>
42. Curtea Constituțională, Hotărârea nr. 12 din 16 octombrie 2025 cu privire la confirmarea rezultatelor alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025 și validarea mandatelor deputaților aleși în Parlamentul Republicii Moldova (sesizarea nr. 211e/2025), <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=882&l=ro>
43. Liga Anti-Defăimare, Piramida urii, https://www.adl.org/sites/default/files/pyramid-of-hate-web-english_1.pdf
44. Parlamentul Republicii Moldova, Proiect de lege nr. 191 din 29 mai 2025, <https://www.parlament.md/material-details-md.nspx?param=a3e4c5ac-7df5-4af0-8513-6e939110e274>
45. Parlamentul Republicii Moldova, Proiect de lege nr. 252 din 6 martie 2025, <https://parlament.md/material-details-md.nspx?param=81da8b57-3ea5-417b-9a6a-e4481d-c716b2>
46. Platforma pentru Inițiative de Securitate și Apărare, Document de analiză, „Analiza dezinformării prezente în spațiul online al Republicii Moldova privind activitate NATO și UE”, https://pisa.md/wp-content/uploads/2024/11/ANALIZA-DEZINFORMARII-PREZENTE-IN-SPATIUL-ONLINE-AL-REPUBLICII-MOLDOVA-PRIVIND-ACATIVATEA-NATO-SI-UNIUNEA-EUROPEANA-1.pdf?utm_source=chatgpt.com
47. Uniunea Europeană, Strategia egalității LGBTQI+ 2026-2030, 8 octombrie 2025, https://commission.europa.eu/document/download/b4952371-4308-47ad-b995-02c539b75dda_en?filename=JUST_template_comingsoon_standard.pdf

ANEXE

ANEXA nr. 1

Traducerea citatelor care au făcut obiectul evaluării Consiliului Audiovizualului (traducerea este preluată din rapoartele publicate de Consiliul Audiovizualului).

Cazul nr. 3:

„De exemplu, toți au fost unanimi în ideea că propaganda LGBT într-o societate normală, sănătoasă, nu este admisibilă. Mai mult, a fost subliniat respectul suveranității și al intereselor diferitelor state. Aceasta a fost ideea principală a conferinței. Toate țările lumii trebuie să aibă relații reciproce și să respecte suveranitatea altor state. Și aici apare întrebarea: cu ce diferă Uniunea Europeană de așa-numitul regim totalitar sovietic, dacă actualii politicieni încearcă să ne impună o asemenea opinie? Cu nimic. Mai mult, chiar și în societatea europeană, pentru faptul că un european participă la o cursă sau la o manifestație și își face cruce sau sărută crucea, poate fi amendat. În schimb, paradele minorităților sexuale pe străzile celor mai mari orașe sunt salutate în Uniunea Europeană. [...] Partidul «Moldova Mare» nu a avut, nu are și nu va avea niciodată vreo relație sau vreo legătură cu gruparea ȘOR sau cu alte structuri precum USAID, cu grupările lui George Soros, pentru că numele său real este Șoroș, au chiar și numele la fel. Și naționalitatea, evident.”

Cazul 22

„A prins războiul, acela, al Doilea Război Mondial. În perioada sovietică deținea deja o funcție înaltă în stat. A fost ministrul de Interne al RSS Moldovenești. El ar putea să fie tatăl Maiei Sandu, bunicul lui Andrei Spînu, străbunicul lui Eugeniu Sinchevici. Un patriarh, un dinozaur, ultimul dintre mohicani. Totul se rezumă la el. Vladimir Voronin a fost, este și va fi printre noi. Mereu. [...] Probabil ați auzit că cel mai bine e să pleci când ești la apogeu. În cazul lui Voronin, acel apogeu a trecut demult. Acum e timpul să plece pur și simplu. Cu cât mai repede, cu atât mai bine. Dar există sentimentul că este incapabil să o facă. [...] Ar fi nedrept să-l tratăm pe Voronin doar ca pe un bunic ușor senil, de care nu-ți rămâne decât să glumești. Astăzi, el stârnește râsete și milă, dar nu a fost întotdeauna așa.”

Cazul 23

”Renato Usatii: Ce idioțenie e asta, să fii deputat la 87 de ani? ... Sunt deputați, cum ar fi Oazu Nantoi, care, dacă ar mai fi rămas deputat încă un an, nu și-ar mai aminti cum o cheamă pe soția lui și cum îl cheamă pe câinele lui...

Moderatoarea: Voi sublinia că toată lumea menționată are dreptul la replică

Renato Usatii: Vor urmări programul nostru și îl vor uita în 5 minute, pentru că au ajuns la vârsta asta.”

Traducerea citatelor incluse în capitolul trei al raportului de monitorizare (traducere autorizată contractată de Asociația Promo-LEX).

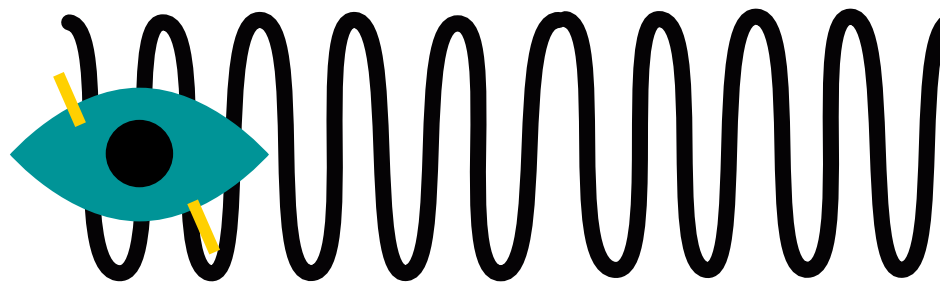
Nota de subsol	Citat
79	«Не прошло и месяца после родов, а боец Анастасия Никита уже раздаёт предвыборные газеты PAS. Жуть, как желтые хотят сохраниться у власти... Одно непонятно: кто кормит грудью ребёнка, кто купает, памперсы меняет...» „La mai puțin de o lună după ce a născut, luptătoarea Anastasia Nichita deja împarte ziarele electorale PAS. Este înfricoșător cum vor galbenii să rămână la putere... Un lucru rămâne neclar: cine alăptează copilul, cine îl îmbăiază, cine îi schimbă scutecele...”
85	«[...] есть две партии за которые нельзя голосовать – это ПАС и Альтернатива. Альтернатива многим из вас, кажется, якобы, ну вот они почти свои, нет! Они не свои – они румыны, они те, кто сегодня сделали вашу жизнь хуже» „[...] există două partide pentru care nu ar trebui să votați – PAS și Alternativa. Mulți dintre voi credeți că în Alternativa, chipurile, sunt practic de-ai noștri, dar nu! Nu sunt de-ai noștri – sunt români, ei sunt cei care v-au înrăutățit viața astăzi.”
89	«Дорогие друзья, сегодня мы обсуждаем с вами не только будущую судьбу Жени, мы обсуждаем будущую судьбу Гагаузии. Потому что сегодня ломают Гагаузию, ломают вас, ломают меня, ломают весь народ, кто не согласен с этими поганцами и мерзавцами. Мы должны отстоять до конца. Я уверен, что очень скоро мы силой, может быть, мягкой, а может быть твёрдой, вышвырнем этих поганцев со своих кресел и заставим их отвечать по закону за весь беспредел, который они сделали. У меня нет сегодня красных линий от слова совсем. Я сегодня пойду на всё для того, чтобы освободить Молдову от этих подлых ублюдков, которые портят жизнь гражданам.» „Dragi prieteni, astăzi discutăm nu doar despre viitoarea soartă a Jenei, ci despre soarta de mai departe a Găgăuziei. Pentru că astăzi ei distrug Găgăuzia, vă distrug pe voi, mă distrug pe mine, distrug tot poporul care nu este de acord cu acești ticăloși și nemernici. Trebuie să rămânem fermi. Sunt încrezător că foarte curând, noi cu forța, poate una blândă, poate una dură, vom da afară acești ticăloși din fotoliile lor și îi vom face să răspundă conform legii pentru toate fărădelegile săvârșite. Nu am linii roșii astăzi, deloc. Astăzi, voi face orice pentru a elibera Moldova de acești ticăloși josnici care distrug viața cetățenilor ei.”

91	«Те, кто думают, Майя Санду, Гросу, Речан, что после того как мы сформируем парламентское большинство вот этой командой патриотов, что вы заблокируете назначение правительства, что вы не согласитесь на выдвижение нашего премьер-министра, услышите: мы вас выкурим и оттуда, и оттуда, и из КС. Не играйте с волей народа!» „Maia Sandu, Grosu, Recean, cei care cred că după ce vom forma o majoritate parlamentară cu această echipă de patrioți, că veți bloca numirea guvernului, că nu veți fi de acord cu nominalizarea premierului nostru, veți auzi: vă vom da afară (vă scoatem forța / vă eliminăm) și de acolo, și de acolo și de la Curtea Constituțională. Nu vă jucați cu voința poporului!”
96	«Как можно за Санду/ПАС проголосовать на выборах, не будучи психиатрическим инвалидом?» „Cum poate cineva vota cu Sandu/PAS în alegeri fără a fi cu dizabilități mintale?”
97	«В целом это не первое событие у нас, у нас целая череда таких людей и таких явлений, вот находить рациональное объяснение бессмысленно, когда мы имеем дело с диагнозом. Как только эта власть проиграет, конечно, страна предпримет усилия для того чтоб собрать средства для лечения значительной части представителей нынешнего правящего большинства. Потому что это не имеет ни логического, ни политического, ни правового обоснования, это клиника.» „În general, nu este pentru prima dată în țara noastră. Am avut o serie întreagă de astfel de oameni și astfel de fenomene. Găsirea unei explicații raționale este inutilă atunci când avem de-a face cu un diagnostic. De îndată ce acest guvern va pierde puterea, țara va face cu siguranță eforturi în a strânge fonduri pentru a trata o parte semnificativă a actualei majorități aflate la guvernare. Pentru că nu are nicio justificare logică, politică sau juridică, este doar un caz clinic.”
104	«Грязных немытых вонючих беззубых румынских цыган забыли спросить!» „Am uitat să-i întrebăm pe ȣiganii români murdari, nespălați, puturoși și fără dinți!”
108	«Место политиков, разделивших страну на два непримиримых лагеря, должно быть в лагере.» „Locul politicianilor care au împărțit țara în două tabere de neîmpăcat ar trebui să fie în lagăre.”
109	«Скорее станете вы, Майя Григорьевна, какой-нибудь "рисипенской сотней" по модели "небесной сотни" на Украине.» „Dumneavoastră, Maia Grigorevna, cel mai probabil veți deveni un fel de «Suta de Risipeni», după modelul «Sutei Cerești» din Ucraina.”

110	«Valerii Klimenko: Вот так мы должны, будем и 28 сентября, кувалдой...» Participant: «По темечку! Valerii Klimenko: Это не я сказал, это народ сказал – по темечку, этой власти – и отправить их, кто-то говорит – в историю. Participantă: В те вагоны которые... Valerii Klimenko: А я говорю..., правильно, в вагоны... я с Владимиром Владимировичем уже договорился, на Колыме, там места есть. Забронировали, такие почётные будут гости...» Valerii Klimenko: Asta ar trebui să o facem noi și pe 28 septembrie, cu un ciocan baros... Participant: În creștetul capului! Valerii Klimenko: Nu eu am spus-o, a spus-o poporul – la creștet, acestui guvern – și să-i trimitem, cum spun unii, în istorie. Participant: În vagoanele care... Valerii Klimenko: Și eu zic..., corect, în vagoane... Am făcut deja aranjamente cu Vladimir Vladimirovici, la Kolîma, sunt locuri acolo. Le-au rezervat, vor fi niște oaspeți de onoare...
111	«Как я говорил, по аналогии с деревом, наши корни подъедены. Эти гусеницы уже спустились по стволу. Эти желтые гусеницы, эти проходимцы, и этих гусениц необходимо опрыскать какими-нибудь препаратами. И пускай они лезут на другие деревья, оттуда откуда нам прислали. Знаете, как колорадский жук – с Америки был подарен, вот пускай соберём этих жуков желтых и отправим обратно в Штаты, только в Штатах они тоже никому не нужны.» „Cum am spus, folosind analogia cu copacul, rădăcinile noastre sunt mâncate. Aceste omizi s-au târât deja pe trunchi. Aceste omizi galbene, acești impostori, și aceste omizi trebuie stropite cu ceva chimicale. Și lasă să se cațăre în alți copaci, acolo de unde ne-au fost trimise. Știți, cum este cu gândacul de cartof din Colorado – a fost un cadou din America. Așa că haideți să colectăm acești gândaci galbeni și să-i trimitem înapoi în Statele Unite, doar că și în Statele Unite nimeni nu are nevoie de ei.”

112	«Тогда уже было понятно, что для ПАС, подконтрольного ею ЦИК, Конституционного Суда и прочее, закон не писан. Они действуют по методичке из Европейского Союза. Но иногда, глядя на этот беспредел, который они устроили, кажется, что они даже чересчур стараются и превышают выданные им полномочия. Даже в этом случае понятно, что они слишком сильно заигрались с этой маленькой страной. И 28 сентября, мы возьмём паспорта, пойдём на избирательные участки и выскажемся против ПАС и Майи Санду и прочих их прихвостней. И 29 сентября, когда станут известны результаты, мы возьмём метлы и, мирно поглаживая их по спине, прогоним из страны.» „Pe atunci, era deja clar că PAS, Curtea Constituțională, CEC și alte instituții aflate sub controlul său, sunt deasupra legii. Acestea operează conform regulilor dictate de Uniunea Europeană. Dar uneori, privind fărădelegile pe care le-au creat, se pare că se străduiesc prea mult și își depășesc împuternicirile oferite lor. Chiar și așa, este clar că au exagerat jocurile cu această țară mică. Și pe 28 septembrie, ne vom lua pașapoartele, vom merge la secțiile de votare și vom da votul împotriva PAS, Maiei Sandu și a celorlalți lachei ai lor. Iar pe 29 septembrie, când vor fi anunțate rezultatele, vom lua măturile și netezindu-i pașnic pe spate îi vom mătura din țară.”
141	«В Кишиневе перед субботним митингом были обнаружены группировки румынских националистов. Десятки автобусов с провокаторами были отправлены чтобы не дать людям принять участие в мирном протесте. У сотни вооруженных боевиков не получилось сорвать митинг для определения точного количества националистов которые участвовали в провокациях. Мы запускаем акцию „засними румына”, отправь нам видео и получи 1000 леев.» „Grupări naționaliste românești au fost descoperite la Chișinău înainte de mitingul de sâmbătă. Zeci de autobuze cu provocatori au fost trimise pentru a împiedica oamenii să participe la protestul pașnic. Sute de militanți înarmați nu au reușit să perturbe mitingul. Pentru a determina numărul exact de naționaliști implicați în provocări, lansăm o campanie numită «filmează un român». Trimite-ne un videoclip și primește 1.000 de lei.”

«Вставай, молдаванин! Нас убивают.
 Нашу Молдавию уничтожают.
 Наш молдавский язык уже запретили,
 А вместо него румынский внедрили.
 Но мы не уныли.
 Мы молдаване,
 Убивают нашу молдавскую культуру,
 Весь наш фольклор и литературу.
 Нашей стране уже много веков,
 А запад из нас делает рабов.
 Они заселили к нам соросят,
 Которым велено ломать все подряд.
 Историю нашу стереть захотели,
 Но память людскую стереть не сумели.
 Они все молдавское уничтожают
 И ради этого всех нас с домов выгоняют.
 Санду и Спыну с партией ПАС
 Просто украли свободу у нас.
 Они сатанисты, живут без Бога,
 Ведь веру и церковь тоже крадут.
 Румыны своих к нам всех присылают
 И никак нас в покое не оставят.
 Вставай, молдаванин, спасем родной край,
 Иначе исчезнет наш молдавский рай.»

„Trezește-te, moldovene! Ne omoară.
 Moldova noastră o distrug.
 Limba noastră moldovenească a fost deja interzisă,
 Și limba română a fost introdusă în loc.
 Dar nu am cedat.
 Noi suntem moldoveni,
 Ne ucid cultura moldovenească,
 Tot folclorul și literatura noastră.
 Țara noastră este de secole,
 Iar Occidentul ne face sclavi.
 Ne-au trimis sorosiști printre noi,
 Căroră li s-a poruncit să distrugă totul.
 Au vrut să ne șteargă istoria,
 Dar nu au putut șterge oamenilor memoria.
 Distrug tot ce este moldovenesc,
 Și pentru asta, ne alungă pe toți din casele noastre.
 Sandu și Spânu cu partidul PAS
 Pur și simplu ne-au furat libertatea.
 Sunt sataniști, trăiesc fără Dumnezeu,
 Căci ne fură credința și biserica.
 Românii trimit oameni de-ai săi la noi,
 Și nu ne lasă în pace nicidecum.
 Ridică-te, moldovene, să ne salvăm pământul natal,
 Altfel va dispărea paradisul nostru moldovenesc.”

144

«**Ivan Bessarab:** Сейчас обращаюсь к всему молдавскому обществу, почему? Потому что они сделали так, что сегодня, даже в семьях, есть распад по политической части. Есть это такое. Дорогие друзья, я не маленький и не слишком большой, но помню ещё тех стариков которые говорили: „Молдавского народа не бойтесь, бойтесь румынской власти.”

Participantii: Да, сто процентов.

Ivan Besarab: И сегодня, дорогие друзья...

Participantii: Бравооооо!

Ivan Bessarab: Браво!

Participantii: Бравооооо! Бравооооо! Бравооооо!

Ivan Bessarab: Дорогие друзья, если бы официально бы румыны пришли бы к нам, та часть молдавского населения которое сегодня поддерживают Санду, они бы тоже бы их прогнали, если бы они пришли к нам официально. Но они пришли под шкурой овечьей, но сами внутри были волками. И они так незаметно подкрались к нашему руководству, что сегодня руководит страной румын. Дорогие друзья, этих негодяев, я не скажу румыны негодяи, а те которые сегодня стали у руля румынские граждане у нас, Майя Санду, Речан и другие остальные, эти люди ничего не имеют общего с молдавским народом. Молдавский народ это есть молдавский народ. Румынский народ это есть румынский народ. И я скажу так – мы, как гагаузы вместе с молдавским народом жили, живём и будем жить. Румынским властям долой!

Participantii: Долой! Долой!

[...] **Ivan Bessarab:** Дорогие друзья, дорогие друзья, скоро 28 сентября, вы прекрасно понимаете, что будет та же самая картина, что была у нас в президентские и это... на референдуме.

Participantii: Да.

Ivan Bessarab: Я очень хочу чтобы всё это прошло мирно, демократично, но будьте внимательны, что мы должны быть просты как голуби, но мудры как змеи, понимаете? Мы ни в коем случае не должны допустить кровопролития, но смена власти должна быть. Почему? Потому что с этой властью мы не сможем дальше двигаться, мы не сможем вернуть наших детей. Дорогие друзья, я общаюсь очень много с лидерами, с сельскохозяйственными лидерами, и они говорят так: „Мы, мы наш народ молдавский прокормим, но мы не можем прокормить румынскую власть, которая села в Парламенте и в Президентуре”. Дорогие друзья, долой румынов из правительства. Долой румынов из правительства!

Participantii: Долой румынов из правительства! Долой румынов из правительства! Спасибо вам! Бравооооо! Бравооооо!»

„Ivan Bessarab: Mă adresez acum întregii societăți moldovenești. De ce? Pentru că au creat o situație în care astăzi, chiar și în cadrul familiilor, există dezintegrare politică. Este un fapt. Dragi prieteni, nu am o vârstă mica și nici prea mare, dar îmi amintesc de acei bătrâni care spuneau: «Nu vă temeți de poporul moldovenesc, temeți-vă de guvernarea română».

Participanți: Da, așa este.

Ivan Bessarab: Și astăzi, dragi prieteni...

Participanți: Bravooo!

Ivan Bessarab: Bravo!

Participanți: Bravooo! Bravooo! Bravooo!

Ivan Bessarab: Dragi prieteni, dacă românii ar fi venit oficial la noi, acea parte a populației moldovenești care o susține astăzi pe Sandu, și ei i-ar fi alungat, dacă ar fi venit oficial la noi. Dar ei au venit deghizați în piei de oi, fiind lupi în interior. Și s-au strecurat atât de discret în conducerea noastră încât astăzi un român este la conducerea țării. Dragi prieteni, acești ticăloși – nu voi spune că românii sunt ticăloși, dar acei cetățeni români care sunt acum la cârma noastră – Maia Sandu, Recean și ceilalți – acești oameni nu au nimic în comun cu poporul moldovenesc. Poporul moldovenesc este poporul moldovenesc. Poporul român este poporul român. Și voi spune așa: noi, ca și găgăuzi, am trăit, trăim și vom trăi alături de poporul moldovenesc. Jos cu autoritățile române.

Participanții: Jos! Jos!

[...] Ivan Bessarab: Dragi prieteni, dragi prieteni, 28 septembrie se apropie. Înțelegeți perfect că va fi același tablou ca și la alegerile prezidențiale, și asta... la referendum.

Participanții: Da.

Ivan Bessarab: Îmi doresc foarte mult ca toate acestea să se întâmple pașnic și democratic, dar fiți atenți că trebuie să fim simpli ca porumbeii și înțelepți ca șerpii, înțelegeți? Trebuie să evităm orice vărsare de sânge, dar trebuie să aibă loc o schimbare a puterii. De ce? Pentru că, cu acest guvern, nu vom putea merge mai departe, nu ne vom putea aduce copiii înapoi. Dragi prieteni, comunic mult cu liderii, cu liderii agricoli, și ei spun: «Noi, noi suntem în stare să hrănim poporul nostru moldovenesc, dar nu putem hrăni guvernarea română care a preluat Parlamentul și Președinția». Dragi prieteni, jos cu românii din guvern. Jos cu românii din guvern!

Participanți: Jos cu românii din guvern! Jos cu românii din guvern! Vă mulțumim! Bravooo! Bravooo!"

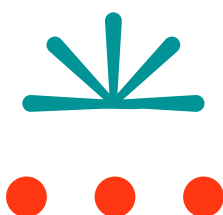
«Если же ты знаешь, что твоя страна, твои граждане тебя любят, чего ты так боишься? Чего ты боишься? Боятся лишь только тот, кто виновен, тот, кто понимает, что это невозможно. А выбрать, точнее победить на парламентских выборах, ей, я думаю, честно, нереально. Просто нереально, потому что люди ее не любят. Ну не любят молдаване президента своего, потому что в принципе-то все прекрасно понимают, что она-то выиграла нечестно. Более того, она обвиняет постоянно Россию в том, что Россия вмешивается в суверенитет Молдовы, хотя забыла о том, что делала она по отношению к Румынии. Как сильно она старалась, даже приехала, проголосовала. А ведь она же румынка. Ну, жила бы в Румынии, занималась бы румынскими делами, почему бы ей не выдвигаться в президенты в Румынии? Вот как-то странно, никто никогда не задумывался. А почему она в Молдове хочет это движно вести, так сказать, а? Ну все, она уже провалилась, второй срок, провальные реформы, коррупция. В 14, я же делал видео, в 14 министерствах коррупция. Ребята, 28 сентября у вас хороший шанс прийти и сделать свой выбор. Сделать выбор такой, что Молдова должна быть для молдаван, не для румын. У Румынии есть своя территория, пускай они живут там и строят свои какие-то законы. Не дайте... Этой женщине, по-другому назвать ее не могу, это не президент. Поверьте мне, президент, который думает про свою страну, это просто женщина. В какой-то степени, наверное, несчастная женщина, но не дайте этой женщине угробить вашу страну.»

„Dacă știți că țara ta, cetățenii tăi te iubesc, de ce ți-e atât de frică? De ce ți-e frică? Doar cei vinovați se tem, cei care înțeleg că e imposibil. Și cred că e imposibil ca ea să fie aleasă, sau mai bine zis să câștige cinstit alegerile parlamentare. E pur și simplu imposibil, pentru că oamenii nu o plac. Moldovenii nu-și plac președintele, pentru că, în principiu, toată lumea înțelege perfect că a câștigat pe nedrept. Mai mult, ea acuză constant Rusia că se amestecă în suveranitatea Moldovei, deși a uitat ce a făcut ea în România. Cât de mult s-a străduit, chiar a mers și a votat. Doar e româncă. Păi, de ce nu ar locui în România, s-ar implica în afacerile românești, de ce nu ar candida la președinție în România? E cumva ciudat; nimeni nu și-a pus vreodată această întrebare. Și de ce vrea să conducă această mișcare în Moldova, ca să zic, nu-i așa? Ei bine, a eșuat deja – al doilea mandat, reforme eșuate, corupție. În 14 – am făcut un videoclip – în 14 ministere există corupție. Băieți, pe 28 septembrie aveți o șansă bună să ieșiți și să faceți o alegere. Alegeți ca Moldova să fie pentru moldoveni, nu pentru români. România are propriul teritoriu, lăsați-i să locuiască acolo și să-și facă propriile legi. Nu lăsați... această femeie – nu o pot numi altfel – nu este președinte. Credeți-mă, un președinte este cel care se gândește la țara sa, aceasta este doar o femeie. Într-o oarecare măsură, probabil este o femeie nefericită, dar nu lăsați această femeie să vă ruineze țara.”

„Eu am copii, ca și voi. Voi aveți nepoți, unii au și strănepoți. Eu vreau copiii mei să trăiască în Republica Moldova. Să trăiască în Moldova, țara asta să existe. Если остается Майя Санду и её жёлтая чума, поверьте через четыре года Молдова не будет. Либо вовлекут в войну, вы видите, что происходит на Украине, рядом. Либо продадут румынам, но Молдова не будет, если остается Майя Санду и её партия.”

„Eu am copii ca și voi. Voi aveți nepoți, unii au și strănepoți. Eu vreau copiii mei să trăiască în Republica Moldova. Să trăiască în Moldova, țara asta să existe. Dacă Maia Sandu și ciuma ei galbenă vor rămâne, credeți-mă, în patru ani Moldova nu va mai exista. Ori ne vor implica în război – vedeți ce se întâmplă în Ucraina, chiar alături. Ori ne vor vinde românilor, dar Moldova nu va exista dacă Maia Sandu și partidul ei vor rămâne.”

149	«Всем, кто слышит меня, чтоб было понятно каждому кто стоит на этой площади, мы видим, что между нами ходят провокаторы, которые пытаются вас спровоцировать на незаконные действия, на какие-то незаконные высказывания. Не поддавайтесь на провокации, это купленные создания, купленные незаконными криминальными организациями, такими как USAID, такими как фонд Сороса, те кто привёл к власти партию ПАС четыре года назад. Послали своих тараканов сейчас, сюда, для того чтобы они вас грызли, кусали. Как с тараканами надо поступать? Basin korkmıyın! Baaaasin!» Reacția publicului: «Basaaaaain!» (n.t. „Călcați-iiii !”) urmate de aplauze. „Pentru toți cei care mă aud și pentru a clarifica tuturor celor care stau în această piață: vedem că printre noi se mișcă provocatori, încercând să vă provoace la acțiuni ilegale, la careva declarații ilegale. Nu cedați provocărilor; acestea sunt creaturi cumpărate, cumpărate de organizații criminale ilegale precum USAID, precum Fundația Soros, aceleași care au adus partidul PAS la putere acum patru ani. Și-au trimis gândacii de bucătărie aici, acum, ca să vă poată roade și mușca. Cum ar trebui să procedăm cu gândacii de bucătărie? Basin korkmıyın! Baaasin!” (n.t. „Călcați-i, nu vă fie frică. Călcați-i!”) Reacția publicului: «Basaaaain!» (n.t. „Călcați-iii!”) și aplauze.
152	«Мы знаем где ты живешь. Знаю в какой редакции работаешь. Мы можем тебя убить. Сделай выбор в пользу Майи Санду и спаси свою жизнь.» „Știm unde locuiești. Știu la ce redacție lucrezi. Te putem omorî. Alege-o pe Maia Sandu și salvează-ți viața.”

153

«Дебилоиды грязной Майки в шоке! Есть предварительная информация из стенгазеты психбольницы ZDG и рацатв8-Костюжены (передача „жуткая неделя в палате с а.голей”), что в случае если ОПГ Санду/ПАС не наберет 150 мест в парламенте, то всех сторонников грязной Майки будут кастрировать прямо при пересечении румынской границы, а румынская деревня Пидарены прекратит „побратимство” с молдавским селом Рисипены!..Жуть!... Майя Григорьевна,а я говорил,сдайте Алину Раду в дурку,со всей ZDG,да и остальным вашим журнашлюшкам и однопартийцам в Костюженах уже пятый год прогулы ставят при перекличке... И тут же ваши психически нездоровые ZDG сообщают жителям Молдовы „ужасную” новость: „мэр Ясс начал прекращение процедуры побратимства с г.Кишиневом,по звонку коррупционного ОПГ Санду/ПАС незаконно захватившего власть в Молдове,потому,что мэр столицы Молдова не поддержал на „выборах” ОПГ Санду/ПАС”... И выясняете,что из-за одного несознательного примара г.Кишинев И.Чебан,по звонку ОПГ Санду/ПАС весь ваш дурдом лишили надежды и смысла жизни-”побратимства” с Яссами... Тут,Майя Григорьевна,все признаки провокации со стороны ZDG(рука Москвы(?) массовых протестов среди ваших психически нездоровых сторонников(а других у вас нет(!)).»

„Debilii lui Maika cea murdară sunt șocați! Există informații preliminare din ziarul de perete al spitalului de psihiatrie ZdG și rațatv8-Kostiujeni (emisiunea «O săptămână groaznică într-un salon cu A. Golea») că, dacă gruparea criminală organizată Sandu/PAS nu obține 150 de locuri în parlament, atunci toți susținătorii murdarei Maika vor fi castrați chiar la trecerea frontierei cu România, iar satul românesc «Pidăreni» va înceta «înfrățirea» cu satul moldovenesc Risipeni!.. Groază!.. Maia Grigorevna, eu vă ziceam, dați-o pe Alina Radu la casa de nebuni, cu tot ZdG-ul, și pentru restul cocotelor jurnaliste și colegilor voștri de partid la Costiujeni se înregistrează absența la apeluri nominale de cinci ani... Și îndată ZdG-ul vostru bolnav mintal informează locuitorii din Republica Moldova despre vestea «groaznică»: «Primarul orașului Iași a pornit încetarea procedurii de înfrățire cu orașul Chișinău în urma unui apel telefonic din partea grupării criminale organizate corupte Sandu/PAS, care a preluat ilegal puterea în Republica Moldova, pentru că primarul capitalei Moldovei nu a susținut gruparea criminală organizată Sandu/PAS în „alegeri”»... Și aflați că din cauza unui singur primar iresponsabil al Chișinăului, I. Ceban, la apelul grupării criminale organizate Sandu/PAS, întreaga voastră casă de nebuni a fost lipsită de speranță și de sensul vieții – «frăția» cu Iașii... Iată, Maia Grigorevna, toate semnele unei provocări din partea ZdG (mâna Moscovei (?)) a protestelor în masă în rândul susținătorilor dumneavoastră bolnavi mintal (căci alții nu aveți (!)).”

156

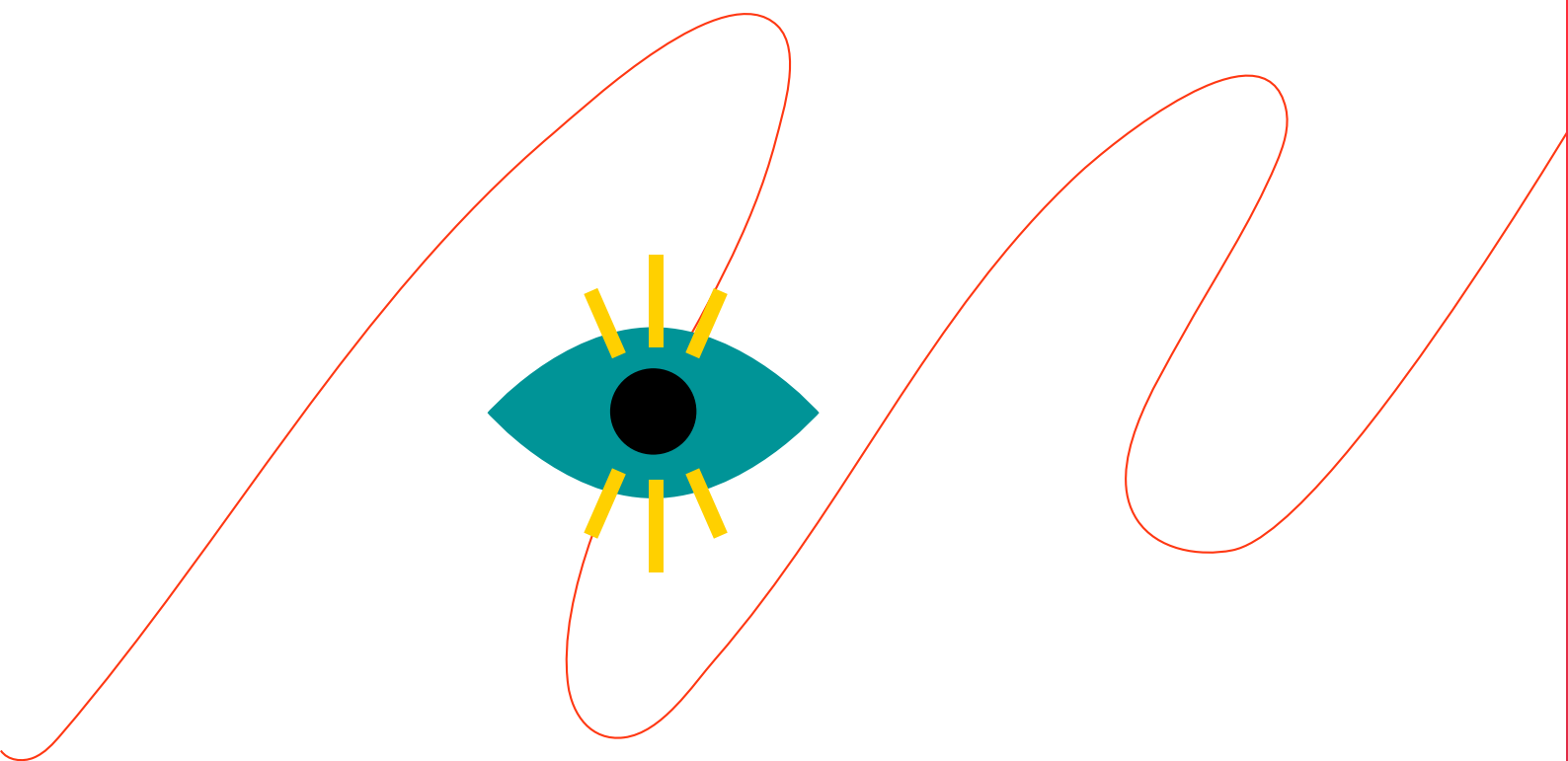
«И появятся в Молдове буддийские храмы, мечети и прочие места поклонения Всевышнему, который в разных религиях носит свои имена. Вроде ничего дурного в этом нет. Только вот наша, в основном, православная страна теряет свою идентичность. Молдова прекрасна своим сплетением национальностей и этносов, многовековым сочетанием культур и традиций. Всё это уничтожается, причём целенаправленно, намеренно. Новый культурный агломерат в современных условиях создать едва ли получится. В любом случае, это будет нечто иное.»

„Și vor apărea în Moldova temple budiste, moschei și alte locuri de cult dedicate Celui Atotputernic, care poartă nume diferite în diferite religii. Se pare că nu este nimic în neregulă cu asta. Doar că țara noastră predominant ortodoxă își pierde identitatea. Moldova este frumoasă prin diversitatea de naționalități și grupuri etnice, prin împletirea seculară de culturi și tradiții. Toate acestea sunt distruse, și se face într-un mod premeditat, intenționat. Este puțin probabil să se creeze o nouă aglomerare culturală în condițiile de astăzi. În orice caz, va fi ceva cu totul diferit.”

158	«Мигранты вместо молдаван: Кишинёв становится витриной демографического эксперимента. На улицах столицы замечена группа иностранных доставщиков. Казалось бы, эпизод из повседневности, но в действительности — визуальный маркер глубоких изменений, которые происходят с Молдовой. Страна стремительно теряет трудоспособное население: ежегодно десятки тысяч уезжают в поисках достойной жизни. Вместо создания стимулов для возвращения своих граждан, власти делают ставку на приём мигрантов. Ранее мы уже писали, что уже согласован первый этап — около 100 человек будут депортированы в Молдову из США. Этот процесс — не инициатива Кишинёва, а часть политико-интеграционного пакета, продвигаемого ЕС и Вашингтоном. Один из негласных пунктов: интеграция Молдовы в европейскую миграционную систему с перераспределением беженцев и дешёвой рабочей силы. Риски и последствия: — Молдавская идентичность и культурный ландшафт окажутся под давлением чуждых моделей поведения и ценностей. — В стране без продуманной миграционной политики нарастает риск социальной фрагментации и напряжения. — И главное: миграционная замена может быть использована для создания управляемого электорального сегмента — под видом гуманизма и евроинтеграции. Пока внимание общества отвлечено выборами и экономическим кризисом, Молдова незаметно превращается в демографический протекторат, где на место уехавших приходят новые группы — без дебатов, без оценки последствий, но с полным политическим согласием сверху.» „Migranți în loc de moldoveni: Chișinăul devine o vitrină pentru un experiment demografic. Un grup de curieri străini a fost observat pe străzile capitalei. Poate părea un eveniment cotidian, dar în realitate, este un marker vizual al schimbărilor profunde care au loc în Moldova. Țara își pierde rapid populația aptă de muncă: zeci de mii de oameni pleacă în fiecare an în căutarea unui trai decent. În loc să creeze stimulente pentru ca cetățenii să revină, autoritățile se bazează pe primirea migranților. Am relatat anterior că prima etapă a fost deja convenită: aproximativ 100 de persoane vor fi deportate în Moldova din Statele Unite. Acest proces nu este o inițiativă a Chișinăului, ci face parte dintr-un pachet de integrare politică promovat de UE și Washington. Una dintre condițiile tacite: integrarea Moldovei în sistemul european de migrație cu redistribuirea refugiaților și a forței de muncă ieftine. Riscuri și consecințe: – Identitatea și peisajul cultural moldovenesc vor fi supuse presiunilor din partea modelelor de comportament și a valorilor străine. – Într-o țară fără o politică de migrație bine gândită, riscul fragmentării și tensiunii sociale crește. – Și cel mai important: înlocuirea cu migranți poate fi folosită pentru a crea un segment electoral controlat, sub pretextul umanismului și integrării europene. În timp ce atenția societății este distrasă de alegeri și de criza economică, Moldova se transformă pe neobservate într-un protectorat demografic, unde noi grupuri îi înlocuiesc pe cei care au plecat – fără dezbateri, fără a evalua consecințele, dar cu aprobare politică completă de sus.”
159	«Итоги евроинтеграции. Кишинев. Globo. Непальцы.» „Rezultatele integrării europene. Chișinău. Globo. Nepalezi.”

«Сегодня власть в Молдове захватили поклонники Антонеску. Они переписывают историю, не признают подвиг освободителей и хотят стереть память о тех событиях. Но мы не предадим память наших предков. Мы будем рассказывать своим детям правду о нашей истории. То, что происходит с Молдовой, – это новая оккупация, только под другим флагом. Нас захватили не танки и солдаты, а предатели, которые подчинили Молдову чужим интересам. Наша внешняя политика подчинена Брюсселю. Нашим банковским сектором руководит гражданка Румынии. Нашу судебную систему контролируют иностранцы, решая, кто из судей может работать в системе, а кто — нет. Да что говорить — у нас президент, премьер-министр, спикер парламента не признают права молдаван на существование, называя нас румынами. Нам навязывают чужие законы, чужие правила, чужие интересы. Разве это независимость, когда правительство ПАС закрывает школы и университеты, а открывает военные миссии НАТО? Разве это независимость, когда наших фермеров доводят до банкротства, чтобы завозить больше чужой продукции? Разве это независимость, когда дети уезжают из страны, потому что здесь ПАС лишает их будущего? Нет. Это настоящая оккупация, под жёлтым флагом. Задача Патриотического Блока, задача всего нашего народа — как и восемьдесят один год назад, стать плечом к плечу и выгнать оккупантов. 28 сентября — это наша новая Кишинёвская операция, это будет наша генеральная битва за будущее детей, за открытие школ, за уважение и достойную жизнь наших стариков, за наших производителей и фермеров. Это будет битва за право быть хозяевами своей страны.»

„Astăzi, puterea în Moldova este preluată de susținătorii lui Antonescu. Aceștia rescriu istoria, refuzând să recunoască eroismul eliberatorilor și căutând să șteargă memoria acestor evenimente. Dar noi nu vom trăda memoria strămoșilor noștri. Le vom spune copiilor noștri adevărul despre istoria noastră. Ceea ce se întâmplă cu Moldova este o nouă ocupație, doar sub un alt steag. Nu am fost capturați de tancuri și soldați, ci de trădători care au pus Moldova în serviciul intereselor străine. Politica noastră externă este subordonată Bruxelles-ului. Sectorul nostru bancar este condus de o cetățeană a României. Sistemul nostru judiciar este controlat de străini, care decid cine dintre judecători poate activa în cadrul sistemului și cine nu. Ce să mai vorbim – președintele nostru, prim-ministrul și președintele parlamentului refuză să recunoască dreptul moldovenilor la existență, numindu-ne români. Ne impun legi străine, reguli străine, interese străine. Este cu adevărat independență când guvernul PAS închide școli și universități și deschide misiuni militare NATO? Este independență când fermierii noștri sunt împinși la faliment pentru a se putea importa mai multe produse străine? Este independență când copiii părăsesc țara pentru că PAS îi privează de un viitor aici? Nu. Aceasta este o ocupație reală, sub steag galben. Sarcina Blocului Patriotic, sarcina întregului nostru popor – așa cum a fost acum optzeci și unu de ani – este să stăm umăr la umăr și să alungăm ocupanții. 28 septembrie este noua noastră operațiune de la Chișinău; va fi bătălia noastră generală pentru viitorul copiilor, pentru deschiderea școlilor, pentru respect și o viață demnă pentru bătrânii noștri, pentru producătorii și fermierii noștri. Aceasta va fi o bătălie pentru dreptul de a fi stăpâni ai țării noastre.”

www.promolex.md,
str. Petru Movilă 23/13,
MD-2004, Chișinău, Moldova
e-mail: info@promolex.md

